بسم الله الرحمن الرحيم

www.uyghurkitap.com

ئابدۇلھەمىد جۇدە سەھھار

پەيغەمبەر مۇئەززىنى

بىلال رضي الله عنه

ئىمان ۋە مۇھەببەتكە تولغان بىر ھېكايە

تەكلىماكان ئۇيغۇر نەشرىياتى

www.uyghurkitap.com

ئابدۇلھەمىد جۇدە سەھھار

پەيغەمبەر مۇئەززىنى بىلال

ئىمان ۋە مۇھەببەتكە تولغان بىر ھېكايە

تەرجىمە قىلغۇچى: مۇنەۋۋەر نىياز ئۇيغۇرى

مۇھەررىرى: ئابدۇلجېلىل تۇران

1 - نەشرى
2018 - يىل ئىيۇن

تەكلىماكان ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلدى
تۈركىيە - ئىستانبۇل

مۇندەرىجە

قۇل 003
ھۆر ۋە قۇل 017
ئەھەد... ئەھەد... ئاللاھ بىر... ئاللاھ بىر 026
بايلار ۋە كەمبەغەللەر 049
تەلپۈنۈش 068
ئاللاھۇ ئەكبەر... ئاللاھۇ ئەكبەر... 073
ئۇمەييە بىلەن ئەبۇ جەھىلنىڭ ئاقىۋىتى 077
خەزىنىچى بىلال 088
مەككىگە سەپەر 100
لا ئىلاھە ئىللاللاھ 106
بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۆيلىنىشى 113
ئاللاھنىڭ ئەلچىسى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام 119
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇئەززىنى 127
جىھاد ئىشتىياقى 131
پەزىلەت مۇسابىقىسى 135
جىھادقا تەييارلىنىش 143
قۇللۇق 150
ئاغرىنىش 158
ۋىسالغا يېتىش 168

قۇل

كېچە، جىمجىت، پۈتۈنلەي جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈرمەكتە ئىدى. قاراڭغۇلۇق ئۆزىنىڭ قارا پەردىسىنى يايغان بولۇپ، ھەر نەرسىنىڭ ئۈستىنى قاراڭغۇلۇق قاپلىغان ئىدى. مەككە ئەھلى كىشىنى بىئارام قىلىدىغان، قورقۇنچلۇق چۈشلىرىمۇ بۇزالمايدىغان شېرىن ئۇيقۇ قوينىغا غەرق بولغانىدى. ئۇلارنىڭ پۈتۈن ھاياتى ئويۇن - تاماشا، كۆڭۈل ئېچىش، ھاراق - شاراپ، ئاياللار، مۇزىكا ۋە ناخشا - قوشاقلار بىلەن ھەپىلىشىشتىن ئىبارەت ئىدى. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە دۇنيا ھايات كەچۈرۈش ۋە ياشاشتىنلا ئىبارەت ئىدى. ئۇلارنىڭ نە بىر دۇنيالىقتىن، نە بىر ئاخىرەتتىن، نە بىر ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىشتىن، نە بىر مەھشەردىكى يىغىلىش ۋە ھېسابتىن خەۋىرى بولسۇن دەيسىز. ئۇلار ئۇيقىدىن ئويغانغان ھامان لەززەت ھېس قىلغان نەرسىلىرىنىڭ لەززىتىنى سۈرۈش ئۈچۈن ۋە كۆڭلى خالىغاننى قىلىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىشاتتى. كېچە كېلىپ تۆشەكلىرىگە كەلگەندە بولسا ھېرىپ - چارچاشتىن ھالى قالمىغان ھايۋانلاردەك كۆزلىرىنى يۇمۇپ ئېغىر ئۇيقۇغا غەرق بولۇشاتتى.

كېچە ئاخىرلىشىپ، خورازلارنىڭ چىللاشلىرى جىمجىتلىقنى بۇزۇپ، كۈنىنىڭ كۆتۈرۈلۈشكە باشلىغانلىقىدىن خەۋەر بېرىشكە باشلىدى. قۇياشمۇ ئۇيقۇسىدىن ئويغاندى. ئۆز ئوربىتىسىغا يەرلەشكەن ھامان دەسلەپكى نۇرلىرىنى ئاجىز ۋە سولغۇن بىر شەكىلدە يەر يۈزىگە قارىتىپ يولغا سالدى. بۇ قۇياش نۇرى

ئىنسانلارنى تاتلىق بىر شەكىلدە ئويغىتىشقا، شۇ كۆڭلۈك ھاياتنى كۆتۈۋېلىش ئۈچۈن ئورۇنلىرىدىن تۇرغۇزۇشقا ۋە ھايات كېمىسىدىكى ساياھەتنى تەكرار باشلاشقا چاقىرىش ئۈچۈن ئۆيلەرنىڭ، باغچىلارنىڭ ئارىسىدا ئاستا - ئاستا جىلۋە قىلىشقا باشلىدى.

مەككىدە ھايات ئاستا - ئاستا جانلىنىشقا باشلىدى. كىشىلەر ئېلىم - سېتىم ئىشلىرىنى قىلىش سەۋەبى بىلەن بىمالال ۋە تىنچ، ئۇنىڭدىن - بۇنىڭدىن سۆزلەشكەن ھالدا ھەر تەرەپكە قاراپ تارقىلىشقا باشلىدى. كۆڭلەرنىڭ ئۆزلىرىدىن يوشۇرۇپ كېلىۋاتقان چوڭ ئۆزگىرىشلەرنى، يەنى دۇنيانىڭ ھېچقانداق بىر يېرىدە ئوخشىشى كۆرۈلمىگەن ناھايىتى چوڭ بىر كۆرەشكە مۇبارەك مەككىنىڭ شاھىت بولىدىغانلىقىنى ئەقىللىرى ھېچ قوبۇل قىلالمايتتى. بۇ كۆرەش ھەق بىلەن باتىلنىڭ، ھىدايەت بىلەن ئازغۇنلۇقنىڭ كۆرىشى بولۇپ، بەزى ئىنسانلارنىڭ مەرتىۋىسىنى يۇقىرى كۆتەرسە، بەزىلىرىنى يەرنىڭ قەرىگىچە پاتۇرىدىغان بىر كۆرەش ... ناۋادا ئۇلارنىڭ كۆزلىرى يېقىن كەلگۈسىنىڭ پەردىسىنى قايرىپ تاشلىيالىغىنىدا بۇنداق شەكىلدىكى جىمجىت يۈرۈشلىرىنىڭ ئورنىنى ئەلۋەتتە پەرياد ۋە يىغان ئۇرۇشلار قاپلاپ كەتكەن بولاتتى.

ئۇمەييە ئىبنى خەلەف ئارقىسىدا چاچلىرى قويۇق، يۈز شەكلى كىچىكرەك، ئورۇق قارا تەنلىك بىر قۇلى بىلەن قەدەملىرىنى چوڭ - چوڭ ئېلىپ تېز كېلىۋاتاتتى. كەئبىگە يېتىپ كېلىشى بىلەن قەدەم ئېلىشىنى كىچىكلىتىپ ئاستا- ئاستا مېڭىشقا باشلىدى ۋە قۇلىغا قاراپ مۇنداق دېدى:

ئى بىلال! مەن سېنىڭ خۇددى ئۆتكەن يىلدىكىدەكلا نەتىجە قازىنىشىڭنى ئۈمىد قىلىمەن. سېنىڭ كارۋانلىرىمىزغا يېتەكچىلىك

قىلىشىڭدىكى ئۇتتۇقلىرىڭ، قەبىلىلىرىمىزنىڭ ماللىرىنى سېنىڭ باشچىلىقىڭدىكى سودا ئۆمىكىگە تاپشۇرۇلۇشىغا سەۋەب بولغان ئىدى. بىلال ... ئەگەر سەن ئۇتتۇق قازانمىغان بولساڭ ئىدىڭ...

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ سۆزىنىڭ ئاخىرلىشىشىغا پۇرسەت بەرمەستىن: - بۇنىڭدىن خاتىرجەم بولۇڭ خوجايىن، دېدى.

ئەتە قۇرەيشنىڭ كارۋىنى يولغا چىقماقچى، ئى بىلال! بىزنىڭ تىجارەت گۇرۇپپىمىزنى كارۋاندىن قېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن تەييار ھالەتكە كەلتۈرۈشىڭنى ئۈمىد قىلىمەن.

— تەييار بولىدۇ، خوجايىن.

— ئوغلۇم ئەلى، بۇ سەپەرگە چىقالمىغىدەك، بۇ گۇرۇپپىغا پەقەت سەنلا مەسئۇل بولىسەن.

ئۇلار ئاستا قەدەملىرى بىلەن كەئبە تەرەپكە قاراپ يۈرۈشنى داۋام قىلدى. ئۇمەييە ئىبنى خەلەف قۇرەيش كاتتىۋاشلىرىنىڭ ئۇ يەردە توپلىشىپ سۆزلىشىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇ قولى تەرەپكە بۇرۇلدى ۋە ئۇنىڭغا (ئۇ كىشىلەرنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ) مۇنداق دېدى:

— بىلال! قۇربانلىقلىرىمىزنى ھۇبەلگە تەقدىم قىلىپ، سەپىرىمىز ھەققىدە ئۇنىڭ كۆرسەتمىسىنى ئېلىش ئىشىنى تۈگەتكىنىڭگە قەدەر مەن سېنى بۇ يەردە ساقلايمەن.

ئۇمەييە ئۇ كىشىلەر تەرەپكە قاراپ يۈرۈپ كەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا چوڭ بۇتلاردىن بىرى بولغان ھۇبەل تەرەپكە قاراپ يول ئالدى. ھۇبەل بولسا قوللىرى ئالتۇندىن،

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

بەدىنى قىزىل ھېقىق تېشىدىن ئىنسان شەكلىدە قىلىپ ياسالغان بىر بۇت ئىدى. ئۇنىڭ ئالدىدا ئىچىگە پال سالىدىغان ئوقلار سېلىنغان يەتتە دانە قەدەھ بار ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇتنىڭ ئالدىغا يېتىپ كېلىۋېتىپ بۇتنىڭ ئالدىدا بىر ئادەم بىلەن قوچقىدا بوۋىقنى كۆتۈرۈۋالغان بىر ئايالنى، ھۇبەلگە قاراشقا مەسئۇل بولغان كاھىننىڭ پال ئوقلىرى بىلەن ئويۇۋاتقانلىقىنى ۋە ناھايىتىمۇ كۆپ كىشىلەرنىڭ بۇ مەنزىرىنى تاماشا قىلىپ تۇرۇشقانلىقىنى كۆردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنىڭ، ئاتىسىنىڭ زادى كىم ئىكەنلىكىدىن شۈبھىلىنىلگەن بوۋاقنىڭ ئەھۋالىنى بىلىش ئۈچۈن ھۇبەلگە ئىلتىجا قىلىشىۋاتقانلىقىنى چۈشەندى. شۇنىڭ بىلەن ئۇمۇ ئاشۇ بىر توپ كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە ئىشنىڭ نەتىجىسىنى كۆرۈش ئۈچۈن ساقلاشقا باشلىدى. پال ئوقلىرى ئۆرۈلدى. كىشىلەر نەپەسلىرىنى ئىچىگە يۇتقان ھالدا ئىشنىڭ نەتىجىسىنى كۆرۈش ئۈچۈن بوينىلىرىنى ئالدىغا سوزۇشاتتى. ھېلىقى ئايال بىلەن ئەر كىشىنىڭ يۈزىنى ئەندىشە قاپلىغان ئىدى. ئايالدىكى روھىي بېسىم ۋە تىتتىتلىق تېخىمۇ بەكرەك ئاشكارا بىلىنىپ تۇراتتى. قورقۇش ۋە دەھشەتلىك بىر ئىزتىراپ ئىچىدە تەڭرىسىنىڭ قانداق ھۆكۈمدە بولىدىغانلىقىنى كۈتۈۋاتاتتى.

ئاخىرىدا، ئىچىدە بولۇش مەنىسىدە كەلگەن «سەرىھ» يېزىقى يېزىلغان ئوق چىقتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئايالنىڭ يۈزىدىكى بارلىق غەم ـ ئەندىشىلەر يوقىلىپ ئۇنىڭ ئورنىنى سۆيۈنۈش ۋە بەختىيارلىق ئىپادىلىرى قاپلىدى. ئۇ بوۋىقنى باغرىغا مەھكەم باستى. ئاندىن ئېرىگە نارازىلىق ۋە ئەيىبلەش نەزىرى بىلەن شۇنداق بىر قارىدىكى ھېچقانداق بىر سۆز قىلمىغاندىمۇ بۇ

قاراش ئۇنىڭ دىمەكچى بولغانلىرىدىن ئۆتە تەسىر قىلغىدەك قاتتىق ئىدى. ئەمما ئۇ بۇنى ئاز كۆرگەندەك:

— كۆردۈڭمۇ؟ ئاللاھ بۇ ھەقتە كەسكىن بىر ھۆكۈمنى چىقاردى، دىدى.

ئۇ يەردىكى كىشىلەر توپى تارقىلىپ كېتىپ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزى يالغۇزلا قالدى. ئۇ كاھىنغا ھۆرمەت بىلدۈرگەن تەرىزدە يېقىنلاشتى ـ دە، كىبىكەچلىگەن ھالدا:

— ياردىمىنى بىزدىن ئايىماسلىقنى، بىزنى ھىمايە قىلىپ مۇھاپىزەت قىلىشىنى ۋە بۇ قېتىمقى سەپىرىمىزنى بىزگە بەرىكەت ئېلىپ كېلىدىغان بىر سەپەر قىلىپ بېرىشىنى تىلىگەن ھالدا بۇ ئاددىي قۇربانلىقلىرىمىزنى ئۇلۇغ ئىلاھىمىز ھۇبەلگە تەقدىم قىلىمىز، دىدى.

كاھىن ئىلاھقا سۇنۇلغان بۇ ھەدىيەلەرنى ئالدى، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ تىلىگەنلىرىگە ئىشارەت بېرىشى ئۈچۈن پال ئوقلىرىنى ئېلىپ ئۇنىڭ بىلەن ئۇرۇشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۇلۇغ ئىلاھ ھۇبەلنىڭ جاۋابىنى سەۋرسىزلىك بىلەن كۈتمەكتە ئىدى. ئاخىرىدا سەپەرگە چىقماسلىقنى كۆرسىتىدىغان ئوق چىقتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆڭلىنى ئېغىر بىر غەم چۇلغىۋالدى. ئۇنىڭ كۆزلىرى قاراڭغۇلىشىپ كەتتى. ئۇ:

— بىز سەپىرىمىز ئۈچۈن پۈتۈن تەييارلىقلارنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن سەپەرگە چىقماسلىقىمىزغا ئىشارەت قىلىۋاتامدۇ؟... دىگەن سۆزلەرنى ئېغىزىدىن پىچىرلىغان ھالدا چىقاردى.

كاھىن، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھەددىدىن ئارتۇق بىئارام بولۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ مۇنداق دىدى:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ــ ئۇنىڭغا باشقا بىر قۇربانلىق بەر، بەلكىم سىلەرگە ئىچ ئاغرىتىپ سەپەرگە چىقىشىڭلارغا رازى بولۇپ قالار.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنداق قىلىشتىن بىرەر نەتىجە چىقىش ـ چىقماسلىقىنى ئويلاپمۇ ئولتۇرماستىن كاھىنىنىڭ دېگىنىدەك قىلدى. ئۇلار قايتىدىن ئايلاندۇرۇلدى ۋە ئۇستىدە سەپەرگە رازىلىق بەرگەنلىكىنى ئىپادىلەيدىغان «سافىر» خېتى يېزىلغان ئوق چىقتى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىلاھنىڭ رازى بولغانلىقىغا كۆڭلى تولۇق ئەمىن بولۇشى ئۈچۈن كاھىندىن يەنە بىر قېتىم سىناپ بېقىشنى ئۆتۈندى. كاھىن يەنە بىر قېتىم سىناپ كۆردى. ھۇبەل سەل بۇرۇنقىدەكلا ئۇنىڭ سەپەرگە چىقسا بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدىغان ئىشارەتنى بەرگەن بولۇپ چىقتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆڭلى خۇددى قىلىچ قىنىغا يانغىنىدەك ئارامغا چۈشكەندى. ئۇ سۆيۈنۈش ئىچىدە ئۇمەييەنىڭ يېنىغا قايتتى.

مەككە خەلقى ئىگە بولغان نەرسىلىرىنىڭ ئەڭ ئەرزىيدىغانلىرىنى، ياخشى كۆرگەن نەرسىلىرىنىڭ ئەڭ قىممەتلىرىنى، ماللىرىنى ۋە يۈرەك پارىلىرىنى شامغا ئېلىپ ماڭىدىغان سودا ئۆمىكىنى ئۇزىتىش ئۈچۈن چىقىشقانىدى. خوشلىشىدىغان ۋاقىتمۇ يېتىپ كەلدى. كارۋاننىڭ قوزغىلىشىغا يول بېرىلىپ، كارۋان يولغا چىقتى. تۆگىلەر ئۈچى كۆرۈنمىگىدەك ئۇزۇن سەپ شەكلىدە يولغا ئاتلاندى. مۇھاپىزەتچىلەر خۇددى قىنىدىن سۇغۇرۇلۇپ چۈشكەن تۆز قىلىچلاردەك ئارغىماقلىرى ئۈستىگە جايلىشىپ بولۇپ، ئۆزلىرى مەسئۇل بولغان خىزمەتلىرىدىن خەۋەر ئېلىش ئۈچۈن كارۋان ئەتراپىدا ئايلىنىشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ «بەنى جۇمۇھ» ئۆمىكىنىڭ بېشىدا يەر ئالغان ئىدى. كارۋان ئاستا ـ

ئاستا يىراقلىششقا ۋە ئۇزاتقۇچىلارنىڭ كۆزلىرىدىن بارغانسېرى يوقۇلۇشقا باشلىدى. ئاخىرىدا ئۇپۇقتا كۆزلەردىن غايىپ بولۇپ، ئاخىرسى پەرق ئەتكۈسىز بىر پەردە بىلەن يۆگەندى.

كارۋان بەزىدە تۆپىلىكلەردىن ئارتىلىپ ئۆتسە بەزىدە ئويمانلىقلاردىن يامىشىپ چىقىپ دېگەندەك يوللىرىنى داۋام قىلىۋاتاتتى. كېچە بىلەن كۈندۈز بىر - بىرىنى قوغلاشسا، ئاي بىلەن قۇياش ئاسماندا ئورۇنلىرىنى بىر - بىرىگە بىكارلاپ بېرىشەتتى. نىھايەت، شامنىڭ قەسىر تاملىرى يىراقتىن كۆزگە تاشلانغىلى باشلىدى. ھېرىپ - چارچاش ئىنسانلارنى ۋە تۆگىلەرنى جېنىدىن جاق تويغۇزغانىدى. تۆگىلەرنىڭ قەدەملىرى ئاستىلاشقان بولسا ئۇنىڭ ئۈستىدىكى ئىنسانلارنىڭ باشلىرى ساڭگىلاپ كېتىشكەنىدى.

بۇ ئەھۋاللارنى كۆرگەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنى جانلاندۇرۇش مەقسىتىدە يۇقىرى ئاۋازدا ناخشا باشلىۋەتتى. ئۇنىڭ يېقىملىق، سۆزۈك خۇش ئاۋازى ئەتراپنى چاڭ كەلتۈرۈپ كارۋاندىكىلەرنىڭ قۇلاقلىرىدا چېلىندى. بۇ ئاۋاز ئۇلارنىڭ كۆڭۈللىرىنى كۆتۈرۈپ يۈرەك رېتىملىرىنى تېزلاشتۇرىۋەتتى ۋە كەيپىياتىنى جانلاندۇرىۋەتتى. بۇ خۇش ئاۋازلىق ناخشا ئۇلارنى مەپتۇن قىلىۋالغانىدى. ئۇلار ھارغىنلىقلىرىنى ئۇنتۇپ ئۇلاغلىرى ئۈستىدە تەۋرەنگىنىچە يولنى داۋام قىلىشقا ۋە ناخشىغا جۆر بولۇشقا باشلىدى. كارۋان سېپى قايتىدىن جانلىنىپ، تۆگىلەرمۇ تېز - تېز قەدەم ئېلىشقا باشلىغان ئىدى. كارۋان شۇ شەكىلدە يۈرۈپ كۈن ئولتۇرۇش بىلەن شامغا يېتىپ بارغان بولدى.

كېچە كىلىپ قاراڭغۇ پەردىسىنى ئەتراپقا يايدى. قۇرەيش سودىگەرلىرىدىن ئالدىنقى قاتاردا سانالغان كىشىلەر پاراڭلاشماق

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

ئۈچۈن بىر يەرگە يىغىلىشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىدا ئۇلار ئۇنى ئۆزلىرى بىلەن بىرگە ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلىپ ئولتۇرغۇزىۋالدى. ئۇ كىشىلەر ئىچىدىن ئەبۇ بەكرى ئىبنى ئەبۇ قۇھافە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قاراپ:

— ئى بىلال! ئاۋازىڭ نېمىدېگەن ياقىراق، نېمىدېگەن يېقىملىق سېنىڭ، بىزگە يول ئازابىنى ئۇنۇتتۇردى ۋە مۇساپىمىزنى قىسقارتتى، دېدى.

بۇ يەردىكىلەر تاكى كېچىنىڭ ئۈچتىن بىرىگىچە پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇپ ئاندىن ئۇخلاش ئۈچۈن تارقىلىشتى.

كۈنلەر بىر - بىرىنى قوغلاشقىنىچە ئۆتتۈەردى. قۇرەيشنىڭ تىجارىتى مەنپەئەتلىك بولغانىدى. بۇ جەرياندا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۆپ قېتىم ئۇچراشتى. بۇ ئۇچرىشىشلار ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا دوستلۇق ۋە مۇھەببەتنىڭ ئۇرۇغلىرىنى بىخلاندۇرۇپ ئۈلگۈرگەن ئىدى. كارۋان مەككىگە قايتىش ئۈچۈن تەييارلانغان كۈنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەبۇ بەكرىنىڭ بىر تەرەپكە قاراپ تېز قەدەم بىلەن كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن يۈگۈرگىنىچە بېرىپ ئۇنىڭغا يېتىشىۋالدى ۋە:

— قەيەرگە ماڭدىڭ؟ دەپ سورىدى، ئەبۇ بەكرى:

— ئاۋۇ يەردىكى راھىپنىڭ يېنىغا، دېدى.

— ئۇنىڭ قېشىغا نېمىشقا بارماقچىسەن؟

— كۆرگەن بىر چۈشۈمنىڭ تەبىرىنى سوراش ئۈچۈن. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ قالماقچى بولۇپ تۇرغاندا

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا قاراپ:

ــ مەن بىلەن بىرگە كەلمەمسەن؟ دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ماقۇل بولۇپ، ئۇنىڭ بىلەن ماناستىرغا باردى. كىرىشكە رۇخسەت ئالغاندىن كېيىن ئۇ ئىككىسى ئىچكىرىگە كىردى. راھىب كۆزلىرىنى يەرگە تىككىنىچە، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئاڭلىغانلىرىدىن تەسىر ئالغان بىر چۈشنى كۆرگەن قىياپەتتە تۇرغىنىدا ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۆرگەن چۈشىنى راھىپقا بايان قىلىپ بېرىشكە باشلىدى. ئەبۇ بەكرىنىڭ بايانى تۈگە - تۈگمەستىن راھىب بېشىنى كۆتۈردى ۋە ئۇنىڭدىن سوراشقا باشلىدى:

ــ نەدىن كەلدىڭ؟

ــ مەككىدىن.

ــ قايسى قەبىلىدىن؟

ــ قۇرەيش قەبىلىسىدىن.

ــ كەسپىڭ نېمە؟

ــ سودىگەر.

ــ ئەگەر ئاللاھ كۆرگەن چۈشلىرىڭنى روياپقا چىقارسا سېنىڭ قەۋمىڭدىن بىر نەبى (پەيغەمبەر) ئوتتۇرىغا چىقىدۇ. ئۇ ھايات چېغىدا سەن ئۇنىڭ ۋەزىرى، ۋاپاتىدىن كېيىن ئۇنىڭ خەلىپىسى بولىسەن، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سورىدى:

ــ نەبى دېگەن نېمە؟

ــ ئاللاھ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن بىر ئەلچى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلىغاندەك:

ــ ئاللاھ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن ئەلچى؟ دېدى. راھىب:

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

— شۇنداق، ئاللاھ ئۇنى ئىنسانلارغا بىر رەھبەر، بىر يول كۆرسەتكۈچى قىلىپ ئەۋەتتى، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— ئۇنى ھۇبەل، لات، ئۇززا ئەۋەتمىدىمۇ ياكى ئۇسافە، نائىلە ۋەياكى كەئبىدىكى باشقا نۇرغۇن ئىلاھلاردىن باشقا بىرى ئەۋەتمىدىمۇ؟ راھىب:

— ئاسمان ـ زېمىننىڭ ياراتقۇچىسى ئاللاھ ئەۋەتتى، بۇ پەيغەمبەر ئىنسانلارنى يالغۇز، ھېچ ئوخشىشى ۋە شېرىكى بولمىغان ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشقا، ئۇرۇق ـ تۇغقانلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشقا، بۇتلارنى چېقىشقا بۇيرۇيدۇ. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قورققان ھالدا سورىدى.

— بۇتلارنى چېقىشقا بۇيرۇمدۇ؟ راھىب:

— شۇنداق، ھەممىسىنىڭ چېقىلىشىنى بۇيرۇيدۇ.

شام سەپىرى ئاخىرلىشىپ كارۋان مەككىگە قايتىپ كەلگەندى. ئەرلەر ئۆيلىرىگە قايتماستىن ۋە ئۆز ئاياللىرىغىمۇ يېقىن يولىماستىن ئۇدۇل كەئبىگە قاراپ يول ئالدى ۋە كەئبىنى تاۋاپ قىلىشقا باشلىدى. سەپەر جەريانىدا نۇرغۇن پايدا ئالغان ۋە چۈنتەكلىرىنى لىق تولدۇرۇپ قايتىشقان بۇ كىشىلەر كەئبە ئەتراپىدىكى بۇتلارغا يۈزلەندى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇلار بىلەن كەئبىنى تاۋاپ قىلىپ شۈكۈرلىرىنى بىلدۈرگۈچىلەر قاتارىدا كېتىۋاتاتتى. ئەمما ئۆزىمۇ چۈشەنمىگەن يېڭى شۇ بولدىكى ئۇنىڭ كەئبىنى ھەر بىر ئايلىنىپ تاۋاپ قىلغىنىدا قەلبىدە پەيدا بولغان ھۇزۇرنى بۇتلىرىنىڭ ئالدىدا ھەر قېتىم تۇرغىنىدا ھېس قىلالمايۋاتاتتى. ئۇ شۈكۈرلىرىنى بۇتلار ئالدىدا كېكەچلىگەن ھالدا بىلدۈرۈشكە باشلىدى. ئەلۋەتتە ئېنىق ئىدىكى بۇ بىر چىن دىلىدىن چىقمىغان رەھمەت ـ تەشەككۈر ئىدى. ئۇ بۇندىن

بۇرۇن بۇتلىرىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ سۆز قىلغاندىكىدەك سەممىي ۋە چوڭقۇر بىر تۇيغۇغا چۆمگەن سۆزلەرنىڭ ۋە تىلەكلەرنىڭ بولمىغانلىقىنى ھېس قىلىپ يەتتى. ئۆزىنى - ئۆزىگە ناتونۇشتەك ھېس قىلدى. ئۇ بۇرۇنقى تۇيغۇ ۋە سۆكۈناتقا ئېرىشمەكچى بولدى. ئەمما ئۇنداق قىلالمايۋاتاتتى. دىققىتىنى يىغالمىدى. ئۇ ئۆز ئۆزىدىن: «نېمە ئۈچۈن بۇتلارغا قۇللۇق قىلدىم، نېمە ئۈچۈن ئۇلارغا بويۇن ئېگىپ، ئۇلارغا ئۇلۇغلۇق ۋە مۇھەببەت كۆرسىتىشنى لايىق كۆرۈپ يۈرگەن بولغىيدىم» دەپ سوراشقا باشلىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ نېمە قىلىشى كېرەكلىكىنى بىلەلمەي قېلىۋاتاتتى. ئۇ ئۆز ئۆزىگە سوئال قويۇشنى داۋاملاشتۇردى: «ئۇ بۇ بۇتلارنىڭ قايسى بىر ئۇلۇغلۇقىنى كۆرگەن بولغىيدى؟ ... ئۇلارنىڭ كۈچىدىن ئۆزىگە قانچىلىك بىر پايدا يەتكەن بولغىيدى؟ ... شۇنداق، ئۇلاردىن ھېچنېمە كۆرمىگەن، ھېچ بىر ياخشىلىققا ئېرىشىپ باقمىغان ئىدى. ئۇنداقتا نېمىدەپ ئۇلارغا ئىبادەت قىلىپ كەلگەن بولغىيدى؟ ئۇ بۇ بۇتلارغا ئىبادەت قىلىپ كېلىۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ قەۋمىنىڭ ئۇلارغا ئىبادەت قىلىدىغانلىقىنى كۆرۈپ چوڭ بولغانىدى. قەۋمى ئۇ بۇتلارنى ياخشى كۆرگەنلىكى ئۈچۈن ياخشى كۆرگەن، بۇتلارغا ھۆرمەت كۆرسەتكەن بىر قەۋم ئىچىدە چوڭ بولغانلىقى ئۈچۈن ھۆرمەت كۆرسىتىشكە ئادەتلەنگەنىدى. ئويلاپ دەل شۇ يەرگە كەلگەندە ئۇ ئۆزىنىڭ ھەبەشلەرنىڭ نەسلىدىن ئىكەنلىكى ئېسىگە كەلدى. ئاتىسى بىلەن ئانىسى ھەبەشىستاندىن مەككىگە ئېلىپ كېلىنىپ سېتىلغان بولۇپ، ئۇ بۇ يەردە تۇغۇلۇپ بۇ بۇتلاردىن باشقا ئىلاھلارنى بىلمەي چوڭ بولغانىدى. ناۋادا ھەبەشىستاندا تۇغۇلغان بولسا ئىدى، باشقا ئىلاھلارنىمۇ تونىغان، ئۇلارغا قۇللۇق قىلغان، ئۇلارنى ياخشى كۆرگەن، ئۇلارغا بويسۇنغان، ھۆكمى بويىچە ئىش قىلغانمۇ

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

بولاتتى. ئۇنىڭ خىياللىرى بىر- بىرىگە ئۇلۇشۇپ كېتىۋەردى، ئەقلى قالايمىقانلىشىپ ئويلىغانلىرى بىلەن قىلىۋاتقان ئىشلىرى ئارىسىدا بىر سۈركۈلۈش يۈز بەرگەن ۋە ئىشەنچى تەۋرىنىشكە باشلىغان ئىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بەنى جۇمۇھ مەھەللىسىگە قاراپ يول ئالدى. ئۇمەييە ئىبنى خەلەپ بىلەن قەبىلىسىدىكىلەر بار يەرگە بېرىپ تۇردى. شامدىن پايدا ئېلىپ قايتقانلىقى ۋە سەپەردە قولغا كەلتۈرگەن ئۇتۇقلىرى ئۈچۈن بىرەر ياخشى ئىپادە، بىرەر تەشەككۈرگە ئېرىشىپ قېلىش ئۈمىدىدە ئۆرە تۇرغىنىچە تۇرۇۋەردى. ئەمما ئۇلار بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ شامدىن ئېلىپ كەلگەن ماللىرى بىلەن ئاۋارە ئىدى. ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرىدىن سەپەر داۋامىدا تارتقان جاپالارنى ئۇنتۇلدۇرغىدەك ۋەياكى سەرپ قىلغان ئەجرىگە چۇشلۇق مۇكاپات بولغۇدەك بىرەر ئېغىز سۆز چىقماي دېمەيتتى. ئۇنىڭ ئىچىنى ئاچچىق بىر ھەسرەت كۆيدۈرۈپ ئۆتتى. بېشىنى ساڭگىلاتقىنىچە ئېغىر قەدەملەر بىلەن بۇ يەردىن ئايرىلدى. ئۆز ھالى ھەققىدە ئويلىنىۋېلىشى ئۈچۈن كۆزلەردىن يىراق بولغان بىر يەرگە كېلىپ توختىدى. ئۇ قۇللۇق ھاياتنى ياشاشنىڭ قانچىلىك دەرىجىدە تەس ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلىپ يەتمەكتە ئىدى.

ناۋادا ئۇ ھۆر ئادەملەردىن بولغىنىدا خوجايىنىنىڭ خاھىشى بويىچە ئەمەس، بەلكى ئۆز خاھىشى بويىچە ئىش كۆرگەن، قىسقا بىر مۇددەت تۇرۇش ئۈچۈن ئىجازەت بېرىلگەن يەرلەرگە ئەمەس، بەلكى ئۆزى خالىغان يەرلەرگە كەتكەن بولاتتى، دېڭەنلىرىنى كۆڭلىدىن كەچۈردى. بۇ خىياللار بىلەن ئۇ ئۆزىنى بىر كۆڭۈلسىزلىك كەيپىياتى ئىچىگە سۆرەپ كىردى.

ئۇنىڭ خىياللىرى بەختسىزلىكنى ئۇنىڭغا تېخىمۇ چوڭايتىپ كۆرسەتمەكتە ئىدى. ئۇ ئۆز كىلەچىكىنى قاراڭغۇ كېچىدىنمۇ بەكرەك قاراڭغۇدەك ھېس قىلىشقا باشلىدى. ئۇ ئۈمىدسىزلىكنى تېترەڭگۇ ئاۋازدا مۇنۇ سۆزلەر بىلەن بايان قىلىشقا باشلىدى: «قۇل بولۇپ ياشاپ، قۇل بولۇپ ئۆلۈش پېشانەمگە يېزىلغان ئوخشايدۇ. مەن ئۇلارنىڭ كۆزلىرى بىلەن كۆرۈپ، ئۇلارنىڭ قۇلىقى بىلەن ئاڭلاپ، ئۇلارنىڭ ئېغزلىرى بىلەن سۆز قىلىپ پەقەت ئۇلارنىڭ بۇتلىرىغىلا باش ئۇرماقتىمەن.»

ئۇ بۇ خىياللار بىلەن تۇرغاندا ھاياتنىڭ ياخشى تەرەپلىرىگىمۇ نەزەر سېلىشقا ئۈندىگەن تۇيغۇلار ئۇنىڭغا شۇۋىرلاپ: بۇ روھىي ئازاب، بۇ ئۈمىدسىزلىنىش نەدىن كەلدى ساڭا ئى نانكور قۇل؟... خوجايىنىڭنىڭ سېنى باشقا قۇللاردىن ئەۋزەل كۆرگىنى، ئۆزى يېگەننى يېگۈزۈپ، ئۆزى كىيگەننى كىيگۈزگىنى يەتمىدىمۇ؟ ... يېقىن دوستلىرى ئارىسىغا سېنى قېتىپ مۇلۇكلىرىدە ۋە تىجارەت ئىشلىرىدا ساڭا ئىشەنمىدىمۇ؟ قەبىلىنىڭ ياشلىرى سېنى ياخشى كۆرۈپ ساڭا بولغان ياخشى كۆرۈش تۇيغۇسىنى ساڭا قىلمىدىمۇ؟ ھەم سېنى ھۆرمەتكە لايىق بىلال قىلمىدىمۇ؟ ئى بىلال! بۇنچىلىك قەدىرلىنىپ تۇرۇپ يەنە ساڭا نېمە كەم؟ بىلال سەل پەسكويغا چۈشۈپ ھالىغا شۈكۈر ئېيتماقچى بولۇۋىدى ئىچىدىكى بىر پىغان ئۇنىڭغا ۋارقىراشقا باشلىدى: «ئى كالۋا قۇل! ئۆزەڭنىڭ خىياللىرىڭغا ئىشىنىپ ئۆزەڭ بىلەن ئۇمەييە ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى بىرلا سۆزدىن ئىبارەت پەرقنى كۆرمىگەندەك ۋە ئۆزەڭنى قۇلى يوق خوجايىن ئورنىغا قويغىدەك ھالغا كەلدىڭمۇ؟.... خىيالپەرەس! ... ئاسارە ئەتىقە لوڭقۇلىرى ماختىلىش ئۈچۈنلا قوللارغا ئېلىنىدۇ. دەز چىقماي ساق تۇرغان مۇددىتىگىچىلا

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

قەدىرلىنىدۇ ۋە مۇئەييەن قىممىتى بىلەن ئەتىۋارلىنىدۇ. ئۇ خىل نەرسىلەر قىممەتلىك ۋە چىرايلىق تۇرغان مۇددەتكىچە مۇھاپىزەت قىلىنىدۇ. سۇنغان ھامان ئاددىي بىر نەرسىگە ئايلىنىدۇ ـ دە، ئەسلەردىن كۆتۈرۈلىدۇ. سىنى خوجايىنىڭغا يېقىنلاشتۇرغان، دوستلار ئارىسىدا ئولتۇرۇشقا مۇۋەپپەق قىلغان نەرسە پەقەتلا سېنىڭ خوش ئاۋازىڭدۇر، خالاس. بۇ ئاۋازىڭ يوقالغاندا سەن ئۆزەڭنىڭ قانچىلىك دەرىجىدە بىچارە بولۇپ قالىدىغانلىقىڭنى بىلەمسەن؟ قېرىغىنىڭچە سېنى كۆتىدىغىنى پەقەتلا بىر بەختسىزلىكتۇر. شۇنداق قىلىپ بىر بۇلۇڭغا تاشلىنىپ قالىسەن ۋە باشقا قۇللارنىڭ تەقدىرىدىن ھېچبىر پەرقىڭ بولمايدۇ. سەن ئۇچۇن يېڭى كىيىم ۋە ياخشى تاماقلارغا ئېرىشىش بىر چۈشكە ئايلىنىپ قالىدۇ. ياشلىقىڭ قولدىن كېتىدۇ، تىجارەت، سودا ـ سېتىق ئىشلىرىغا بېرىپ ـ كېلەلمەيسەن، سېنىڭ ئورنۇڭغا كۈچ ـ قۇۋۋەتى بار ياشلار كېتىدۇ...» بىلال خۇددى ھەممە نەرسە تۈگەشكەندەك بىر تۇيغۇدا بېشىنى ئەگدى ۋە ئېغىر ئۇھسىندى. ئۇنىڭ تەگسىز خىياللىرى ئۇنى روھىي ئازاب ۋە بەختسىزلىككە تولغان بىر قاراڭغۇ دۇنيا قوينىدا ئايلاندۇرۇشقا باشلىدى. بۇ ئەسنادا يېقىنلىشىپ كېلىۋاتقان ياشلارنىڭ ۋاراڭ ـ چۇرۇڭلىرى ئۇنى خىيال دۇنياسىدىن قايتۇرۇپ كەلدى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇلارنىڭ ئۆز ئەتراپىغا ئولاشقان ھالدا تۇرۇشقانلىقلىرىنى كۆردى. ياشلار بىر ئېغىزدىن:

بىزگە ناخشا ئېيتىپ بەرگىن، ئى بىلال! يېقىملىق ئاۋازىڭ بىلەن بىزنى خوش قىل، كۆڭلىمىزنى ئاچ! بىزنى ئۇزاق ۋاقىت تاشلاپ كېتىپ يېقىملىق ئاۋازىڭدىن بىزنى مەھرۇم قىلغان ئىدىڭ. ناخشا ئېيتىپ بەر، بىلال بىزگە ناخشا ئېيتىپ بەر!...

ياق، بىلال ياق دېيەلمەيدۇ، ئۆزۈر تىلىيەلمەيدۇ، رەتمۇ قىلالمايدۇ. بىر قۇل قاچانمۇ ئۆزۈر تىلىيەلىگەن ۋە ياكى «شۇ تاپتا ئۇنىڭغا رايىم يوق» دەپ باشقىلارنىڭ تەلىپىنى رەت قىلالىغان؟! باشقىلارنىڭ قويغان تەلەپلىرى گەرچە ئۇنىڭغا ئېغىر كېلىدىغان تەقدىردىمۇ خوجايىنلىرىنىڭ چاقىرىقىغا: «لەببەي، خوجايىن» دېمەكتىن باشقا چارە يوق ئىدى. ئۆزىگە تەسەللى بېرىدىغان، ھەسرەتلىرىنىڭ ۋە بېشىغا كەلگەنلەرنىڭ بىر قىسمىنى بولسىمۇ يەڭگىللەتكىدەك بىرىگە موھتاج بولغان تەقدىردىمۇ بۇ كىشىلەرنى خوش قىلماق، مەستخۇش قىلماق ئۈچۈن يەنىلا ناخشا ئېيتىشقا مەجبۇر ئىدى.

بىلال ناخشا ئېيتىشقا باشلىدى. ناخشا ئەمەس دىلىدىكى ھەسرەتلىرىنى ئۇلارغا بايان قىلىشقا باشلىدى. ئۇنىڭ ھەسرەتلىرى باشقىلار ئۈچۈن ھېس - تۇيغۇلىرىنى جانلاندۇرىدىغان تەسىرلىك نەغمىلەردىن ئىبارەت بولۇپ چۈشىنىلدى. ئۇ ھەسرەتلىك نەغمىلىرىنى ياڭرىتىشنى داۋام قىلاتتى. ئۇلارنى پەقەتلا ئۇ نەغمىلەردىن مەستخۇش بولۇپ ئولتۇرۇپ قالغان ھالدا تاشلاپ كېتەلىدى.

ھۆر ۋە قۇل

بىر كۈنى كېچە ۋاقتى. ھەممە ئادەم قاتتىق ئۇيقۇغا كەتكەنىدى. بەنى تەيم قەبىلىسىدىن بىرىنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ ئىشىكتىن يۈزلىرى ئورۇق، بوي - تۇرقى ۋىجىكرەك، پاچاقلىرى ئىنچىكىرەك كەلگەن، چاپىنىنىڭ ئالدى تەرىپى بىلەن بېلىنى ئۆتتۈشتۈرۈپ چىرمىۋالغان بىر ئادەم چىقتى ۋە ئىشىكنى ئاستا ياپتى. ئاي نۇرى تەرلەپ كەتكەن ئاق يۈزىنى يورۇتتى. ئۇنىڭ مەڭزىلىرى ئازراق تومپىيىپ چىققان، كۆزلىرى چوڭقۇرراق

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئىدى. ئۇ كىشى خۇددى قورققاندەك ئېھتىيات بىلەن ئەتراپقا دىققەت قىلغاچ ئىلگىرىلەيتتى. ئۇنىڭ ھە دەپ ئارقا ـ ئالدىغا قارىشىدىن ئەندىشە قىلىۋاتقانلىقى بىلىنىپ تۇراتتى. ئۇ ئاخىرىدا بەنى جۇمۇھ مەھەللىسىگە يېتىپ كەلدى. ئۇ، بۇ يەردىن ئۇمەييە ئىبنى خەلەفنىڭ ئۆيىگە باردى. قۇللارنىڭ ئۆيىگە تۇتاشقان بىر دېرىزىگە بارغىچە ئۆي ئەتراپىنى بىر قۇر ئايلىنىپ چىقتى ۋە ئەتراپتىن خاتىرجەم بولغان ھالدا دېرىزىگە يېقىنلىشىپ پەس ئاۋازدا:

«بىلال... بىلال ...» دەپ چاقىردى.

بۇ چاغدا بەدىنىگە ئۇلاشقان بىر تىترەكنى ھېس قىلدى. ھېچ ئويلىمىغان بۇ كېچە سائەتلىرىدە بولۇپمۇ شۇبھىلەرنى تېخىمۇ ئاشۇرىدىغان بۇ ۋاقىتلىرىدا بىرەرسى تۇيۇقسىز كېلىپ قالسا ئۇنىڭغا نېمىمۇ دېگۈلۈك؟ ... قانداق قىلىش كېرەكلىكى ھەققىدە ئۇنىڭ كاللىسىغا ھېچنېمە كەلمەيۋاتاتتى. ئۇ كەينىگە قايتىپ كەتمەكچىمۇ بولدى ۋە مەخپىي سىرنى بىلالغا يەتكۈزۈش ئىستىكى ئەندىشىلىرىدىنمۇ كۈچلۈك ئىدى. ئۇ قايتىپ كېتىشتىن بۇرۇن يەنە بىر چاقىرىپ كۆرمەكچى بولۇپ ئاۋازىنى بىر ئاز كۆتۈرۈپ:

«بىلال... بىلال ...» دەپ چاقىردى.

ئۇ ئەندىشە ئىچىدە ساقلاۋاتقاندا بىر ئىشىكنىڭ غىچىرلاپ ئېچىلغان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۇ ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئىشىك تەرەپكە قاراپ ماڭدى ۋە بىلالنىڭ ئاۋاز چىقارغۇچىنى ئىزدەپ ئۇياق ـ بۇياققا قاراۋاتقانلىقىنى كۆردى ۋە ئۇنى: «بىلال» دەپ چاقىردى. بىلال قاراڭغۇلۇقتا ئۆرە تۇرغان سايىنى نىشانلاپ

ماگـدى. يۈزىنـى يېقـىن ئېلىـپ كېلىشـى بىلـەن قارشـىدىكى ئادەمنـى تونـىـدى ۋە:

ـــ كـىـم؟ ... ئەبـۇ بەكـرى، سـەن... سـەن بـۇ سـائەتتە بـۇ يەرگـە قانـداق كېلىـپ قالدىـڭ؟

ـــ مۇھىم بىر خەۋەر.

ـــ كېچـىـدە بۇنچىلـىك قىينىلىـپ يۈرگۈچـە ئـۇ ئىشـنى ئەتىگـە قالدۇرسـاڭ بولماسـمىدى؟

-يـاق بىـلال، سـەن خوجايىنىڭنىـڭ كـۆزى ۋە قۇلىقـى، سـەن خوجايىنىڭنىـڭ ئالدىـدا تۇرغانـدا بـۇ خەۋەرنـى سـاڭا يەتكۈزەمتىـم، ئەسـلىدىمۇ سـېنى خوجايىنىڭغـا چېقىشـتۇرۇپ قويغـىدەك بىـرەر كىشـىنىڭ قۇلىغىغـا يېتىـپ قېلىشـىنىمۇ خالىمايمـەن.

ـــ بۇ مۇھىم خەۋەر نېمە ئىدى؟

ـــ بۇ ئۈممەتنىڭ پەيغەمبىرى ئوتتۇرىغا چىقتى ...

ـــ بۇ ئۈممەتنىڭ پەيغەمبىرىمۇ؟

ـــ شۇنداق، بىلال.

ـــ كىم ئۇ؟

ـــ ئابدۇللاھنىڭ ئوغلى مۇھەممەد.

ـــ بۇنى سەن قانداق بىلدىڭ؟

مۇھەممـەد سـەللەللاھۇ ئەلەيھـى ۋەسسـەللەم ئۆزىنىـڭ پەيغەمبـەر بولغانلىقىنـى بىلـدۈرۈپ، ئاللاھقـا ئىشـىنىشـكە يوشـۇرۇن تـۈردە چاقىرىۋاتىـدۇ، دېگـەن پىچىرلاشـلارنى ئاڭلىدىـم، ئاندىـن ئۇنىـڭ ئۆيىگـە باردىـم ۋە ئۇنىڭغـا: ئـى قاسـىمنىڭ ئاتىسـى! سـېنىڭ

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ھەققىدە ئاڭلىغانلىرىم نېمە ئىش؟ دېدىم. ئۇ: «ئى ئەبۇ بەكرى! مېنىڭ ھەققىمدە قانداق سۆزلەرنى ئاڭلىدىڭ؟» دېدى. مەن: ئاڭلىشىمچە بىر ئىلاھقا ئىشىنىشكە چاقىرىۋېتىپسەن، شۇنداق پەرەز قىلىمەنكى، سەن ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىسەن، دېدىم. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ماڭا: "ئى ئەبۇ بەكرى! ئۇلۇغ ۋە جەلىل بولغان رەببىم مېنى ئاگاھلاندۇرغۇچى ۋە خۇش بىشارەت بەرگۈچى قىلدى. ماڭا ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ دەۋىتىنى بەردى ۋە مېنى بارلىق ئىنسانلارغا پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتتى» دېدى. مەن ئۇنىڭغا: ئاللاھقا قەسەمكى! ھازىرغا قەدەر سەندىن ھېچبىر يالغانچىلىق كۆرمىدىم، ئەلۋەتتە سەن پەيغەمبەرلىككە ئەڭ لايىق بىرىسەن، ئامانەتكە رىئايە قىلىسەن، ئۇرۇق - تۇغقانلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالىسەن، كىشىلەرگە ياخشى مۇئامىلە قىلىسەن، قولۇڭنى ماڭا ئۇزات، مەن ساڭا بەيئەت قىلىمەن، دېدىم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قولىنى ماڭا ئۇزاتتى. مەن ئۇنىڭغا بەيئەت قىلدىم.

— ئۇنى تەستىقلىدىڭمۇ؟

— شۇنداق، بىلال.

— بۇنىڭ كەينىدىن بىرەر مەرتىۋە ياكى مال تەلىپى چىقمىسۇن يەنە.

— ياق بىلال، مەن ئابدۇللاھنىڭ ئوغلى مۇھەممەدنى ياخشى تونۇيمەن، شۈبھىسىزكى ئۇ بۇنىڭ ئارقىسىدىن مەرتىۋە ياكى مال تەلەپ قىلمايدۇ، خەدىچەنىڭ مال - دۇنياسى ئۇنىڭغا نەچچە ئەسىر موھتاجلىق ھېس قىلدۇرمايدۇ، مۇھەممەدنىڭ قورەيش ئىچىدىكى نەسەبى بولسا ئەڭ يۇقىرى ئورۇندىدۇر.

ــ ئۇ نېمىگە دەۋەت قىلىۋاتىدۇ؟

بــۇ ئاڭلىمــاس، ســۆزلىمەس تاشــلارغا ئىبــادەت قىلىشــتىن ۋاز كېچىــش ۋە شــۇنداقلا بىپايــان چۆللەرنىــڭ، چاقنىغــان يۇلتۇزلارنىڭ، نــۇر چاچقــان قۇياشــنىڭ، بــۇ باغــلار، هــاۋا ۋە ئورمانلارنىــڭ ياراتقۇچىســىغا قۇللــۇق قىلىشــقا چاقىرىــدۇ، ئۇنىــڭ چاقىرىقــى قــۇل بىلــەن خوجايىــن ئارىســىدا پەقــەت ئاللاهنىــڭ دەرگاهىدىكــى ئىمــان ۋە ئەمــەل پەرقىدىــن باشــقا هېچقانــداق پــەرق قالدۇرمــاي، قــۇل بىلــەن ئۇنــى ياراتقــان پەرۋەردىــگارى ئارىســىدا بىۋاســتە بىــر يــول ئاچىــدۇ. بىــر قــۇل هېچبىــر توسالغۇســىز رەببــى كۆرســەتكەن يولــدا مېڭىــش ئىختىيارلىقىغــا ئېرىشــىدۇ. مەرهەمــەت قىلىششــقا، دوســتلۇققا، ياخشــىلىققا ۋە ئاللاهتىــن ھەققــى بىلــەن قورقۇشــقا چاقىرىــدۇ. قىــز باللارنــى تىرىــك كۆمۈشــتىن، ئــورۇق - تۇغقانلارغا ياخشــىلىق قىلمــاي تاشــلاپ قويۇشــتىن نەپرەتلىنىــدۇ. ئــى بــلال! ئۇنىــڭ چاقىرىقــى دۇنيانىــڭ هــۇزۇرى ۋە ئاخىــرەت بەختىنــى قولغــا كەلتــۈرۈش چاقىرىقــىدۇر.

بــلال خىيالغــا چۆمگــەن هالــدا بېشــىنى پــەس قىلىــپ تۇرغانــدا ئەبــۇ بەكــرى رەزىيەللاهــۇ ئەنهــۇ ئۇنىــڭ يۈزىگــە دىققــەت بىلــەن زەن ســېلىپ قاراشــقا باشــلىدى. ئــۇ قىلغــان ســۆزلىرىنىڭ بىلالغــا قانچىلىــك تەســىر قىلغانلىقىنــى بىلمەكچــى بولغانــدەك قىلاتتــى. ئارىــدا بىردەملىــك جىمجىتلىــق هۆكــۈم ســۈردى. ئەبــۇ بەكــرى رەزىيەللاهــۇ ئەنهــۇ هــەر ئىككىســىگىلا هۆكۈمــدار بولىۋالغــان بــۇ جىمجىتلىقنــى ئالــدى بىلــەن بــۇزۇپ:

ــ سېنىڭ پىكرىڭ قانداق؟ بىلال دېدى.

ــ راستىنى ئېيتقانــدا نېمــە دېيىشــىمنى بىلەلمەيۋاتىمــەن، ئــى

ئەبۇ بەكرى!

ــ نېمە دېيىشىڭنى بىلەلمەيۋاتامسەن؟ ئۆزەڭگە كەل بىلال، مەن سېنى تېخى بۇ دىنىنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشىدىن مېنىڭ سۆيۈنگىنىمدىن بەكرەك سۆيۈنۈپ كېتەر دەپ پەرەز قىلغان ئىدىم، ياخشىراق ئويلان بىلال! بۇ دىن بىلەن سەن مېنىڭ سۆيۈنۈشىمدىن بەكرەك بەختلىك بولىسەن، بۇ دىن خوجايىنىڭلار بىلەن سىلەرنى باراۋەر ئورۇنغا قويىدۇ، ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا سىلەرنى ئۇلار بىلەن باراۋەر ئورۇنغا قويىدۇ. كېيىن... كېيىن.... يەنە نېمە دېيىشىمنى بىلەلمەيۋاتىمەن، دەيسەنغۇ؟ بىلال، ئەقلىڭ قوبۇل قىلالمايۋاتقان قۇرەيشنىڭ دىنى نەدە؟ بۇ توغرا ۋە دۇرۇست بولغان دىن نەدە؟ ... ھېچبىر ھەرىكەت قىلالمايدىغان ۋە تۈرلۈك - تۈرلۈك ئىسىملار بىلەن چاقىرىلغان قۇرەيشنىڭ بۇتلىرى نەدە؟ ئۆزىگە قۇللۇق قىلىشى ئۈچۈن مۇھەممەد دەۋەت قىلغان ئۇلۇغ ئاللاھ نەدە؟ ... بۇتلار بولسا ئاڭلىمايدىغان، سۆزلىيەلمەيدىغان، ھېسسىياتسىز تاشلاردىن ئىبارەت. شانى - شەۋكىتى ئۇلۇغ ئاللاھ بولسا ھەمىشە ھاياتتۇر، ئۇلۇغلارنىڭ ئۇلۇغىدۇر. ئەزەلى ۋە ئەبەدىي بىر غالىپ زاتتۇر. ئۇنىڭ ئۈستۈنلۈكىنىڭ چېكى يوقتۇر. ئۇ ئۆلتۈرەلەيدۇ ۋە تىرىلدۈرەلەيدۇ. ئۇ ھەرنەرسىگە قادىردۇر.

ــ ئى ئەبۇ بەكرى! مەن قۇرەيشنىڭ دىنى بىلەن مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئېلىپ كەلگەن دىن ئوتتۇرىسىدا سېلىشتۇرۇش ئېلىپ بېرىۋاتقىنىم يوق، مەنمۇ شامدىن قايتقاندىن بېرى بارلىق بۇتلارنىڭ كۈچىدىن شۈبھىلىنىشكە باشلىغان ئىدىم، چۈنكى سەنمۇ بىلىسەن، ئىنسانىنىڭ نەپسى ئىشىنىپ كەلگەن نەرسىنى تاشلىشى ياكى قىسقا بىر ۋاقىت ئىچىدىلا يېڭى بىر دىنغا كىرىشى بىرئاز تەسكە توختايدىكەن. بۇ يېڭى دىن ئەڭ

ئۈستۈن ۋە ئەڭ توغرا بىر دىن بولغان تەقدىردىمۇ...

ــ بەلكى بۇ سۆز ئاتا ـ بوۋىلىرىنىڭ چۈشلىرىنى بۇزۇپ قويۇشتىن قورققان قۇرەيشلەر تەرىپىدىن سۆزلەنسە ھەيران قالمايتتىم. سېنىڭ ئاغزىڭدىن چىقىشى غەلىتە بىر ئىش بولدى. قۇرەيشنىڭ بۇتلىرى سېنىڭ ئاتاڭنىڭ بۇتلىرى ئەمەسقۇ؟ ئۇلاردىن شۈبھىلەنمىسەڭ ئۇلارنى چىقىشتىن نېمشقا قورقۇسەن؟

ــ ھەممىنى چاقامسەن؟

ــ بۇنىڭغا ئىككىلىنىش كېتەمدۇ؟ بولدىلا بىلال، ئاللاھتىن باشقا ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا، مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ئىكەنلىكىگە شاھادەت ئېيتىمەن، دېگىن.

بىلال مەلۇم بىر مۇددەتكىچە سۈكۈتكە چۆمدى، ئاندىن تىترەك بىر ئاۋازدا:

ــ شۇنداق! ئاللاھتىن باشقا ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا، مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ئىكەنلى-كىگە شاھادەت ئېيتىمەن، دېدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەمنۇن ۋە خۇشال بولغان تەرزدە بىلالغا:

ــ ئەتە ئاخشام سېنى ئۆيۈمدە ساقلايمەن، بەيئەت قىلىشىڭ ئۈچۈن سېنىڭ بىلەن بىرلىكتە مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ ئۆيىگە بارىمىز، دېدى.

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ بىلەن خوشلىشىپ قايتتى. بىلال سايىسىنىڭ قاراڭغۇدا يوق بولۇشىغىچە ئۇنىڭ ئارقىسىدىن قاراپ تۇردى، ئاندىن دىلىغا يېڭى دىنىنىڭ روھىنى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

تولدۇرغان ھالدا ئۆيگە قايتىپ كىرىپ كەتتى. ئۇ، شۇ تاپتا بۇ دىنىنىڭ سەۋەبىدىن زۇلۇمغا ئۇچرايدىغانلىقىنى ۋە ئۆزىنى ئىمتىھان قىلىنىدىغانلارنىڭ ئۇستازى، سەۋر قىلغۇچىلارنىڭ ئۈلگىسى قىلىنىشقا سەۋەب بولىدىغان قورقۇنچلۇق، ئاجايىپ قاتتىق بىر ئىمتىھانغا دۇچ كېلىدىغانلىقىنى ھېچ بىلمەيتتى، ئەلۋەتتە.

بىلال مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭغا بەيئەت قىلدى. يېڭى دىن ئۇنىڭدا يېڭىچە تەسىرلەرنى پەيدا قىلىۋاتاتتى ۋە ئۇنى ئۆزگەرتىۋەتتى... بەزى چاغلاردا ھېچكىمگە كۆرۈنمەستىن كېچىنىڭ قاراڭغۇلۇقىدىن پايدىلىنىپ مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ يېنىغا بېرىپ كېلەتتى.

مانا مۇشۇنداق قىلىپ ئۇ يېڭى دىنىنىڭ پرىنسىپلىرىنى ئۆگىنىشكە، ئەخلاقى بىلەن زىنىنەتلىنىشكە، ئۇنىڭ پۈتمەس - تۈگىمەس بۇلىقىدىن قانغۇچە ئىچىشكە باشلىغان ئىدى. مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ جەسۇر روھى ئۇنىڭغا تەسىر قىلغان، ئۇنى خار ۋە تۆۋەن كۆرۈلىدىغان بىر قۇل بولۇشتىن پۈتۈنلەي ھۆر ئىنسان بولۇش يولىغا ئېلىپ چىققان ئىدى. ئەمدى بولسا ئۇنىڭ ئالدىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشىدىغان، بۇ يولدا قەد كۆتۈرۈپ ماڭالايدىغان بىر نىشان بار بولغانىدى. ھېچقانداق بىر زورلۇق ئۇنى باش ئەگدۈرەلمەيتتى، ھېچقانداق بىر تەھدىت ئۇنى بۇ يولدىن قايتۇرالمايتتى.

بىلال مەككىدە ھايات جانلىنىشتىن ۋە كىشىلەر ئۆيلىرىدىن چىقماستىن بۇرۇن مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ ئۆيىدىن ئايرىلدى. خوجايىنىنىڭ ئۆيگە قايتىشتىن بۇرۇن تاۋاپ قىلىش ئۈچۈن كەئبىگە قاراپ ماڭدى. كەئبىنىڭ ئىچىگە

كىرىپ بۇ يەردە ھېچكىمنىڭ يوقلۇقىنى كۆردى. ئۇ بۇتلارغا سەپسېلىپ قارىغاچ ئۇلارغا قارىتا كاللىسىدىكى سوئاللارنى سورىغاچ ئۇلار ئارىسىدا ئايلىنىشقا باشلىدى. بۇندىن بۇرۇن بۇ ئاڭلىماس، سۆزلىمەس بۇتلارغا قانداقمۇ ئىبادەت قىلغان بولغىيدى؟... بۇ بۇتلارنىڭ ئۆزىدە بىر ياخشىلىق بولمىغان يەردە ئۇلاردىن ياخشىلىق كەلسۇن دەپ ئۇلارغا قانداقمۇ يېقىنلىق قىلغان بولغىيدى؟... بۇتلار خۇشاللىق ۋە غەزەپنىڭ نېمىلىكىنى بىلمەيدىغان ھالدا ئۇلارنىڭ رازىلىقىنى ئېلىشتىن قانداقمۇ سۆيۈنگەن ۋە غەزەپلىنىشلىرىدىن قانداقمۇ كۆڭلى يېرىم بولغان بولغىيدى؟... ئۇلارنىڭ ئىنسانلار تەرىپىدىن ياسالغانلىقىنى ۋە ياكى بىرەر تىلەكنى ئىجابەت قىلىشقا قادىر ئەمەسلىكىنى قانداقمۇ بىلمىگەن بولغىيتتى؟ ... ئۇ ئاخىرىدا ئۆز ئۆزىگە مۇنداق دېيىشكە باشلىدى:

ــ بۇ بۇتلارغا يالۋۇرغان چاغلىرىمدا كۆزلىرىمدىن ياشلار تۆكۈلگەن ئەمەسمىدى؟ ئۇلارنىڭ ئالدىدا تۇرغاندا يىغلىغان ئەمەسمىدىم؟ مەن نېمىدېگەن ئەخمەق ـ ھە! خىياللارنى سېھىرلەپ ھەقىقەت شەكلىدە كۆرسىتىلگەن بىر ئالدامچى تۇزاق!... بۇ خۇددى كىچىك چۈجىگە كەڭ بىر كىيىم كىيدۈرۈپ ئۇنى تۆگە قىلىپ كۆرسەتمەكچى بولغانلىق، تاشقا چىرايلىق كىيىملەرنى كىيدۈرۈپ ئۇنى ھەر ئىشقا قادىر بولغان ئىلاھلار ھالىغا ئېلىپ كېلىشمەكچى بولغانلىق ئەمەسمۇ؟ نەقەدەر ئالدىغۇچى بىر ۋەھىمە بۇ؟! كىشىلەر بۇ قىلمىشلىرى بىلەن تېخى ئۆزلىرىنى توغرا يولدا مېڭىۋاتىمىز، دەپ ھېسابلىشىدۇ ۋە بۇنىڭ سىراتىل مۇستەقىم ئىكەنلىكىگە قايىل بولۇشىدۇ... ئازغۇنلۇقنىڭ قېلىن پەردىسى بىلەن چۈمكەپ قويۇپ يورۇقلۇق بىلەن قاراڭغۇلۇقنىڭ، ھىدايەت

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

بىلەن ئازغۇنلۇقنىڭ ئارىسىدىكى پەرقنى يوقىقا چىقارماقچى بولغان بۇ چوڭ ئالدامچىلىقتا قارىمامدىغان!...

ئۇ بۇلارنى ئويلىغاچ ھۇبەل ئىسىملىك بۇتنىڭ ئالدىغا باردى. ئۇنىڭغا ياخشى زەن سېلىپ قارىغاندىن كېيىن:

— سەن بىچارە بۇت، قولۇڭ سۇنۇپ كەتكەن كۈنى نەدە ئىدىڭ؟ نېمىشقا قولۇڭنىڭ سۇنۇق پېتى قېلىشىغا رازى بولدۇڭ؟ سۇنغان قولۇڭنىڭ ئورنىغا كىشىلەرنىڭ ساڭا ئالتۇندىن قول قىلىپ بېرىشىنى، يەنە بىر قولۇڭنىڭ شۇ ھالەتتە قېلىشىنى سېنىڭ ئۇلۇغلۇق سۈپىتىڭ قانداقمۇ قوبۇل قىلالىدى؟ ئەسلىدە بىرمۇ قولى بولمىغان ئىككى قوللۇق ئى ئىلاھ! مەن سېنىڭ يۈزۈڭگە ئۇرغۇنىمدا ۋە بىر ئۇرۇشتا يەرگە چۈشۈرگىنىمدە ۋە ياكى يۈزۈڭگە تۈكۈرگىنىمدە، سەن مېنى قانداق قىلالايسەن؟

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ يۈزىگە تۈكۈردى ۋە: ئېنىقكى سەن، سېنىڭ بىلەن ئۆتكۈزگەن ھاياتىمغا لايىق بىرى ئەمەسسەن، بىچارە!... قولۇڭنى بويۇنۇڭغا ئېسىپ قويىدىغان كۈن كېلىدۇ ۋە ئۇنىڭ ئورنىغا ساڭا قول ياساپ بېرىدىغان بىرىنىمۇ تاپالمايسەن، دېدى. ۋە ئۆزىنى نازارەت قىلىپ تۇرغان، بۇتلارغا قىلغانلىرىغا يوشۇرۇن دىققەت قىلىۋاتقان بىر ئادەمنىڭ بارلىقىدىن خەۋەرسىز ئۇ يەردىن ئايرىلدى.

ئەھەد... ئەھەد... ئاللاھ بىر... ئاللاھ بىر

ئۇمەييە ئىبنى خەلەپ ئۆيىدىن چىقتى. ئۇنىڭ يۈز ئىپادىسىگە قارىغاندا ناھايىتىمۇ پەرىشانلىقى بىلىنىپ تۇراتتى. ئۇ

ئەبۇ جەھىل، ئەبۇ لەھەب ۋە قۇرەيشنىڭ كاتتىۋاشلىرى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۆزلىرىنى ۋە ئاتا - بوۋىلىرىنى ئەقىلسىزلىق بىلەن ئەيىپلىگەن ئابدۇللاھنىڭ ئوغلى مۇھەممەد ھەققىدە ئۇلار بىلەن سۆزلىشىش ئۈچۈن «دارۇننەدۋە» دەپ ئاتالغان مەجلىس زالىغا قاراپ ماڭدى. بەلكىم ئۇلار بىرلىكتە بارغانسېرى چوڭىيىپ، خەتەرلىك سىگناللىرىنى بېرىۋاتقان بۇ دەۋانى يوق قىلغىدەك بىرەر يول تېپىشىمۇ مۇمكىن ئىدى.

بۇ يېڭى دىن ئۈممەييەنى ئەندىشىگە سالغانىدى. مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەم بۇ كىشىلەرنىڭ ئۆزىگە بىرەر يامانلىق قىلىپ قويۇشىدىن ياكى بىر زەرەر بېرىپ قېلىشىدىن ئەنسىرىمىگەن ھالدا ئۇلارنى ئۆز ھۇزۇرىغا مېھمانغا چاقىرىپ ئۇلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلغىنىدىن كېيىن، ئۇ خۇددى تىكەننىڭ ئۈستىگە ياتقۇزۇلغاندەك ھالغا كەلگەن ئىدى. مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ خۇددى بۇمۇ ئاز كەلگەندەك سافا تېغىغا چىقىپ قۇرەيش قەۋمىنى ئۇچۇقتىن - ئوچۇق يېڭى دىنغا دەۋەت قىلىشى ئۈممەييەنىڭ ئەندىشىسىنى نەچچە ھەسسە ئاشۇرغانىدى. مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەم ھېچكىمگە پەرۋا قىلمايتتى، ئالدىنقى مېھماندارچىلىقتىكى كىشىلەردىن كەلگەن ئېتىراز ۋە قارشىلىقلار ئۇنىڭ ئىرادىسىنى قىلچىمۇ بوشاشتۇرالمىغانىدى. كىشىلەرنىڭ مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ دىنىغا ياخشى نەزەردە قاراۋاتقانلىقى ۋە ئۇ دەۋەت قىلىۋاتقان دىنغا كىرىۋاتقانلىقى ئۈممەييەنىڭ ئەندىشىسىنى تېخىمۇ ئاشۇرماقتا ئىدى. ئۈممەييە بۇ خىياللار بىلەن كېتىۋاتقاندا ئۇ دوستى ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋفنى كۆردى. ئۇ:

— ئى ئامرىنىڭ ئوغلى!... ئى ئامرىنىڭ ئوغلى!... دەپ چاقىردى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف ئۇمەييەنىڭ قۇلاقنى پاك قىلغىدەك ئاۋازنى ئاڭلاپ تۇرۇپمۇ جاۋاب بەرمەي ئالدىغا قاراپ مېڭىۋەردى. ئۇمەييە ئۇنىڭدىنمۇ قاتتىقراق ئاۋازدا چاقىردى. ئابدۇرەھمان ئۇنىڭغا پەرۋا قىلماي ماڭاتتى. ئۇمەييە ئاخىرى ئۇنىڭ ئارقىسىدىن يۈگۈرگىنىچە بېرىپ ئۇنىڭغا يېتىشىۋالغاندىن كېيىن:

— مۇھەممەد ئارىمىزنى ئاچتى. سەنمۇ ئاتا - بوۋىلىرىمىزنىڭ دىنىنى تاشلاپ ئۇ دەۋەت قىلغان دىنغا كىردىڭمۇ نېمە؟ مەن سېنى ئامىرىنىڭ قۇلى دەپ چاقىرسام ئاڭلىماسقا سېلىۋاتسەنغۇ، سەن ئاتاڭنىڭ ساڭا قويغان بۇ ئىسمىنى تاشلىدىڭمۇ؟ دېدى.

— بىلىپ قويغىنكى، مەن مۇسۇلمان بولغان ھامان ئابدۇ-راھمان ئىسمىنى ئالدىم.

— مەن «رەھمان» دېگەن بىر نەرسىنى تونۇمايمەن، سەن بىلەن ئىككىمىزنىڭ ئارىسىدا مەن سېنى چاقىرىدىغانغا بىر ئىسىم قوي، سېنى بۇرۇنقى ئىسمىڭ بىلەن چاقىرسام جاۋاب بەرمىگىدەكسەن. مېنى دېسەڭ مەن بىلمەيدىغان بىر ئىسىم بىلەن سېنى چاقىرالمايمەن، دېدى.

— ئى ئەلىنىڭ ئاتىسى! سەن ئۆزەڭ خالىغان بىر ئىسىم بىلەن چاقىرىۋەر.

— مۇشۇنداق بولسۇن.

ئۇ ئىككىسى ئۇنىڭدىن - بۇنىڭدىن سۆزلەشكەچ يولنى داۋام قىلدى. ئۇمەييە ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ دىنىنى تاشلىغانلىقى ئۈچۈن ئابدۇرەھماننى ئەيىپلەيتتى. ئابدۇرەھمان بولسا ئۇنى بۇ يېڭى دىنغا دەۋەت قىلاتتى. ھەر بىرى قارشى تەرەپنى قايىل قىلىش ئۈچۈن تىرىشاتتى - يۇ، ئەمما نەتىجە قازىنالمايۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ

ئارىسىدىكى تالاش - تارتىش بارغانسېرى چوڭىيىشقا باشلىدى. ئاخىرىدا ئۇلار دارۇننەدۋەگىمۇ كېلىپ قالدى. ئۇمەييە ئۇنىڭدىن ئىزنىن سوراپ ئۇ يەرگە كىرىپ كەتتى.

قۇرەيشنىڭ چوڭلىرىنىڭ ۋە كاتتىۋاشلارنىڭ بۇ يىغىنى تېخى ئاخىرلاشمىغان ئىدى. ئۇمەييە ۋە ئەبۇ جەھل مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمگە تىل - ھاقارەت قىلىشقا ۋە ئۇنى مەسخىرە قىلىشقا باشلىغان ئىدى. كىشىلەرنى ئۇنىڭغا دۈشمەن قىلدۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا قارىتا ئۆچ - ئاداۋەتلىرىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى سەرپ قىلىپ ئۇنىڭ ئېلىپ كېلىدىغان خەتەرلىرىدىن ئۇزۇندىن ئۇزۇنغا توختالدى. ئەمەلىيەتتە بۇ ئىككىسىنىڭ بۇنچىلىك كۈچەپ ھۇجۇم قىلىشىنىڭ ۋە مەسخىرە قىلىشىنىڭ ھېچ زۆرۈرىيىتىمۇ يوق ئىدى. چۈنكى بۇ يەردىكىلەرنىڭ ھېچبىرى مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنى قوبۇل قىلىش نىيىتىدە ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ دەۋاسىغا نەپرەت بىلەن قارىشاتتى. ئۇلار شۇنى ئېنىق بىلىشەتتىكى، ئۇنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشى ئۆزلىرىنىڭ يوق بولۇشى، ئۇنىڭ يۇقىرىغا كۆتۈرۈلۈشى بولسا ئۆزلىرىنىڭ چۆكىشىدىن دېرەك بېرەتتى. ئۇنىڭ غەلىبە قىلىشى بولسا ئۆزلىرىنىڭ شەرەپلىرىدىن ئايرىلغىنى، ھوقۇق - كۈچلىرىنىڭ قوللىرىدىن ئېلىنغىنى دېگەنلىك ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى سەلتەنەتلىرىنىڭ يىقىلىشىغا، ئۆز ئورۇنلىرىدىن ئايرىلىپ قېلىشىغا ئېلىپ بارىدىغان بۇ قورقۇنچ ۋە خەتەرنى ئويلاشماقتا ئىدى.

ئۇ كىشىلەر دەل بىر - بىرلىرى بىلەن بۇ ھەقتە پىكىر ئالماشتۇرىۋاتقان، ئۇمەييە مۇسۇلمانلارنى مەسخىرە قىلىش ھەققىدە ئۇلارغا تەشۋىق ۋە تەۋسىيە ھەمدە قاتتىق تەدبىر ئېلىش ھەققىدە

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

ئەقىل ئۆگىتىۋاتقان بىر چاغدا بىر كىشى كېلىپ ئۇمەييەنىڭ يېنىغا يېقىنلاشتى ۋە ئۇنىڭغا يوشۇرۇنچە بىر نەرسىلەرنى دېدى. ئۇمەييەنىڭ يۈزى بىردىنلا تاتىرىپ كەتتى ۋە غەزەپ ـ نەپرەتكە تولغان كۆزلىرى بىلەن ئۇ ئادەمگە قاراپ:

ــ راست دەۋاتامسەن؟ دېدى.

ــ ھەقىقەتەن راست.

ــ ئۇنىڭ مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ يېنىغا بېرىپ ـ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈڭمۇ؟

ــ نەچچە قېتىم كۆردۈم.

ــ ۋاھ ـ ۋاھ! بۇنى ھەرگىز ئويلىمىغانىكەنمەن.

ــ بۇ ئۇنچىۋالا ئەمەس، مەن ئۇنىڭدىنمۇ قورقۇنچلۇق نەرسىلەرگە شاھىت بولدۇم.

ــ ئۇ نېمە قىلدى؟

ــ كۆزلىرىم كۆرگەننى ئاغزىمدىن چىقىرىشقا پېتىنالمايۋاتىمەن. ئۇ ئىشلارنى ھېچكىم كۆرمىگەن بولسا ئىدى.

ــ نېمىنى كۆرگەنلىكىڭنى دېمەمسەن؟

ــ كۆرگىنىم... ئۇنىڭ ئۇلۇغ بۇتىمىز ھۇبەلگە تۈكۈرگەنلىكىنى كۆردۈم.

ــ ئۇمەييە غەزەپ بىلەن ۋارقىرىدى ۋە:

ــ ئۇ شۇنداق قىلدىمۇ؟ دېدى.

ــ شۇنداق.

ــ ۋاي ئاسىي قۇل، ۋاي.

ئۇمەييەنىڭ يۈرىكى ئىنتىقام ۋە غەزەپ ئوتى بىلەن قازان قاينىغاندەك بولدى. ئۆزىنىڭ ئاچچىقىنى بېسىۋېلىشى ئۈچۈن تىرىشىپ باقتى. ھازىرلا كېتىش كېرەك. غەزەپ قاچىسىنى ئۇنىڭ ئۈستىگە تۆكۈش، ھېچكىم تارتمىغان بىر ئازابنى ئۇنىڭغا تارتقۇزۇش كېرەك. ئەبۇ جەھل ئۇنىڭ بۇ ھالىنى ھېس قىلغان ۋە ئۇنىڭ بەكمۇ غەزەپلەنگەنلىكىنى، قەلبىنىڭ نەپرەت بىلەن تولغانلىقىنى ئۇنىڭ يۈزلىرىدىن بىلگەن ئىدى. ئۇ:

ــ خەيرلىك بولسۇن، ئەلىنىڭ ئاتىسى، نېمە بولدى؟ دېدى.

ــ نېمە خەيرلىك بولسۇن قېرىندىشىم.

ــ نېمە ئىش بولۇپتۇ.

ــ قۇلۇم بىلال.

ــ نېمە بولۇپتۇ ئۇنىڭغا؟

ــ لات ۋە ئۇززاغا قارشى چىقىپ مۇھەممەدنىڭ دىنىغا كىرىپتۇ.

ــ بۇ نۆۋەت ئەبۇ جەھلنىڭ چىرايى دەھشەت بىر تۈستە تاتىرىپ كەتتى. ئۇ كۆزلىرىنى بىردەم يەرگە تىكىپ تۇرغاندىن كېيىن بېشىنى كۆتۈرۈپ:

ــ بۇنداق ۋەزىيەتكە قاچانغىچە چىداپ تۇرىمىز، بۇ ئەك چوڭ پىتنە ئەمەسمۇ؟ دەپ ۋارقىرىدى. ئۇمەييە:

ــ ئەگەر ئاڭلىغانلىرىم توغرا بولسا ئۇ قۇلۇمنىڭ بېشىغا كەلگەنلىرىگە ۋاي دېگۈلۈك دېيۋىدى، ئەبۇ جەھل:

ــ ئەكسىچە بىزنىڭ بېشىمىزغا كەلگەنلەرگە ۋاي دېسەك

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

بولىدۇ. ناۋادا بىز يەنە مۇھەممەدنى ئۆز ھالىغا قويۇپ بەرسەك، ئۇ، ئۇيەر ـ بۇيەردە دەۋاسىنى ئېلىپ بارىدۇ. ئاجىزلارنى ۋە قۇللارنى ئەتراپىغا توپلايدۇ. ئاتا ـ بوۋىلىرىمىزنىڭ ئىلاھلىرىنى ئىنكار قىلغان ئاسىيلارنى ئەتراپىغا توپلىسا شۇ چاغدا بىزنىڭ بېشىمىزغا كېلىدىغانلارغا ۋاي دېسەك بولىدۇ. بىزنىڭ غەبلەتلىرىمىز سەۋەبىدىن ئۇنىڭ دەۋىتى تېزلا تارقىلىۋاتىدۇ. ئەمما ھەممە نەرسە تاماملىنىپ، مەقسەتلىرىگە يېتىپ بولغىنى يوق. مۇھەممەدنىڭ تەرەپدارلىرىغا توختىماس بىر زەربە ۋە ئۇرۇش ئوتى ئېچىشىمىز كېرەك بولۇۋاتىدۇ. ئۇلارغا ئەمدى ئېچ ئاغرىتىشقا، يۇمشاق كۆڭۈللۈك قىلىشقا بولمايدۇ. ئى ئۇمەييە! ئاشۇ پەس قۇلۇڭنىڭ قېشىغا بار ۋە ئۇنى ئەدەپلە. ئاشۇ ئەرزىمەس نەپسى ـ خاھىشلىرىنىڭ ئۇلارنى دىنىدىن چىقىشقا سەۋەب بولغانلىقى ئۈچۈن ئاشۇ پەس كىشىلەرگە ئىبرەت قىلىپ ئۇنى قاتتىق بىر قىيىن ـ قىستاققا ئال. ماڭ ئۇمەييە، ماڭ. بۇ ھەقتە يۇمشاق مۇئامىلە قىلىش ۋە ئىچ ئاغرىتىش دېگەننى قەلبىڭدىن چىقىرىپ تاشلا! بۇ ئىنكارچىلار مەرھەمەت ۋە شەپقەت دېگەنگە لايىق نەرسىلەر ئەمەس. ماڭ ئۇمەييە، ماڭ! ئۆزەمگە كەلسەم بۇ دەۋەتنى يىلتىزىدىن قۇرۇتمىغىچە ماڭا ھەرگىز ئاراملىق يوق. مۇھەممەد ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ھاقارەت ۋە قارشى چىقىشلىرىغا مەجبۇر قالغان ئىلاھلىرىمىزنىڭ ھەقىقىي ھەيۋىتىنى ۋە ئېتىۋارلىرىنى ئىلاھلىرىمىزغا قايتۇرۇپ كەلمىگىچىلىك ماڭا دىل ئارامى يوق، ئۇيقۇ يوق. ئى مۇھەممەد ساڭا ئۇچۇق جەڭ ئېلان قىلىۋاتىمەن. سېنىڭ تۇغقىنىم بولۇپ قالغانلىقىڭ ئۈچۈن ساڭا يۈز ـ خاتىرە قىلىپ ئولتۇرمايمەن. سەن مەن تەرەپتىن ھىمايە قىلىنمايسەن ۋە شەپقەت كۆرسىتىلمەيسەن. بۇنىڭ ئەكسىچە دىلىم ساڭا قاتتىق تاشتىنمۇ بەتتەر قاتتىق بولىدۇ. ساڭا چوقۇم مىڭ

بىر تولۇق ئازابلارنى تارتقۇزىمەن. سەن ئاتا بىلەن ئوغلىنىڭ، قېرىنداش بىلەن قېرىنداشنىڭ ئارىسىنى بۇزدۇڭ. بېشىمىزغا شۇنداق بىر بالالارنى كەلتۈردۈڭكى، بۇندىن بۇرۇن ھېچكىم ئۆز قەۋمىگە بۇنداق بىر مۇسىبەت ئېلىپ كەلمىگەن ئىدى.

ئۇمەييە مەجلىس ئورنىدا بۇنىڭدىن ئارتۇق تۇرۇشقا تاقەت قىلالمىدى. ئەبۇ جەھلىنىڭ ئاۋازى ھازىرقىدەك ئۇنىڭ قۇلىقىدا چىقىراپ تۇرغىنىچە ئۇ ئۆيىگە بوران كەبى يېتىپ كەلدى. ئۇ ئالدى بىلەن بىلالنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىشنى قارار قىلدى ۋە ئىشىك ئالدىغا كېلىپ ئىچكىرىدىن چىقىۋاتقان ئاۋازغا جىمجىت قۇلاق سالدى. بىلالنىڭ يېقىملىق خۇش ئاۋاز بىلەن بىر نەرسىلەرنى مەدھىيەلەۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ئېغىزىدىن چىقىۋاتقانلار تولىمۇ يېقىملىق ۋە تەسىرلىك ئىدى. ئۇ قۇلىقىنى تېخىمۇ بەكرەك يېقىن تۇتۇپ ئاڭلىدى. ئۇ بۇندىن بۇرۇن بۇنىڭغا ئوخشاش بىر سۆزنى ھېچ ئاڭلاپ باقمىغان ئىدى. ئاڭلىغانلىرى شېئىر ئەمەس ئىدى. نەسىرمۇ ئەمەس ئىدى. ئۇ ئۆز ئۆزىگە: قۇللارنى سېھىرلىۋالغان نەرسە بۇلار بولسا كېرەك. شۈبھىسىزكى بۇ مۇھەممەدنىڭ قۇرئانىدۇر. ئىش ئاشكارا، ھەممە نەرسە ئېنىق بولغان ئىدى. بىلال لات ۋە ئۇززانى تاشلاپ ئۇنىڭ دەۋىتىگە ئەگەشكەنمىش... شۇ تاپتا ئۇنىڭ كۆكسىدىكى يانار تاغ پارتلىغان ئىدى. ئۇ پۈتۈن كۈچى بىلەن ئىشىككە ئۇرۇلۇپ ئۆيگە بوران كەبى كىرىپ كەلدى. بىلال شۇ ھامان ئۆزىنى خوجايىنىنىڭ ئالدىدا كۆردى. ئۇنى كۆردى ۋە ئۇنىڭ بۇ ئىشىغا ھەيران قالدى. خوجايىنىنىڭ چىرايىدىكى غەزەپ ئېپادىلىرىنى كۆرگەندە بولسا ئىشنىڭ ئاشكارا بولغانلىقىنى چۈشەندى. بولىدىغان ئىش بولغان ئىدى. ئۇ ھېچبىر ھودۇقماستىن تۇرغان يېرىدە تۇرىۋەردى. ناھايىتى

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

سالماق ۋە ئېغىر بېسىقلىق بىلەن بېشىغا كېلىشى ئېنىق بولۇپ بولغان بالانى ساقلاشقا باشلىدى.

— نېمە ئوقۇۋاتقانتىڭ؟

— ئاللاھنىڭ سۆزلىرىنى.

— قايسى ئاللاھ ئۇ؟ ئاللاھ قاچان گەپ قىلىپتۇ؟

— ئۇ، بەندىسىگە كىتابىنى ۋە ھېكمىتىنى نازىل قىلدى.

— بولدى قىل، جۆيلىمە.

— شۈبھىسىزكى ئۇ ھەقتۇر، مېنىڭمۇ رەببىمدۇر.

— سېنىڭ شۇ رەببىڭ كىم؟

— مېنىڭ رەببىم ئاسمانلارنىڭ، يەرلەرنىڭ ۋە ھەر ئىككىسى ئارىسىدىكىلەرنىڭ رەببىدۇر. ئۇنى پۈتۈن نۇقسانلاردىن پاك دەپ مەدھىيىلەيمەن.

— بولدى قىل ھو ئىپلاس قۇل، بولمىسا شۇ تاپىنىڭ ئۆزىدە ئىشىگنى بىر تەرەپ قىلىۋېتىمەن.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا ھېچ پەرۋا قىلماستىن سۆزىنى داۋام قىلدى:

— ئۇ، ھەممە نەرسىنى ياراتقان ۋە ھەر نەرسىگە كۈچى يەتكەن ئاللاھتۇر.

— دىنىنى تاشلىغان مۇرتەت! ئىلاھلىرىمىزغا قارشى چىقىپ سېھىرگە تۇتۇلغان بىر ئادەمگە ئەگىشەمسەن؟

— ياق، مەن كاپىر بولمىدىم. ئەكسىچە ئاللاھ مېنى توپ ـ توغرا يولغا باشلىدى.

ئەمدى ئۇمەييەنىڭ سەۋرى تاشقاندى. بۇنىڭدىن ئارتۇق چىداشقا تاقىتى قالمىغاندى. ئۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قاتتىق بىر كاچات سالغاچ ۋارقىرىدى:

ــ قاچاندىن باشلاپ قۇللار ئۆز ھەۋەسلىرىگە ئەگىشىپ خوجايىنلىرىنىڭ بۇتلىرىنىڭ سىرتىدا ئۆزلىرىگە ئىلاھ تاللىۋالىدىغان بولۇپ كەتتى؟ سەن مېنىڭ قۇلۇمسەن، مېنىڭ مېلىمسەن، مەن ساڭا خالىغىنىمنى قىلالايمەن. سەنمۇ مېنىڭ خاھىشىم بويىچە ئىش كۆرىسەن. مېنىڭ ئىشەنگىنىمگە ئىشىنىشكە، قوبۇل ئەتكەن دىنىمدا مېڭىشقا مەجبۇرسەن.

ــ ئۆزىڭىزنى بىسۋىلىك خوجايىن! مەن سىزنىڭ قۇلىڭىز ئىكەنلىكىمنى ئېنىق بىلىمەن. مەن سىزنىڭ مېلىڭىز ھېسابلىنىمەن. سىزمۇ مېنىڭ ئۈستىمدە خالىغىنىڭىزنى قىلالايسىز. مەنمۇ سىزنىڭ خاھىشلىرىڭىزغا ماسلىشىشقا مەجبۇرمەن. ئەمما خوجايىن سىز پەقەتلا مېنىڭ بەدىنىمگە، ۋۇجۇدۇمغا ئىگە بولالايسىز ۋە خالىغىنىڭىزنى قىلالايسىز. ئەقلىمگە، پىكرىمگە ۋە قەلبىمدە يوشۇرغانلىرىمغا نىسبەتەن... بۇلار ماڭا تەۋە نەرسىلەردۇر. سىزلا ئەمەس مەيلى كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئۇنىڭغا ھېچكىم ئىگە بولالمايدۇ. ئۇنىڭغا ھۆكۈمرانلىق قىلالمايدۇ. سىزنىڭ كۈچ - قۇۋۋىتىڭىز ئەڭ يۇقىرى چەككە يەتكەن تەقدىردىمۇ ھېچقانداق بىر كۈچ مېنى ئىشەنمىگەن بىر نەرسىگە ئىشەندۈرۈشكە، ئىتائەت قىلمايدىغان بىر نەرسىگە ئىتائەت قىلىپ بويۇن ئېگىشكە مەجبۇر قىلالمايدۇ. كۈچ - قۇدرىتى ئەڭ ئاخىرقى چەككە يەتكەن ھەرقانداق بىر نەرسە مەن ئىشەنگەن نەرسىدىن مېنى ئارقىغا قايتۇرالمايدۇ. ئاللاھ مېنى ئۆزى بىلەن ئۇچراشتۇرىدىغان دىنىنى تاشلاتقۇزۇشقا ھەرگىز بويۇن ئەگدۈرەلمەيدۇ. بىكار ئاۋارە بولماڭ

www.uyghurkitap.com

خوجايىن.

— ئۆزەڭنى تۇتۇۋال بىلال! ھوش - كاللاڭنى يىغىۋال، بولمىسا مۇھەممەد بۇزغان ئاشۇ مەينەت روھىڭنى بەدىنىڭدىن ئېلىپ، كۆرگۈلۈكىڭنى كۆرستىمەن.

— ياق، ياق، مۇھەممەد مېنىڭ روھىمنى بۇزمىدى. ئەكسىچە ئۇ مېنى ئەڭ توغرا يولغا يېتەكلەپ قويدى.

— ئازغۇنلۇقىڭنى داۋام قىلىۋېرەمسەن تېخى؟ مېنىڭ بۇيرۇقلىرىمغا قارشى كەلمەكچىمۇسەن؟

— بۇ مۇئامىلىلىرىم بىلەن ساڭا قارشى چىقىۋاتقان بولسام ئالللاھقا بويسۇنغان بولارمەن.

قارا خوتۇننىڭ ئوغلى! سېھىرگەرگە ئايلاندىڭمۇ سەن؟ لات ۋە ئۇززانىڭ ئىسمى بىلەن قەسەمكى، بۇ دىننى تاشلىمىغىچە سېنى قىيناشنىم قىيىنغان.

— ئالللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، بۇ دىننى تاشلاتقۇزۇش ئۈچۈن مېنى پارچە - پارچە قىلىۋەتسەڭمۇ، جېنىمنى مىڭغا بۆلۈپ ئالساڭمۇ ھەرگىز تاشلىمايمەن.

— ئەسلىدە بۇ سېنىڭدەك قۇللارنىڭ ئىشى ئەمەس. نانكور مەخلۇق، سەن بۇرۇن ماڭا بارماقلىرىمدىن بەكرەك ئىتائەتكار ئىدىڭ. بۇ سەۋەب بىلەن ساڭا ئەڭ ياخشى كىيىملەرنى كىيدۈرۈپ، ئەڭ ياخشى يېمەكلىكلەرنى يېگۈزگەن ئىدىم. بۈگۈن قوپۇپ ماڭا قارشى چىقىۋاتىسەن. ئەمما بۇنىڭ ھەيران قالغۇچىلىكى يوق. چۈنكى سەن بىر قۇلنىڭ ئوغلى بولغان قۇلسەن خالاس.

— يېگەن - ئىچكىنىمنى پېشانەمگە ئۇرما، سەن بۇلارنى

ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ ئەمەس، بەلكى ساڭا ئالاھىدە خىزمەت قىلىشىم، دوست ۋە ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭنى خوش قىلىشىم ئۈچۈن قىلدىڭ. مېنى دوستلىرىڭنىڭ ئارىسىغا قىتىشىڭمۇ يەنىلا شۇ سەۋەبلەردىن ئىدى. بۈگۈن مەن سىلەرنىڭ قىممەت باھالىق كىيىملىرىڭلارغا، ياخشى تاماقلىرىڭلارغا قىلچە ئەھمىيەت بەرمەيمەن. ئى خوجايىن، بۇ پانىي دۇنيادا بىر كۈن ئاچ، بىر كۈن توق قالسام بۇ مۇھىم ئەمەس. بىردىنبىر تىلەيدىغىنىم؛ كەڭلىكى ئاسمان - زېمىنچە كېلىدىغان جەننەتنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇلۇغ ئاللاھنىڭ مەندىن مەمنۇن بولۇشىدىن ئىبارەتتۇر.

— بۇلارنى ساڭا مۇھەممەد ئۆگەتتىمۇ؟ قاچانغىچە بەرداشلىق بېرەلەيسەنكىن كۆرۈمىز تېخى.

— روھىم ئۇنى ياراتقۇچىسىغا ئۇچراشقانغا قەدەر.

— كۆرۈمىز... كۆرۈمىز...

ئۇمەييە يىرتقۇچ ھايۋاندەك شىددەت بىلەن ئىشىككە قاراپ يۈگۈردى ئازاب ۋە ئاداۋەت ئۇنىڭ يۈزلىرىگە تېپىپ چىققان ئىدى. ئۇ خىزمەتچىلىرىگە قاراپ ۋارقىرىدى. ئۇلار دەرھال يۈگۈرۈشۈپ كېلىپ ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىدا تىزىلىپ تۇرۇشتى. ئۇمەييە ئۇلارغا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ:

— شۇ كاپىرنىڭ كىيىملىرىنى سالدۇرۇپ، كونا كىيىملىرىنى كىيدۈرۈڭلار ۋە ھەددىنى بىلدۈرۈپ قويۇش ئۈچۈن ئۇنى باغلاڭلار! دەپ ۋارقىرىدى.

خىزمەتچىلەر خوجايىنلىرىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئورۇنداش ئۈچۈن

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قاراپ ماڭدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۇمەييەگە بۇرۇلۇپ ناھايىتى تەمكىن ۋە ئېغىر بېسىق بىر قىياپەت، كەسكىن بىر ئاۋازدا مۇنداق دېدى:

ــ ئالدىرىما... مانا سېنىڭ ماڭا بەرگەن قىممەت پۇللۇق كىيىملىرىڭ. مېنىڭ ئۇلارغا ئېھتىياجىم يوق.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىيىملەرنى سېلىپ ئۇنىڭ ئورنىغا ئۆزىگە بېرىلگەن كونا كىيىملەرنى كىيدى ۋە قوللىرىنى ئۇلارنىڭ باغلىشى ئۈچۈن جۈپلەپ سۇنۇپ بەردى. ئۇلار ئۇنىڭ قوللىرىنى باغلىدى. ئۇ تەڭداشسىز بىر سۆكۈت ئىچىدە بېشىغا كېلىش ئېھتىمالى بولغان يامانلىقلارنى ۋە ئۆزىگە قىلىنىدىغان قىيىن ـ قىستاقلارنى ساقلاشقا باشلىدى.

ئۇمەييە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىكى سوغۇققانلىقنى، سۆكۈناتنى ۋە قورقۇمسىزلىقنى كۆرگەنسېرى غەزەپ ـ نەپرىتى تېخىمۇ ئېشىپ بېرىۋاتاتتى. ئۇنىڭ چىشلىرى باشقىلار ئاڭلىغۇدەك دەرىجىدە غۇچۇرلايتتى. ئۇ غەزەپلىك بىر تۇرقى بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا يېقىنلاشتى. خورما قوۋزىقىدىن قىلىنغان بىر ئارغامچىنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ بوينىغا ئۆتكۈزدى. ئاندىن ئىچىگە پاتمايۋاتقان ئۆچ ـ ئاداۋەت بىلەن ئۇنىڭغا قارىدى. بۇ قاراش بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن باشقىسىغا بولغان بولسا قورقۇشتىن يۈرىكى يېرىلغانمۇ بولاتتى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ئۇدۇلىدا مىتمۇ قىلماي تۇرۇۋەردى.

ــ قىيناشلىرىم قورقۇنچلۇق بولىدۇ. بۇنى بىلىپ قالسەن، بىلال! دېدى ۋە ئۇنى ئاغرىتقىدەك كۈچ بىلەن ئارغامچىنى سىلكىپ تارتتى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھېچ ئاۋاز

چىقارمىدى. ئالدىدا ئۇمەييە، ئارقىسىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولغان شەكىلدە مېڭىشقا باشلىدى. ئۇمەييە قەبىلىنىڭ باللىرىنى چاقىردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بەردى. لات ۋە ئۇززاغا قارشى چىققان دىندىن چىققۇچى ئىنكارچىلارغا ئىبرەت بولۇشى ئۈچۈن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى مەككىنىڭ كوچىلىرىدا ئايلاندۇرۇشنى ئۇلارغا تاپىلىدى.

باللار بۇ يېڭى ئويۇنچۇقنىڭ ئارغامچىسىنى قولىدا تۇ-تۇشقىنىچە چاقىرىشىپ - جارقىرىشىپ مەككە كوچىلىرىدا ئايلاندۇرۇشقا باشلىدى. كىشىلەر ئۇلاردىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى سورۇشاتتى، جاۋاب بولسا بىرلا ئىدى. ئۇ بولسىمۇ ئۇ بۇتلارنى ئىنكار قىلغان، ئۇززانى تونىمىغان، قەۋمىنىڭ دىنىنى تاشلىغان ئىدى. ئۇنىڭغا ئېغىزغا ئالغۇسىز تىل - ھاقارەتلەر ياغاتتى. ئەڭ تۆۋەن سۆپەتلەر بىلەن سۆپەتلىشەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۆزىنىڭ جىمجىتلىقىنى، قەتئىيلىكىنى ساقلاپ كېلىۋاتاتتى. ئۇ، كىشىلەرگە پەرۋا قىلىش ئۇياقتا تۇرسۇن ئۇلارغا ھەتتا قاراپ قويىمۇ دېمەيتتى. ئۇ يولۇققان بۇ ئەھۋاللار ئۇنىڭغا ھېچبىر ئىشتەك بىلىنمەيتتى. ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭغانلار كەئبىگە يېقىنلاشقىنىچە قىيا - چىيالار تېخىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا:

ئەھەد... ئەھەد... ئاللاھ بىر... دېيىشنى داۋاملاشتۇردى.

باللار چاقىرىشىپ جاقىراشسا، چوڭلار ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىشاتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۆزىنىڭ شوئارىنى تەكرارلايتتى: «ئەھەد... ئەھەد... ئاللاھ بىر...» ئاخىردا كېچىمۇ بولدى. باللارمۇ خېلىلا ھارغان ئىدى. بىلال

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئۆيىگە ئېلىپ باردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا بۇرۇنقىدىنمۇ بەك مۇستەھكەم ۋە قەتئىي ئىدى. ھەر خىل قىيناشلارغا بەرداشلىق بېرىش ئىرادىسى تېخىمۇ كۈچەيگەن ئىدى. ھەق يولغا كىرىپ ئىمانىنىڭ تەمىنى تېتىغاندىن كېيىن ھەرقانداق ئىش ئۇنىڭ ئۈچۈن مۇھىم ئەمەس ئىدى. قىيناش ۋە ھاقارەتلەرنىڭ ھەر تۈرلىكىنى كۆرسەتكەن، ناھايىتىمۇ بەك تەس بولغان بۇ قاباھەتلىك كۈنىنىڭ ئاخىرىدا ئۇنىڭ خوجايىنىغا ئۇنى ئېلىپ كېلىشكەنلىكلىرىنى خەۋەر قىلىشتى. ئۇمەييە بۇ كۈن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ بېشىغا كەلگەن بالالارنىڭ، دۇچ كەلگەن ئەزىيەتلەرنىڭ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەقلىنى بېشىغا كەلتۈرگىنىگە ئىشەنگەن ھالدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تەرەپكە يۈزلەندى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا يېتىپ بارغىنىدا بولسا ئۇ ئورنىدىن قىمىرمۇ قىلمىغان، ھەتتا ئۇنىڭغا پەرۋامۇ قىلمىغان ھالدا تۇراتتى. ئۇمەييە ئۇنىڭ بۇ تۇرقىنى كۆرمەسلىككە سېلىپ يۇمشاق بىر تەلەپپۇزدا:

— ھە... بىلال! مېنىڭچە ئەقلىڭ بېشىڭغا كەلدىغۇ دەيمەن، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ئەھەد... ئەھەد... دېگەننى ئۇنىڭ سۆزىگە جاۋاب ئورنىدا قايتۇردى.

— بولدى ئەمدى، بىلال! مېنى بۇنىڭدىنمۇ بەكرەك ئاچچىغلاندۇرما، بولمىسا مەن بۇنىڭدىنمۇ قاتتىق قىينايمەن سېنى بىكار.

— ئەھەد... ئەھەد...

— ماڭا قارا! ئۆزەڭنىڭ پۇرسىتىڭنى قاچۇرۇشقا مېنى زورلىما،

جىنىڭنىڭ مىنىڭ قولۇمدا ئىكەنلىكىنى بىل. ماڭا نىسبەتەن سىنىڭ جىنىڭ خورمىنىڭ ئۇرۇقچىلىكمۇ قىممەتكە ئىگە ئەمەس.

ــ ئەھەد... ئەھەد... ئۇمەييە:

ــ لات ۋە ئۇززا بىلەن قەسەم قىلمەنكى، سېنى ئۆلتۈرمەن. ئۇمەييە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۈستىگە تاشلاندى. ئىككى قولى بىلەن گېلىنى بوغۇپ بىر مۇددەت سىققاندىن كېيىن تۇيۇقسىزلا قويۇپ بەردى ۋە:

ياق، ياق، ئەگەر سېنى ئۆلتۈرسەم قىيناشتىن قۇتۇلدۇرغان بولۇپ قالىدىكەنمەن. ياق... ياق... بۇ راھەتنى ساڭا راۋا كۆرمەيمەن، دېدى ۋە ئۇنى قاتتىق بىر ئىتتەردى، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەرگە يۇمۇلاپ چۈشتى. ئۇمەييە ئىشىككە قاراپ ماڭغاندا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن يەنە:

ئەھەد... ئەھەد... ئاللاھ بىر، ئاللاھ بىر ... ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى! ناۋادا سىلەرنى رەنجىتىدىغان بۇنىڭدىن باشقا بىر سۆزنى بىلگىنىمدە ئۇنى سۆزلىگەن بولاتتىم، دېدى.

كۈنلەر بىر ـ بىرىنى قوغلاپ ئۆتىۋاتاتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا سېلىنغان زۇلۇملارمۇ بارغانسېرى قاتتىقلىشىپ بېرىۋاتاتتى. ئەمما ئۇ قارارىدىن ھېچ ۋاز كەچمىگەن، تاقابىل تۇرۇش كۈچى ئاجىزلىمىغان، ھېچقانداق بىر قىيىن ـ قىستاق ئۇنى يولىدىن قايتۇرالمىغان ئىدى. ئۇمەييەمۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن كۈتكىنىگە ئېرىشەلمەيۋاتاتتى. ئەبۇ جەھل بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قىيناش توغرىسىدا ئۇمەييەنى قوللاپ كېلىۋاتقان بولسىمۇ ئۇمۇ مەغلۇبىيەتكە دۇچ كېلىۋاتاتتى. كۈنلەر ئۆتكەنسېرى ئۇلارنىڭ غەزىپى تاشماقتا ئىدى. بىر كۈنى ئۇلار ئۆزلىرىنى ھاقارەتلىگەن

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ۋە ھەر ئىككىسىنى بىر تىيىنگە يارىماس قىلىۋەتكەن بۇ قۇلنى قانداق قىلىش توغرىسىدا مەسلىھەتلىشىش ئۈچۈن بىر يەرگە كەلدى. ئۇمەييە ئەبۇ جەھلگە:

ئۇنىڭغا ھەر تۈرلۈك قىيناشلارنى قىلىپ بولدۇق، ھېچ تەۋرەنمىدى. يولىدىن قايتمىغىنىنى ئاز دەپ بىزنى خوش قىلغۇدەك بىرەر ئىغىز گەپنىمۇ ئىغىزىدىن چىقارمىدى. ئۇنى ئۆلتۈرۈپ ئۇنىڭدىن ۋە ئىشەنگەن دىنىدىن بىراقلا قۇتۇلماي باشقا چارىمىزمۇ قالمىدى، دېدى. ئەبۇ جەھل:

— ئۇنى قانداقمۇ ئۆلتۈرمەكچى بولىسەن؟ ئى ئۇمەييە بىلمەمسەن؟ ئۇنى ئۆلتۈرۈشىمىز بىزنىڭ ئاجىزلىقىمىز ۋە قابىلىيەتسىزلىكىمىزنى بىلدۈرمەمدۇ؟

— ئۇنداقتا قانداق قىلىمىز؟ ئۇنىڭغا چىدىغۇچىلىكىم قالمىدى.

— ئۇنى قىيناشنى داۋاملاشتۇرىمىز.

— قاچانغىچە؟...

— مۇھەممەد ۋە ئۇنىڭ ئىلاھىنى ئىنكار قىلغىچە.

— ئى ئەبۇ جەھل! مەن شۇنداق ھېس قىلىۋاتىمەنكى، بىز بىر قۇرۇق خىيالغا باغلىنىپ يۈرۈۋاتىمىز. مەن بۇ قارا خوتۇننىڭ بالىسىنىڭ قىيناشلارغا قىلغان سەۋرىسىنى بۇندىن بۇرۇن بىرەرسىنىڭ قىلالىغانلىقىغا ئىشەنمەيمەن.

— ئۈمىدىڭنى ئۈزۈۋەتمە. ئۇ بۈگۈنكى قىيناشقا ھەرگىز چىداشلىق بېرەلمەيدۇ.

— ئۇنى قانداق قىلماقچىسەن؟

— بۈگۈن ھاۋا بەكلا ئىسسىق، ھارارەت يۇقىرى، قۇياش

ئادەمنىڭ يۈزىنى كۆيدۈرگىدەك ھالدا بولىدۇ. مەن ئۇنىڭغا تۆمۈردىن ساۋۇت كىيدۈرىمەن. مەككە ۋادىسىدىكى قىزىق قۇياش ئاستىدا، يالقۇندەك ئىسسىق قۇملارنىڭ ئۈستىدە قولىرى، ئاياقلىرى باغلانغان ھالدا تاشلاپ قويىمەن. ئۇنىڭ بۇلارغا چىداشقا ھەرگىز كۈچى يەتمەيدۇ.

ــ شۇنداق گۇمان قىلامسەن؟

ــ ياق تېخى... بۇنىڭ داۋامى بار. مەن بىزدىن كەچۈرۈم ۋە مەرھەمەت تىلىگىنىنى، يالۋۇرغىنىنى ئاڭلىغاندەك بولۇۋاتىمەن.

ــ ئۇنداق بولسا ئۇنىڭغا خالىغىنىڭنى قىل.

ئاردىن بىر ئاز ئۆتۈپ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قول - پۇتلىرى باغلانغان ھالدا ئېلىپ كېلىنىپ، ئۇنى قۇم ئۈستىگە ياتقۇزۇپ قۇياش تەپتى ئۈستىگە تاشلاپ كېتىشتى. قۇياش ئاتەشتەك ئوقلىرىنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۈستىگە سانجىشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىككى پۈكۈلگەن ھالدا بولسىمۇ يەنىلا سەۋر بىلەن چىداشلىق بېرىۋاتاتتى. بۇمۇ ئاز كېلىپ قالغاندەك شامال قىزىق قۇملارنى قۇياشنىڭ قىزىقىدا تەرلەپ سۇ بولۇپ كەتكەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ بەدىنىگە يېپىشتۇراتتى. تەرلىرى كۆز ئەتراپلىرىنى لىق تولدۇرغانىدى. بۇلار بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۈچۈن بالا ئۈستىگە بالا ئىدى. ئەمما ئۇ سەۋر قىلىۋاتاتتى. ئۈمىدسىزلەنمەيتتى. ئىشەنچ ۋە كەسكىن ئىمانغا تولغان قەلبى بىلەن رەببىدىن بىر قۇتۇلۇش يولى كۈتۈۋاتاتتى.

بىرقانچە سائەتتىن كېيىن ئارقىسىغا چوماقچىلىرىنى ئەگەشتۈرگەن ئۇمەييە بىلەن ئەبۇ جەھىل قىلغان ئىشلىرىنىڭ بۇ قۇربانلىقنىڭ ئۈستىدە قانداق بىر ئۆزگىرىشلەرنى پەيدا

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

قىلغانلىقىنى كۆرۈش ئۈچۈن يېتىپ كېلىشتى. ئەبۇ جەھىل ئۆزىگە ئىشەنگەن ھالدا يالۋۇرۇشلارنى، ئۇلارنىڭ دېگەنلىرىگە كۆنۈپ، ئۇلاردىن كەچۈرۈم سورىغىنىنى ئاڭلاش ئۈمىدىدە ئۇدۇل بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تەرەپكە قاراپ ماڭدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەبۇ جەھىل، ئۇمەييە ۋە ئۇلارنىڭ ئادەملىرىنى كۆرە ـ كۆرمەس ئۆزىنى رۇستلاپ، ئىرادىسىنى تېخىمۇ چىڭىتتى ۋە كۈچلۈك بىر ھالەتكە كېلىش ئۈچۈن تىرىشتى. ئەبۇ جەھىل ئۇنىڭغا ئېگىلىپ:

ــ ھە... بىلال! ۋاز كەچتىڭمۇ؟ دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ــ ئەھەد... ئەھەد...

بۇ ئاۋاز ئەبۇ جەھىلنىڭ قۇلىقىغا كىرە ـ كىرمەستىن ئۇنىڭ چىرايى كۆكىرىپ كەتتى. قاتتىق بىر شەكىلدە ئۇنى بىر تەپتى ۋە: ھازىرغىچە ئازغۇنلۇقتا داۋام ئېتىۋاتامسەن، تېخى... دەپ چالۋاقىدى ۋە ئەتراپىغا قارىدى. يوغان بىر قورام تاشنى كۆردى. چوماقچىلىرىنى ئۇ تاشنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆكسىگە قويۇشقا بۇيرۇدى. قورام تاشنى ئۇنىڭ كۆكسىگە قويۇشتى. ئۈستىگە قويۇلغان قورام تاش بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەلىمىنى يەنە بىر دەرىجە ئاشۇرغانىدى. ئەمما بۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە بەرداشلىق بېرىش كۈچىنى ۋە دىنىغا بولغان ئەقىدىسىنى تېخىمۇ كۈچەيتكەن ئىدى. ئۇ تۆۋەن بىر ئاۋاز بىلەن:

ئەھەد... ئەھەد... دېيىشنى داۋام قىلاتتى.

قاتتىق ئاغرىق بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يۈزىدە چوڭقۇر قورۇقلارنى پەيدا قىلاتتى ۋە قانچىلىك دەرىجىدە كۈچەۋاتقانلىقى بىلىنىۋاتاتتى. تەستە نەپەس ئېلىشقا، ئىڭراشقا ۋە ئاغرىق ئازابىنى

بىلىندۈرۈپ قويۇشقا باشلىغان ئىدى. ئەبۇ جەھىل بىلەن ئۇمەييە قاتارلىقلار تاشتىنمۇ قاتتىق يۈرەك بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئازابلىرىنى تاماشا قىلىشىپ تۇرۇشاتتى. ئۇلار بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆچى بىردەمدىن كېيىن تۈگەيدۇ، ئۇلارمۇ ئۆزلىرىنىڭ ئارزۇ قىلغانلىرىغا ئېرىشىدۇ، دەپ خىيال قىلىشاتتى. بۇ ئارىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ لەۋلىرى مىدىرلىدى. ئۆزلىرى ئاڭلاشنى ئارزۇ قىلغان سۆزلەرنى ئاڭلاش ۋە ئۇنىڭدىن بۇرۇن قىيناشلارغا تۇتۇلغان قېرىنداشلىرىنىڭ ئۇلارنىڭ ئارزۇ قىلغان سۆزلىرىنى سۆزلەشكە مەجبۇر قالغانلىرىدەك ئۇنىڭمۇ مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ئۇنىڭ رەببىگە تىل ئۇزىتىشىنى پەرەز قىلغان ھالدا ئۇنىڭ ئاغزىغا قۇلاقلىرىنى يېقىن ئېلىپ كەلدى. ئەمما نېمىنى ئاڭلىدى دېمەمسىز، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ لەۋلىرىنى ئۇلار ئاڭلاشنى خالىمايدىغان سۆزلەرنى سۆزلەش ئۈچۈن مىدىرلاتقان ئىدى.

ئەھەد... ئەھەد... مېنىڭ جېنىمنى ئالساڭلارمۇ ئۆلۈمىنىڭ پۇرىقى بىلەنمۇ رەھمان ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرمەيمەن. ئى ئىبراھىم... ئى يۇنۇسنىڭ رەببى! ئى مۇسا، ئى ئىيسانىڭ رەببى بولغان ئاللاھ! مېنى بۇ زالىملارنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرغىن. مېنى كەچۈر ئاللاھ...!

بۇلاردىن كېيىن مۇھەممەد سەلللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمنىڭ پەرۋەردىگارىنى ئىنكار قىلسۇنمۇ؟ بۇ قىيناشلاردىن كېيىن پەرۋەردىگارىغا يېلىنىپ ئۇنىڭدىن ياردەم سورىمىسۇنمۇ؟ ئۇلارنىڭ ئارزۇلىرىغا يېتىش ئۈچۈن ئېيسلغان ئەڭ ئاخىرقى ئۈمىد يىپلىرى ئۈزۈلگەندى. بۇلاردىن كېيىن مەغلۇپ بولغانلىقىنىڭ ۋە ئۇلارغا تارتقۇزغان ئازابىنىڭ جازاسى ئۈچۈن ئۇنى يەنىلا شۇ ھالدا

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

تاشلاپ قويۇشتى. ئۇمەييە ئەبۇ جەھلگە قارىدى ۋە: قىنىاشلارنىڭ ھېچبىر پايدىسى بولمايدىغانلىقىنى ساڭا دېمىگەنمىدىم؟ ئۇ بەكلا كاژ بىر قۇل، ئۇگشالماس... ئۇنى ئۆلتۈرمەكتىن باشقا چارىمىز يوق، دېدى. ئەبۇ جەھل ئۇيغا چۆككەن بىر ھالەتتە بېشىنى ئەگدى ۋە بىرەر جاۋاب بېرەلمىدى.

* * *

دەل شۇ كۈنى چۈش ۋاقتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىدىن چىققىنىچە ئىتتىك - ئىتتىك ماڭدى. ئۇتتەك كۈن نۇرى ئۇنىڭ يۈزلىرىنى كۆيدۈرەتتى ۋە ئۇنى تەر سۇلىرىغا چۆمدۈرىۋەتكەنىدى. ئىسسىقنىڭ تەپتىدىن نەپەسلەر قىيىنلىشىۋاتاتتى. ئەمما ئۇ بۇنىڭغا پەرۋا قىلمايتتى. ئۇنىڭ خىيالى باشقا بىر ئىش بىلەن مەشغۇل ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قىيناۋاتامدىغاندۇ؟ دېگەن ئوي ۋە ئۇنىڭ ئۆلتۈرۈلۈش ئېھتىمالىنىڭمۇ مۇمكىنلىكى ئۇنىڭ كاللىسىغا كىرىۋالغان ئىدى. ئۇ بۇنىڭدىن باشقا بىر نەرسىنى ئويلىيالمايتتى. قىيناش ئەڭ يۇكسەك پەللىگە چىققانىدى. يوغان بىر تاشنىڭ ئەتراپىغا توپلانغان ئىنسانلارنىڭ ۋارقىراپ - جارقىرىشىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇلارغا قاراپ يۈگۈردى. ئۇ كىشىلەرنىڭ يېنىغا بېرىپ يوغان بىر تاش پارچىسىنىڭ ئاستىدا جېنى قىيىنلىۋاتقان، ئاغرىق ئازابى تارتىۋاتقان، ھەمىشە «ئەھەد... ئەھەد...» دەپ پىچىرلاۋاتقان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆردى. ئەبۇ بەكرىنىڭ بېشى قېيىپ، تومۇرلىرىدىكى قان دولقۇن ھالەتكە كەلگەندەك بولدى. بىر - بىرلىرى بىلەن توقۇنۇشۇپ قالغان ئوخشىمىغان تۇيغۇلار يۈرىكىگە پاتماي قالدى. ئۇ بولسىمۇ ئۇمەييە ۋە ئەبۇ جەھلگە

قارشى غەزەپ ۋە نەپرەتلەر بىلەن تولۇپ تاشتى. ھېسسىياتىنى تىزگىنلەپ ئۆزىنى تۇتۇۋېلىشقا قادىر بولالمىدى. ئۇ ئۇمەييەنىڭ ئالدىغا بېرىپ مۇسۇلمانلارغا زۇلۇم قىلىشقا ۋە ئۇلارنى يوللىرىدىن قايتۇرۇشقا تەشنا بۇ كىشىلەردىن قىلچە قورقماستىن ۋارقىرىدى:

— بۇ ئىنسانغا قىلغان زۇلمىڭلار قاچان ئاخىرلىشىدۇ؟

— سېنىڭ كارىڭ نېمە؟ ئۇ مېنىڭ قۇلۇم، خالىسام قىينايمەن، خالىسام قويۇپ بېرىمەن.

— ئاللاھتىن قورقمامسەن؟

— ئى ئەبۇ قۇھەفانىڭ ئوغلى، بولدى قىل، ئۇ ئەسلىدىلا سېنىڭ سەۋەبىڭدىن قىينىلىۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئەقلىنى ئازدۇرغان سەن ئەمەسمۇ؟

— مەن ئۇنىڭ ئەقلىنى ئازدۇرمىدىم. ئۇنىڭ توغرا يولدا مېڭىشىغا سەۋەب بولدۇم.

— بولدى قىل، بىزنى ئارامىمىزدا قوي.

— ئۇنى قويۇۋەتمىگىچە يېنىڭلاردىن ئايرىلمايمەن.

— دىنىمىزغا قايتمىغىچە ياكى ئۆلگۈچە قويۇۋەتمەيمەن.

— ئۇ ھەرگىزمۇ سىلەرنىڭ دىنىڭلارغا قايتمايدۇ. توغرا بولغان يولنى ئازغۇن يولغا تېگىشمەيدۇ. نۇرغا ئېرىشكەندىن كېيىن قايتا قاراڭغۇلۇققا قايتمايدۇ.

— ئۇنى كەچۈرۈشىمىزنى ئۆتۈنۈش ئۈچۈن كەلدىڭمۇ ياكى بىزنى ئەيىبلەپ، يۈزىمىزدىن يۈزىمىزگە دىنىمىزنى سۆكۈش ئۈچۈن كەلدىڭمۇ؟

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىنبىر ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

— ياق، مەن ئۇنىڭ تاكى ئۆلگەنگە قەدەر دىنىدا مۇستەھكەم تۇرىدىغانلىقىنى ساڭا بىلدۈرۈپ قويۇش ئۈچۈن كەلدىم، ئۇ ئۆلگەن تەقدىردىمۇ زىيان تارتىدىغىنى يەنىلا سەن بولىسەن.

— مەن ئۇنى قويۇپ بەرسەم يەپ - ئىچىپ يۈرۈپ ئىلاھلىرىمىزغا ھاقارەت قىلسۇن ۋە باللىرىمىزنىڭ ئەقلىنى بۇلغىسۇن، شۇنداقمۇ؟

— مەن ئۇنى سېتىپ ئېلىشقا تەييارمەن.

— ئۇنى سېتىۋالامسەن؟

— شۇنداق سېتىۋالىمەن.

— ئۇنىڭ ھەققىگە نېمە بېرىسەن؟

— سەن نېمە دېسەڭ شۇنى.

— بەش ئۇقىيە[1] ئالتۇنغا ساتىمەن.

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇ تەلەپ قىلغان پۇلنى ئۇنىڭغا بەردى. ئۇمەييە بولسا:

— بىر ئۇقىيەگە ئالىمەن، دېگەن بولساڭمۇ سېتىۋېتەتتىم، دېدى. ئەبۇ بەكرى:

— يەنە يۈز ئۇقىيەنى قوشۇپ دېگەن بولساڭمۇ ئۇنى سېتىپ ئالغان بولاتتىم، دېدى.

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قاراپ يۈگۈردى ۋە ئۇنىڭ ئۈستىدىكى يوغان تاشنى ئۇنىڭ مەيدىسىدىن ئېلىۋېتىشكە تىرىشتى. ئۇ يەردە تۇرغان بىرقانچە كىشى ئۇنىڭغا

[1] ئېغىرلىق بىرلىكى بولۇپ، بىر ئۇقىيە 12 ياكى 40 دىرھەمگە تەڭ.

يـاردەم قىلـدى. ئـۇلار بىرلىكتـە يوغـان تاشـنى ئېلىـپ تاشـلىدى. بىـلال رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇ ئورنىدىـن تـۇردى. قولىنـى ئەبـۇ بەكرىنىـڭ قولىنىــڭ ئۈســتىگە قويــۇپ بىرلىكتــە مېڭىــپ كەتتــى. بىــلال رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇ يولـدا كېتىۋېتىـپ ئەبـۇ بەكرىگـە قـاراپ:

ــ ئەگـەر مېنـى پەقەتـلا ئـۆزەڭ ئۈچـۈن سېتىۋالغان بولساڭ ئـۆز يېنىڭـدا ئېلىـپ قالالايسـەن، ئەگـەر مېنـى پەقەتـلا ئالـلاھ رازىلىقـى ئۈچـۈن سېتىۋالغان بولساڭ مېنـى ئـۆز مەيلىمگـە قويـۇپ بـەر، مـەن ئالـلاھ يولـدا خىزمـەت قىـلاي، دېـدى.

ئۇنىڭدىــن كېيىــن ئــۇلار بىرلىكتــە پەيغەمبــەر ئەلەيھىسســالامنىڭ ئۆيىگــە بېرىشــتى. رۇخســەت ئېلىــپ ئىچىگــە كىــردى. پەيغەمبــەر ئەلەيھىسســالام بىـلال رەزىيەللاھـۇ ئەنھۇنـى كـۆرۈپ يۈزلىرىـدە جىلـۋە قىلـدى ۋە ئەبـۇ بەكرىگـە قـاراپ:

ــ «ئـى ئەبـۇ بەكـرى! ئۇنىڭـدا سېنىڭ بىـرەر ھەققىـڭ بارمـۇ؟» دېـدى. ئەبـۇ بەكرى:

ــ ئـى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئۇنـى ئازات قىلىۋەتتىم، دېدى.

بايلار ۋە كەمبەغەللەر

بىـلال رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇ ھۆرلۈككـە ئېرىشـكەن، ئۇنىـڭ قۇللـۇق ھاياتــى ئۆتكــەن تارىخقــا ئايلانغــان ۋە زۇلــۇم تارتقــان كۈنلــىرى ئاخىرلاشــقان ئىــدى. ئەممــا قۇرەيشــلەر مۇســۇلمانلار ئۈســتىدىن ھاقـارەت قىلىشـنى، ئۇلارنـى قىيناشـلارنى تاشـلايدىغاندەك ئەمـەس ئىـدى. ئـۇ، ئۇمەييەنىـڭ قولىدىكـى چاغـدا ئېرىشـكەن نېمەتلەردىـن ئايرىلغـان، پـاراۋان بىـر تۇرمۇشـتىن قىيـن ۋە يوقسـۇللۇق ئىچىـدە ياشاشـقا، تۇرمۇش غېمىدىـن يىـراق، تىرىكچىلىـك يولـى بـار بولغـان

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى www.uyghurkitap.com

ھاياتتىن تۈرمۈشتا غورگۇل ۋە قىيىنچىلىقتا يولۇقۇش خەتىرىگە دۇچ كەلگەن ھالدا ياشاشقا ئۆتكەن ئىدى. ئەمما بۇ ئۆزگىرىشلەر ئۇنىڭغا قىلچە ئېغىر كەلمىدى. ئۇ، بۇلارغا پەرۋامۇ قىلمىدى. ئۇنىڭ قەلبى ئۆزىنى ۋە ئۆتمۈشىنى ئۇنۇتقان ھالدا باشقا ئىستەكلەرگە يۈزلەنگەنىدى، بولۇپمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۇنىڭغا ئاتا قىلغان ئۈمىدلەر بىلەن تولۇپ تاشقانىدى. ئەمدى ئۇنىڭ غايىسى ئېنىق ئىدى. ئۇ بۇ غايىسى ئۈچۈن تىرىشماقتا! زۇلۇم، بېسىم، ھاقارەت ۋە ئاچ - يالىڭاچلىق ئۇنى ئۆز غايىسى يولىدا تىرىشىشتىن توختىتىپ قويالمايتتى. ئەسلىدە قۇل بولۇپ چوڭ بولغان بۇ قۇل پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بولغان سۆھبەت ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئارىلىرىدا قۇرۇلغان دوستلۇق مۇناسىۋىتىدىن كېيىن باشقىچە بىر ئىنسانغا ئايلانغانىدى. ئۆزىنىڭ ھەقىقىي ماھىيىتىگە قايتىشقا بولغان ئىنتىلىشى ۋە ھاياتتا بۇ ئىنتىلىشىنى روياپقا چىقىرىش ئۈچۈن بارلىقىنى سەرپ قىلىدىغان باشقا بىر غايىلىك ئىنسانغا ئايلانغانىدى. ئاللاھنىڭ دىنىنى ئۈستۈن قىلغىچە ۋە ئاللاھ ۋەدە قىلغان نۇسرەتنىڭ بېرىلىشىگە قەدەر بۇ يولدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئەزىيەت چېكىشكە ۋە ئەمەللەردە ئۇنىڭ بىلەن ھەمدەمدە بولۇشقا قارار بەرگەنىدى.

كۈنلەر ئۆتىۋاتاتتى، قۇرەيشنىڭ مۇسۇلمانلارغا قارىتا يۈرگۈزگەن زۇلۇملىرى يېنىكلەي دېمەيتتى. ئەكسىچە مۇسۇلمانلاردىن ھەبەشىستانغا ھىجرەت قىلىپ كەتكەنلىرىنىڭ ھەبەشىستاندا نەجاشىنىڭ قوغدىشى ۋە ھىمايىسى ئاستىدا بىخەتەر ۋە ئاسايىشلىقتا ئېرىشكەنلىكلىرىنى، ئۇلارنى قايتۇرۇپ كېلىش ئۈچۈن كەتكەن ئەلچىلەرنىڭ قۇرۇق قول قايتىپ كېلىشكەنلىكلىرىنى كۆرگەن مۇشرىكلار مۇسۇلمانلارغا قاراتقان زۇلمىنى تېخىمۇ ئاشۇرۇشقا

باشلىغان ئىدى.

قۇرەيشنىڭ كاتتىۋاشلىرى مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەم ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرىگە قارشى قانداق بىر تەدبىر قوللىنىش كېرەكلىكى، بۇ ئاددىي شەكىلدىكى كونا قىيناش قوراللىرىنىڭ ئورنىغا تېخىمۇ بەكرەك قاتتىق يارىلارنى پەيدا قىلىدىغان قوراللارنى پەيدا قىلىش ھەققىدە مەسلىھەتلىشىش ئۈچۈن يىغىلىشتى. ئەبۇ جەھل يىغىلىشقا قاتناشقانلارغا قاراپ:

ــ شۇنىڭغا ئىشىنىڭلاركى بىز مۇھەممەد ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى كىشىلەرنى ھېچ چۆشىنەلمەي قالدۇق. بىز ئۇلارنىڭ جانلىرىغا، ماللىرىغا زىيان سېلىۋاتىمىز، ئەمما ئۇلار ئۇنىڭ دەۋىتىنى قوبۇل قىلىۋاتىدۇ. سانلىرى بولسا ئۆزلۈكسىز ئېشىپ بېرىۋاتىدۇ. راستىنى دېگەندە مۇھەممەدنىڭ ئادەملىرىنىڭ سانى ئارىمىزدا بارغانسېرى كۆپىيىپ كېتىۋاتىدۇ. قارىماسىلەر ئۇلارنىڭ دىنى مەككىنىڭ سىرتىغىچە يېيىلدى. ئۇلار ھەبەشىستاندا يەرلەشتى. مۇھەممەد ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى ئۇ يەردە شان ـ شەرەپكە، كۈچ ـ قۇۋۋەتكە ۋە ھىمايىگە ئېرىشتى، دېدى.

يىغىنغا قاتناشقانلار ئۆزلىرىنىڭ پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا باشلىدى. ئاخىردا ئۇلار مۇسۇلمانلارغا ھېچنېمە ساتماسلىققا، ئۇلاردىنمۇ بىر نەرسە ئالماسلىققا قارار قىلىشتى يەنى ئۇلارغا ئىقتىسادىي ئىمبارگو يۈرگۈزۈشنى قارار قىلىشتى. ئۇلارنىڭ قارىشىچە بۇنداق قىلغاندا مۇسۇلمانلار ئەقلى ـ ھوشىنى تېپىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. ئۇلار بۇ قارارنى يېزىپ كەئبىنىڭ تېمىغا ئېسىپ قويدى.

مۇسۇلمانلار ئەبۇ تالىپ مەھەللىسىدىكى شىئب دېيىلگەن بىر

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئورۇنىدا قورشاۋغا ئېلىنىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئىدى. ئۇلارنى ئاچلىق ۋە ھېچقانىداق بىر ياردەمچىسىز يوقسۇل ھالەتتە تاشلاپ قويۇشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دۇچ كېلىۋاتقان بىسىم ۋە ئاچلىقتا ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇپ، ئۇنىڭ يېنىدىن ئايرىلمايتتى.

كۈنلەر ئاستا ـ ئاستا ئۆتكەنسېرى مۇسۇلمانلارنىڭ تۇرمۇشىدا ئىقتىسادىي ئىمبارگونىڭ تەسىرى كۆرۈلۈشكە باشلىدى. مۇسۇلمانلار سۆز بىلەن تەسۋىرلىگۈسىز بىر ئاچارچىلىققا دۇچ كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئاچ ۋە سۇسىز قالغان، بۇ سەۋەبتىن جىسمانىي كۈچى ئاجىزلىششقا باشلىغان ئىدى. كۆزلىرى قاراڭغۇلىشىپ، پاچاقلىرى ماغسا ماغدۇرسىزلىقتىن تىترەيدىغان ھالغا كەلگەنىدى. ئاچلىق سەۋەبىدىن ھالسىزلىنىپ پۈكلىنىپ قالغانىدى. ئەمما بۇلارنىڭ ھېچقايسىسى ئۇنىڭ بۇرۇن تارتقان زۇلۇم ۋە قىيىن قىستاقلىرىدەك تەسىر قىلمىغان ئىدى. ئاچلىق ئۇنىڭ روھىنى ئاجىزلىتالمىغان، ئەقىدىسىنى تەۋرىتەلمىگەن، ئىمانىغا ھېچقانىداق بىر زىيان ئېلىپ كېلەلمىگەن ئىدى. ئەكسىچە بۇ ئېغىر كۈنلەر ئۇنىڭ روھىنى تېخىمۇ پاكلاشتۇرغانىدى. ئەسلىدىمۇ نەپسىنى چېنىقتۇرۇش ئۈچۈن ئازاب ۋە مۇشەققەتتىنمۇ بەكرەك باشقا بىر نەرسىنىڭ بارلىقىنى ئويلاپ يېتىش مۇمكىنمۇ؟ نەپس ئۈچۈن ئېتىقادا ئېغىر ئازابلار خۇددى مەدەنلەرنى ئېرىتىپ ئۇنىڭدىكى كېرەكسىز نەرسىلەرنى يوقىتىپ ساپ بولغان كان بايلىقلىرىنى ئايرىپ چىقىرىدىغان ئوتقا ئوخشاش رولغا ئىگە ئىدى.

بۇ نەپرەتلىك ئىقتىسادىي ئىمبارگو ئاستىدا قالغان مۇسۇلمانلارنىڭ باللىرىنىڭ ئاھ ـ زارلىرى يۈرەكلىرى تاشتىنمۇ بەكرەك قېتىپ كەتكەن بەزى قۇرەيش مۇشرىكلىرىنى خۇرسەنلىك

تۈيغۇسىغا چۈمدۈرگەن بولسا بەزىلەرنىڭ كۆڭلىنى يۇمشاتتى. بۇ خىل كىشىلەر: ئۇ بالىلار بىزنىڭمۇ بالىلىرىمىزدۇر. بۇ بالىلار باشقا بالىلارغا ئوخشاشلا بىزنىڭمۇ بالىلىرىمىز ھېسابلىنىدۇ. ئۇ بالىلارنىڭ ئاتا ـ ئانىلىرى، ئاتا ـ بوۋىلىرى دىنىدىن چىقسا، بۇ بالىلارغا نېمە گۇناھ؟ دېگەندەك نارازىلىق سۆزلىرىنى دېيىشكە باشلىدى. ئاخىرىدا بۇ خىلدىكى يۇمشاق كۆڭۈل كىشىلەر بۇ ئىمبارگونى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە باشلىدى. ئۇلار ئىمبارگو قارارنامىسىنى ئېلىپ پارچە ـ پارچە قىلىپ يىرتىپ تاشلاشتى.

مۇسۇلمانلار ئىمبارگو يۈرگۈزۈلۈپ ياشىغان بۇ قورشاۋ ھاياتى ئىچىدىن ئىرادىلىرى تېخىمۇ چىڭىغان، قەلبلىرىدىكى ئىمانلىرى تېخىمۇ كۈچەيگەن، كەلگۈسىگە بولغان ئىشەنچلىرى تېخىمۇ ئاشقان ھالەتتە چىقىشتى. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ بۇ مۇقەددەس دىنىنى ئەتراپقا ئاشكارا يېيىشقا، ياكى بۇ يولدا ھاياتىنىڭ ئاخىرقى نەپەسلىرىگىچە كۈرەش قىلىشقا چىڭ ئىرادە باغلاشقانىدى.

ھەرقايسى جايلاردىن كەئبىنى تاۋاپ قىلغۇچى زىيارەتچىلەر گۇرۇھلىرى كېلىشكەنىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، سۇھەيب، ئەممار ئىبنى ياسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، ھەبباب ۋە ئۇلاردىن باشقا بىرقانچە ئاجىز مۇسۇلمانلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىرلىكتە كەئبە ئەتراپىغا كېلىشكەنىدى. ئۇلار كەلگەن كىشىلەرگە بۇ يېڭى دىنىنى چۈشەندۈرەتتى ۋە ئۇلارنى دىنغا دەۋەت قىلىشاتتى. قۇرەيش مۇشرىكلىرى بولسا كەلگۈچىلەرنى بۇلار بىلەن كۆرۈشتۈرمەسلىككە تىرىشاتتى ۋە ئۇلارنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ دەۋەتلىرىگە قۇلاق سالماسلىقى ئۈچۈن، ئۇنىڭدىن يىراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن قىلمىغان ئامالى قالمايۋاتاتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئۇلارنىڭ توسۇشلىرى ۋە كۆرسەتكەن بۇ خىلدىكى تىرىشچانلىقى ئەكس تەسىر بېرىپ تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرنىڭ قىزىقىشىنى قوزغاۋاتاتتى. ئەمما ئۇلار ئىنسان تەبىئىتىنىڭ يارىتىلىشىدىلا بىر نەرسىلەرگە قىزىقىشچان بولىدىغانلىقىنى، بىر نەرسىنى توسۇش ۋە ئۇنىڭدىن ئاگاھلاندۇرۇشنىڭ دەل ئەكسىچە ئۇ نەرسىگە جەلپ قىلىشنىڭ يەنە بىر يولى ئىكەنلىكىنى ھېچ ئويلاشمىغان ئىدى. كىشىلەر توسۇلغان بۇ تېما ھەققىدە تېخىمۇ كۆپرەك بىر نەرسىلەرنى ئاڭلاشقا تىرىشاتتى، دەۋەت ھەر تەرەپكە تارقاپ كۆچلىنىۋاتاتتى. قۇرەيشلەرگە نىسبەتەن ئېيتقاندا خەتەر بارغانسېرى كۈچىيىپ بېرىۋاتاتتى. پۈتۈن ئەرەبلەر مۇھەممەدنىڭ دەۋىتىدىن خەۋەردار بولغان، ئابدۇللاھنىڭ ئوغلى كۆتۈرۈپ چىققان «تەۋھىد» دەۋىتىدىن خەۋەردار بولغانىدى. بۇ يەرگە كەلگەن بارلىق ھەج گۇرۇپپىلىرى بۇ چوڭ خەۋەر ھەققىدە سۆزلىشەتتى، ئەھۋالنى سوراپ ھەقىقەتنى بىلىشكە يۈزلىنەتتى.

بىر كۈنى بەنى تەمىم جەمەتىدىن ئەقرا ئىبنى ھەبىس ۋە ئۇيەينە ئەلفەزارى ئۆيلىرىدىن چىقىشتى. ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسى مۇدار قەبىلىسىدىن مۇسۇلمان بولغان كاتتىۋاشلار ئىدى. ئەمما ئۇلارنىڭ ئەقىدىلىرى تېخىچە پۈتۈنلەي تەسلىم بولۇشتەك بىر روھقا ئىگە بولۇپ بولالمىغان ئىدى. يېڭى دىنىنىڭ ئۇلۇغ ئاساسىي چۈشەنچىلىرىنى تېخى ئۆگەنمىگەن، قوبۇل قىلغان بۇ دىنىنىڭ ئىچىگە تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ كىرىشلىرى كېرەكلىكىگە تازا ئېھتىياج تۇيغۇسى يوق دېيەرلىك ئىدى. ئۇ ئىككىسىنىڭ بىردىنبىر ئويلايدىغىنى قانداق قىلغاندا قەۋمى تەرىپىدىن «ئۇ ئىككىسى قەۋمىنىڭ ياخشى كۆرىدىغان نەرسىلىرىنى تاشلاشتى» دېيىشلىرىنى توسۇپ قېلىش ئىدى. بۇنداق قىلالىغىنىدا ھەر

ئىككى تەرەپكە ياخشى كۆرۈنۈشكە، نام - ئابرويلىرىنى قوغداپ قېلىشقا، بەلكىم يەنە شۆھرەتلىرىگە شۆھرەت قوشۇلۇشىغا مۇمكىنچىلىك تۇغۇلغان بولاتتى. ئۇلارنىڭ دۇنيا ۋە ئاخىرەتلىكى ئۈچۈن ئۈمىد قىلىدىغانلىرى پەقەت شۇلاردىنلا ئىبارەت ئىدى.

ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام بىلەن ئۇچرىشىپ ئۇ تەرەپتىن تەقدىرلىنىشنى ئۈمىد قىلىشقان هالدا يولغا چىققانىدى. هەرقايسى جايدىن كەلگەنلەر ئۇ ئىككىسىنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام بىلەن ئولتۇرۇشقانلىقىنى كۆرگىنىدە ئۇلارنىڭ مەرتىۋىلىرىنى تونۇپ يەتكەن ۋە بۇنىڭ بىلەن بۇ ئىككىسىنىڭ مۇرادلىرى هاسىل بولغان بولاتتى. ئۇ ئىككىسىنىڭ ئارزۇسىمۇ شۇنىڭدىنلا ئىبارەت ئىدى. ئەمما ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام بار يەرگە يېقىنلىشىپ بىلال رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ، سۇهەيب، ئەممار ئىبنى ياسىر رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ، هەبباب ۋە ئۇلاردىن باشقا بىرقانچە ئاجىز مۇسۇلمانلارنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام بىلەن بىرلىكتە ئولتۇرۇشقانلىقلىرىنى كۆرۈشى بىلەن بۇ ئەهۋال ئۇلارنىڭ كەيپىنى ئۇچۇردى. ئۇ ئىككىسى بۇ كىشىلەرنى مەنسىتمىگەنىدى. ئىبنىق قىلىپ ئىبتىقاندا ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ يېنىغا كېلىشلىرىدە بۇنداق ئەهۋالنى كۆرەرمىز دەپ ئويلاشمىغان، بۇ قۇللارنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ هۇزۇرىدا بولۇشلىرىنى ئەقىللىرى توغرا تېپىشمىغان ئىدى. ئۇلار بۇنداق سورۇن ئۈچۈن كەلمىگەن، بۇنداق كىشىلەر بىلەن بىرگە بولۇش ئۈچۈن مۇسۇلمان بولۇشمىغان ئىدى. ئەقرا ئىبنى هابىس ئۇيەينەگە قاراپ:

— دېمەكچى بولغىنىمغا ئىشەنگىنكى مەن پەيغەمبەر ئەلەي-هىسسالامنىڭ بۇ قۇللارنىڭ نېمىسىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

چۈشەنمىدىم، دېدى.

— بۇ كىشىلەر ئۇنىڭ تاللانغان دوستلىرىدۇر.

— بۇلاردىنمۇ بەكرەك ياخشىلىرىنى تاپالمىدىمۇ؟

— ئۇلار مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمدىن ھەمىشە ئايرىلمايدۇ. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى مىسال قىلىپ ئېيتساق مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەم نەگە بارسا ئۇ، ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە شۇ يەرگە بارىدۇ.

— ئۇلار بىلەن بىرلىكتە ماڭامدۇق؟

— ياق.

— ئۇنداق بولسا بىز نېمىدەپ كەلدۇق؟

— مەن پەيغەمبەردىن بىز كەلگەندە ئۇلارنى يانلىرىدىن كەتكۈزىۋېتىشنى تەلەپ قىلىمەن.

— بۇنى قوبۇل قىلارمۇ؟

— نېمىشقا قوبۇل قىلمىغۇدەك؟

ئۇلار بىرلىكتە مېڭىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا بارغاندا ئەقرا ئېگىلىپ: بىز، سىېنىڭ ئۇلارنى قاتماي پەقەتلا بىر ئۆچۈن بىر سۆھبەت سورۇنى ھازىرلاپ بېرىشىڭنى ئۈمىد قىلىمىز. ئەرەبلەر بىزنىڭ تېگى - تەكتىمىزنى ياخشى بىلىدۇ، سىېنىڭ قېشىڭغا ھەممە يەردىن نۇرغۇن ئىنسانلار كېلىدۇ. بىز كەلگۈچى ئەرەبلەرنىڭ بىزنى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئولتۇرغان ھالىتىمىزدە كۆرۈپ قېلىشىدىن نومۇس قىلىمىز. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز سىېنىڭ يېنىڭغا كەلگىنىمىزدە ئۇلارنى يېنىڭدىن كەتكۈزىۋەتكىن. بىزنىڭ سۆھبىتىمىز ئاخىرلاشقاندا بولسا ئۇلار بىلەن قانچىلىك ئولتۇرغۇڭ

بولسا ئولتۇرىۋەرسەڭ بولىدۇ، دېدى.

بۇ تەلەپلەرنى ئاڭلىغان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بېشىنى سىلىپ خىلى ئۇزۇن ئويلانغاندىن كېيىن:

— «ماقۇل» دېدى.

شۇنىڭ بىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى بۇ يەردىن كېتىپ تۇرۇشقا بۇيرۇدى. ئۇلار بۇ يەردىن كەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇ يەردىن يىراقلاشتى. ئەمما ئۇنىڭ دىلىنى بىر كۆڭۈلسىزلىك قورشىۋالغانىدى. ئۇ ئۆز ئۆزىگە: پەيغەمبەر سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەم بۇ كاتتا كىشىلەر ئۈچۈن بىزنى يېنىدىن قوغلىدىمۇ؟ دېدى. ئۇ بېشىنى ئالدىغا ئەگدى. ئۇ بۇ كۆڭۈلسىزلىك ھەققىدە ئۆز ئۆزى بىلەن دە - تالاش قىلىششقا باشلىغاندا، قەلبى ئۇنىڭغا: ئۆزەڭنى بېسىۋال بىلال ، ئۆزەڭنى بېسىۋال، بۇنداق خىياللارنى كاللاڭغا قانداقمۇ كەلتۈرۈپ يۈرۈيسەن؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سىلەرنى قوغلىمىدى ياكى يىراققا كېتىشكە بۇيرىمىدى. بەلكىم ئۇ، ئۇ كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى بىر كۆتۈرۈپ قوياي دېگەندۇ، سىلەرنىڭ كۆڭلۈڭلارنى نۇرغۇن قېتىم ئالغان، سىلەرگە نۇرغۇن قېتىم ئۆزىنىڭ شەپقىتىنى، مەرھەمىتىنى ۋە مەرتىلىكىنى كۆرسەتمىدىمۇ؟ دەپ ئۆزىنى پەسكويىغا چۈشۈردى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ تۇيغۇلىرى بىلەن ئۇ يەردىن يىراقلاشتى. ئەقرا بىلەن ئۇيەينە مەقسەتلىرىگە يەتكەنلىكلىرى ئۈچۈن مەغرۇرلىنىپ كېتىشكەنىدى. ئۇلار كېلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇشتى. ئۇلار بۇ مەغرۇرانە ھالىتى ۋە ئۇستۇنلىكلىرىنى نامايان قىلغان پۇرسەتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىنبىر ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

قويۇشلىرىنى خالىمىدى.

سېنىڭ بىزنى ئاللاھقا كۈتۈۋالغانلىقىڭنى بىز سېنىڭ بىرەر نەرسىگە ئاللاھقا قىلىپ يېزىپ بېرىشىڭنى ئۈمىد قىلىمىز، دېيىشتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلار ئۈچۈن بىر ئىسپات بولغۇدەك بىر نەرسە يېزىپ بېرىشى ئۈچۈن ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى چاقىرتىپ ئۇنىڭ قەلەم، قەغەز ئېلىپ كېلىپ بېرىشىنى تەلەپ قىلدى. ئۇ قەغەزنى قولىغا ئالا ـ ئالماي چىرايىدا ئۆزگىرىشلەر بولدى. بىر قاتتىق ئېغىرلىق ئۇنىڭغا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتاتتى. ئۇ ئۆزگىچە ۋەھيي كەلگەنلىكىنى چۈشىنىپ سۈكۈت قىلىپ ئولتۇرۇشقا باشلىدى. ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرغانلارمۇ جىمجىت ئولتۇرۇپ ساقلاشتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بايامقى ھالىتىگە قايتار ـ قايتماس قولىدىكى ۋاراقلارنى چۆرۈۋېتىپ ئۇنىڭدىن يېزىپ بېرىلىشى تەلەپ قىلىنغان نەرسىلەرنى يېزىپ بېرىشنى رەت قىلدى. شۇ ھامان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى چاقىرىپ كېلىشكە بۇيرۇپ، ئۇلارنىڭ قايتىپ كېلىشلىرىنى سەۋرسىزلىك بىلەن ساقلاشقا باشلىدى. ئۇلار قايتىپ كەلگەندە بولسا ئۇلارنى كۈلۈمسىرەپ تۇرۇپ قارشى ئالدى ۋە:

«سىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمىتى بولسۇنكى، پەرۋەردىگارىمىز سىلەرگە رەھمىتىنى پەرز قىلدى» دېگەچ ئۇلارغا خۇش ـ بېشارەت بەردى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە ئۇنىڭ دوستلىرى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇرۇشتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا قاراپ ئۆزىگە بايا نازىل بولغان: «ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى دەپ ئەتىگەندە، ئاخشامدا پەرۋەردىگارىغا ئىبادەت قىلىدىغانلارنى (يېنىڭدىن) قوغلىۋەتمىگىن، ئۇلارنىڭ ھېسابىدىن ساڭا ھېچ

نەرسە يوٗكلەنمەيدۇ (ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى ئۇچۇن سەن جاۋابكارلىققا تارتىلمايسەن). سېنىڭ ھېسابىڭدىنمۇ ئۇلارغا ھېچ نەرسە يوٗكلەنمەيدۇ، ئۇلارنى قوغلىۋەتسەڭ، زالىملاردىن بولۇپ قالىسەن.»[1] دېگەن ئايەتلەرنى ئوقۇدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ دىلى سۆيۈنۈشكە تولغان، روھى ئارامغا چۆشكەن، ئۆزلىرىگە بېرىلگەن خۇش بىشارەتتىن يۈزلىرى نۇرلانغان ھالدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا يېقىنلاشتى. ئۇ شۇنچىلىك يېقىن كەلدىكى تىزلىرى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تىزلىرىغا سۈركۈلۈشكە ئازلا قالغانىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن بىرلىكتە ئولتۇردى. بىرئازدىن كېيىن ئۇلارنى ئۇ يەرگە تاشلاپ قويۇپ ئۇ يەردىن ئايرىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بوش ۋاقىتلىرىنىڭ كۆپىنى ئۇلار بىلەن ئۆتكۈزەتتى. كېتەر ۋاقتىدا ئۇلارنى ئولتۇرغان يەرلىرىدە قويۇپ ئۆزى كېتىپ قالاتتى. ئۇلۇغ ئاللاھ ئۇنىڭغا: «(ئى پەيغەمبەر!) ئەتىگەن ۋە كەچلەردە پەقەتلا ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ دۇئا قىلىدىغان مۇسۇلمانلار بىلەن بىرگە بولغىن، دۇنيا ھاياتىنىڭ زىننەتلىرىنى دەپ ئۇلاردىن يۈز ئۆرۈمىگىن.» دېگەن ئايەتنى نازىل قىلدى.

بۇ ئايەت نازىل بولغاندىن كېيىن ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى ئۇلار بىلەن بىر يەردە ئولتۇرغاندا ھەتتا ئۇلار ئورۇنلىرىدىن تۇرمىغىچە ئورنىدىن تۇرۇپ كەتمەي، ئۇلارغا سەۋر بىلەن مۇئامىلە قىلىشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە ئۇنىڭ دوستلىرى بۇ ئەھۋالنى چۈشىنىپ يەتكەندىن كېيىن، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئايرىلىش ۋاقىتلىرى كەلگەنلىكىنى بىلگەن ھامان ئالدى بىلەن

[1] سۈرە ئەنئام 52- ئايەت.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئۆزلىرى تۇرۇشۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى ئولتۇرغان يەرلىرىدە يالغۇز تاشلاپ قويۇپ كېتىدىغان بولۇشقانىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلار كېتىپ بولغاندىن كېيىن ئاندىن ئۆزى ئېھتىياجلىق بولغان ئىشلىرى ئۈچۈن ئورنىدىن تۇراتتى.

* * *

مەدىنىدىن كەلگەن ئەۋس ۋە خەزرەج قەۋملىرىدىن بولغان بەزى كىشىلەرنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئۇچراشقانلىقلىرى ۋە مۇسۇلمان بولۇپ، ئۇنىڭغا بەيئەت قىلغانلىقى ھەققىدىكى خەۋەرلەر مەككىگە تارقالغانىدى. ئىسلامنىڭ مەدىنىگە تارقىلىشى بىلەن قۇرەيشنىڭ پىلانلىرى ئاستىن - ئۈستۈن بولۇپ، غەزەپتىن ئىچى زەھەردەك قايناپ، يۈرەكلىرى مۇسۇلمانلارغا قارىتا غەزەپ ۋە ئۆچ - ئاداۋەتكە تولغان ھالدا ئۇلارغا قىلىدىغان زۇلۇملىرىنى تېخىمۇ كۈچەيتىشكە باشلىغان ئىدى. بۇ ئازاب ۋە زۇلۇملاردىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ سىرتتا قالمايۋاتاتتى. ئەمما ئۇ بۇ زۇلۇملارغا قورقماستىن مەيدىسىنى كېرىپ يۈرۈۋەردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامۇ ساھابىلىرىنىڭ كۆرگەن زۇلۇملىرىنى كۆرۈپ تۇراتتى. ئاخىرىدا ئۇلارغا: «ئاللاھ سىلەرگە مەدىنىدە قېرىنداشلارنى، بىخەتەرلىك ئىچىدە ياشايدىغان تۇرالغۇلارنى تەييارلاپ قويغان بولۇشى مۇمكىن، ئۇ يەرگە ھىجرەت قىلساڭلار بولىدۇ» دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ دېگەن سۆزلىرى ھەققىدە ئويلىنىشقا باشلىدى. ھىجرەت قىلسۇنمۇ؟ دۇنياغا كۆز ئېچىپ ھاۋاسىدىن نەپەس ئالغان، تۇپراقلىرىغا مېھرىنى بەرگەن، ئۆزى ئۈچۈن دىلىنى سۆيگۈگە تولدۇرغان

مەككىنى تاشلاپ كەتسۇنمۇ؟ ... ھېچ شۈبھىسىزكى ئۇ مەككىنى ياخشى كۆرەتتى، ئۇنىڭ ئەسلىملىرى ئۇنى بۇ يەرگە مەھكەم باغلىغان ئىدى. بۇ ئەسلىمىلەرنىڭ ھەممىسى گۈزەل ۋە ئەستىن چىقمىغۇچى ئەسلىمىلەر بولمىغان تەقدىردىمۇ ئۇ ئەسلىمىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا ئائىت ئىدى. بۇ تۇپراقلاردا دەھشەتلىك زۇلۇم ۋە ئەزىيەتلەرگە يولۇققان بولسىمۇ، بۇلار ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ بىر بۆلۈمى، ئۇنىڭ بۇ يەردىكى ھاياتىنىڭ بىر پارچىسى ئىدى. ئۇ ئۆز ئۆزىگە: «ئى مەككە! ئاللاھ بىزگە ياخشى كۆرسەتكەن يۇرت! سەندىن قوغلانغان، سۈرگۈن قىلىنغان ھالدا چىقىرىلىشىمىز بىزگە تەقدىر قىلىنغانمىدۇ؟» دەپ پىچىرلىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئولتۇرغان يېرىدىن تۇردى. بويىنى پۈكۈلگەن، ئەقلى بولسا چىگىشلىشىپ كەتكەن ھالدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھىجرەت قىلىشقا قىلغان بۇيرۇقىنى ئويلانغاچ كېتىپ باراتتى. ئۇ ئۆز خىياللىرى بىلەن مۇڭدىشىپ كېتىۋاتقىنىدا ئۇنى مەسخىرە قىلغان كىشىلەرنىڭ ئاۋازلىرى ئۇنى خىيال ئىچىدىن تارتىپ چىقاردى. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇمەييە، ئەبۇ جەھل ۋە ئەتراپىدىكى كىشىلەرنىڭ ئۆزىنى مەسخىرە قىلىشىۋاتقانلىقلىرىنى كۆردى. ئۇ ئالدىغا قاراپ مېڭىشىنى داۋام قىلىۋەردى. ئاندىن كېيىن ئەتراپقا دىققەت بىلەن نەزەر تاشلىغان ھالدا: مەككە!... ئەمدى سەندە ياشاش ئىمكانىمىز قالمىدى. سەندىكى ھەممە نەرسە بىزنى چەتكە قېقىۋاتىدۇ. ئۇرۇق- تۇغقانلىرىمىز بىزنى يات كۆرۈۋاتىدۇ. دوستلىرىمىز بولغان كىشىلەر بىزنى خار كۆرۈۋاتىدۇ. بىز سەندە ياشاپ ئىچىمىز سىقىلمىغان بولسىمۇ سەن بىزگە تار كېلىۋاتىسەن. ئى مەككە! سەندە بىز ئۇچۇن يامانلىق ۋە زۇلۇمدىن باشقا بىر نەرسە قالدىمۇ؟ ئى مەككە! بىز ساڭا ھېچ

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

يامانلىق قىلمىدۇق. سەنمۇ بىزگە بىر ياخشىلىق قىلمىدىڭ. بۇ ياخشىلىقنى سەندە ياشىغان كىشىلەر قىلىۋاتىدۇ. ئۇلار نۇردىن، يورۇقلۇقتىن كۆزلىرىنى قاچۇرىۋاتىدۇ. سەندىن مەڭگۈلۈك ئايرىلىش ئۈچۈن خوشلاشمايمەن، ئەمما ئاللاھ ھۆكمىنى ئەمەلگە ئاشۇرغىچىلىك بولغان ئايرىلىقچە ساڭا خەير - خوش دەيمەن، دەپ پىچىرلىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىنى ئاخىرقى قېتىم بىر قانغۇدەك كۆرۈۋېلىش ئۈچۈن مەھەللىلەرنى، كوچىلارنى ئايلىنىشقا باشلىدى. ئەڭ ئاخىرىدا تاۋاپ قىلماق ئۈچۈن كەئبىنىڭ ھويلىسىغا كىردى. كۆڭلى چىدىماق تەس بولغان بىر ھەسرەتكە تولغان ئىدى. ئۇ كۆڭلى ئاتەش بولۇپ يېنىۋاتقان ھالدا تاۋاپنى باشلىدى. بۇ ئۇنىڭ بەيتۇللاھنى ئاخىرقى قېتىم تاۋاپ قىلىشى بولۇپ قالارمۇ؟ ئاخىرقى كۆرۈشى بولۇپ قالارمۇ؟... ئۇ شۇ خىياللار بىلەن بەند ئىدى. ئاخىرىدا ئۇ كەئبىنى تاشلاپ ئۇ يەردىن ئايرىلدى. گېلىدا ئاچچىق بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك ئېغىر - ئېغىر نەپەس ئالاتتى. ياشلىرى كۆزلىرىدىن ھېلىلا ئېتىلىپ چىقىدىغاندەك ئىدى. ئۇ ئۆزىنى تەستە تۇتۇۋالدى. ئۇ ھىجرەت قىلىشقا كەسكىن قارار بەرگەن ھالدا ماڭدى. يولدا ئۇنىڭغا ئەممار ئىبنى ياسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە سەئد ئىبنى ئەبى ۋەققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇلار بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇ، ئۇلارغا:

— مەككىدە بىزنىڭ ياشاش ھەققىمىز قالماپتۇ. كېچىلەپ ھىجرەت سەپىرىگە ئاتلىنىمەن، دېدى. ئەممار:

— يەنە ئازراق ساقلىيالمامسەن؟

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزگە بۇيرۇغان ئىشنى يەنە

نىمىدەپ كىچىكتۈرەي دىگەنىدە، سەئد:

ــ ئى بىلال! ياخشى ئىشىنىڭ ياخشىلىقى ھەرقانىداق ۋاقىتتا بېرىلىدۇ. مەنمۇ سەن بىلەن بىللە ماڭىمەن، دىدى. ئەممار رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ــ ئەگەر ھەر ئىككىڭلار كىچىدە يولغا چىقساڭلار مەنمۇ سىلەر بىلەن بىرگە ماڭىمەن، دىدى.

بۇ ئۈچ دىنىي قېرىنداش پۈتكۈل ئىنسانلار ئېغىر ئۇيقۇ قوينىدا ياتقان، خەلقى زالىملار بىلەن تولغان بۇ زېمىننى تاشلاپ، مەدىنىگە يەرلىشىشنى، ئاللاھنىڭ ئۇ يەردە ئۆزلىرىگە ھۇزۇرلۇق بىر ئىسلامىي ھايات بېرىشىنى ۋە دىنىدا يۇقىرى بىر ئىمتىيازغا ئېرىشتۈرۈشىنى ئۈمىد قىلغان ھالدا كىچىدە يولغا چىقىشقا قارار بېرىشتى.

كېچە بولۇپ، پۈتۈن جانلىقلار ئۇيقۇ قوينىغا غەرق بولغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قارارلاشقان سائەتتە دېيىشكەن يەرگە بېرىش ئۈچۈن ئۆيدىن چىقتى. ئۇ ئەتراپقا ئېھتىياتچانلىق بىلەن قۇلاق سېلىپ، ئارقىسىغا پات - پات قارىغان ھالدا كېلىۋاتاتتى. تۆگىسىنىڭ ئېغىز تۇرۇقىنى تارتىپ باشقىلارنى ئويغىتىپ قويغىدەك بىرەر ئاۋاز چىقىرىپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلاتتى. بىرىنىڭ ئۇنى تۇتۇۋېلىشى بىلەن ئۇنىڭ نەگە ماڭغانلىقى ئاشكارىلىنىپ قېلىشىدىن، سىرىنىڭ پاش بولۇپ قېلىپ قەۋمىنىڭ ئۇنى سەپىرىدىن توسۇپ قېلىشى ئۈچۈن چارە كۆرۈشىدىن ئەنسىرىگەن ھالدا كېتىۋاتاتتى. بۇ ناھايىتىمۇ بەك قاراڭغۇلۇققا تولغان بىر كېچە بولۇپ، خۇددى ئۇلاردىن ئايرىلىشقا قىيمىغاندەك قايغۇ پەردىسىنى يايغان ئىدى. ئىنسان ئۆزى ئايغى ئاستىدا دەسسەپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى بىكىتى
www.uyghurkitap.com

كېتىۋاتقان يەرنى پەرق ئېتەلمەيتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ ھالدىن كۆڭلى ئارامىغا چۈشكەندەك ئەندىشىسى سەل - پەل يەڭگىللىدى. دېيىشكەن يەرلىرىگە يېتىپ بارغاندا دوستلىرىنىڭ ئۇ يەردە ئۇنى ساقلاپ تۇرۇشقانلىقلىرىنى كۆردى. ئۇلارنىڭ ئىشلىرى پىلان بويىچە پۇختا كېتىۋاتاتتى. ئۇلار ئۇلاغلىرىغا ئاۋاز چىقارماستىن مىنىشىپ يولغا ئاتلاندى. ئۇلارنىڭ جىمجىتلىقنى بۇزماسلىق ئۈچۈن تىللىرى سۆز قىلىشتىن توختىغان بىلەن ئەسلىمىلىرى ئۇلارنىڭ مېڭىلىرىدە جانلىنىشقا باشلىغان ئىدى. بۇ سۆيۈملۈك ئانا يۇرتى مەككە ھەققىدىكى ئەسلىمىلەر ئىدى. ئۇلارنىڭ باللىق، ياشلىق دەۋرىگە ئائىت ئەسلىمىلەر ئىدى. ئۇلار بۇ ئەسلىمىلەرنى، ئۇلارنى ئۆتمۈشكە باغلىغان ھەممە نەرسىنى ئارقىدا تاشلاپ ئۆزلىرى ئۈچۈن تېخى نېمە ئىشلارنىڭ بولۇشى ئېنىق بولمىغان كېلەچەككە قاراپ كېتىۋاتاتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىدىن ئايرىلغىنى ئۈچۈن ئۇنىڭ بەرداشلىق بېرىش كۈچىنى چىدىماق تەس بولغان بىر قايغۇ كۈچى ئاجىزلاشتۇرىۋاتاتتى. ئۇ كۆزلىرىدىن ئاققان ياشلىرىنى قولىنىڭ ئارقىسى بىلەن سۈرتەتتى. ئۇلاردىن ھېچبىرى يېقىن كەلگۈسىدە مەككىگە قەدەملىرىنى تېك تۇتقان ھالدا زەپەر بىلەن قايتىدىغانلىقىنى، بۇتپەرەسلىكنىڭ ھالاك بولىدىغانلىقىنى ۋە ئاللاھتىن باشقا ھېچبىر ئىلاھنىڭ يوقلۇقىنى ئېلان قىلغان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ياڭراق ساداسىنىڭ مەككىنىڭ ھەر تەرىپىدە ياڭرايدىغانلىقىنى، ھېچ تەسەۋۋۇر قىلالمايتتى، ئەلۋەتتە.

ئۇلار بەزىدە ئېگىزلىكلەردىن ئارتىلىپ، بەزىدە ئويمانلىقلاردىن كۆتۈرۈلۈپ چىقىپ دېگۈدەك مەدىنىگە يېتىپ كېلىشتى. ئۇ يەردە ئۇلارغا قۇچاق ئاچقان، ئۆزلىرى نامرات بولسىمۇ ئۇلارنىڭ

مەنپەئەتنى ئۆز مەنپەئەتىدىنمۇ ئەلا بىلىدىغان ئىنسانلار بىلەن ئۇچراشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئازادە بىر نەپەس ئالدى ۋە ئاللاھقا ئىبادەت قىلىشقا مۇمكىن بولغان بۇ يەردىن ئۇنىڭ كۆڭلى راستىنلا ئارامغا چۆشكەن ئىدى. تۆرلۈك ـ تۆرلۈك قىيىن ـ قىستاققا ئېلىنىدىغان ئۇ قاباھەتلىك كۈنلەر ئەمدى كەلمەسكە كەتكەنىدى. ئۇيۇقتا نۇردىن يورۇقلۇق كۆرۈنۈشكە باشلىغان ئىدى. بۇ نۇر بارغانسېرى چوڭىيىپ دۇنيانى يورۇتۇشقا، دۇنيانىڭ ھەممە يېرىنى يورۇتقانغا قەدەر تارقىلىشقا ۋە كۆكتىكى چاقماق نۇرىدەك كۆزلەرنى قاماشتۇرۇشقا بىشارەتلەر بېرىلمەكتە ئىدى.

زامانىنىڭ چاقى ئاستا قەدەمدە ئىلگىرىلەۋاتاتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قەلبى بىر سېغىنىش ئىچىدە ئىدى. ئۇ مەككىدىن بۇ يەرگە تېخىچە يېتىپ كېلەلمىگەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى سېغىنماقتا ئىدى. ئۇنىڭ بىلەن ئۇچرىششقا تاقىتى تاق بولماقتا ئىدى. ئۇنىڭ تەمكىن ۋە يۈرەكلەرگە مەلھەم بولىدىغان يېقىملىق ئاۋازىنى ئاڭلاش ئۈچۈن ئوت بولۇپ يانماقتا ئىدى. ئۇنىڭدىن بۇنچىلىك ئۇزاق ۋاقىت ئايرىلىپ قېلىشقا ئۇ چىدىيالمايۋاتاتتى. مۇسۇلمان بولغان كۈندىن باشلاپ تاكى ھىجرەت قىلغان كۈنگە قەدەر ئۇنىڭدىن ھېچ ئايرىلماي دېگۈدەك ياشاپ كەلگەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۈچۈن ئۇنىڭدىن بۇنچىلىك ئۇزاق ۋاقىت ئايرىلىش ئېغىر كەلمەيتتىمۇ؟

ئۆمەر ئىبنى خەتتاپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىدىن كەلگەن ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەھۋالىنى بىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ يېنىغا يۈگۈردى. مەككىدە قالغانلارنىڭ ئەھۋالى قانداقراقتۇ؟ ئۇلار بىلەن قاچان ئۇچرىشىدۇ؟

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىردىنبىر ئادرېسى

دىگەن سوئاللار ئۇنىڭ كاللىسىدا ئايلىناتتى. ئۆمەر ئىبنى خەتتاپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ پات يېقىندا بۇ يەرگە كېلىدىغانلىقىدىن خەۋەر بەردى. پات يېقىندا قەدىردان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئۇچرىشىدىغانلىقىغا دائىر بۇ خوش خەۋەرنى ئاڭلىغان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ يېنىدىن سۆيۈنۈش ئىچىدە ئايرىلدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مەككىدىن ئايرىلغانلىق خەۋىرى مەدىنىگە تارقالغانىدى. بۇ خەۋەر بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئۇسسۇزلۇقتىن ئۆپكىسى قۇرۇپ كەتكەن بىرىگە سۇ خەۋىرى بېرىلگەندىنمۇ ئۆتە تاقەتسىزلەندۈرۈۋەتتى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى كۆرۈش ئۈچۈن مەدىنە سىرتىغا چىققان كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە مەدىنە سىرتىدا ئۇنى سەۋرسىزلىك بىلەن ساقلاشقا باشلىدى. ئۇنى بىرئاز بولسىمۇ بۇرۇنراق كۆرۈۋېلىش ئۈچۈن كېلىدىغان يولى تەرەپكە دىققەت بىلەن نەزەر سالاتتى. ئۇ تاقەتسىزلەنگەن كۆڭلىگە ناۋادا ئۇنى كۆرسە سەۋرچان ۋە تەمكىن بولۇشنى تەۋسىيە قىلاتتى. ئەمما بۇ كۆڭلىمۇ ئاخىرلاشتى. ئۇيۇقتا كېلىۋاتقان بىرەر يولۇچىنىڭ بىشارىتىنى بېرىدىغان بىرەر ئالامەت كۆرۈنەي دېمەيتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيىگە قايتىپ كەلدى. ئەتە يەنە ئۇنى قارشى ئېلىشقا چىقىش ئۈچۈن كېچىنىڭ تېزرەك ئۆتۈشىنى ساقلاشقا باشلىدى.

كۈنلەر مۇشۇ تەرىقىدە ئۆتۈشكە باشلىدى، ئەمما پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تېخى يېتىپ كېلەلمەيۋاتاتتى. ئەندىشىدىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەقلى - ھوشىدىن ئايرىلىپ قالايلا دەۋاتاتتى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ كېچىكىش سەۋەبلىرىنى ھەر خىل پەرەز قىلاتتى ۋە ئۆزىنى خاتىرجەم قىلغىدەك بىرەر

جاۋاب تاپالمايۋاتاتتى. ناھايىتىمۇ ئىسسىق بىر كۈندە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى ساقلاشقا چىققانلار بىلەن بىرلىكتە چىقتى. خېلى ئۇزاق ساقلاشقاندىن كېيىن كىشىلەر چۈش ۋاقتىنىڭ ئۇلارنى كۆيدۈرگەن تومۇز ئىسسىقىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئۆيلىرىگە قايتىپ دەم ئېلىشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇ يەردە يالغۇز قالدى. كۈن نۇرى ئۇنى كاۋاپ قىلىۋېتىدىغاندەك قىزدۇراتتى. تاپانلىرى ئاستىدىكى قۇملار بولسا خۇددى چوغدەك كۆيدۈرەتتى. ئۇ گەرچە خالىمىسىمۇ ئامالسىزلىقتىن ئۆيگە قايتىشقا مەجبۇر بولدى. ئۇ كارۋىنىدا ياتار-ياتماستىن: «ئاللاھنىڭ ئەلچىسى كەلدى... ئاللاھنىڭ ئەلچىسى كەلدى...» دېگەن ئاۋازلار ئۇنىڭ قۇلىقى تۈۋىدە ياڭراشقا باشلىدى. گاڭگىراپ قالدى، ئۇ ئۆز ئۆزىگە: بۇ ئاڭلىغانلىرىم توغرىمۇ؟ ياكى مەن ۋەھىمىلىرىمنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاۋاتامدىم، دېدى. ئۇ ئاۋازلار تەكرارلىنىۋاتاتتى: «پەيغەمبەر كەلدى... پەيغەمبەر كەلدى...» بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيدىن يۈگۈرگەن پېتى چىقتى. جانلانغان تۇيغۇلىرى كۆڭلىنى كۆتۈرۈپ، سۆيۈنۈش ھېسلىرى كۆڭلىنى خوشاللىققا تولدۇرغانىدى. ئۇنىڭ سۆيۈنۈشلىرى ئەندىشىلىرى بىلەن ئارىلىشىپ كەتكەنىدى. كىشىلەر تەرىپىدىن ئەتراپىنى ئورىۋالغان تۆگىنى كۆردى. ئۇ تۆگىگە مىنگۈچىلەرنى تونۇۋېلىشقا تىرىشتى. ئۇ دىققىتىنى يىغىپ يەنە قارىدى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى توندى ۋە ئاۋازىنىڭ بېرىچە: «ئۇ... ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى ئۇ... ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى... شۈبھىسىز ... شۈنداق، ئۇ ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى...» ئۇ كۈچىنىڭ بېرىچە ئالدىغا قاراپ يۈگۈرەيتتى. ئادەتتىن تاشقىرى خوش بولۇپ كەتكەنلىكتىن ئۇچقاندەك يەڭگىل يۈگۈرەيتتى. ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ئاخىرى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

يېتىپ كەلگەن ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۈچۈن ھەممە نەرسە يەنى بىخەتەرلىك، تىنچلىق، ھۇزۇر ئىچىدىكى ئىبادەت... ئاللاھ تەرىپىدىن قەلبلىرى يۇمشىتىلغان ۋە قەدىرلىك پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەتراپىغا توپلىغان بىر توپلۇم... دىن ئىبارەت ھەممە نەرسە پۈتۈن بولغان ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تۆگىسىدىن چۈشتى. مۇسۇلمانلار ئۇنىڭغا سالام بېرىشىپ ئۇنىڭ ئەتراپىنى ئورىۋېلىشقان ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا بولغان دىلىدىكى مۇھەببىتى بىلەن يانغان ئوتنى ئۆچۈرمەك ئۈچۈن بۇ قەدىردانى تەرەپكە قاراپ ئۆزىنى ئاتتى.

تەلپۈنۈش

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرى مەدىنىگە يېتىپ كەلگەن كۈنلەردە مەدىنىدە كېزىك كېسىلى پەيدا بولۇپ، تېزلىكتە تارقىلىشقا باشلىغان ئىدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە خېلى كۆپ ساندىكى ساھابىلەر بۇ كېسەلگە يولۇققان ئىدى.

بىر كۈنى خۇپتەن نامىزى ئوقۇلۇپ بولۇنغاندىن كېيىن، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى زىيارەت قىلىش ئۈچۈن ئۆيىدىن چىققان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇدۇل ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇنىڭ قېشىدا ئولتۇردى. ئۇ يولۇققان بۇ كېسەلنىڭ ئۇنىڭغا سالغان دەردىنى بىردەم بولسىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدىن چىقىرىش ئۈچۈن ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىششقا باشلىدى. كېچىنىڭ يېرىمىمۇ ئۆتتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆزى ئۇيقۇغا كەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئاۋاز چىقارماستىن ئۆينىڭ ھويلىسىغا چىقتى. ئۇ بىرئاز دەم ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ياتتى. ئۇيقۇ نازۇك

بارماقلىرى بىلەن ئۇنىڭ كۆز قاپاقلىرىنى ياپتى ۋە ئۇنى جىمجىت ئۇيقۇ قوينىغا باشلىدى.

ئىككىنچى كۈنى تاڭ ئاتتى. قۇياش ئۆز نۇرلىرى بىلەن كائىناتنى يورۇتتى. ھېچبىر نەرسىنى ھېس قىلماستىن ياتقان يېرىدە ئۇخلاۋاتقان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يۈزلىرىنى يۇمشاققىنە سىلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇيقۇ - سولغا ئۆرۈلۈپ ياتتى، ئاندىن كېيىن كۆزلىرىنى ئاچتى - دە، كۈننىڭ چىققانلىقىنى كۆردى. ئۇ قاتتىق بىر ساراسىمىگە چۈشتى. كۈن چىقىپ بولغان، ئەمما ئۇ بولسا بامدات نامىزىنى تېخى ئوقۇمىغان ئىدى. ئۇ ئورنىدىن تۇردى. بېشىدا بىر ئېغىر نەرسە باردەك، مۇسكۇللىرى بوشاپ كەتكەندەك بولۇپ، ماغدۇرسىزلىقتىن ھەتتا پۈتۈن بەدىنى ئۇرۇپ - چېقىلغاندەك بىر ھالنى ھېس قىلدى. ئۇ ئالدى تەرەپكە قارىدى. ئۇنىڭغا ھەممە يەر ئايلىنىۋاتقاندەك بىلىندى. پۇتلىرى ئۇنى ئۆرە تۇتۇپ تۇرالمايۋاتاتتى. بىرئازدىن كېيىن ئۇ ئورنىدا ئۆرە تۇرالماي تۇرغان يېرىگىلا يىقىلىپ چۈشتى. ئۇ قولىنى بېشىغا ئېلىپ باردى ۋە يۈزلىرىنى سىلاپ كۆردى. پۈتۈن بەدىنىنىڭ ئوتتەك قىزىپ كەتكىنىنى ھېس قىلدى. ئۇ ئۆزىنىڭ كېزىك كېسىلىگە گىرىپتار بولغىنىنى چۈشەندى. ئۆي ئىچىدىكىلەرنى چاقىرماقچى بولدى. خۇددى كۆزلىرى پەردە بىلەن توسۇلۇپ قالغاندەك بولۇپ بېشى قاتتىق ئاغرىۋاتاتتى. قولىنى يەرگە ئۇزاتتى. بېشىنى بىلىكى ئۈستىگە قويدى - دە، شۇ پېتى ھوشسىز يېتىپ قالدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كېسىلى تېخى ساقايمىغان ئىدى. كۈنلەر ئۆتىۋاتاتتى. ئائىشە دائىملىق ئادىتى بويىچە ئۇلارنى زىيارەت قىلىپ تۇراتتى.

ئۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ياتقان يېرىدە كۆرۈپ ئۇنىڭدىن ھال - ئەھۋال سورىدى ۋە ئۇنىڭغا قاراپ: قانداقراق تۇرۇۋاتىسەن، ئى بىلال؟ دەپ ئەھۋال سورىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۆزلىرىنى ئاستا ئاچماقچى بولدى، ئەمما يەنە يۇمۇلۇپ قالدى. ئۇ كۆزلىرىنى ئاچالمايۋاتاتتى. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ سۆزىگە جاۋابمۇ بېرەلمىدى. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئۇنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ ئۆي ئىچىگە كىردى. ئاتىسىنى كۆرگىنىچە:

— سېنىڭ ئەھۋالىڭ قانداقراق ئى ئاتا؟ دېدى. ئەبۇ بەكرىرەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ئائىلىسىدە بولسىمۇ گەر ھەر كىشى ئاخشام سەھەر،

ماڭلاي چاچتىنمۇ يېقىندۇر ئۇنىڭغا ئۆلۈم - قەدەر.

دەپ بېيىت شەكلىدە جاۋاب بەردى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىنى، مەككىدىكى كۆڭۈللىرىنى ئەسلەيتتى. ئۇنىڭ مەككىگە بولغان سېغىنىشى بارغانچە ئارتىپ باراتتى... ئائىشە بىشىنى ئېگىپ ئاتىسىغا يېقىنلاشتى ۋە: بۇ كېزىك كېسىلى، شۇبھىسىزكى كېزىك كېسىلى دېدى ئاستا ئاۋازدا.

بۇ ئارىلىقتا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنى كېسەلدىن بىرئاز ياخشىلانغاندەك ھېس قىلىپ ھېس - تۇيغۇلىرى جانلىنىشقا باشلىغانىدى. ئۇنىڭ خىياللىرى قانات چىقىرىپ، ئۇنى مەككىدىن مەدىنىگە، ياكى مەدىنىدىكى ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ تۇرالغۇسىدىن مەككىدىكى بەنى جۇمەھ مەھەللىسىگە، يەنى ھىجرەت قىلىشتىن بۇرۇنقى سۆيۈملۈك يۇرتىغا ئېلىپ كەتتى. ئۇ، كۆڭۈل قۇشىنىڭ مەككىنىڭ ئاسمانلىرىدا پەرۋاز قىلىۋاتقانلىقىنى

كۆردى. ئۇ قۇش مەككىنىڭ كوچىلىرىدا ئايلىناتتى، مۇقەددەس كەئبىنى زىيارەت قىلاتتى، يوللاردا قەدەم - قەدەم ئىلگىرىلەيتتى. ئۇ ۋەتەن تۇپرىقىنى ۋە ئۇنىڭ هاۋاسىنى سېغىنغانىدى. ئۇ ياتقىنىچە ئاسمانغا قارىدى ۋە: شۈبھىسىزكى مەككىنىڭ ئاسمىنى بۇ يەرنىڭ ئاسمىنىدىنمۇ سۈزۈك، بۇ يەرنىڭ ئاسمىنىدىنمۇ چىرايلىق، دەپ پىچىرلىدى. ئۇنىڭ كۆزلىرى كۆزى يەتكەن يەرگىچە قارايتتى، ئۇھ تارتاتتى، بىلىنەر - بىلىنمەس ئاۋازدا: مەككىنىڭ هاۋاسى بۇ يەرنىڭ هاۋاسىدىن مۇتلەق هالدا پاكىز، دېدى. ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى مەھبۇبى، يەنى سۆيۈملۈك مەككىنىڭ سىماسى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا جانلىنىشقا باشلىغان ئىدى. ئۇ ئۆزىنى مەككىدە كىچىك بىر بالا چېغىدىكى ئويۇن ئويناۋاتقان هالىتىدە كۆردى. ئۇ باللىقتىكى دوستلىرىنى ئەسلىدى. تىجارەتكە چىقىش ئۈچۈن تەييارلانغان ياشلىق مەزگىللىرىنى، ئاندىن كېيىن تىجارەتتىن مەككىگە قايتىشلىرىنى ئەسلىدى. ئۇنىڭ يۈرىكى مەككىنى ۋە ئائىلىسىنى ئەسلەش، سېغىنىش ھېسسىياتى بىلەن تولۇپ تاشقانىدى. مەككىنىڭ سىماسى ئۇنى بەنى جۇمۇھ مەھەللىسىدە ياشلار ئارىسىدا ياشىغان كۈنلەرگە ئېلىپ كەتتى. ئۇ، ناخشا ئېيتاتتى. ياشلارنىڭ كۆڭلى ئۇنىڭ ناخشىلىرى بىلەن مەستخۇش بولۇپ كېتىشكەنىدى. ئۇنىڭ كۆڭلى يۇرتىغا بولغان مۇھەببىتى ۋە تەلپۈنىشى بىلەن تولۇپ تاشقانىدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىنىڭ مۇسۇلمان بولغان كۈنلىرىنى، بېشىغا كەلگەن زۇلۇم ۋە ئازابلارنى ئەسلىدى. ئۇنىڭ ئېسىگە كەلگەن بۇ قاپقاراڭغۇ مەنزىرىلەرمۇ ئۇنىڭ يۇرتىغا بولغان سېغىنىش، تەلپۈنىشىنىڭ ئوتلىرىنى ئۆچۈرەلمەيلا قالماستىن، ئەكسىچە ئۇ ئوتنى تېخىمۇ بەكرەك لاۋۇلداتماقتا ئىدى. راستىنى ئېيتقاندا ئۇ مەككىنى سېغىنغان، ئۇنىڭ سېغىنىشى ئۇنىڭ مەنۋىيىتىنى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

قورشاپ، ئۇنىڭ خىياللىرىغا ھاكىم بولۇۋالغان ئىدى. بۇ سېغىنىش ھېسسىياتى ئۇنىڭ قەلبلىرىنى زىلزىلىگە سېلىپ ئۇنى بارغانسېرى كۆچلەندۈرىۋاتاتتى. ئۇنىڭ سېغىنىشى شۇ دەرىجىگە بارغانكى، ئۇ سېغىنىش تۇيغۇسىنى ئۆزىدىن قىلچە نېرى قىلالمايۋاتاتتى. ئۇنى يوشۇرۇپ قېلىشقا ئامالسىز قېلىۋاتاتتى. ئۇ ئۆزىگە تۆۋەندىكى مىسرالار بىلەن تەسەللى تېپىشقا ئۇرۇناتتى.
بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى:

ئاھمىنى بىلسەڭ،
ۋادىلىرىدا ھېچ تۈنەرمەنمۇ مەن.
ئەتراپى ئىزخىر، گۈل- چىمەنلەر ئارىسىدا،
بارارمەنمۇ ئاشۇ مۇبارەك سۇلار بېشىغا.
يۈرەلەرمەنمۇ سامە، تافىل تاغلىرى باغرىدا.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازى ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ قۇلىقىغىمۇ ئاڭلانغان ئىدى. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بېشىنى ئەگدى، ئۇنىڭ ئەندىشىسى ئاشقانىدى. بۇ ئىسسىتمىنىڭ تەسىرىدىنمۇ ياكى سېغىنىش تۇيغۇلىرىنىڭ ئاخىرلىششىمىدۇر؟ بۇ كىشىلەرگە نېمە بولۇۋاتىدۇ ئەمدى، مەككىنى شۇنچىلىك سېغىنىپ كېتىپتۇكى... دەپ پىچىرلىدى ئۇ. ئاندىن كېيىن ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇ يەردىن ئايرىلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆيگە كەلگەندە كۆرگەنلىرىنى ۋە ئاڭلىغانلىرىنى ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ دېگەنلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن:

«ئى ئاللاھ! بىزگە مەككىنى ياخشى كۆرسەتكىنىڭدەك مە-

دىنىنىمۇ ياخشى كۆرسەت» دەپ دۇئا قىلدى.

ئاللاھۇ ئەكبەر... ئاللاھۇ ئەكبەر...

يەنە بىر كېچە ئاخىرلىشىش ئالدىدا تۇراتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇردى، تاھارەت ئالدى ۋە سۈبھىنىڭ كۆتۈرۈلۈشىنى ساقلاشقا باشلىدى. سۈبھىنىڭ كۆتۈرۈلۈشى بىلەن مەسجىدكە قاراپ ماڭدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن خېلى كۆپ مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇ يەردە ناماز ۋاقتىنى ساقلاۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئاندىن كېيىن ئۇلار بامدات نامىزىنى ئوقۇدى. نامازدىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئولتۇردى. مۇسۇلمانلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىغىلىپ ئولتۇرۇشتى. ئۇنىڭ ئارقىدىن كېلىپ ناماز ئوقۇغان يەنە بىر گۇرۇپپا كىشىلەر كېلىپ ئولتۇردى. ئۇلاردىن بىرسى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا:

— ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! سەھەر ۋاقتى بولدى، بىزنى بۇ يەرگە توپلىشىڭىزنىڭ مەقسىتى نېمە؟ دەپ سورىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئويلانغان قىياپەتتە يەرگە قاراپ ئولتۇراتتى. ئەتراپتىكىلەردىن باشقا بىرى:

— كۆپىنچە ۋاقىتتا جامائەت نامىزىنى جامائەت بىلەن ئوقۇشقا ئۈلگۈرەلمەيۋاتىمىز. بەزى ۋاقىتتا نامازغا كېچىكىپ قالماسلىق ئۈچۈن ئىشلىرىمىزنى تاشلاپ كېلىپ مەسجىدتە نامازنى ساقلاپ ئۇزۇن ئولتۇرۇپ كېتىمىز، راستىنى ئېيتقاندا بىزنىڭ ناماز ۋاقتىنى بىلدۈرىدىغان بىرەر نەرسىگە ئېھتىياجىمىز باركەن، دېدى. يەنە بىرسى سۆزگە قوشۇلۇپ:

— ناماز ۋاقتى كىرىشى بىلەن بايراق ئاسايلى، كىشىلەر ئۇنى

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى www.uyghurkitap.com

كۆرگەن ھامان بىر - بىرلىرىگە خەۋەر بېرىشسۇن، دېدى. بۇ تەكلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ كۆڭلىگە ياقمىدى. باشقا بىرى:

— ئېگىزرەك بىر يەردە ئوت ياقساق، ھەممە ئادەم ئۇنى كۆرەلەيدۇ ۋە ناماز ئۇچۇن كېلىدۇ، دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

«بۇ مەجۇسىلارغا ئائىت ئادەتلەردىندۇر» دەپ ئۇ تەكلىپنىمۇ قوبۇل قىلمىدى. ئۈچىنچى بىرى:

— بۇرغا چالساق قانداق بولار؟ دېدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىس-سالام:

— «بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئادەتلىرىدىندۇر» دەپ ئۇنىمۇ ياقتۇرمىدى. تۆتىنچى بىرى:

— داڭ ئۇرايلى، دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

— «بۇ خىرىستىيانلارنىڭ ئادەتلىرىدىندۇر» دېدى.

مۇسۇلمانلار بۇ ھەقتە خېلى ئۇزۇنغىچە دە - تالاش قىلىشتى. ئاخىرىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام گەرچە بەك رازى بولۇپ كەتمىسىمۇ بۇنىڭغا بىر چارە تاپتى. مۇسۇلمانلارنى نامازغا چاقىرىش ئۈچۈن داڭ ئۇرۇشقا ماقۇل بولدى. بىر كۈنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىدتە ئولتۇرغاندا ئابدۇللاھ ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خۇشال بىر كەيپىياتتا كىرىپ كەلدى. ئۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا بېرىپ:

— ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! بۇ كېچە مەن چالا ئويغاق ھالەتتە ياتقان ئىدىم، خىيالىمدا ئۈستىگە يېشىل كىيىملەرنى كىيگەن، قولىدا بىر داڭ كۆتۈرىۋالغان بىر ئادەم ماڭا يېقىنلاشتى.

ئۇنىڭغا مەن:

ــ ئى ئاللاھنىڭ قۇلى! بۇ داڭنى ماڭا سېتىپ بېرەمسەن؟ دېدىم. ئۇ: بۇنى نېمە قىلىسەن؟ دەپ سورىدى. مەن: ئۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلارنى نامازغا چاقىرىمىز، دېدىم. مەن ساڭا بۇنىڭدىنمۇ ياخشى بىر نەرسىنى ئۆگىتىپ قويايمۇ؟ دېدى. مەن: ئۇ نېمە؟ دېدىم. ئۇ ماڭا:

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!

ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللەللاھ!
ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللەللاھ!

ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ
ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەن رەسۇلۇللاھ

ھەييە ئەلەس سالاھ!
ھەييە ئەلەس سالاھ!

ھەييە ئەلەل فەلاھ!
ھەييە ئەلال فەلاھ!

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
لا ئىلاھە ئىللەللاھ» دېگەنلەرنى ئۆگەتتى.

پەيغەمبەر ئەلەيھسسالام ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

چۈشىنى ئاڭلىدى. يۈزىدە بىر مەمنۇنىيەت ئالامىتى كۆرۈندى. كۆڭلىدە بىر راھەتلىك تۇيغۇسى پەيدا بولدى. ئاخىرىدا مۇسۇلمانلار باشقىلارنى دورىماستىن، باشقىلارغا ئوخشاتماستىن، باشقىلارغا تەقلىد قىلماستىن، داڭ ئاۋازلىرى ئاڭلىنىشىشى سەۋەبىدىن ئىشلىرىنىڭ قالايمىقان بولۇشىدىن قورقمىغان ھالدا ناماز ۋاقتىدىن بىر ـ بىرىگە خەۋەر بەرگىدەك بىر چارىگە ئېرىشكەنىدى. ئەزان ئۇلارنىڭ نەمۇنىسى بولاتتى. ئەمما پەقەتلا ئۇلارنىڭ... داڭ بولسا قايسىلا تەرەپتىن ئېلىپ ئېيتقاندا خرىستىيانلارنىڭ نەمۇنىسى ئىدى. مۇسۇلمانلار ئۇلارغا قەتئىي ئوخشىماسلىقى كېرەك ئىدى... پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا:

— «مەن بۇنىڭ ھەق چۈش بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن، سەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا بارغىن، چۈشۈڭدە كۆرگىنىڭنى ئۇنىڭغا ئۆگەتكىن، چۈنكى ئۇنىڭ ئاۋازى سېنىڭكىدىن ياڭراق ۋە يېقىملىق» دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كىشىلەرنى نامازغا چاقىرغان يېقىملىق ئاۋازى كۆتۈرۈلۈپ مەدىنىنىڭ ئاسمانلىرىدا ئاجايىپ يېقىملىق بىر ئاھاڭدا ئەتراپقا تارقىلىشقا باشلىدى. ئاڭلىغان يەرلەردىكى كىشىلەرنىڭ قۇلاقلىرىغا كىرىپ دىللىرىنى تىترەتتى. مەدىنىلىك كىشىلەر ئەزاننىڭ مەستخۇشلۇقىدا ئۆيلىرىدىن چىقىشتى. ئۇلار بۇ يېڭى ۋەقەلىكنىڭ نىمە ئىش ئىكەنلىكىنى بىلىش ئۈچۈن مەسجىدكە قاراپ يۈگۈرۈشتى. بۇ بۇلبۇلدەك يېقىملىق ئاۋازنىڭ ئىگىسى كىمدۇر؟

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازىنى ئۆمەر ئىبنى خەتتاپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئاڭلىغان ئىدى. بۇ چاغدا ئۆمەر رەزىيەللاھۇ

ئەنھۇ ئۆيدە ياتاتتى. ئورنىدىن تۇرۇپ دىققەت بىلەن بۇ ئەزانغا قۇلاق سالدى: مەن نېمىلەرنى ئاڭلاۋاتىمەن ـ ھە؟ مەن ئويغاقمۇ ياكى ئۇيقۇ ئىچىدىمۇ؟ شۇ تاپتا ئاڭلىغانلىرىمنىڭ چۈشۈمدە كۆرگەنلىرىمنىڭ دەل ئۆزى ئىكەنلىكىدە ھېچ شۈبھەم يوق. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇردى. ئۆيدىن ئالدىراپ چىقتى. ئۇ كىيىمىنى سۆرىگىنىچە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا قاراپ يۈگۈردى. ئۇنى كۆرگەن ھامان:

ـــ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! سېنى ھەق بىلەن ئەۋەتكەن ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، ئۇنىڭ (چۈشىدە) كۆرگىنىنى مەنمۇ كۆردۈم، دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاللاھقا شۈكۈرلەر بولسۇن!» دېدى.

ئۇمەييە بىلەن ئەبۇ جەھىلنىڭ ئاقىۋىتى

ئىسلام مەدىنىگە يىلتىز تارتىپ كۈچلەنمەكتە ئىدى. مەككىدىن كۆچۈشكە مەجبۇرلانغان مۇسۇلمانلار بالا ۋە زۇلۇملاردىن قۇتۇلغانلىقلىرى سەۋەبىدىن ھاياتى راھەتتە ئۆتىۋاتاتتى. ئەمما ئۇلار مەككىنى ئۇنتالمايۋاتاتتى. مەككىنى، ئۇ يەردە قېلىپ قالغان ئاتا ـ ئانىلىرىنى، پەرزەنتلىرىنى ۋە ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىنى سېغىنىشاتتى. قۇرەيشلەرنىڭ ئۇلارنىڭ قوللىرىدىن ئېلىۋالغان ھەقلىرىنى قايتۇرۇپ ئېلىش ئۈچۈن ئاللاھنىڭ ئۆزلىرىگە بىر پۇرسەت بېرىشىنى ئۈمىد قىلىپ تۇرۇشاتتى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەبۇ سۇفيان ئىبنى ھەرب باشچىلىقىدىكى بىر تىجارەت كارۋىنىنىڭ شامغا كەلگەنلىكىنى ئاڭلىغان ھامان ساھابىلىرىنى يىغىپ ئۇلارغا:

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

«بۇ قۇرەيشنىڭ سودا كارۋىنىدۇر. مەن ئاللاھنىڭ ئۇنى سىلەرگە نېمەت قىلىپ بېرىشىنى ئۈمىت قىلىمەن» دېدى.

ئىچىدە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ بولغان مۇسۇلمانلار قوشۇنى مەدىنىدىن چىقىپ قۇرەيش كارۋىنىنىڭ ئىزىنى قوغلاپ ماڭدى. ۋاقتىنىڭ سۇدەك ئېقىشىغا ئەگىشىپ ئۇلارنىڭ سەپىرىمۇ داۋاملاشماقتا ئىدى. ئۇلار ئاخىرى بەدىر قۇدۇقىغا يېقىن بىر يەرگە كېلىپ چۈشكۈن قىلدى. ئەبۇ سۇفيان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرىنىڭ ئۆزلىرى بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولغانلىقىنى پەرەز قىلىپ، قۇرەيش كارۋىنىنى مۇداپىئە قىلىدىغان قوشۇن ئەۋەتىشنى ئىلتىجا قىلىپ مەككىگە ئادەم ماڭغۇزدى. قۇرەيشنىڭ كارۋىنىنى قوغداش ئۈچۈن تەييارلانغانلىقىنى ئاڭلىغان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرى بىلەن مەسلىھەتلەشتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزلىرىنىڭ پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ساھابىلەردىن مىقداد ئىبنى ئەمر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇرۇپ: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئاللاھ ساڭا نېمىنى بۇيرۇغان بولسا ئۇنى قىلغىن. بىز سېنىڭ بىلەن بىللە بولىمىز. ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىپ ئېيتىمەنكى، بىز ئىسرائىل ئەۋلادىنىڭ مۇسا ئەلەيھىسسالامغا: «سەن رەببىڭ بىلەن بىرىپ ئۇرۇشۇپ كەل، بىز بۇ يەردە ئولتۇرۇپ تۇرايلى» دېگىنىدەك دېمەيمىز. بىز پەقەت: «سەن ۋە رەببىڭ بېرىپ ئۇرۇشقىلار، ئەلۋەتتە بىزمۇ سىلەر بىلەن بىرلىكتە بېرىپ ئۇرۇشىمىز» دەيمىز. سېنى ھەق دىن ۋە كىتاب بىلەن ئەۋەتكەن ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، بىزنى «بەركۇلغىماد» دېيىلگەن جايغىچە يول ماڭغۇزساڭمۇ دىنىڭنى ئۇ يەردە تارقىتىش ئۈچۈن سېنىڭ

بىلەن بىرلىكتە ماڭىمىز، دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ مەمنۇن بولغانلىقىنى ئىپادىلەپ كۈلۈمسىرىدى.

كېچە بولدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەلى ئىبنى ئەبى تالىپ، زۇبەير ئىبنى ئەۋۋام ۋە سەئد ئىبنى ئەبى ۋەققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇملارنى خەۋەر تىڭ - تىڭلاپ كېلىش ئۈچۈن بەدىر قۇدۇقلىرىنىڭ يېنىغا ئەۋەتكەن ئىدى. ئۇلار ئۇ يەردە سۇ ئالغىلى كەلگەن ئىككى ئادەمنى ئۇچرىتىپ ئۇلارنى يالاپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇلار يېتىپ كېلىشكەندە بولسا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ناماز ئوقۇۋاتقان ئىدى. بۇ ئارىدا ساھابىلەر بۇ ئىككى سۇچىنى سوراققا تارتىشقا باشلىدى:

— سىلەر كىمنىڭ سۇچىلىرى؟

قۇرەيشنىڭ سۇچىلىرى، بىزنى ئۆزلىرىگە كېرەكلىك بولغان سۇنى ئېلىپ كېلىشىمىز ئۈچۈن ئەۋەتىشتى.

— يالغان دەيسىلەر.

— سىلەرگە يالغان ئېيتمىدۇق.

— سىلەر ئەبۇ سوفيان ئۈچۈن سۇ توشۇيسىلەر.

— بىز قۇرەيشنىڭ سۇچىلىرىمىز.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۇ ئىككى سۇچىنى دۈشكەلەپ ئەدەپلىگەنىدى، ئۇلار: بىز ئەبۇ سوفياننىڭ سۇچىلىرى... بىز ئەبۇ سوفياننىڭ سۇچىلىرى... دەپ ۋارقىراشقا باشلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى ئۇرۇشتىن توختاپ قېلىشتى ۋە قۇرەيش كارۋىنى بىلەن تىجارەت ماللىرىنىڭ ئۆز قوللىرىغا

چۈشكەنلىكلىرىگە ئىشەنچ قىلىشتى. بۇ ئارىدا نامىزنى ئوقۇپ بولغان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

«سىلەرگە راست گەپ قىلسا ئۇلارنى ئۇردۇڭلار، يالغان سۆزلىسە قويۇپ بەردىڭلار، ئۇلار ھەقىقەتەن باشتا توغرا گەپ قىلغانىدى. ئۇلار راستىنلا قۇرەيشنىڭ ئادەملىرى ئىدى» دېدى ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ يېنىغا كېلىپ:

«مانا قاراڭلار، مەككە سىلەرگە يۈرەك پارىلىرىنى ئەۋەتىپتۇ» دېدى.

ئەبۇ سۇفيان كارۋاننى قۇتۇلدۇرۇپ قېچىپ كەتكەنىدى. ئۇ مەككىدىن كېلىۋاتقان قوغدىغۇچى قوشۇنغا ئۆزىنىڭ بەدرى قۇدۇقىنىڭ يېقىن ئەتراپىتىكى بىر يەردىن كارۋاننى ساق- سالامەت ئېلىپ كېتەلىگەنلىكىنى، ئەمدى مۇسۇلمانلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا ۋە قان تۆكۈشكە ھېچ زۆرۈرىيەتنىڭ قالمىغانلىقىنى، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئارقىغا قايتىشى كېرەكلىكىنى دەپ خەۋەرچى ئەۋەتتى. ئەمما ئەبۇ جەھل بەدرىگە بېرىپ ئۇ يەردە ئۈچ كېچە تۇرۇشنى قارار قىلغان ئىدى. شۇڭا ئۇ: ياق، قەسەم قىلىمەنكى ئاللاھ بىز بىلەن مۇھەممەدنىڭ ئارىلىقىدا ھۆكۈم چىقارمىغىچە ئارقىمىزغا قايتمايمىز، دېدى.

قۇرەيشلەر ئىچىدە دە - تالاش باشلاندى. ئاخىرىدا ھەممىسى ئەبۇ جەھلنىڭ دېگىنىگە قوشۇلدى. بۇ چاغدا مۇسۇلمانلار بەدرى قۇدۇقىنىڭ يېنىغا كېلىپ سۇغا ئەڭ يېقىن بولغان يەردە چۈشكۈن قىلدى. ئاندىن بىر كىچىك كۆل كولاپ ئۆزلىرى ئۈچۈن ئېھتىياجلىق بولغان سۇنى قاچىلىۋېلىشتى. باشقا قۇدۇقلارنى بولسا مۇشرىكلارنىڭ پايدىلانماسلىقى ئۈچۈن ئېتىۋەتتى. ئۇ

يەردە ئۇلار يەنە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۈچۈن بىر سايىۋەن ھازىرلىدى. مۇسۇلمانلار ئۇرۇشۇشقا بۇيرۇق بېرىلىشىنى كۈتۈپ سەپ - سەپ بولۇپ تىزىلىپ تۇرۇشتى. بۇ چاغدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئاۋازىنى بىرئاز كۆتۈرۈپ:

«ئى ئاللاھ، مانا بۇ قۇرەيش مۇشرىكلىرى! ئۇلار بۇ يەرگە ناھايىتى بەك كىبىر ۋە غۇرۇرلىرى، ئۆزلىرىنى ئۇلۇغ ساناش خاھىشلىرى بىلەن تەنتەنىلىك ھالدا كەلدى. ئۇلار ساڭا قارشى جەڭ ئېلان قىلماقتا، پەيغەمبىرىڭنى يالغانغا چىقارماقتا. ئى ئاللاھ ماڭا ئاتا قىلغان ياردىمىڭنى ۋە ۋەدەڭنى مەندىن ئايىما!»

مۇشرىكلار مۇسۇلمانلار بىلەن روبىرو كەلگۈچە ئالدىغا قاراپ ئىلگىرىلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇسۇلمانلارنىڭ سەپلىرىنى تۈزلىدى. ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سەپتە سەفرا ئوغۇللىرىنىڭ ئارىسىدا يەر ئالغان ئىدى. ئىككى تەرىپىدىكى بۇ يىگىتلەر ياش ۋە ناتىۋان ئىدى. ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنى كىچىك كۆرگەندەك بىر نەزەردە ئۇلارغا زەن سېلىپ قاراپ قويىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇ ئىككىسى ئوتتۇرىسىدا تۇرغان يېرىنى تازا مۇۋاپىق تاپمىدى ۋە ئۇ ئۆزىگە:

مېنىڭ بۇ ئىككى بالىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇشۇم توغرا بولمىدىمۇ قانداق؟ دېيىشكە باشلىغان ئىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ خىياللىرى بىلەن بەند بولۇپ تۇرغاندا يېنىدىكى ياشلاردىن بىرى ئۇ تەرەپكە بۇرۇلۇپ ئاستا شىۋىرلىغان ئاۋازدا:

— تاغا! ماڭا ئەبۇ جەھلنى كۆرسىتىپ قويامسەن؟ دېدى.

— ئى قېرىندىشىمنىڭ ئوغلى! ئۇنى نېمە قىلماقچىسەن؟

مەن ئۆز ئۆزۈمگە: «ئۇنى كۆرسەم يا ئۇنى ئۆلتۈرىمەن، ياكى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئۇنى ئۆلتۈرۈش يولىدا ئۆلمەن» دەپ ئەھدە قىلغانىدىم.

ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەيران بولغان ھالدا ئۇنىڭغا بىرقانچە رەت قارىۋەتكەندىن كېيىن ئەبۇ جەھلنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ:

ــ ئوغلۇم قارا! قەۋمىنىڭ ئارىسىدا ئۇياق ـ بۇياققا مېڭىپ يۈرگەن ئەنە ئاۋۇ ئادەم شۇ، دېدى.

ئاردىن بىرئاز ئۆتۈپ ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يەنە بىر تەرىپىدىكى ياش ئۇنىڭغا بۇرۇلۇپ ئاستاغىنە:

ــ ماڭا ئەبۇ جەھلنى كۆرسىتىپ قويامسەن؟ دېدى.

ــ ئۇنى نېمە قىلماقچىسەن؟

مەن ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە ياكى ئۆلتۈرۈش يولىدا ئۆلۈشكە قەسەم قىلغانىدىم.

بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بايام كىچىك سانىغان بۇ ئىككى ياشنىڭ ئارىسىدا تۇرغانلىقىدىن ئەمدى تولىمۇ پەخىرلەنگەن ئىدى.

مۇشرىكلاردىن ئەسۋەد ئىبنى ئەبۇلئەسۋەد قۇرەيشنىڭ سېپىدىن ئايرىلىپ يا سۇ ئىچىمەن، يا قۇدۇقنىڭ يېنىدا ئۆلۈمەن، دېگەن خىيال بىلەن قۇدۇق تەرەپكە قاراپ ماڭدى. ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ ئۇنىڭ پۇتىغا قىلىچ ئۇردى. ئەمما ئۇ ئۆز قارارىدىن ۋاز كەچمىگەن ئىدى. ئۇ كېسىلگەن پۇتىنى سۆرىگەن پېتى قۇدۇق تەرەپكە قاراپ مېڭىۋەردى. ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان شۇنداق بىر قىلىچ ئۇردىكى ئۇ شۇ ھامان قانغا مىلەنگەن ھالدا يەر چىشلىدى.

ئاققان قانلارنى كۆرۈشكە تاقەت قىلالمىغان مۇشرىكلاردىن ئۇتبە ئىبنى رەبىئە، ئۇنىڭ قېرىندىشى شەيبە ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ۋەلىد ئۇرۇشۇش ئۈچۈن قۇرەيش سېپىدىن ئايرىلىپ ئالدىغا قاراپ ماڭدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا قارشى ئەلى، ھەمزە ۋە ئۇبادە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇملارنى چىقاردى. ئۇرۇش مۇشۇنىڭ بىلەن باشلانغان بولدى. ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋەلىدكە قارشى شىر كەبى ئېتىلىپ ئۇنى يەر چىشلەتتى. ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا شەيبەگە بۇرالدى- دە، ئۇنىڭغا شۇنداق قاتتىق بىر ھۇجۇم قىلدىكى شەيبە كۆزنى يۇمۇپ - ئاچقىچە يەر چىشلىدى. بۇ چاغدا ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇتبە ئوتتۇرىسىدا بىر - بىرىگە ھۇجۇم قىلىشلار قىزغىن داۋام قىلىۋاتاتتى. ھەمزە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ دوستى ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ياردەمگە كېلىپ ئۇنىڭ رەقىبىنىمۇ يەر چىشلەتتى.

قۇرەيش قوشۇنى ئەمدى رەسمىي ھۇجۇم باشلاشقا قارار قىلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇسۇلمانلارنى ئوق ئېتىش قوراللىرى بىلەن ئۇلارغا يېقىنلىششقا بۇيرۇق بەردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن «ئارىش» دەپ ئاتالغان سايىۋەنىنىڭ ئاستىغا كىردى. ئارىدىن بىر ئاز ئۆتۈپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇ يەردىن چىقىپ مۇسۇلمانلارغا ۋەز ئېيتقان ھالدا:

«مۇھەممەدنىڭ جېنى ئۇنىڭ ئىلكىدە بولغان ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، بۈگۈن، ئاللاھنىڭ رازىلىقىنى كۆزلىگەن، سەۋر ۋە چىداملىق كۆرسەتكەن ھالدا ئۇرۇشقانلارنى، ئارقىسىغا قارىماي ئالدىغا ئىلگىرىلەش جەريانىدا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنى ئاللاھ ئەلۋەتتە

جەننەتكە كىرگۈزىدۇ» دەپ ئۇلارنى ئۇرۇشقا ئاتلىنىشقا بۇيرۇق بەردى. مۇسۇلمانلار: «ئەھەد... ئەھەد...» دېگەن ئاۋازلىرى بىلەن ھۇجۇمغا ئۆتتى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇلار ئىچىدە: «ئەھەد... ئەھەد...» دەپ ۋارقىرىغاچ مەككىنىڭ ئوتتەك قىزىق قۇملىرىنى خىيالىغا كەلتۈرەتتى. مۇھەممەد سەللاللاھۇ ئەلەيھى ۋەسسەللەمنىڭ دىنىنى تاشلاپ قۇرەيشنىڭ بۇتلىرىغا ئىبادەت قىلىشقا قايتىشى ئۈچۈن قانداق قاتتىق ئازابلارغا دۇچ كەلگەنلىكىنى، «ئەھەد... ئەھەد...» دېگەن سۆزلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ تەلەپلىرىنى رەت قىلىپ قەۋمىنىڭ تېخىمۇ بەك غەزىپىنى كەلتۈرگەنلىكىنى خىيال قىلاتتى. ئۇنىڭ تومۇرلىرىدىكى قانىنىڭ ھەرىكىتى تېزلەشتى ۋە دۈشمەن ئۈستىگە شىردەك ھەيۋەت بىلەن ئېتىلدى.

مۇسۇلمانلار مۇشرىكلار ئۈستىگە ئاجايىپ ھەيۋەتلىك بىر شەكىلدە ھۇجۇمغا ئۆتكەن بولۇپ، قىلىچلار بىر - بىرىگە ئۇرۇلۇپ ئەتراپنى ئۆلۈم ۋەھىمىسى قاپلىدى. ئەفرانىڭ ئىككى ئوغلى ئوۋنىغا قاراپ ئۇچقان قارچۇغىدەك ئەبۇ جەھلىگە ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن ئېتىلدى. ئۇلارنىڭ بىرىنىڭ نەيزىسى ئەبۇ جەھلىگە سانجىلىشى بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە بىرى ئۇنى يىرتىلغان رەخت پارچىسىدەك يەرگە چۈشۈرىدىغان ۋە ئۇنىڭ جېنىنى بىر يولىلا ئالىدىغان قاتتىق زەربىدىن بىرنى ئۇرۇپ ئۇنى يەر چىشلەتتى.

جەڭگىۋار مۇجاھىدلار مۇشرىكلارنى قىرماقتا ئىدى. قۇرەيش مۇشرىكلىرىنىڭ پالۋانلىرى بىر - بىرلەپ يەر چىشلىمەكتە ئىدى. ھايات قالغانلىرى بولسا مۇجاھىدلارنىڭ قىلىچلىرىدىن قۇتۇلۇشنىڭ چارىسىنى ئىزدىشەتتى. ئۇلار قۇتۇلالمايدىغانلىقلىرىنى چۈشەنگەن ھامان كەلگەن تەرەپكە قاراپ قاچىدىغانغا يول ئىزدىشەتتى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى www.uyghurkitap.com

ئۇلارنىڭ مەغلۇبىيىتى ئېنىق بولغان ئىدى. مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ ئارقىلىرىدىن قوغلاپ يۈرۈپ نۇرغۇنلىرىنى ئەسىرگە ئالغان بولۇپ، مۇسۇلمانلار بۇنىڭ ئارقىسىدىن غەنىمەتلەرنى توپلاشقا باشلىغان ئىدى.

ئۇمەييە ئىبنى خەلەپ بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى قېچىپ قۇتۇلالماي ئەسىر ئېلىنىشىنى كۈتۈپ تۇرۇشقا مەجبۇر هالدا قىمىر قىلماي تۇرۇپ قالغان ئىدى. ئابدۇرەهمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ ئۇلارغا ئۇچرىدى. ئۇمەييە ئۇنى كۆرگەن هامان:

— ئەمرىنىڭ قۇلى، دەپ چاقىردى.

ئابدۇرەهمان رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ ئۇنىڭغا جاۋاب بەرمىدى. ئۇمەييە مەككىدە ئابدۇرەهمان ئىبنى ئەۋف رەزىيەللاهۇ ئەنهۇنى ئابدۇللاھ دەپ چاقىرىدىغانلىقىنى ئېسىگە ئېلىپ، ماقۇللاشقانلىقلىرىنى ئېسىگە ئېلىپ بۇ قېتىم: «ئابدۇللاھ» دەپ چاقىردى.

— هە، نېمە بولدى؟

— مېنىڭ هەققىمدە قانداق ئويلاۋاتىسەن؟ مەن سېنىڭ يىغقان غەنىمەتلىرىڭ ئىچىدىكى ئۇ ساۋۇتلاردىن قىممەتلىكرەك توختايمەن.

— شۇنداق.

— ئۇنداقتا بۇ يەرگە كەلمەمسەن!

ئابدۇرەهمان قولىدىكى ساۋۇتلارنى يەرگە تاشلىدى. ئۇمەييە بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى ئەلىنىڭ قولىنى تۇتقىنىچە بىللە مېڭىشقا باشلىدى.

سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا كۆكسىگە پارقىراپ تۇرغان بايراق

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

تاقىۋالغان بىرى بار ئىدى، ئۇ كىم؟ دەپ سورىدى.

ھەمزە ئىبنى ئابدۇلمۇتتەلىپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ... ئۇمەييە:

— ئەسلىدىلا بىشىمىزغا ھەممە بالانى ئاچقىنى ئۇ، دەپ غۇدىردى. ئۇلار شۇ تەرىقىدە كېتىۋاتقىنىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنى كۆرۈپ قالدى. ئۆزىنى ۋەھشىيانە قىيىنغان خوجايىنى ئۇمەييەنى كۆرە ـ كۆرمەس غەزىپى تاشقان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭدىن ئۆچىنى ئالماق ئۈچۈن قىلىچىنى قىنىدىن چىقىرىپ ئۇلارغا قاراپ يۈگۈردى. ئۇ ئۇمەييەنىڭ ئالدىغا يېتىپ كەلگەندە:

— كۇفرىنىڭ بېشى ئۇمەييە! ئەگەر سەن قۇتۇلۇپ قالساڭ مەن قۇتۇلمايلا قالاي، دەپ ۋارقىرىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەپتىدىن ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولغانلىقى ئېنىق ئىدى. ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— بىلال! ئەسىرلىرىمنى قويىۋەت، دېدى.

ئۇلار قۇتۇلۇپ قالىدىغان ئىش بولسا مەن قۇتۇلمايلا قوياي.

ئۇنىڭ نېمە دېگەنلىكىنى ئاڭلاۋاتامسەن، ئى قارا قۇلنىڭ ئوغلى!

— ئەگەر بۇلار قۇتۇلۇپ قالىدىغان ئىش بولسا مەن ياشىمايلا قالاي.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇرۇناتتى. ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۇلارنى ھىمايە قىلىشقا ئۇرۇناتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئۇلارنى قولغا چۈشۈرگىدەك مۇنداق پۇرسەتنى ئاللاھ ئاتا قىلغان يەردە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ

ئۇلارنى قويۇپ بېرەتتىمۇ؟ ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشىنى توسىۋاتىدۇ، دەپلا ئۇلارنى ئۆلتۈرمەيتتىمۇ؟ ياق... ياق... بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— ئى ئاللاھنىڭ دىنىغا ياردەم قىلغانلار! كۇفرىنىڭ بېشى ئۇمەييە ئىبنى خەلەپ بۇ يەردە... ئەگەر ئۇ، جېنىنى ساقلاپ قالىدىغان ئىش بولسا مەن ياشىمايلا قوياي، دەپ ۋارقىرىدى.

ياردەم بەرگۈچىدىن بىرى ئۇلار تەرەپكە قاراپ يۈگۈرۈپ كېلىپ ئۇلارنىڭ ئەتراپىنى چەمبەر شەكلىدە قورشاپ ئالدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ۋارقىرايتتى. ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۇلارنى ھىمايە قىلماقچى بولاتتى. ياردەمگە كەلگۈچى قىلىچىنى قىنىدىن چىقىرىشتى. ئارىلىرىدىن بىرى ئۇمەييەنىڭ ئوغلى ئەلىگە بىر قېلىچ ئۇرۇپ ئۇنى يەرگە دۈم چۈشۈردى. ئۇمەييە ئېچىنىش ئىچىدە: ئوغلۇم... ئوغلۇم...! دەپ ۋارقىرىدى.

ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇمەييەگە قاراپ:

— ئەمدى سەن ئۆزەڭنى ئۆزۈڭ قۇتقازغىن، مەن سېنى قوغداپ قالالمىغىدەكمەن، دېدى.

ئۇمەييە قۇتۇلۇش ئۈمىدى بىلەن يۈگۈرەشكە باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن قوغلىدى. يېتىشكەن ھامان نەيزىسىنى ئۇنىڭغا تىقىپ ئۇنى دۈم چۈشۈردى. ياردەم بەرگۈچى كېلىپ ئۇمەييەنىڭ جېنىنى ئالدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇمەييەگە قاراپ:

— ئۇمەييە! شۇ تاپتا سەن نېمدېگەن بىچارە ھالەتتىسەن، دېدى. ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ــ مېنىڭ ئەسىرلىرىمگە قىلغان بۇ ئىشىڭ مېنى بىئارام قىلدى، دەپ ئاغرىندى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا ناھايىتى ئاچچىقلىغان بىر شەكىلدە قارىدى. بۇنىڭ بىلەن ئابدۇرەھمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەرگە قارىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ئى ئابدۇرەھمان! ئاللاھ ئۇنىڭ ئورنىدا ساڭا تېخىمۇ ياخشىراق بىر نەرسىنى ئېھسان قىلغۇسىدۇر، دېدى.

خەزىنىچى بىلال

جەڭ مەيدانىنىڭ توپا ـ تۇمانلىرى تارقالدى. بەدر ئۇرۇشى مەككە مۇشرىكلىرىنىڭ قالغان ئادەملىرىنىڭ قېچىشى بىلەن ئاخىرلاشقان بولدى. مۇسۇلمانلاردىن بەزىلىرى ئۇلار تاشلاپ كەتكەن غەنىمەتلەرنى توپلاشقا باشلىدى. بۇلار تۇنجى قېتىم قولغا كەلتۈرۈلگەن ئۇرۇش غەنىمەتلىرى ئىدى. ئۇلار غەنىمەتلەرنىڭ كىمگە تەۋە بولىدىغانلىقى ھەققىدە بىر ـ بىرىدىن سوراشتۇرۇشقا باشلىدى. غەنىمەتلەرنى توپلىغانلار: ئۇ غەنىمەتلەرنى بىز توپلىغاندىن كېيىن ئەلۋەتتە بىزگە تەۋە بولىدۇ، دېيىشسە، غەنىمەتلەرنى يىغىشقا قاتناشماستىن دۈشمەنلەرنىڭ ئارقىسىدىن قوغلىغانلار بولسا: ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، ئۇ نەرسىلەرگە ئىگە بولۇشقا بىز بەكرەك لايىقمىز، ئەگەر بىز ئۇلارنى قوغلىمىغان بولساق بۇ نەرسىلەر سىلەرگە قالمىغان بولاتتى، دېيىشەتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەتراپىدا تۇرۇپ ئۇنى مۇھاپىزەت قىلغانلار بولسا: ئۇ غەنىمەتلەرگە سىلەرمۇ، سىلەردىن باشقىلارمۇ ئىگە بولالمايدۇ، چۈنكى ناۋادا بىزنىڭ مۇھاپىزەت قىلىدىغان ئىشىمىز بولمىغىنىدا بىزمۇ ئۇ نەرسىلەرگە ئېرىشىشىمىش مۇمكىن بولغان بولاتتى، بىز بولساق دۈشمەنلەرنىڭ پەيغەمبەر

ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۈستىگە ھۇجۇم قىلىپ كىلىپ قىلىشىدىن ئەنسىرىگەچكە ئۇنىڭ ئەتراپىدا مۇھاپىزەتچىلىك قىلدۇق، دېيىشتى. بۇ دە- تالاشلاردىن خەۋەردار بولغان پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارنىڭ قوللىرىدىكى غەنىمەتلەرنىڭ ھەممىسىنى تاپشۇرۇشىنى بۇيرۇپ، بۇ ھەقتە بىرەر قارار ماقۇللانغىچە ياكى بۇ غەنىمەتلەر ھەققىدە ئاللاھ تائالانىڭ بىر ھۆكمى مەلۇم بولغۇچە ئۇ غەنىمەتلەرنى ئۆز قولىدا تۇتۇپ تۇرىدىغانلىقىنى ئۇقتۇردى. ئاخىرىدا بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالانىڭ: «بىلكى، غەنىمەت ئالغان ھەرقانداق بىر نەرسىنىڭ بەشتىن بىرى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىگە، ئۇنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا، يېتىملەرگە، يوقسۇللارغا، يولدا خىراجىتى ئۈزۈلۈپ قالغان مۇساپىرغا تەۋەدۇر.» دېگەن ئايىتى نازىل بولدى. بۇ ئايەتنىڭ ھۆكمى بىلەن غەنىمەتلەرنىڭ بەشتىن بىرى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىگىدارچىلىقى ئۈچۈن ئايرىلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا تەۋە بولغان غەنىمەتلەرنى ئالدى ۋە ئۇنىڭغا ۋاكالىتەن ساقلاشقا مەسئۇل بولدى. قالغان غەنىمەتلەر بولسا مۇجاھىدلارغا تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. مانا بۇنىڭ بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەزىنىچىسى بولغان ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام، پېقىر، موھتاج مۇسۇلمانلارنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا ئەۋەتەتتى، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارنى تۈيغۇزاتتى ۋە كىيىمى يوقلارنى كىيىندۈرەتتى. بىر كۈنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا كەلگەندە بىر سېۋەتتە خورما تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ:

«بۇ نېمە ئى بىلال؟» دەپ سورىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ــ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! مەن بۇنى سېنىڭ مېھمانلىرىڭ ئۈچۈن ساقلاۋاتقان ئىدىم، دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

«بۇنىڭ سەن ئۈچۈن دوزاخ ئوتى بولۇپ قېلىشىدىن قورقماسەن؟ ئۇلارنى تارقاتقىن، بىلال، ئەرشنىڭ ئىگىسى بولغان ئاللاھنىڭ كېمەيتىپ قويۇشىدىن ئەنسىرىمە!» دەپ بۇ خورمىلارنى دەرھال تارقىتىۋېتىشكە بۇيرۇدى.

* * *

بىر كۈنى بىر يەھۇدىي كېچە كىرمەستىن ئۆۋىلىرىغا قايتىۋېلىش ئۈچۈن ئۇچۇشقان بىر قۇش توپىنى كۆرۈپ ئۇنى تاماشا قىلىپ تۇرۇپ قالدى. ئۇ جىمجىتلىق پەردىسىنى بۇزغان بۇ قۇش ئاۋازلىرىغا قۇلاق سېلىشقا باشلىدى. ئۇ پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئۇيۇققا، ئويۇقتا يۇپ ـ يۇمىلاق بولۇپ كۆرۈنۈۋاتقان قۇياشنىڭ شەكلىگە قاراشقا باشلىدى. قۇياش ئاستا ـ ئاستا مېڭىپ كۆزلەردىن يىراقلاشتى. قۇش ئاۋازلىرىمۇ بارغانسېرى يىراقلىشىپ ئاخىرىدا پۈتۈنلەي ئاڭلانماس بولدى. ھەممە يەرنى جىمجىتلىق قاپلىغان ئىدى. يەھۇدىي ئىچىگە تاتلىق سېزىمنىڭ تارقالغانلىقىنى ھېس قىلدى. دەل شۇ چاغدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇسۇلمانلارنى شام نامىزىغا چاقىرغان يېقىملىق ئەزان ئاۋازى ياڭراشقا باشلىدى. تەدرىجىي يۇقىرى ئۆرلەۋاتقان يېقىملىق ئەزان ئاۋازى بۇ يەھۇدىينىڭ قۇلاقلىرىغا كىردى ۋە قۇلاقلىرىدىن قەلبىگىچە شۇڭغۇپ كىرىپ ئۇنى بايامقى شېرىن خىياللىرىدىن ئويغاتتى. يەھۇدىي ئۆزىنى ئىسكەنجىگە ئالغان قورقۇنچ ئارىلاش بىر ئەيمىنىش تۇيغۇسىغا چۆمۈلدى. ئۇ بۇ

ئـەزان ئـاۋازىنـى ئاڭلىماسـلىق ئۈچـۈن قۇلاقلىرىنـى ئېتىۋالماقچـى بولـدى. ئەممـا ئەتراپقـا بۇلبۇلـدەك يېقىملىـق ئـاۋازدا تارقىلىۋاتقـان ئـەزان ئـاۋازى ئۇنـى ئـۆز مەيلىگـە قويـۇپ بەرمـدى. ئـۇ، بۇنىڭغـا قـۇلاق سالماسـلىققا تىرىشـقىنىغا قارىمـاي ئەزاننـى بىشـنى ئېگـىپ جىمجىـت تۇرغـان هالـدا ئاخىرغىچـە ئاڭلىـدى. بىـلال رەزىيەللاهـۇ ئەنهـۇ ئەزاننـى ئېيتىـپ بولـۇشـى بىلـەن تـەڭلا ئۇمـۇ بـۇ ئەزاننـى بـاش ئەگكـەن هالـدا ئاڭلىغانلىقـى ئۈچـۈن ئـۆز ئۆزىگـە كايىشـقا باشـلاپ:

ــ ئۇنـى ئاڭلىماسـلىقىم لازىـم ئىـدى، ئۇنـىڭ ئاۋازىـدا بىـر سېهىر، چاقىرىقـىدا بولسـا بىـر پىتنـە بـار، دېـدى. بۇنىڭغـا قارشـى ئىچىدىـن كەلگـەن بىـر ئـاۋاز ئۇنىڭغـا: قانچـە قېتىملاپ ئەزاننـى ئـاڭلاپ هامـان بـۇ سـۆزنى دەيسـەن - يـۇ ئاخىرىـدا يەنـىلا بېشـىڭنى ئېگـىپ ئۇنـى ئاڭلايسـەن، بۇندىـن باشـقا هـەر خىل يوللار بىلەن بۇ هەبەشىستانلىققا مەستانە بولغـان، بـۇ سـەۋەب بىلـەن مۇسـۇلمانلارغا ئۆچمەنلىـك قىلىـپ قېرىنداشـلىرىڭنى ئۇلارنىـڭ دىنىـدا پىتنىگـە يـول ئېچىلىدىغانلىقى هەققـدە ئۇلارنـى ئاگاهلانـدۇرۇپ كېلىۋاتقىنـى سـەن ئەمەسـمىدىڭ؟ دەپ كايىشـقا باشـلىدى.

يەهۇدىـي، بىـلال رەزىيەللاهـۇ ئەنهۇدىـن قۇتۇلـۇش ئۈچـۈن ئۇنـىڭ قـۇل مۇئامىلىسـىنى كۆرۈشـى ۋە ئىسلامدىن بۇرۇنقى قۇللۇق كۈنلىرىگـە قايتۇرۇشـى ئۈچـۈن ئامـال ئىزدەشـكە باشـلىدى. ئەگـەر ئـۇ بـۇ ئىشـتا مەقسـىتىگە يېتەلىسـە بـۇ شـەيتانىنىڭ كۈنـدە بـەش قېتىـم مۇسـۇلمانلارنى مۇهەممـەد ۋە ئۇنـىڭ دىنىغا دەۋەت قىلىدىغـان بـۇ ئاۋازىدىـن قۇتۇلغـان بولاتتـى. بـۇ هەقتـە ئاخىرقى نەتىجىسـگە ئىشـەنچ باغلىغـان بىـر ئەقىـل ئۇنـىڭ كاللىسـىغا كىـردى. بۇنىـڭ بىلـەن ئۇنـىڭ يۈزلىـرى خوشـاللىقتىن ئېچىلىـپ كەتتـى ۋە پىلانىنـى

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولدى.

يەھۇدىي بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئاستىرتتىن كۆزىتىشكە باشلىدى. بىر كۈنى ئۇنىڭ پېقىر مۇسۇلمانلار بىلەن بىرگە كېلىشۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇنىڭ يەيدىغان ۋە كىيىدىغان نەرسىلەرنى ئالغىلى كەلگەنلىكىنى جەزم قىلدى. چۈنكى يەھۇدىي بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇيرۇقى بىلەن مۇسۇلمانلارنى كىيدۈرۈش ۋە ئۇلارغا يېمەك - ئىچمەك بېرىشكە مەسئۇل ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. يەھۇدىي بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ:

ــ بىلال! سەن مېنىڭ باي ئىكەنلىكىمنى ياخشى بىلىسەن، سەنمۇ مەندىن باشقا بىرىدىن قەرزمۇ سورىمايسەن، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ گەپ قىلماستىن بېشىنى ئېگىپ تۇرغاندا يەھۇدىي ئۆزىنىڭ تۇزاقلىرىنى قۇرۇشقا باشلىدى.

ــ مەن ساڭا بارلىق ئېهتىياجلىق نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى نېسىگە بېرىمەن.

ــ بولىدۇ.

ــ ئى بىلال! مەن ساڭا ناھايىتى بەك ئىشىنىمەن، ئۇنداق بولمىغىنىدا مەن بۇنى ھەرگىز نېسىگە بەرمىگەن بولاتتىم، سەن بىلىسەن، بىز يەھۇدىي مىللىتى مالغا بەكمۇ ھېرىسمەن كېلىمىز، بىز گۆرۈگە قويىدىغانغا بىرەر نەرسە بولمىغان ھالدا مىلىمىزدىن بىر تىيىنلىق نەرسىنىمۇ نېسىگە بېرىپ قالمايمىز. سېنىڭ بىزگە گۆرۈگە قويغىدەك بىرەر نەرسەڭ بارمۇ؟

- ناۋادا گۆرۈگە قويىدىغانغا نەرسە بولغىنىدا مەن سەندىن نېسىگە بىر نەرسە ئالاتتىممۇ؟

ــ مەن سېنى قەتئىي قىلمسا بولمايدىغان بىر شەرت بىلەن قىستاپ تۇرۇۋالمايمەن، بىلال، مەن ساڭا راستتىنلا ئىشىنىمەن، ناۋادا سەن قەرزنى قايتۇرالمساڭ، ئۇنىڭ ئورنىغا سېنىڭ ماڭا خىزمەت قىلىشىڭنى شەرت قىلايلى، بۇنىڭ ھېچ بىر قىيىن يېرى يوق. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ جىمجىت تۇرۇۋەردى. يەھۇدىي ئۆز سۆزىنى داۋام قىلىشقا باشلىدى:

ــ مەن شۇنى ئېنىق بىلىمەنكى، سەن گۆرۈگە نەرسە بېرىشتىن قەستەن باش تارتمايسەن. ئەسلىدە مېنىڭ ئۇ تەلىپىم پەقەت بىز يەھۇدىيلارنىڭ مالدىكى ھېرسمەنلىك تەرىپىمىزنى ئىپادىلەپ قويۇشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ــ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يەھۇدىينىڭ بۇ شەرتى ھەققىدە بىرئاز ئويلانغاندىن كېيىن:

ــ مەيلى ئەمسە شۇنداق كېلىشتۇق، دېدى.

ــ سەن قەرزىڭنى قاچان قايتۇرىسەن؟

ــ ئاي ئاخىرىدا.

ــ ناۋادا قەرزىڭنى قايتۇرمساڭ مەنمۇ قەرزىنىڭ ئورنىدا سېنى ئالىمەن.

يەھۇدىي، تىجارەتچىلەردىن تەشكىل تاپقان بىر گۇرۇپپا كىشىلەر ئالدىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئۇنىڭ ئالدىغان ماللىرىنى تاپشۇرۇپ بەردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قايتىپ كەتكەندىن كېيىن يەھۇدىي ئۆز ئارزۇسىغا يېتىشكە بولغان ئۈمىدلىرى بىلەن كۆڭلىنى خۇشال ھېس قىلدى.

ئۇ، مۇھەممەد بۇ قەرزلەرنى قايتۇرالمايدۇ، بىلالمۇ ئاي

ئاخىرىغىچە بۇ قەرزنى تۆلىيەلمەيدۇ، دەپ ئويلىدى. ئۇنىڭ نەزىرىدە ھەبەشلىك مۇئەززىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزى قۇرغان تۇزاققا دەسسىگەن ئىدى.

كۈنلەر بىر - بىرىنى قوغلاپ ئۆتتۈەردى. شۇ ئايلىق ئايمۇ ئۆزىنىڭ ئارقىدىكى ئايىنىڭ كېلىشىگە ئورۇن بوشىتىپ بېرىش ئۈچۈن بارغانسېرى كىچىكلەشكە باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ نامازغا ئەزان ئېيتىش ئۈچۈن تەييارلىنىپ تۇرغاندا ئۇ، ئۆزى قەرزدار بولۇپ قالغان يەھۇدىينىڭ تىجارەتچىلەردىن تەشكىل تاپقان بىر بۆلۈك كىشىلەر بىلەن ئۆزى تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. يەھۇدىي بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرگەن ھامان:

— ھەي ھەبەشلىك! دەپ چاقىردى.

— مەرھەمەت.

— ئاي ئاخىرىغا قانچىلىك ۋاقىت قالغىنىنى بىلەمسەن؟

— شۇنداق، ئاز قالدى.

— ئاي ئاخىرىغا پەقەت تۆت كۈنلا قالدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بېشىنى ئېگىپ تۇردى. يەھۇدىي سۆزىنى داۋام قىلىۋاتاتتى.

— ئەگەر ئاي ئاخىرىغىچە سەن قەرزىڭنى قايتۇرالمىساڭ، مەن سېنى گۆرۈگە ئالىمەن، راستتىن ئېيتقاندا مەن سېنىڭدە بىر ئالاھىدە كارامەتنى كۆرگەنلىكىم، ياكى سېنىڭ دوستۇڭ، مۇھەممەدتە بىرەر ئالاھىدىلىك بولغانلىقى ئۈچۈن ساڭا مالنى نېسىگە بەرمىدىم. بەلكى سېنىڭ ماڭا قۇل بولۇشىڭنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن بەردىم. مەن ساڭا قويلىرىمنى باقتۇرماقچىمەن، دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ جىم تۇرۇپ قالدى. شۇ تاپتا ئۇنىڭغا بەرگىدەك بىرەر جاۋاب تاپالمىغان ئىدى. كۆڭلى بولسا ناھايىتى يېرىم بولدى. يەھۇدىي يېڭىدىكى تىجارەتچىلەر بىلەن بۇ يەردىن كېتىپ قالدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇ يەردە ئۆزى يالغۇز ھالدا رەڭگىلىرى سارغايغان ھالدا چوڭقۇر بىر خىيالغا پېتىپ قالدى. ئۇنىڭ خىياللىرى قىسمىتىگە باغلانغانىدى. ئۇنىڭ تەقدىرىگە ئۇ بۇرۇنقىدەك يەنە قۇل بولۇش يېزىلغانمىدۇ؟... مۇسۇلمانلار بۇ سەۋەب تۈپەيلىدىن يەھۇدىينىڭ ئۈمىد قىلغىنىدەك ئۇنىڭ قۇل بولۇپ قېلىشىغا يول قويارمۇ؟ ... ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن كۆرۈشمەستىن، ئۇنىڭغا ئەھۋالنى مەلۇم قىلماستىن، بۇنداق قايغۇرۇپ كېتىشىنىڭ ئاقلانىلىك ئەمەسلىكىنى ئويلىدى. ئەمما پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدىمۇ ئۇنى قەرزدىن قۇتۇلدۇرغىدەك پۇل يوقلۇقىنى ئۇ ئوبدان بىلەتتى. چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىلكىدە نېمە بار، نېمە يوقلۇقىنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەڭ ياخشى بىلەتتى. چۈنكى ئۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەزىنىچىسى ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەزىنىسىدىكى ماللارنى بىر تەرەپ قىلىش ھوقۇقىمۇ ئۇنىڭ قولىدا ئىدى... ئۇ بۇلارنى ئويلاۋېتىپ ئۆزىنىڭ تېخى ئەزان ئېيتمىغانلىقىنى ئەسلىدى - دە دەرھال ئەزان ئېيتتى. ناماز ئوقۇلۇپ بولۇنغاندىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئائىلىسىگە قايتقان ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا كىرىش ئۈچۈن رۇخسەت سورىغان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رۇخسەت بېرىلگەندىن كېيىن ئىچىگە كىردى ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى كۆرگەن ھامان:

- ئاتا - ئانام ساڭا پىدا بولسۇن، ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى!

www.uyghurkitap.com

مەن ساڭا ئۆتكەندە بىر يەھۇدىيدىن قەرزگە نەرسە ـ كېرەك ئالغانلىقىمنى دېگەن ئىدىم. مەن قەرزدار بولغان ئۇ يەھۇدىي يا قەرزنى قايتۇرۇشنى، يا مېنى قۇللۇققا ئېلىشنى تەلەپ قىلىۋاتىدۇ. ھەر ئىككىلىمىزدە ئۇنىڭغا قەرز ئۇچۇن تۆلەيدىغانغا بىر نەرسە يوق. يەھۇدىي مېنى خىجىل قىلىپ كېتىۋاتىدۇ... ئەگەر ماڭا رۇخسەت بەرسەڭ مەن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمنىڭ يېنىغا بېرىپ باقاي، بەلكىم ئاللاھ پەيغەمبىرىنى ۋە مېنى بۇنىڭدىن قۇتۇلدۇرۇپ قالىدىغان بىر رىزىق ئاتا قىلار، دېدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خېلىغىچە جىمجىت ئولتۇرۇپ كەتتى. ئەمما ئاخىرىدا يەنىلا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىنىڭ قېشىغا بېرىشىغا رۇخسەت قىلمىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزى دۇچار بولغان بۇ قىيىن ئۆتكەلنى ئويلىغان ھالدا غەمكىن قايتىپ كەتتى. ئۇ ھەتتا ئۆيىگە يېتىپ بارغىچە توختىماستىن ماڭدى. ئۇ خىياللار ئۇنى ئوبدانلا ئەسىر قىلىۋالغان ئىدى. ئۇنىڭ خىياللىرى ئۇنى قايتا مەدىنىدىن مەككىگە ئېلىپ كەتكەن بولۇپ، ئۆزىنىڭ قۇل بولۇپ ياشىغان ھاياتى، دۇچ كەلگەن قىيناشلار ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا بىر ـ بىرلەپ جانلىنىپ ئۇنىڭ غەم ـ قايغۇسىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇۋەتتى.

ھۆرلۈكنىڭ شارابىتىدىن قېنىپ ـ قېنىپ ئىچكەندىن كېيىن، يەنە قۇللۇق ئاسارىتىگە قايتارمەنمۇ؟ دېدى ئۇ ئۆز ئۆزىگە. ئۇنى قاتتىق كەلگەن ئۇيقۇسى بىلەن بىئاراملىق ۋە غەمكىنلىك تەڭلا ئۆز قوچىقىغا ئالغان ئىدى. ئۇ ئاسمانغا قاراپ ئوڭدا ياتتى. ئۇ قىلىچىنى قىنىغا سېلىپ، نەيزىسىنى، ئاياغلىرىنى باش تەرىپىگە قويۇپ ياتتى. ئۇ بىردەم ئۇخلىغاندەك بولدى ـ يۇ، تۇيۇقسىز ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ كەتتى. تېخىچە كېچە ۋاقتى

ئىكەنلىكىنى پەرق ئېتىپ يەنە قايتا ئۇيقۇغا باش قويدى. ئەمدى كۆزى ئۇيقۇغا بېرىشى بىلەن يەنە ئويغاندى. كېچىنى مۇشۇ هالەتتە ئۆتكۈزدى. سەهەر ۋاقتىنىڭ تۇنجى نۇرلىرى بىلىنىشكە باشلىدى. ئۇ ئەمدى مەسجىدكە ماڭاي دەپ تۇرغىنىدا هەرقانداق ئادەمنى ئويغىتىۋېتىدىغان بىر ئاۋازنىڭ: بىلال ... بىلال ... دەپ چاقىرغانلىقىنى ئاڭلىدى. «پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام سىزنى چاقىرىدۇ» بىلال رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ بۇلارنى ئاڭلار - ئاڭلىماس پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ ئالدىغا بېرىش ئۈچۈن يۈگۈردى. يولدا ئىچ - ئىچىگە پاتمىغان هالدا: «ئاللاھ تەرىپىدىن بىرەر قوتۇلۇش يولى ئېهسان ئېتىلگەنمۇ قانداق؟» دېگەن سۆزنى تەكرارلايتتى. ئۇ، ئۇدۇل پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ ئۆيىگە بېرىپ كىرىش ئۈچۈن رۇخسەت سوراپ ئىشىك ئالدىدا تۇردى. ئەندىشە بىلەن ئۈمىد ئارىلاشقان بىر تۇيغۇ ئۇنىڭ مەنىۋىيىتىنى لەرزىگە سالاتتى. كىرىشكە رۇخسەت بېرىلدى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ يېنىغا كىردى. پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام دەرهال ئۇنىڭغا:

— «خوش خەۋەر، ئى بىلال! ئاللاھ ساڭا قەرزىنى ئۆتەيدىغان نەرسىنى ئېهسان قىلدى.» دەپ ئۇنى خوش قىلىۋەتتى.

— ئەلهەمدۇلىللاھ.

— «سىرتتا تۆت دانە چۆكتۈرۈلگەن تۆگە كۆرمىدىڭمۇ؟»

— كۆردۈم.

— «ئۇ تۆگىلەر ئۈستىدىكى ماللىرى بىلەن ساڭا تەۋە بولدى. بېرىپ قەرزىڭنى تۆلىۋەتكىن.»

بىلال رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ سۆيۈنۈش ئىچىدە ئۆيدىن چىقىپ

www.uyghurkitap.com ئۇيغۇر كىتاب تورى

تۆگىلەر تەرەپكە باردى. ئۇ ئىمىلەرنى كۆردى دېمەيسىز! ئۇستىگە ئورۇق ـ تۇلۇق ۋە كىيىم كېچەك ئارتىلغان تۆت تۆگە. قەبىلە باشلىقلىرىدىن بىرى ئۇلارنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ھەدىيە قىلىپ ئەۋەتكەن ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تۆگىلەرنىڭ ئۇستىدىكى يۈكلەرنى چۈشۈردى. ئۇ خوشلۇقتىن ئۇچىدىغاندەك ھالدا يەڭگىل قەدەملەر بىلەن يۈرۈپ ھايۋانلارغا يەم بەردى. ئاندىن بېرىپ بامدات نامىزىغا ئەزان ئېيتتى. نامازدىن كېيىن «باقىيە» دېگەن يەردىكى تۆپىلىككە چىقتى. ئۇ قوللىرى بىلەن قۇلاقلىرىنى ئېتىپ تۇرۇپ ئاۋازىنىڭ بېرىچە:

ــ كىمنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ئالىدىغان ئېلىشى بولسا كەلسۇن! دەپ ۋارقىرىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قەرزلەرنى قايتۇرۇشقا باشلىدى. يەھۇدىي سودىگەرمۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا يېتىپ كەلگەن ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا:

ــ سەن مېنىڭدىن ئالماقچى بولغانلىرىڭنى ئال، بۇندىن كېيىن ھەرگىزمۇ سەندىن نەرسە ئالمايمەن، دېدى.

يەھۇدىي بىر تۇزاق قۇرغان بولسىمۇ ئاللاھ ئۇنىڭ تۇزىقىنى بىكار قىلغان ئىدى. يەھۇدىي ئۇمىد قىلغىنىغا ئېرىشەلمىگەنلىكتىن پەرىشان ھالدا قايتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، ئاللاھنىڭ ئاتا قىلغان بۇ رىزقىدىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھېچكىمدە ئېلىشى قالمىغانغا قەدەر تارقىتىشقا باشلىدى. ئاخىرىدا بولسا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قولىدا ئىككى ئوقىيە ئالتۇن قالغان ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەسجىدكە باردى. قۇياش ئوبدانلا كۆتۈرۈلۈپ قالغانىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىدتە يالغۇز

ئولتۇرغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرۈش بىلەن:

— «قانداق قىلدىڭ؟» دەپ سورىدى.

— ئاللاھ پەيغەمبەرگە تەۋە بولغان بارلىق قەرزلەرنى ئۆتىدى.

— «بىرەر نەرسە ئاشتىمۇ؟»

— شۇنداق، پەقەتلا ئىككى ئوقىيە ئالتۇن قالدى.

— «سەن ئۇ ئىككىسىدىنمۇ مېنى قۇتۇلدۇرغىن. ئۇ ئىككىسىدىن مېنى قۇتۇلدۇرمىغىچە مەن ئائىلەمگە قايتمايمەن.»

ئۇلار مەسجىدتە ئولتۇرۇپ بىرەر موھتاج كىشىنىڭ كېلىشىنى ساقلاشقا باشلىدى. ئەمما ھېچكىم كەلمىدى. ئەتىسىمۇ تا كەچكىچە ئۆزلىرىنى بۇ ئىككى ئوقىيە ئالتۇندىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن قورساقلىرىنى تويغۇزىدىغان ۋە ئۇچىلىرىغا كىيدۈرىدىغان بىرەرسىنىڭ كېلىشىنى ساقلاپ مەسجىدتە قېلىپ قالدى. ئۇلار ئالتۇن يىغىپ ساقلىغۇچىلار قاتارىدىن بولۇپ قالماسلىق يەنى ئاللاھنىڭ: «ئالتۇن - كۈمۈش يىغىپ، ئۇنى ئاللاھنىڭ يولىدا سەرپ قىلمايدىغانلارغا (دوزاختا بولىدىغان) قاتتىق ئازاب بىلەن بېشارەت بەرگىن» دېگەن كىشىلەردىن بولۇپ قالماسلىق ئۈچۈن موھتاج بىرىنى ساقلاپ ئولتۇرۇشاتتى.

كەچ كىرەي دېگەندە مەسجىدكە ئىككى پېقىر يولۇچى كەلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا بۇلارنى ئېلىپ بېرىپ قولىدىكى پۇلغا بۇلارنى تويغۇزۇشقا ۋە كىيىم ئېلىپ بېرىشكە بۇيرۇدى. خۇپتەن نامىزىدىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى يېنىغا چاقىرىپ:

— «قانداق قىلدىڭ؟» دەپ سورىدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

ــ ئاللاھ سېنى ئۇ مالدىن قۇتقۇزدى، دەپ ئۇيلايمەن، دېدى بىلال. پەيغەمبەر ئەلەيھسسالام:

«ئەلھەمدۇلىللاھ» دەپ ئاللاھقا شۈكرە ئېيتتى.

مەككىگە سەپەر

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بېشىنى ساڭگىلىتىپ ئولتۇرۇپ خىيال قىلىۋاتاتتى. بولۇپ ئۆتكەن ئىشلار خۇددى كىنو فىلىمىدەك ئۇنىڭ زېھنىدىن بىر- بىرلەپ تىزىلىپ ئۆتمەكتە ئىدى. ئۇنىڭ خىياللىرى ئۇنى بۇتپەرەسلىكتىن دوزاختەك ھالەتكە كەلگەن مەككىدىن مەدىنىگە ھىجرەت قىلغان مەدىنىگىچە ئېلىپ كەلدى. ئۇندىن كېيىن يەنە ئۆزىنى ئاللاھنىڭ ئىسمىنى ئۇلۇغلاش ئۈچۈن قاتناشقان غازات مەيدانىنىڭ چاڭ- توزاڭلىرى ئىچىدە كۆردى. ئاندىن كېيىن ئۆزىنى ئوھۇد ئۇرۇشى كۈنىدە تۇرغاندەك ھېس قىلدى. بېشىغا كەلگەن بالا ۋە ئۇچرىغان مۇشكۈللىكلىرىنى ئەسلىدى. كاپىرلارنىڭ توپ - توپ بولۇپ ئۇ تەرەپكە كەلگەن كۈنى بولغان خەندەك قېزىش كۈنىدە ئۆزىنى مۇرىسىدە توپا توشۇۋاتقان ھالدا كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ئۇ يەنە پەيغەمبەر ئەلەيھسسالام بىلەن بىرلىكتە بەنى قۇرەيزەنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھسسالام بىلەن ئارىلىرىدىكى كېلىشىمنى بۇزغانلىقى ئۈچۈن ئۇلاردىن قىساس ئېلىش مەيدانىدا، خۇزائە قەبىلىسىدىن بولغان بەنى مۇستەلىق ئوغۇللىرى بىلەن بولغان ئۇرۇش مەيدانىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ۋاقىت بىر - بىرىنى قوغلىشىپ ئارىدىن يىللار، ئايلار ئۆتكەنىدى. كۆپۈر بىلەن ئىمان ئارىسىدىكى ئۇرۇشلار ئاخىرلاشقان ئىدى. كاپىرلار ئېغىزلىرىدا ئاللاھنىڭ نۇرىنى ئۆچۈرمەكچى بولغانىدى، ئەمما ئاللاھ ئۆز نۇرىنى

پۈتۈنلىگەن ئىدى. مۇسۇلمانلار ئەتراپىدىكى دۈشمەنلىرى ئۈستىدىن غەلىبە قىلغان، مۇسۇلمانلارنىڭ مەدىنىدىكى تەسىر دائىرىسى كۈچەيگەن، ئالدىدا بولسا مەككىدىن باشقا ھېچقانداق بىر توسقۇنلۇق قىلىدىغان يەر قالمىغانىدى. ئاللاھ قۇرەيشنى پەرىشان قىلىپ مەككە مۇشرىكلىرىنى باش ئەگدۈرۈش بىلەن «كەلىمە تەۋھىد» ساداسى ھەر يەردە جاراڭلاپ، ئەرەبلەر ھېچ شېرىكى بولمىغان ئاللاھنىڭ بىرلىكىگە باش ئەگكەن ئىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سۆيۈملۈك ئانا تۇپراقلىرىنى سېغىنغانىدى. ئۇ يۈرىكىنىڭ مەككىگە تەلپۈنۈۋاتقانلىقىنى ھېس قىلاتتى. «ئى مەككە!... ئى شەھەرلەرنىڭ ئانىسى!... كۆزلىرىمىز سېنى يەنە بىر قېتىم كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولارمۇ؟» دېدى ئۇ شېۋىرلاپ تۇرۇپ. ئۇ، مەككىنىڭ ئۆزىگە ئوقيا يايىنىڭ كىرىچىگە يېقىن بولغىنىدەك يېقىن قالغانلىقىنى ھېچ بىلمەيتتى.

* * *

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىدتە ساھابىلىرى بىلەن ئولتۇرۇپ ئۇلارغا ئۆزى كۆرگەن بىر چۈشنى سۆزلەپ بېرىپ مۇنداق دېدى:

«قەسەم قىلىمەنكى، ئاللاھ ئۆزىنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ چۈشىنى رېئاللىققا چىقاردى. ئاللاھ خالىسا سىلەر بىخەتەر ھالدا چاچلىرىڭلارنى چۈشۈرۈپ، ياكى قىسقارتىپ ھەرەم مەسجىدىگە قورقماستىن كىرەلەيسىلەر. سەپەرگە تەييارلىق قىلىشنى باشلىساڭلار بولىدۇ، نىيىتىڭلار ئۆمرە ۋە بەيتۇللاھنى تاۋاپ قىلىش بولسۇن.»

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇلارنى ئاڭلاپ كۆڭلى تولىمۇ خۇرسەن بولدى. ئۇ تۇرغان يېرىدە تۇرالماس بولۇپ قالغاندەك، ھازىرلا

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

قانات چىقىرىپ ئۇچىدىغاندەك ھالغا كەلگەنىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ چۆشى ئۇنىڭ ئۈمىدلىرىنى كۆچەيتكەن ئىدى. ئۇ مەككىگە بارىدۇ، مەككە تۇپراقلىرىنىڭ خۇشبۇي پۇراقلىرىدىن قانغىچە پۇرايدۇ، بەيتۇللاھنى زىيارەت قىلىدۇ. سەفا بىلەن مەرۋە ئارىسىدا سەئيى قىلىدۇ. شۇنداق!... پات يېقىندا يۈرىكىنى كۆيدۈرۈپ كېلىۋاتقان سېغىنىش ئوتلىرى ئۆچۈرۈلەتتى. خەۋەر بېرىلگىنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ چۈشى ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ چۈشى قاچان ئەمەلىيەتكە ئايلانمىغان! ئۇنىڭ كۆرگەن چۈشلىرى سەھەرنىڭ يورۇقلىقىدەك ئاپ ـ ئاشكارا رېئاللىققا ئايلانمىدىمۇ؟ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەمدى مەككىنى كۆرەلەيدىغان، دۇنياغا كۆز ئېچىپ تۇنجى كۆرگەن بەنى جۇمۇھ مەھەللىسىنى ئايلىنالايدىغان بولدى. ئى ئۇلۇغ رەببىم! بۇ نېمىدېگەن چوڭ بەخت!

ئىككىنچى كۈنى ئەتىگەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىگە بېرىش ئۈچۈن تەييارلانغان قېرىنداشلىرىنىڭ ئارىسىغا قېتىلدى. ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن رېئاللىققا ئايلىنىش ئالدىدا تۇرغان گۈزەل ئارزۇلىرى بىلەن ئۇچرىشىش ئۈچۈن سەپەرگە ئاتلاندى. ئۇلار تاغلاردىن ئېشىپ، جىلغىلارنى كېزىپ دېگەندەك يولنى داۋام قىلدى. راستىنى ئېيتقاندا ئۇلارنى ئۈمىد ۋە ئىمانلىرى ئېلىپ مېڭىۋاتاتتى. ئۇلار يولدا ئۆزلىرى تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقان بىر ئادەمنى ئۇچراتتى. ئۇ ئادەم يېتىپ كېلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا قاراپ:

— قۇرەيش، سېنىڭ يولغا چىققانلىقىڭدىن ۋە كۆرگەن چۈشۈڭدىن خەۋەردار بولۇپتۇ، - دېدى.

— «مۇنداق دېگىن، ئى خەۋەرچى! ئۇلار بۇ خەۋەرگە قانداق ئىنكاستا بولدى ۋە قانداق تەييارلىق قىلىشتى؟» دېدى.

ــ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئۇلار بالا ـ چاقىلىرىنى ئېلىپ چىقىپ شىر تېرىسىدىن ساۋۇتلارنى كىيگەن ھالدا سىلەرنى مەككىگە ھەرگىزمۇ كىرگۈزمەسلىك ئۈچۈن قەسەم ئىچىشىپتۇ. خالىد ئىبنى ۋەلىد خاس تاللانغان كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە ئاتلىق قوشۇن بولۇپ سېنىڭ ئالدىڭغا چىقىپتۇ. ھازىر قارائۇ غەمىم دېگەن يەردە.... دېدى.

ـ «ۋاي ئۇلارنىڭ ھالىغا، قۇرەيش ھالاك بولىدىغان بولدى، ئۇرۇش ئۇلارنى يوق قىلدۇ. مېنىڭ بىلەن باشقا ئەرەبلەرنىڭ ئارىسىدىن چىقىپ كەتسە نېمە بولاتتى. ئۇلار مېنى يەڭسە ئۇلارنىڭ ئارزۇلىرىمۇ شۇ بولغاندىن كېيىن ئۇلار ئارمانلىرىغا يەتكەن بولماسمىدى؟ ئەگەر ئاللاھ مېنى ئۇلار ئۈستىدىن غەلىبە قىلدۇرسا ئىسلامغا ھەممىسى بىرلىكتە كىرەتتى. ئەگەر ئۇلار بۇنداق قىلىشقا ئۇنىمىغىنىغا قارىغاندا تۇتۇشۇپ باقماقچى بولغان ئوخشايدۇ. قۇرەيش ئۆزلىرىنى نېمىدەپ ئويلاپ قالغاندۇ؟ ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، تاكى بېشىم بوينۇمدىن ئايرىلغىنىغا قەدەر ئاللاھ مېنى تەبلىغ قىلىشقا بۇيرۇپ ئەۋەتكەن دىننى ئۈستۈن قىلىش ئۈچۈن ھەقنىڭ قىلىچى بىلەن ئۇرۇشۇشنى داۋام قىلىمەن. بىزنى كىم ئۇلارنىڭ يوللىرىنىڭ سىرتىدىكى بىر يولغا چىقىرالايدۇ؟»

مۇھاجىرەتچىلەردىن بىرى كېلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۆگىسى قەسۋانىڭ چۆلۋۇرىنى تۇتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يولغا راۋان بولدى. مۇسۇلمانلار ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كېلىۋاتاتتى. ئۇلار ئاخىرىدا كەڭرى كەتكەن بىر تۈزلەڭلىككە يېتىپ كېلىشتى. ئۇلار يوللىرىنى داۋام قىلىۋاتاتتى. تۇيۇقسىز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۆگىسى مېڭىشتىن توختىۋالدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنى ھەرقانچە دېۋىتىپ باقسىمۇ ئۇ قىمىر قىلماي

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

تۇراتتى. مۇسۇلمانلار: «قەسۋا ئەسكىلىك قىلىۋاتىدۇ» دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن: «ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، ئۇ ئەسكىلىك قىلمايدۇ، ئۇنىڭ بۇنداق بىر قىلىقمۇ ھەم يوق ئىدى. پەقەت پىلنى مەككىگە كىرىشتىن توسقۇچى قەسۋانىمۇ توسماقتا، جېنىم ئۇنىڭ ئىلكىدە بولغان ئاللاھنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، قۇرەيش مۇشرىكلىرى ئاللاھنىڭ ھەرەمىدە قىلىنىشى گۇناھ بولىدىغان ئىشلارنى قىلىشنى مەندىن تەلەپ قىلىپ قالسا مەن ئۇلارنىڭ تەلەپلىرىنى ھەرگىزمۇ قوبۇل قىلمايمەن.» دېدى.

مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام بىلەن قۇرەيش ئەلچىلىرى ئارىسىدا ئەلچىلەر كېلىپ ـ كېتىپ تۇردى. ئاخىرىدا مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام بىلەن قۇرەيش مۇشرىكلىرى ئارىسىدا مۇسۇلمانلار بۇ يىل ئۆمرە قىلماستىن قايتىپ كېتىشكە سۈلھى تۈزۈشتى. سۈلھىدە: كېلەر يىلى مۇسۇلمانلار مەككىگە كېلىدۇ، قۇرەيش مەككىنى بىكارلاپ بېرىدۇ، مۇسۇلمانلار مەككىدە ئۈچ كۈن تۇرىدۇ، بۇ مەزگىل ئىچىدە مۇسۇلمانلار قىنىغا سېلىنغان قىلىچلىرىدىن باشقا ھېچقانداق ئۇرۇش قورالLIرىنى ئېلىپ يۈرمەيدۇ. ھەر ئىككى تەرەپ ئون يىل ئۇرۇش قىلىشمايدۇ. قۇرەيشلىك تەرەپتىن ھەرقانداق بىر ئادەم مۇسۇلمانلار تەرەپكە پاناھ تارتىپ بارسا ئۇ ئادەم قۇرەيشلىكلەرگە قايتۇرۇپ بېرىلىدۇ، مۇسۇلمانلار تەرەپتىن بىرى قۇرەيش تەرەپكە پاناھلىق تىلەپ بارسا ئۇ ئادەم مۇسۇلمانلارغا قايتۇرۇلمايدۇ. كىشىلەردىن بىرەرسى قۇرەيشنىڭ ھىمايىسىگە كىرىشنى خالىسا قۇرەيشنىڭ، مۇسۇلمانلارنىڭ ھىمايىسىگە كىرىشنى خالىسا مۇھەممەدنىڭ ھىمايىسىگە كىرەلەيدۇ... دېگەنلەر شەرت قىلىنغانىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ «ھۇدەيبىيە سۈلھىسى» دەپ ئاتالغان بۇ سۈلھىنىڭ مەزمۇنىدىن خەۋەردار بولغاندىن كېيىن ئۇنىڭ قانچىلىك غەزەپلەنگەنلىكى يۈزىدىكى ئىپادىلىرىدىن مانا مەن دەپ ئاشكارا بولۇپ قالغانىدى. ئۇنىڭ ئىچى شۇنچىلىك تىت - تىت بولغان ئىدىكى ئۇمىدسىزلىك ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى ئۆرتەيتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ يىل ئۆمرە قىلالمايدىغانلىقىنى، مەككىنى كۆرەلمەيدىغانلىقىنى، كۆڭلىدىكى سېغىنىشتىن ۋولقان بولۇپ يانغان ئىشتىياق ئوتىنىڭ ئۆچۈرۈلمەي قايتىدىغانلىقىنى ئويلاپ بىئارام بولاتتى.

ئاچچىق ۋە كۆڭۈللەرنى يېرىم قىلىدىغان بۇ خەۋەر مۇسۇلمانلار ئارىسىغا تارقالغان ئىدى. ئۇلار بىر - بىرلىرىگە:

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنداق مەزمۇندىكى سۈلھى تەلەپلىرىنى قانداقمۇ قوبۇل قىلغاندۇ، مۇسۇلمان بولغان ھالدا كەلگەن بىرىنى قايتۇرۇپ بېرىشنى، دىنىدىن قايتقان بىرىنى قۇرەيشنىڭ ھىمايىسىگە تاشلاپ بېرىشنى قانداقمۇ قوبۇل قىلغاندۇ؟ قۇرەيش مۇشرىكلىرى ئارزۇلىرىغا ئېرىشتى... دېيىشىپ ئۆزلىرىنىڭ ئەندىشىلىرىنى ئاشكارىلىدى.

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنىڭدىن ئارتۇق چىداپ تۇرۇشقا تاقەت قىلالمىدى، ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپ باردى ۋە:

— سەن ئاللاھنىڭ ھەق پەيغەمبىرى ئەمەسمۇ؟ دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

— «شۇنداق! مەن ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىمەن» دېدى.

— بىز مۇسۇلمان ئەمەسمۇ؟

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

— «شۇنداق بىز مۇسۇلمان»

— ئۇلار مۇشرىك ئەمەسمۇ؟

— «شۇنداق ئۇلار مۇشرىكلاردۇر.»

— ئۇنداقتا بىز نېمە ئۈچۈن ئۇلارنىڭ دىنىمىزنى تۆۋەن ئورۇندا كۆرگەندەك قىلغان بۇ سۈلھىسىنى قوبۇل قىلىدىكەنمىز؟

— «مەن، ئاللاھنىڭ قۇلى ۋە ئەلچىسىمەن، ئاللاھنىڭ ئەمرىگە بويسۇنمايدىغان ئىشنى ھەرگىزمۇ قىلىپ سالمايمەن، ئۇمۇ مېنى يالغۇز تاشلاپ قويمايدۇ.»

— بىز بەيتۇللاھقا بېرىپ، ئۇنى تاۋاپ قىلىدىغانلىقىمىزنى دېيىشمىگەنمىدۇق؟

— «شۇنداق، ئەمما ئۇ يەرگە چوقۇم بۇ يىل كىرىمىز، دېگەن بىرەر سۆز بولدىمۇ؟»

— ياق.

— «يەنە شۇنداق دەيمەنكى، سەن چوقۇم بەيتۇللاھقا بارىسەن ۋە ئۇنى تاۋاپ قىلىسەن.»

ھۇدەيبىيە سۈلھىسى ئىمزالاندى. مۇسۇلمانلار دىللىرى كەئبىنى تاۋاپ قىلىش ئىشتىياقىغا ۋە مەككىنى بىر كۆرۈۋېلىش ئارمىنىغا يېتەلمىگەن ھالدا ھەسرەت ئىچىدە مەدىنىگە قاراپ بۇرۇلدى.

لا ئىلاھە ئىللاللاھ

قۇرەيش مۇشرىكلىرىنىڭ ھۇدەيبىيە سۈلھىسىنى بۇزغانلىقى ۋە بەرگەن ۋەدىلىرىگە خىلاپلىق قىلغانلىقى توغرىسىدىكى خەۋەرلەر مەدىنىگە يېتىپ كەلگەندى. قۇرەيشنىڭ ئىتتىپاقدىشى بولغان

بەنى بەكر قەبىلىسى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىتتىپاقدىشى بولغان خۇزائە قەبىلىسىنى باستۇرۇش ئۈچۈن قوشۇن تەييارلىغان، قۇرەيشمۇ جۇزائە قەبىلىسىنى باستۇرماقچى بولغان بەنى بەكر قەبىلىسىگە ياردەم بېرىش ئارقىلىق سۈلھىنى بۇزغان ئىدى. خۇزائە قەبىلىسىنىڭ رەئىسلىرىدىن ئەمر ئىبنى سالىمنىڭ مۇسۇلمانلاردىن ياردەم تەلەپ قىلغانلىقى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بولسا ئۇنىڭغا ياردەم بەرمەكچى بولغانلىق خەۋىرى تارقالغان بولۇپ، مۇسۇلمانلار بۇنىڭدىن بەكلا خۇرسەن بولۇشتى.

مۇسۇلمانلار دەسلەپتە، ھۇدەيبىيە سۈلھىسى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەمەس، بەلكى مۇشرىكلارنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن ماقۇللاندى، دەپ پەرەز قىلىشقانىدى. ئۆزلىرىنى خۇددى پۇت - قولى باغلانغان ھالدا ھەق - ھوقۇقلىرىدىن مەھرۇم قىلىنغاندەك، تارچىلىق ئىچىدە قالغاندەك ھېس قىلىشقانىدى. ھالبۇكى، ئەمدى بولسا ھېچ ئۇنداق ئەمەس بولغان بىر ئەمەلىيەت ئۇلارغا ئاشكارا بولماقتا ئىدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەرەب يېرىم ئارىلىنىڭ ھەممە يېرىدىكى ئىتتىپاقداش قەبىلىلەرنى چاقىرغان ھامان يېتىپ كېلەلەيدىغان بولۇشى ئۈچۈن تەييارلىنىپ تۇرۇشنى خەۋەر قىلىدىغان خەۋەرچىلەرنى ئۇلارغا ئەۋەتكەنىدى. بۇنىڭ بىلەن مۇزەينە، غىفار، ئەشجا ۋە سۇلەيم قەبىلىلىرى كەلدى. مۇسۇلمانلار قوشۇنى يىغىلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا يۈرۈش قىلىدىغان نىشاننىڭ مەككە بولىدىغانلىقىنى ئاشكارىلىدى. يەنە بىر تەرەپتىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە مۇسۇلمان قوشۇنىنىڭ پائالىيەتلىرىدىن قۇرەيشنىڭ خەۋەر تېپىپ قالماسلىقى ئۈچۈن بەزى تەدبىرلەرنى ئالدى. قۇرەيش جاسۇسلىرىنىڭ ئەھۋالدىن

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

خەۋەردار بولۇپ قالماسلىقى، ھەرىكەتلىرىنى بىلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كېرەكلىك ئېھتىياتچانلىق كۆرسىتىش بىلەن بىرگە دۇئالىرىدا ئاللاھقا بۇ ھەقتىكى ئۈمىد ۋە تىلەكلىرىنى بىلدۈرەتتى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قوشۇنىنىڭ ئۇدۇل مەككىگە قاراپ ئىلگىرىلەيدىغانلىقىنى بىلىپ يەتكەن ئىدى. قاتتىق ئازاب ـ ئوقۇبەتكە دۇچار بولغان، دىنى سەۋەبىدىن قوغلانغاندەك چىقىرىلغان مەككىگە... ئۇيقۇدا چۈشلىرىدىن، ئويغانغاندا كۆز ئالدىدىن كەتمەيدىغان مەككىگە... قەلبىنى مۇھەببىتى بىلەن تىپچەكلەتكەن مەككىگە... ئۇنىڭ پۈتۈن بەدىنىنى ئاجايىپ تەسۋىرلىگۈسىز بىر جۇشقۇن كەيپىيات چۇلغىۋالغان ئىدى. يۈزلىرى خۇشاللىقتىن پارقىراپ كەتكەن ئىدى. مۇقەددەس تۇپراقلارغا قاراپ ئىلگىرىلەۋاتقان قوشۇن ئىچىدە كۆڭلى سۆيۈملۈك يۇرتىنى كۆرۈش ھاياجىنى بىلەن تولغان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ناھايىتى چاققان ۋە يەڭگىل قەدەملەر بىلەن ئىلگىرىلەيتتى.

قوشۇن مەككىگە ئاز قالغاندا توختاپ ئۇ يەردە بارگاھ قۇردى. مەشئەللەر يېقىلدى. ئەبۇ سوفيان سىرتقا چىقىپ ھاياتىدا ھېچ ئوخشىشى بولمىغان مەشئەل ۋە قوشۇننى كۆردى. ئۇ ھەيرانلىقتا نېمە قىلارىنى بىلمەي قالغانىدى. ئۇ ئوردىنى يىراقتىن كۆزىتىپ تۇرغاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تاغىسى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇ ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى سورىدى. ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

كۆرۈپ تۇرغىنىڭ ئاللاھنىڭ ئىنسانلارغا ئەۋەتكەن پەيغەمبىرى ۋە ئۇنىڭ قوشۇنىدۇر. ئەگەر ئۇ مەككىگە باستۇرۇپ كىرىپ قالسا ئىنسانلارنىڭ ھالىغا ۋاي، دېدى.

ئەبۇ سۇفيان كۆرۈپ تۇرغان بۇ مەنزىرىدىن تولىمۇ ئەنسىزلىككە چۈشتى. بۇ كۈچلۈك قوشۇنغا قۇرەيشنىڭ تەڭ كېلەلمەيدىغانلىقىنى ئېنىق كۆرۈپ يەتتى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىغا بىرىپ، ئىمان ئېيتىپ مۇسۇلمان بولدى ۋە مەككىگە قايتىپ كېلىپ مۇنداق جاكارلىدى:

— ئى قۇرەيشلىكلەر! مۇھەممەد سىلەر ھېچ تەڭ كېلەلمەيدىغان بىر كۈچ بىلەن يېتىپ كەلدى. كىمكى ھەرەم شەرىپنىڭ ئىچىگە كىرىۋالسا ئامان قالىدۇ، كىمكى ئەبۇ سۇفياننىڭ ئۆيىگە كىرىۋالسا ئامان قالىدۇ.

كىشىلەرنىڭ يۈرەكلىرى قورقۇنچتىن ئاغزىغا تىقىلغان ئىدى. قورققان بۇ كىشىلەر كەئبىگە ياكى ئۆيلىرىگە قېچىشقا باشلىغان ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام «زۇ تۇۋا» دېگەن تۆپىلىككە چىقىپ مەككىگە نەزەر تاشلايتتى. بۇ يەردە بىرەر قارشىلىق كۆرسىتىش ئالامىتىنىڭ يوقلۇقىنى كۆردى. بۇنىڭ ئۈچۈن ئاللاھنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا شۈكرى ئېيتىش يۈزىسىدىن ئۇلۇغىنىڭ ئۈستىدە سەجدىگە باش قويدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىرلىكتە مەككىگە كىردى. ئۆپكىسىنى مەككىنىڭ ھاۋاسى بىلەن نەپەسلەندۈرۈشكە، سېغىنىش پىراقىدا تالغان كۆزلىرىنى ئۇنىڭ كۆرۈنۈشلىرى بىلەن قاندۇرۇشقا تىرىشتى. راستىنى ئېيتقاندا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەككىگە تەشنالىقتىن چىدىغۇسىز بىر ھالەتكە كەلگەن ئىدى. ئۇ يەرگە كىرىش بىلەن بۇ تەشنالىقى قانغاندەك بولدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تۆگىسىنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغان ھالدا

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

بەيتۇللاھنى يەتتە قېتىم تاۋاپ قىلدى. تاۋاپ ئاخىرلاشقاندىن كېيىن كەئبىنىڭ ئىشىكى تەرەپكە بۇرۇلۇپ، كەئبىنىڭ ئىشىكىنىڭ قۇلۇپلاقلىق ئىكەنلىكىنى كۆردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇسمان ئىبنى تەلھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئاچقۇچنى ئېلىپ كېلىشكە بۇيرىدى. ئۆزى بولسا كەئبىنىڭ ئىشىكى ئالدىدا تۇردى ۋە:

«ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوقتۇر، ئۇ بىردۇر، ئۇنىڭ شېرىكى يوقتۇر، ئۇ، بۇ ۋادىدا تۇغۇلغان كىشىنى زەپەرگە ئىگە قىلدى ۋە يالغۇز ھالىغا شۇنچە كۆپ ئەھلى ئىنسانىغا خىزمەت قىلىشقا مۇۋەپپەق قىلدى.» دېدى. بۇ ئارىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئۇسمان ئىبنى تەلھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قايتقان بولۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇسمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا:

«ئى ئۇسمان، ئاچقۇچنى ئېلىپ كەل! بۈگۈن ياخشىلىق ۋە ۋاپادارلىق كۈنىدۇر.» دېدى.

كەئبىنىڭ ئىشىكى ئېچىلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام، بىلال، ئۇسامە ئىبنى زەيد ۋە ئۇسمان ئىبنى تەلھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇملار بىلەن بىرلىكتە كەئبىنىڭ ئىچىگە كىردى. ئىشىك ئۇلارنىڭ ئارقىلىرىدىن يېپىۋېتىلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئارقىسىدا تۇراتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇدى. ئاندىن كەئبە ئىچىدىكى بۇتلارغا بۇرۇلدى. مۇشرىكلار تەرىپىدىن خۇددى پەرىشتىلەر شەكلىدە ياسالغان بۇتلارغا، قولىدا پال ئوقلىرى بىلەن كىشىلەرنىڭ قىسمىتىگە پال ئاچقۇچى قىلىپ ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ شەكلىدە ياسالغان بۇتقا قارىدى ۋە: «ئاللاھ ئۇلارغا لەنەت قىلسۇنكى، پېشۋايىمىز ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام خۇددى پال

ئوقلىرى بىلەن قىسمەتلەرنى ئىزدىگۈچى قىلىپ تەسۋىرلىنىپتۇ. ئىبراھىمنىڭ پال ئوقلىرى بىلەن قانداقمۇ بىر باغلىنىشى بولسۇن؟» دېدى. ئاندىن كېيىن: «ئىبراھىم يەھۇدىيمۇ ئەمەس، ناسارامۇ ئەمەس ۋەلېكىن توغرا دىنغا ئېتىقاد قىلغۇچى، ئاللاھقا بويسۇنغۇچى ئىدى، مۇشرىكلاردىن ئەمەس ئىدى» دېگەن ئايەتنى ئوقۇدى، ئاندىن كېيىن قولىدىكى ھاسىسى بىلەن بۇتلارنى بىر- بىرلەپ ئۇرۇپ چۈشۈرگەچ:

«ھەقىقەت (يەنى ئىسلام) كەلدى، باتىل (يەنى كۇفرى) يوقالدى. باتىل ھەقىقەتەن ئوگاي يوقىلىدۇ، دېگەن.» دېگەن ئايەتلەرنى ئوقۇدى.

ئارىدىن خېلى بىر مەزگىل ئۆتۈپ كەئبىنىڭ ئىشىكى قايتىدىن ئېچىلدى. كىشىلەر توپى ئىشىككە قاراپ يوپۇرۇلدى. ئەبۇ سوفىيان ئىبنى ھەرب، ئەتتاب ئىبنى ئۇسەيد ۋە ھارىس ئىبنى ھىشام رەزىيەللاھۇ ئەنھۇم قاتارلىقلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا كېلىپ ھەممىسى بىرلىكتە كەئبىنىڭ ھويلىسىدا ئولتۇرۇشتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

— «ئى قورەيش خەلقى! سىلەر مېنى ئۆزەڭلار ھەققىدە قانداق ھۆكۈم چىقىرىدۇ، دەپ ئويلاۋاتىسىلەر؟» دېدى.

— ياخشىلىقنى ئۈمىد قىلىۋاتىمىز، سەن ئېسىل بىر قېرىندىشىمىزدۇرسەن، ئالىيجاناب بىر قېرىندىشىمىزنىڭ ئوغلىسەن، دېيىشتى ئۇلار.

— «بولدى بېرىۋېرىڭلار، ھەممىڭلارنى ئەركىن قويىۋەتتىم.»

ئاندىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئەزان ئوقۇشقا بۇيرۇدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ

ئۇيغۇر كىتاب تورى بىكىتى
www.uyghurkitap.com

كەئبىنىڭ ئۆگزىسىگە چىقىشقا تەييارلاندى. كىشىلەر ھەيران قالغان ھالدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قارايتتى ۋە ئۆز ئارىلىرىدا مۇنداق دېيىشەتتى:

ـ «بۇ قۇل نېمە قىلىۋاتىدۇ، ئەمدى؟ ئۇ بۇنداق قىلىشقا قانداقمۇ جۈرئەت قىلغاندۇ؟ ... بۇندىن بۇرۇن ھېچكىم چىقىپ باقمىغان كەئبىنىڭ ئۆگزىسىگە چىقىشقا قانداقمۇ جۈرئەت قىلغاندۇ؟... سەئد ئىبنى ئاسىم دېگەن كىشىنىڭ ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىدىن بەزىلىرى ئۇ يەردە بولۇپ، ئۇلارمۇ: ئاللاھ سەئدكە ئېھسان قىلىپ، كەئبىنىڭ ئۆگزىسىدىكى بۇ قارا قۇلنىڭ ئاۋازىنى ئۇنىڭغا ئاڭلاتماستىن ئۇنىڭ جېنىنى ئېلىپتۇ، دېيىشتى.

كىشىلەر يۈگۈرگەن پېتى قۇرەيش مۇشرىكلىرىنىڭ كاتتىۋاش-لىرىنىڭ ئالدىغا يېتىپ كەلدى ۋە مۇشرىكلاردىن ھارىس ئىبنى ھىشامغا:

ـ ئاۋۇ قۇلنىڭ نەگە چىققانلىقىنى كۆرمىدىڭمۇ؟ دېدى.

ـ بولدى قىلىڭلار! ... ئەگەر ئاللاھ بۇنداق بولۇشىنى خالىمىغان بولسا ئەلۋەتتە ئۇنىڭغا پۇرسەت بەرمىگەن بولاتتى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كەئبىنىڭ ئۆگزىسىگە چىقتى. قۇرەيش خەلقى ئىلاھلىرىنىڭ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا بىرەر بالا كەلتۈرۈشىنى ئۈمىد قىلىشقان ھالدا تۇرۇشاتتى. ئەمما ئۇلارنىڭ قۇلىقىغا بولسا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېقىملىق ئاۋازى كېلىپ قويۇلدى. ھەممە ئادەم خۇددى بېشىغا قونغان قۇشنى ئۇچۇرىۋەتمەسلىك ئۈچۈن جىم تۇرغاندەك سۈكۈت ئىچىدە تۇرۇپ قېلىشتى. سۈكۈنات ھەر نەرسىگە ھۆكۈمران بولغان ئىدى. بۇ ئاۋاز يۈرەك پەردىلىرىنى تىترىتىپ ھەر كىشىنى مەستخۇش

قىلىۋەتكەنىدى. مۇسۇلمانلارنىڭ يۈزلىرىدە بولسا چوڭقۇر بىر خۇشۇ ئالامىتى كۆرۈنەتتى. مۇشرىكلارنىڭ ئۈمىدلىرى بىكارغا چىقىپ قورقۇش ۋە چۈچۈشلىرى ئۇلارنى ئۆز ئىلكىگە ئالغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازى بۇتپەرەسلىكنىڭ ئاخىرلاشقانلىقىنى ۋە ئاللاھتىن باشقا ئىلاھنىڭ يوقلۇقىنى، ئۇنىڭ يالغۇز، شېرىكى يوق ئىلاھ ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلغان ھالدا مەككىنىڭ ئاسمان بوشلۇقىدا يۇقىرى ئۆرلىمەكتە ئىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۆيلىنىشى

سەھەرنىڭ مەيىن شاملى چىقىپ كۆڭۈللەرنى كۆتۈرەتتى. بۇ يېقىملىق شامال، مائاشىنى ئېلىش ئۈچۈن مەسجىدكە كېتىۋاتقان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يۈزلىرىنى يۇمشاق سىيىپاپ ئۆتۈپ كۆڭۈللىرىنى روھلاندۇرىۋەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىگە بەخت ئاتا قىلىدىغان، ئۇنىڭ دىنىنىڭ تولۇقلىنىشىغا ھەمنەپەس بولىدىغان، ئارزۇلىرىغا ھەمدەم بولىدىغان ۋە ئۆزى بىلەن بىر ئائىلە قۇرىدىغان بىر جۈپكە ئېھتىياجلىق بولۇۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدى. ئۇ بۇ ھېس - تۇيغۇلار ئىچىدە مەسجىدكە باردى. مائاشىنى ئالدى. ئۇنى ئەتىگە ئېلىپ قالماقچى بولدى، ئەمما بۇندىن بۇرۇن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئارىلىرىدا بولۇپ ئۆتكەن مۇنداق بىر سۆھبەت ئۇنىڭ ئېسىگە كەلگەن ئىدى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ ئۆيىگە كىلىپ كۆزىگە چېلىققان بەزى نەرسىلەر ھەققىدە ئۆزىگە مۇنداق دېگەنلىكى ھېلىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدە ئىدى: «بىلال! باي ھالىتىڭدە ئەمەس، بەلكى پېقىر ھالىتىڭدە ئۆلگىن.» قانداق قىلغاندا دېگىنىڭدەك قىلالايمەن؟ دەپ سورىغىنىدا بولسا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بىرەر رىزىققا

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئىگە بولغىنىڭدا ئۇنى ساقلىما، سەندىن بىرەر نەرسە سورالسا ئۇنى ئايىما...» دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ناۋادا سەن دېگەندەك شۇنداق قىلسام ماڭا قانداق ئەجىر بار؟ دەپ سورىغاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «يە مەن دېگەندەك قىلسەڭ، ياكى قىيامەت كۈنى ئۇ نەرسىلەر سەن ئۈچۈن كۆيدۈرگۈچى ئوت بولىدۇ.» دەپ ئۇنى ئاگاھلاندۇرغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ سۆزلەرنى ئەسلىگىنىچە مائاشىنىڭ ھەممىسىنى ئاللاھ يولىدا سەرپ قىلماق ئۈچۈن مەسجىدتىن ئايرىلدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سەدىقە بەرگىدەك بىر موھتاج ئىزدەپ مەدىنە كوچىلىرىدا ئايلىنىشقا باشلىدى. ئۇ، بۇ مەقسەتتە بازار ئارىلاپ يۈرگىنىدە ئۆزى تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقان قېرىندىشىنى كۆرۈپ توختىدى. قېرىندىشى ئۇنىڭ قېشىغا كەلگەندە ئۇ:

— قەيەردىن كېلىۋاتىسەن؟ دەپ سورىدى.

— يەمەندىن.

— ئۇ يەرگە نېمە ئىش بىلەن بارغانتىڭ؟

— بىر قىزغا ئەلچى كىرگۈزگەنىدىم.

— جاۋاب ئېچۈردىڭمۇ؟

— ئەرەب قەۋمىدىن ئىكەنلىكىمنى بىلدۈرۈپ يەمەندىكى بىرىگە ئۆيلىنىش تەكلىپىنى قويغانىدىم. ئۇلار مېنىڭ قايسى قەبىلىدىن، كىمنىڭ نەسەبىدىن ۋە كىملەردىن ئىكەنلىكىمنى سورىدى. مەنمۇ ئۇلارغا ھەممىنى دەپ بەردىم. مەن ئۇلارغا ئۆزەمنىڭ مەككىدە تۇغۇلغان ھەبەشلىكلەردىن ئىكەنلىكىمنى،

بەنى جۇمۇھ قەبىلىسىدىن ئىكەنلىكىمنى ۋە بىلال ئىبنى رىباھنىڭ قېرىندىشى ئىكەنلىكىمنى دېدىم. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار: ئەگەر بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سەن بىلەن بىرگە كەلسە ساڭا قىزىمىزنى ياتلىق قىلىمىز، دېدى. شۇڭا مېنىڭ بىلەن ئۇ يەرگە بېرىشىپ بېرىشىڭ ئۈچۈن سېنىڭ ئالدىڭغا كەلدىم، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن رۇخسەت ئالالىسام ئاندىن سېنىڭ بىلەن بىللە بارالايمەن، دېدى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن رۇخسەت ئالغان بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قېرىندىشى بىلەن تۆگىگە مىنگىنىچە كېچىلەپ مەدىنىدىن ئايرىلىپ ئۇدۇل يەمەنگە قاراپ يولۇپ كەتتى ۋە كېچە ـ كۈندۈز يول يۈرۈپ بىر كۈنى يېرىم كېچە ئەتراپىدا يەمەنگە يېتىپ باردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قېرىندىشى شۇ ھامان ئۆيلىنىش تەكلىپى قويغان ئائىلىگە بارماقچى بولدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا:

— نېمىشقا بۇنچىلىك ئالدىرايسەن؟ نېمىدەپ يېرىم كېچىدە ئۇ كىشىلەرنىڭ ئىشىكىنى قاققىدەكمىز، يەنىلا بۇ كېچىنى ئۆتكۈزەيلى، ئەتە ئەتىگەندە بارارمىز، دېدى.

ئۇلار كېچىنى ئۆتكۈزۈپ، ئەتىگەنلىكى قۇياش نۇرلىرى ئۇلارنىڭ ئۈستىلىرىدە ئۆز نۇرلىرىدىن شولا تاشلاشقا باشلىغاندا ئۆزلىرى خەبەردار بولغان ئۇ ئۆيگە قاراپ ماڭدى. ئۇلار ئۆي ئىگىسىدىن رۇخسەت ئالغاندىن كېيىن ئۆيگە كىرىشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئالدى بىلەن سۆز باشلاپ:

— مەن بولسام بىلال ئىبنى رىباھ بولىمەن، بۇ مېنىڭ

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

قېرىندىشىم بولىدۇ. ئۇ ئەخلاق ۋە دىن تەرەپتە بىرئاز ئاجىزراق، ئەگەر سىلەر ئۇنىڭ بۇ ھالىتىنى ياقتۇرساڭلار، قىزىڭلارنى ئۇنىڭغا بېرەرسىلەر، خالىمىساڭلار بەرمەسسىلەر، دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يەمەنگە كېلىشتىكى مەقسىتى ئورۇنلانغان ئىدى. ناماز ۋاقتى كېلىشى بىلەن ئۇ، مەسجىدكە باردى ۋە ئەزان چىقىشىنى ساقلاپ ئولتۇردى. ئويلىنىپ ئولتۇرغىنىدا ئىچىدىن بىر ئاۋاز ئۇنىڭغا: «سەن نېمىدەپ ئۆيلەنمەيسەن؟ دىنىڭنى كامىللاشتۇرۇشىڭ ئۈچۈن ساڭا نېمە توسقۇنلۇق قىلىدۇ؟ ئاللاھ ساڭا بايلىق ئاتا قىلدى. بۇرۇن قۇل بولغان بولساڭ ئەمدى ھۆر بىرى بولدۇڭ.» دېگەندەك قىلدى. ئۇ ياخشىراق بىر پىكىرگە كېلىۋېلىش ئۈچۈن بېشىنى پەس قىلىپ ئولتۇردى ۋە ئاخىرىدا ئۆيلىنىشكە قارار بەردى.

ناماز ئوقۇلۇپ بولۇنغاندىن كېيىن كىشىلەرنىڭ ھەممىسى ئۆز ئىشلىرىغا يۈرۈپ كەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، خىيالىدىكى ئۇۋىسىنى بىللە قۇرىدىغان، ئۆزىنى بەختلىك قىلىدىغان بىر جۈپ ئىزدەش ئۈچۈن كوچىلاردا ئايلىنىشقا باشلىدى. ئۆزىگە ئۇيغۇن بىر جۈپنى تەۋسىيە قىلىدىغان كىشىلەرنى سوراشتۇردى. كىشىلەر ئۇنىڭغا ھاۋالان قەبىلىسىدىن ھىنت ئىسىملىك قىزنى تەۋسىيە قىلدى. ئۇ ھىنت ئىسىملىك قىزغا توي تەكلىپى قويۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئائىلىسىگە باردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇ ئۆيگە كىرىپ ئولتۇرغاندىن كېيىن:

— «مەن بىلال ئىبنى رىباھ بولىمەن، ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ساھابىسىمەن، ئەسلىدە مەن ھەبەشلىك بىر قۇل ئىدىم، قاراڭغۇ زۇلمەت ئىچىدە ئىدىم، ئاللاھ مېنى ھىدايەتكە باشلىدى. قۇللۇقتىن ھۆرلۈككە چىقاردى. ئەگەر سىلەر قىزىڭلارنى

ماڭا نىكاھلاپ بەرسەڭلار ئاللاھقا ھەمد ئېيتىمەن، ياق، ئەگەر بېرەلمەيمىز دېسەڭلار ئاللاھ ئۇلۇغدۇر.» دەپ ئۆزىنىڭ كېلىش مەقسىتىنى بايان قىلدى. قىز تەرەپ:

ــ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن سورىغانغا قەدەر سەن بىزگە مۆھلەت بەرگىن، دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەدىنىگە قايتتى. بىر كۈنى ھىنتنىڭ ئۆيىدىكىلەر مەدىنىگە كېلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىغا كىردى. ئۇنىڭغا سالام بېرىپ ئولتۇرغاندىن كېيىن:

ــ بىز يەمەنلىك. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەققىدە سىزدىن سوراپ كۆرەيلى، دەپ كەلگەنىدۇق، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا سىڭلىمىزغا توي تەكلىپى قويغانىدى. بىز ئۇنىڭدىن سىزدىن بۇ ھەقتە سورىغىچە ساقلاپ تۇرۇشقا مۆھلەت ئالغانىدۇق، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەققىدە ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ قانداق قارايدىغانلىقىنى بىلسەك... دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

ــ «سىلەر كىم، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىم؟... سىلەر كىم، جەننەت ئەھلى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىم؟» دېدى.

ھىنتنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇ سۆزىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ دەرىجىسى بىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا بولغان ياخشى كۆرۈشىنى تونۇپ يەتتى ۋە ئاخىرىدا سىڭلىسىنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ياتلىق قىلىشقا `قارار بەردى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ھىنت توي قىلدى. كۈنلەر بىر - بىرىنى قوغلىشىپ تېزلىك بىلەن ئۆتۈشكە باشلىدى. بەخت بۇ بىر جۈپنىڭ ھاياتىدا ئورۇن ئالغان، ئۆيى بولسا ھۇزۇر

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ماكانىغا ئايلانغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىر كۈنى ئايالى بىلەن ئۇنىڭدىن بۇنىڭدىن گەپلىشىپ ئولتۇرغاندا سۆز ئارىلىقىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىر سۆزىنى ئايالىغا دەپ بەردى. ئايالى ئۇنىڭغا ئىشەنمەي، ئۇ سۆزنى يالغانغا چىقاردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنىڭغا قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ، قاپىقىنى تۈرگىنىچە ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭغا ئۇچرىشىپ قالدى ۋە ئۇنىڭ ناھايىتى قاتتىق ئاچچىقلانغان ھالدا ئىكەنلىكىنى بايقىدى ۋە: «نېمە بولدى؟» دەپ سورىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئايالى بىلەن ئارىلىرىدا بولۇپ ئۆتكەن ئىشلارنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا سۆزلەپ بەردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۆيىگە باردى ۋە ئۇنىڭ ئايالىدىن:

— «بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئارىڭىزدا بىرەر ئىش بولدىمۇ؟» دەپ سورىدى. ئايالى:

- ياق.

— «ھەر ھالدا سىز بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئاچچىقلانغاندەك قىلىسىز.»

— ياق، ئۇ مېنى ناھايىتىمۇ بەك ياخشى كۆرىدۇ.

— «بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مېنىڭ ھەققىمدە سىزگە دەپ بەرگەنلىرى قەتئىي توغرىدۇر. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ دېگەنلىرىنى يالغانغا چىقارماڭ، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئاچچىقلانماڭ، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قويغان ۋاقتىڭىزدا تاكى ئۇنى رازى قىلمىغۇچە سىزنىڭ ھېچقانداق ئەمەلىڭىز قوبۇل قىلىنمايدۇ.» دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيگە قايتتى، ھىنت ئۇنى مېھرى بىلەن قارشى ئالدى، ئۇنىڭدىن ئەپۇ سوراپ، ئۇنىڭ كۆڭلىنى ئالدى. قىسقا بىر ۋاقىت ئىچىدە بۇ ئۆيدە يەر ئالغان قارا بۇلۇت تارقاپ، ئۆيگە بەخت ۋە ھۇزۇر قايتىپ كەلگەن، ئۆي ئىچىنى مۇھەببەت پۇراقلىرىغا تولدۇرغان ئىدى.

ئاللاھنىڭ ئەلچىسى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ناماز ئۈچۈن ئەزان ئېيتىپ بولغانىدى. كىشىلەر پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ چىقىپ ناماز ئوقۇپ بېرىشىنى ساقلاپ ئولتۇرۇشاتتى، ئارىدىن خېلى بىر ۋاقىت ئۆتكەن بولسىمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تېخىچە چىقمايۋاتاتتى. كىشىلەرنىڭ كۆزلىرى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكى تەرەپكە تىكىلگەن، كۆڭۈللىرى بولسا ئەندىشىلەنگەن ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ باش ئاغرىقى دەردىنى تارتىۋاتقانلىقىدىن ئۇلار خەۋەردار بولۇشقانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئالدىغا بېرىپ ئىشىكنى چەكتى. ئۆيدىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خىزمەتچىسى بۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئىشىكنى ئاچتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا:

_ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا خەۋەر قىلىپ قويۇڭ، كىشىلەر ناماز ئۈچۈن ئۇنى ساقلىشىۋاتىدۇ، دېدى.

بۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا خەۋەر بېرىش ئۈچۈن كىرىپ كەتتى، ئۆيدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدا فاتىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئانىمىز بىلەن ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئانىمىز بار ئىدى. بۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھا كىلىپ:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

— بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ناماز ئۈچۈن چاقىرىۋاتىدۇ؟ دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

— «كىشىلەر تېخى ناماز ئوقۇمىدىمۇ؟» دېدى.

ياق، ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى! ئۇلار سىلىنى ساقلاۋاتىدۇ.

— «ئۇنداق بولسا ماڭا داس ۋە سۇ ئېلىپ كېلىڭلار.»

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئورنىدىن تۇرۇشقا تىرىشتى. ئەمما تۇرالمايلا قالماستىن ئۆزىنى دەگسىيەلمەي سەنتۈرۈلۈپ كەتتى. فاتىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئالدىراپ يۈگۈرۈپ كېلىپ: ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى يىقىلىپ چۈشىدىغان بولدى، دەپ تووۋلاپ سالدى ئەندىشىلىك هالدا. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئانىمىز، پەرياد كۆتۈرگەن هالدا: ماڭا ياردەم قىلىڭلار، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئايلىنىپ قالدى، دەپ توۋلىدى. فاتىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى يۆلەپ ئورنىغا ياتقۇزدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆزىگە كەلگەندىن كېيىن: «جامائەت ناماز ئوقۇدىمۇ؟» دەپ سورىدى. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى سىلى ئورنىلىرىدىن تۇرمىسىلا، بىرىگە بۇيرىسىلا، جامائەتكە ئىمام بولۇپ بەرسۇن، دېدى.

«ئەبۇ بەكرىگە دەڭلار، ئۇ ئىمام بولۇپ ناماز ئوقۇپ بەرسۇن.»

بۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇ بۇيرۇقىنى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئىشىك تەرەپكە قاراپ ماڭدى ۋە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئىمام بولۇپ ناماز ئوقۇپ بەرسۇن دەيدۇ، دېدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ جامائەت ئارىسىدا ئارىلاپ يۈرۈپ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئىزلىدى ئەمما ئۇنى تاپالمىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرگەن ھامان ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭدىن جامائەتكە ئىمام بولۇپ ناماز ئوقۇپ بېرىشىنى ئۆتۈندى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ناماز ئۈچۈن تەكبىر چۈشۈردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ تەكبىر ئاۋازىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن يېنىدىكىلەردىن:

— «بۇ كىمنىڭ ئاۋازى؟» دەپ سورىدى.

— ئۆمەر ئىبنى خەتتاپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازى.

— «ياق!... ياق!... ئىشنىڭ بۇنداق بولۇشىنى نە ئاللاھ نە مۇسۇلمانلار خالىمايدۇ. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ نەدە؟ ... ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ نەدە؟ ...» ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا:

— بەلكىم ئۇ يوق ئوخشايدۇ، دېدى.

— «ماڭا داس ۋە سۇ تەييارلاڭلار، كىشىلەرنىڭ يېنىغا چىقىپ ئۇلارغا ئەھۋالنى بىلدۈرەي.»

بۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مەسجىد تەرەپكە چىقىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئارزۇسىنى بىلدۈردى. مەسجىدتە غۇلغۇلا بولدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىنىڭ كىشىلەرگە ئىمام بولۇپ ناماز ئوقۇپ بېرىشىنى خالىمىغانلىقىنى چۈشەندى. خاتا ئىش قىلغانلىقى سەۋەبىدىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا رەنجىدى:

— ئاللاھ سېنىڭ ياخشىلىق تەرىپىڭنى ئاتا قىلسۇن، سەن

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

نېمە ئۈچۈن ماڭا بۇ ئىشنى قىلدۇردۇڭ، ئى بىلال! ئاللاھ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، سەن ماڭا بۇنى دېگەن ۋاقتىڭدا مەن ئۇنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇيرۇقى دەپ چۈشەنگەن ئىدىم، كاشكى جامائەتكە ناماز ئوقۇپ بېرىش ئۈچۈن تۇرمىغان بولسامچۇ، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ــ ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى جامائەتكە ناماز ئوقۇپ بېرىشكە بۇيرۇغان ئىدى. مەن پەقەت ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى تاپالمىغاندىن كېيىن جامائەتكە ناماز ئوقۇپ بېرىش ئۈچۈن سېنى ئەڭ لايىق دەپ قارىدىم.

دەل مۇشۇ ئەسنادا ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەسجىدنىڭ ئىشىكىدىن كىرىپ كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ جامائەتكە ناماز ئوقۇپ بېرىشىنى ئۆتۈندى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇسۇلمانلارغا ئىمام بولۇپ ناماز ئوقۇشنى باشلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بېشى تېڭىقلىق ھالدا مەسجىدكە چىقتى. كىشىلەر پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ چىققانلىقىنى سەزگەندىن كېيىن تولىمۇ خۇرسەن بولدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سەپلەر ئارىسىدىكى يەڭگىل ھەرىكەتلىنىشلەردىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ كەلگەنلىكىنى بىلدى. ئۇنىڭغا ئۆز يېرىنى بېرىش ئۈچۈن ئارقىغا چېكىنمەكچى بولدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ ئورنىدا تۇرۇۋېرىشى ئۈچۈن ئۇنىڭغا قولى بىلەن ئىشارەت قىلدى. ئاندىن ئۇنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرۇپ ناماز ئوقۇدى.

ناماز ئوقۇلۇپ بولۇنغاندىن كېيىن جامائەت سۆيۈنۈش ئىچىدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەتراپىنى چۆرىدەپ ئولتۇرۇشتى.

بۇ ئۇلارنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ئەڭ ئاخىرقى ئۇچرىششى ئىدى. ناۋادا ئۇلار بۇنى ئالدىن بىلگەن بولسا بۇ يەردىكى سۆيۈنۈش ۋە خۇشاللىقلىرىنىڭ ئورنىغا تەسۋىرلىگۈسىز قايغۇ ـ ھەسرەت ئالماشقان بولاتتى.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيىدىن بىردىنلا پەرياد كۆتۈرۈلدى. مۇسۇلمانلار بۇ يىغا ئاۋازىنى ئاڭلىغان ئىدى. ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيگە قاراپ يۈگۈردى. ئىچكە كىرىپ ئىشىكنى كەينىدىن ياپتى. بىر ئازدىن كېيىن ناھايىتى قايغۇلۇق بىر ھالدا چىقتى. كىشىلەر ئەندىشە ئىچىدە ئۇنىڭغا قارىدى:

ــ ئابباس! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەھۋالى قانداق؟ دەپ سوراشقا باشلىدى. ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: مەن ئۇنىڭ: «ئۇلۇغ رەببىم، مېنىڭ سېنىڭ بىلەن ئۇچرىشىدىغان ۋاقتىم كەلدى» ئاندىن ئۇ يەنە سۆزىنى داۋام قىلىپ: «بۇ چىداشلىق بەرمەك نېمىدېگەن تەس بولغان ئاغرىقتۇ، بۇ! لا ئىلاھە ئىللەللاھ،! ئۇلۇغ رەببىم! ئۆلۈمنىڭ ئەقىللەرنى باشتىن ئالىدىغان ئىزتىراپ ۋە قاتتىقلىقلىرى بار. ئى رەببىم، ئۆلۈمنىڭ ئاغرىقى ۋە مۈشكۈللۈكلىرىگە قارشى ماڭا ياردەم بەرگىن.» دەۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدىم، دېدى.

مۇسۇلمانلار باشلىرىنى ئېگىپ سۈكۈتكە چۆمدى. ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىگە ئاشىقانە يۈزلەردىن ئامالسىزلىقلىرىنى ئىپادىلەيدىغان ئالامەتلەر بىلىنىپ تۇراتتى. ئۇلار بۇ ھالدا تۇرغاندا ئۆي ئىچىدىن يەنە بىر قېتىم پەرياد كۆتۈرۈلدى. كىشىلەر چۇچۇشقەن ھالدا: پەيغەمبەر ئۆلدىمۇ؟ پەيغەمبەر ئۆلدىمۇ؟... دەپ بىر ـ بىرلىرىدىن سوراشتۇرۇشقا باشلىدى. كىشىلەر ئۇپۇر ـ توپۇر بولۇپ كېتىشتى. ئۆلۈم خەۋىرىگە ئىشەنگۈسى كەلمىدى ھەم

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

كىشىلەرنى دەرد ـ ئەلەمدە قويىدىغان بۇ خەۋەرنى ئەقىللەر قوبۇل قىلالمىدى. پەقەت ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارغا بۇ ھەقىقىي ئەھۋالدىن خەۋەر بەرگەندىن كېيىنلا ئاندىن بۇنىڭ بىر ئەمەلىيەت ئىكەنلىكىگە ئىشەندى.

كىشىلەر ئۆكسۈپ ـ ئۆكسۈپ يىغلاشقا باشلىدى. بۇ ھال شۇنداق بولدىكى پۈتۈن مەدىنە بىر خىل يىغا ئاۋازىدىن تەۋرەنمەكتە ئىدى. ساھابىلەرنىڭ ئالدىنقى قاتاردىكىلەر يىغلايتتى، كۆز ياشلىرى تاراملاپ ئاقاتتى. ئېنىقكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆلگەن، ئۇ ۋاپادار، ئۇ كەرەملىك زات دوستى ئەمدى كەلمەسكە كەتكەنىدى...

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سۆيۈملۈك پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا بىر ۋىدا قارىشى بىلەن بىر قارىۋېلىش، ئۇنىڭ چېھرىنى ئاخىرقى قېتىم بىر كۆرۈۋېلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ يېنىغا كىردى. ئۇنىڭ كارىۋىتىدا ئۇستى يېپىلغان ھالدا ياتقۇزۇلغانلىقىنى كۆردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنى خۇددى بوغىزىدا بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك ھېس قىلدى. ئۇ شۇنچىلىك قايغۇرغان ئىدىكى خۇددى يۈرىكى بېغىشىدىن ئۈزۈلۈپ كېتىدىغاندەك ئاغرىق ھېس قىلدى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇت ئېيتىشقا باشلىدى. دۇرۇت ـ سالاملىرىنى تاماملاپ بولۇپ بېشى ساڭگىلىغان، كۆڭلى بولسا ئەڭ ئېغىر دەرىجىدە قايغۇلۇق بىر ھالەتتە سىرتقا چىقتى. بىردەم بولسىمۇ يالغۇز قېلىش ئۈچۈن ئۆيىگە قاراپ يۈرۈپ كەتتى.

مەدىنىنى قايغۇ تۇمانى قاپلىغان ئىدى. كەچ كىرگەن بولسىمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ جەستى تېخىچە يەرلىككە قويۇلمىغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇخلاش ئۈچۈن تىرىشىپ

باقتى. ئەمما كۆزلىرى ھېچ يۇمۇلاي دېمەيتتى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىگە قىلغان رەھىم - شەپقەتلىرىنى، ئۆزىنىڭ ئۇنىڭغا بولغان ياخشى كۆرۈشىنى ئەسلەيتتى ۋە كۆڭلى تېخىمۇ بەك يېرىم بولاتتى. ۋاقىت ناھايىتى بەك ئاستا ئۆتمەكتە ئىدى. كېچە شۇنچىلىك دەرىجىدە ئۇزۇن بىلىنىپ كەتتىكى ھەتتا ھېچ تاڭ ئاتمايدىغاندەك تۇيۇلاتتى. مىڭ بىر تەسلىكتە تاڭ ئېتىشىنىڭ بەلگىلىرى بىلىنگەندەك قىلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بامدات نامىزىغا ئەزان ئېيتىش ئۈچۈن مەسجىدكە قاراپ يول ئالدى. كۆڭلى قاتتىق يېرىم بولغانلىقتىن ئالغان قەدەملىرى ناھايىتى ئېغىر ئىدى. ئۇ شۇ ھالەتتە مەسجىدكە يېتىپ بېرىپ ئىچىگە كىردى. ئۇنىڭ كۆزى ئۆزىمۇ بىلمىگەن ھالدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكىگە چۈشۈپ قالدى. كۆزلىرى يەنە ياشقا تولدى. ئەمدى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەڭگۈگە ئۇ ئىشىكتىن ئۇلارنىڭ يېنىغا چىقمايدۇ، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ جامائەتكە ناماز ئوقۇپ بېرىشى ئۈچۈن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى چاقىرىش ئۈچۈن ئۇ ئىشىكنىڭ ئالدىغا بارمايدۇ. بۇندىن كېيىن ئەمدى ئىشىك ئالدىدا تۇرۇپ ئۇنىڭ چىقىشىنى ھاياجان ئىچىدە تۇرۇپ ساقلىمايدۇ. ئەمدى كىشىلەرنىڭ كۆزلىرى ئۇ ئىشىككە ئەمەس, بەلكى باشقا بىر ئىشىككە يەنى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ خەلىپىسىنىڭ يەنى ھەممە كىشىنىڭ مەسجىدكە قارىغان ئىشىكلىرىنى ئېتىشكە ۋە قايتا ئاچماسلىقىقا بۇيرۇپ پەقەت ئوچۇق قېلىشىغا رۇخسەت بەرگەن بىردىنبىر ئىشىك بولغان، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئىشىكى تەرەپكە بۇرۇلىدۇ.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قايغۇلۇق بىر ھالەتتە مەسجىدنىڭ ئۆگزىسىگە چىقتى. تىترەك بىر ئاۋازدا ئەزان ئېيتىشقا باشلىدى:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!

ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللەللاھ!
ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللەللاھ!

ئەشھەدۇ ئەننە ...

سۆزلەر بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ بوغۇزىدا تۇرۇپ قالدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كارىۋىتىدا ھەرىكەتسىز ياتقاندا، سۆيۈملۈك پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىسمىنى ئېغىزدىن چىقىرالمايۋاتاتتى. ئۇ ئۆكسۈپ ـ ئۆكسۈپ يىغلاشقا باشلىدى. كىشىلەر ئەزاننىڭ توختاپ قالغانلىقىنى، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۆكسۈپ يىغلىغانلىقىنى ئاڭلىدى. كىشىلەر قايتىدىن قايغۇغا چۆمدى ۋە يىغلاشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنى ئوڭشىۋېلىش، ئەزاننى ئاخىرىسىغىچە تولۇق ئېيتىش ئۈچۈن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا بولغان ھېسسىياتىنى تىزگىن ئاستىغا تۇتۇشقا تىرىشتى. ئاخىرىدا قايغۇلۇق ۋە ئىڭرىغاندەك بىر ئاۋازدا ئەزاننى داۋاملاشتۇردى:

مۇھەممەدۇر رەسۇلۇللاھ
ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدۇر رەسۇلۇللاھ

ھەييە ئەلەس سالاھ!
ھەييە ئەلاەس سالاھ!

ھەييە ئەلەل فەلاھ!
ھەييە ئەلەل فەلاھ!

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
لا ئىلاھە ئىللەللاھ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇئەززىنى

ساھابىلەر دىللىرى قايغۇغا، كۆز چاناقلىرى لىپمۇلىق ياشقا تولغان ھالدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى يەرلىككە قويۇشتى. كىشىلەر باشلىرىنى ساڭگىلاتقىنىچە مەسجىدكە قايتتى. كىشىلەرنىڭ ئارىسىدىكى بەزى كىشىلەر يۈزلىرىنى شاپىلاقلىسا، بەزىلىرى كۆزلىرىدىن توختىماي ئېقىۋاتقان ياشلىرىنى توختىتىشقا تىرىشاتتى. ھەممە يەرنى ئېغىر جىمجىتلىق باسقانىدى. ئارىدىن خېلى ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا شىۋىرلىغان ئاۋازلار، ئۇنىڭدىن كېيىن بولسا بوش ئاۋازدا سۆزلەشكەن ئاۋازلار ئاڭلىنىشقا باشلىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، ئەبۇ ئۇبەيدە ئىبنى جەرراھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا بەيئەت قىلغانلىقلىرى، ئەنسارلارنىڭ بۇنى قوبۇل قىلغانلىقلىرى ھەققىدە سۆزلىشىۋاتاتتى. ئالدىنقى كۈنى ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا بەيئەت قىلالمىغانلار بۈگۈن ئۇنىڭغا بەيئەت قىلىشقا باشلىدى. بەيئەت قىلىش ئاخىرلاشتى ۋە ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەلىپىسى بولغان ئىدى.

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، مۇنبەرگە چىقتى ۋە خۇتبە ئوقۇدى. ئۇنىڭ سۆزلىرى تۈگىشى بىلەن كىشىلەر نامازنى ساقلاش

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئۇچۇن مەسجىدتە ئولتۇرۇشتى. ناماز ۋاقتىمۇ كېلىپ قالغان ئىدى. ئەمما ئەزان تېخى ئېيتىلمىغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئولتۇرغان يېرىدە قېتىپ قالغاندەك ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ كۆزلىرى بولسا ئالدىغا تىكىلگەن ئىدى. ئۇنىڭ قايغۇسى يۈزلىرىدە ئېنىق بىلىنىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ مېڭىسى بولسا قارمۇ قارشى ئوي - پىكىرلەر ئىچىدە ئىدى. ئۇنىڭ خىياللىرى ئۇنى ئۆتمۈشكە، مەككىدە قۇل بولۇپ ياشىغان يىللارغا يەنى مەككىدە ئېغىر ئازاب ۋە قىيناشلارغا دۇچ كەلگەن كۈنلەرگە ئېلىپ كەتكەنىدى. ئۇمەييەنىڭ ئۆزىنى مەككە قۇملۇقلىرىدا سۆرىگەن كۈنلىرى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا جانلانغاندەك بولدى. ئۇنىڭ ئەسلىملىرى ئۇنى ئەبۇ تالىپ شىبى دەپ ئاتالغان يەردە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن قورشاۋ ئىچىدە ئىمبارگو قىلىنغان ھالدا ياشىغان كۈنلىرىگە، ئاچلىقنى، سۇسىزلىقنى باسقىدەك بىر نەرسە تاپالمىغان كۈنلەرگە ئېلىپ باردى. ئاندىن كېيىن ھىجرەت كۈنلىرى، ئۇلۇغ بەدىر كۈنلىرى، ئۇمەييە ئىبنى خەلەپنى يەر چىشلەتكەن كۈن ئۇنىڭ كۆز ئالدىدىن لىنتىدەك تىزىلىپ ئۆتتى. ئوھۇد ئۇرۇشى بولغان كۈندە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەتراپىدىكى پىداكار كىشىلەرنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى قوغداش ئۈچۈن قانداق جانپىدالىق كۆرسىتىشكەنلىرى، ئۇچۇپ كېلىۋاتقان ئوقلارنى كۆكسىلىرى بىلەن قانداق توسۇپ قالغانلىقلىرى، بىر ئايالنىڭ قولىدىكى سۇ تولۇمىنى چۆرۈپ تاشلاپ قولىغا نەيزە ئېلىپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى قوغداش ئۈچۈن قانداق جانپىدالىق كۆرسەتكەنلىكلىرىنى خىيالىدىن ئۆتكۈزدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولۇپ ئۆتكەن بۇ ئىشلارنى خۇددى قايتا ياشىغاندەك بىر تۇيغۇدا بولدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا بولغان سېغىنىش ئىشتىياقى تېخىمۇ ئاشتى. دىنى ئۈچۈن كۈرەش قىلغان، پىكىر

ۋە ئېتىقادلىرى ئۇچۇن بېشىدىن ئۆتكۈزگەن بۇ جاپالىق كۈنلەر... قاتتىق، چىدامچانلىق كۆرستىشنى تەلەپ قىلىدىغان، باشلارغا كەلگەن ئەزىيەتلەرگە سەۋرى قىلىش لازىم بولغان ئۇ كۈنلەر نەقەدەر ئەھمىيەتلىك كۈنلەر ئىدى- ھە؟ بۇلارنى ئويلىغاندا ئۇنىڭ كاللىسىدا: «مۇشۇنداق ۋەقەلەر يەنە تەكرارلىنارمۇ؟ بۇندىن كېيىن خۇددى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىنىڭ قىلغىنىدەك ئۆز جانلىرىنى ئۆزلۈكىدىن پىدا قىلىدىغان قەھرىمانلارغا يەنە شۇنداق پۇرسەتلەر كېلەرمۇ؟ راستتىن ئېيتقاندا بۇنداق بولۇشىغا ئىشەنچ قىلالمايتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئوخشاش ساھابىلىرى ئارىسىدا پىداكارانە روھنى ئۇلارغا سىڭدۈرگەن بىرەرى بولغانمۇ؟ ئۆزىگە ئىشەنگەنلەرگە ئۆلۈم بىلەن ھاياتلىقنىڭ باراۋەر ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرگەنلەر، مەنىسىز ياشاپ ئۆتكەن ھاياتتىن مەنىلىك ئۆلۈمنىڭ تېخىمۇ بەكرەك ياخشى بولىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرەلىگەنلەر بولغانمۇ؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن كېيىن كىشىلەر جانلىرىنى ئۇنىڭغا پىدا قىلىش يولىدا ئۆزىنى پىدا قىلىشقا ئەرزىگىدەك ئىنسانلار نەدە؟ ...

ئۇ بۇنداق ھاياتنى، بۇنداق تارىختا مىسلى كۆرۈلمىگەن ھەم كۆرۈلمەيدىغان ۋەقەلىكلەرنىڭ قايتا تەكرارلانمايدىغانلىقىنى، بۇندىن كېيىن ئەقىدىلىرى ئۈچۈن جانلىرىنى پىدا قىلىدىغان بۇنداق نادىر كىشىلەرنىڭ مەيدانغا كېلىشىگە قايتا بىر پۇرسەت بولمايدىغانلىقىنى ئويلىغان ۋاقتتا، ئۇنىڭ ئىچىدىن كەلگەن بىر ئاۋاز ئۇنىڭغا: بۇ بولۇپ ئۆتكەنلەر يەنە بىر قېتىم تەكرارلىنىشى كېرەكمۇ؟ نېمە ئۈچۈن ساھابىلەرگە ئوخشاش قەھرىمانلار قايتا مەيدانغا كەلمىگۈدەك؟ شۇ تاپتا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋاپات بولدى، ئۇ قايتىپ كەلمەيدۇ، ئەمما ئۇنىڭ ئىلىپ كەلگىنى تاكى زامان ئاخىرغىچە ساقلىنىپ قالىدۇ، ئۇ ئېلىپ كەلگەن

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

دىن كەلگۈسى ئەۋلادلار ئۈچۈن قۇۋۋەت، جەسۇر ياشلارغا ئىلھام بېرىدۇ، بۇندىن بۇرۇن ياشىغانلارنىڭ ئىزىنى باسىدىغان، شان ۋە شەرەپتە ئۇلارغا ئوخشاش قەھرىمانلارنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ. گەرچە ئاللاھنىڭ ئەلچىسى ئاللاھنىڭ دەرگاھىغا كەتكەن بولسىمۇ ئاللاھنىڭ كىتابى قۇرئان بولسا قوللىرىدىدۇر. ئاللاھ بەندىلىرىنى كۆرۈپ تۇرىدۇ ۋە ئۆز دىنىنى قوغدايدۇ.» دېگەنلەرنى ئۇنىڭغا سۆزلىگەندەك بولدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىرئاز ۋاقىت بېشىنى ئېگىپ سۈكۈت ئىچىدە ئولتۇردى. ئاندىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىگە كۆرسەتكەن مېھرى - شەپقىتىنى، كۆيۈنۈشلىرىنى ئەسلىدى. ئۇنىڭ قايغۇسى تېخىمۇ ئاشتى. ئەلۋەتتە ئۇنىڭ ۋاپاتى قالغانلار ئۈچۈن ئىنتايىن بىر چوڭ يوقىتىش ئىدى. ئەمما بۇ ئاللاھنىڭ تەقدىرى ئىدى. «بۇ تەقدىرنى سەۋر بىلەن قوبۇل قىلىشنىڭ ئۆزىمۇ گۈزەل بىر سەۋرىدۇر» دېدى ئۇ ئۆز ئۆزىگە پىچىرلاپ.

ناماز ۋاقتى بولغانىدى. جامائەت بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەزان ئېيتىشىنى ساقلاپ ئولتۇراتتى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۆزلىرىنى يەرگە تىككىنىچە ئولتۇرغان يېرىگە چۆكۈپ قالغاندەك ئولتۇراتتى. كىشىلەر ئۇنىڭ ناماز ۋاقتىنىڭ كىرگەنلىكىنى بىلەلمىگەن ئوخشايدۇ، دەپ ئويلاپ قېلىشتى ۋە ئارىدىن بىرى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭغا:

— بىلال ئەزان ئېيتىدىغان ۋاقىت بولدى، دېدى.

— بۇگۈندىن ئېتىبارەن ئەزان ئېيتمايمەن، باشقا بىرسى ئېيتسۇن.

بۇ ئارىدا ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيىنىڭ مەسجىدكە

ئىچىلغان ئىشىكىدىن چىقتى ۋە:

— بىلال قەيەردە؟ دەپ سورىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇرۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەلىپىسىنىڭ ئالدىغا كېلىپ تۇردى. ئەبۇ بەكرى:

— ئەزان ئېيتقىنە ئى بىلال.

— ياق...

— نېمىشقا ئەمدى؟

— سەن مېنى سېنىڭ تەلەپ قىلغىنىڭ بويىچە ھەرىكەت قىلىشىم ئۈچۈن مېنى ئازات قىلغان بولساڭ ئۇ باشقا گەپ. مەن بىرىپ ئەزان ئېيتىمەن. ياق، ئەگەر مېنى ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن ئازات قىلغان ئىدىڭ، دېسەڭ مېنى ئۆز مەيلىمگە قويۇپ بەر، مەن ئۆز خاھىشىم بويىچە ياشاي.

— سېنى ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن ئازات قىلغان ئىدىم.

— مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ھېچكىم ئۈچۈن ئەزان ئېيتمايمەن.

جىھاد ئىشتىياقى

مەدىنىدە ھەر ۋاقىتتىكىدەك ھەر ئىش ئۆز يولىدا كېتىۋاتاتتى. كىشىلەر جانلىق بىر كەيپىياتتا ياشاشنى داۋام قىلىۋاتاتتى. ئەرلەر پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ زامانىدا ئېلىپ بېرىلغان مۇتە ئۇرۇشىدا ئۆلتۈرۈلگەن ئىسلام قوشۇنىنىڭ قوماندانلىرىدىن زەيد ئىبنى ھارىس، جەئفەر ئىبنى ئەبۇ تالىپ ۋە ئابدۇللاھ ئىبنى رەۋاھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇملارنىڭ قىساسىنى ئېلىش ئۈچۈن يېقىندا شام

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

تۇپراقلىرىدىكى خۇزائەگە يۈرۈش قىلىش ئۈچۈن تەشكىللەنگەن ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قوماندانلىقىدىكى قوشۇنغا قاتنىشىش ئۈچۈن تېزلىك بىلەن تەييارلىقتا چۈشكەن ئىدى.

ئون توققۇز ياشلار ئەتراپىدا بولغان ئۇسامە ئىبنى زەيد ئىبنى ھارىسە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇما مەدىنىدىن چىققان ئىدى. ئۇ ئىبتىنى مىنگىنچە قوشۇنى بار يەرگە يېتىپ كەلدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئاللاھ دەرگاھىغا كېتىشتىن بۇرۇن ئۇسامە ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمانى قوشۇنغا قوماندان قىلىپ تەيىنلىگەن ئىدى. بەزى ساھابىلەر ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رەھبەرلىك قىلىۋاتقان ھازىرقى ۋەزىيەت ئەھۋالىنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋاپات بولغاندىن كېيىنكى ئەھۋالغا ئوخشىمايدىغانلىقىنى، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قوشۇنىنى ئاتلاندۇرۇشنى ۋاقىتلىق توختىتىپ تۇرۇشنى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ھەرقايسى قەبىلىلەرنىڭ ئەھۋالىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلگىلى بولمىغانلىقى ئۈچۈن بۇ ھەقتە بىر مەزگىل ساقلاپ تۇرۇشنىڭ ياخشى بولىدىغانلىقىنى تەۋسىيە قىلدى. ئەمما ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ پىكىرلەرگە قارشى چىققان ھالدا:

— ئىت ۋە بۆرىلەر مېنى چىشلەپ پارچە - پارچە قىلىۋېتىدىغان ئىش بولسىمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قارار قىلغان ھۆكۈمنى ھەرگىزمۇ ئەمەلدىن قالدۇرمايمەن، دېدى ۋە ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قوشۇنىنىڭ يولغا چىقىشىغا بۇيرۇق بەردى.

قوشۇن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەلىپىسىنىڭ كېلىشىنى ساقلاپ تۇراتتى. قوشۇندىكىلەر ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ پىيادە مېڭىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئابدۇرەھمان ئىبنى ئەۋف

رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خەلىپىنىڭ ئارقىسىدا، ئۇنىڭ ئىتنى يېتىلەپ كېلىۋاتاتتى. ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئىتتىن چۈشمەكچى بولدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنى ئىتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇۋېرىشنى ئىشارەت قىلدى. ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ـــ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ خەلىپىسى! يا سەن ئۇلۇغىڭنىڭ ئۈستىگە مىنگىن ياكى مەن ئۇلۇقىمدىن چۈشەي، دېدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، سەنمۇ چۈشمەيسەن، مەنمۇ مىنمەيمەن، تاپانلىرىم ئاللاھ يولىدا بىر سائەت بولسىمۇ توپىغا مىلەنسۇن. شۈبھىسىزكى، غازىلار تاشلىغان ھەر بىر قەدەم ئۈچۈن يەتتە يۈز ھەسسە ساۋاپ يېزىلىدۇ، يەتتە يۈز ھەسسە ئۇلۇغلىنىدۇ. يەتتە يۈز گۇناھى كەچۈرۈلىدۇ، دەپ جاۋاب بەردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قورال - ياراقلىرىنى تولۇق ئېسىپ، ئۇرۇشقا قېتىلىش ئۈچۈن كەلگەنىدى. ئۇ، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تەرەپكە بۇرالدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى كۆرۈشى بىلەن سورىدى:

_ بىلال! سەن قەيەرگە؟

ـــ ئوسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قوشۇنى بىلەن ئۇرۇشقا چىقىش ئۈچۈن سەندىن رۇخسەت سوراپ كەلدىم.

ـــ سەن بۇ يەردە قالغىن، بىلال!

ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ خەلىپىسى! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئىچىمدە بىر ئارامسىزلىق بار، شۇڭا جىھادقا چىقىشقا قارار بەردىم.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ــ بىلال! بۇ يەردە مېنىڭ ساڭا ئېھتىياجىم بار.

ــ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ خەلىپىسى! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «مۆمىنلەرنىڭ ئەمەللىرىنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىشتۇر.» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم. شۇنىڭ ئۈچۈن تاكى ئۆلگەنگە قەدەر ئاللاھ يولىدا ئۇرۇش قىلىش ئارزۇسىدا بولدۇم، دېدى.

ــ ئاللاھ ھەققىدە سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، بىلال!... مەن ئۈچۈن بولسىمۇ بۇ يەردە قېلىپ قال. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بېشىنى ئەگدى ۋە جىم بولدى.

ــ گەپ قىلمامسەن، ماقۇل بولدۇڭمۇ؟

ــ سەن ئۇنداق دېسەڭ قالاي. بۇنى ئاڭلاپ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تەرەپكە بۇرۇلدى ۋە:

ئى ئۇسامە! سەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە ئىش كۆر. يۈرۈشنى خۇزائە تەرەپلەردىن باشلا، ئاندىن دۈشمەننى تۆگىلىرىڭنىڭ ئاستىدا يەكسان قىل، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇيرۇقلىرىدىن ھېچ بىرىنى تاشلاپ قويما. ئۇنىڭغا قىلغان ۋەدىلىرىڭدىن يېنىۋالما.

ــ باش ئۈستىگە.

ئەگەر سەن مۇۋاپىق دەپ قارىساڭ، ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ماڭا ياردەملىشىشكە قالدۇرۇپ قويغىن.

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قوشۇنى ئىچىدە ئىدى. ئۇنىڭغا چىقىش ئۈچۈن ئىشارەت قىلىندى. ئۇ چىقتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قول ئىشارىسى ئارقىلىق

قوشۇننىڭ قوزغىلىشىغا بۇيرۇق بەردى ۋە:

ــ ئاللاھنىڭ ئىزنى بىلەن ئاتلىنىڭلار، دېدى.

قوشۇن ئاتلاندى، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھەمراھلىقىدا مەدىنە تەرەپكە قاراپ يۈرۈلدى.

پەزىلەت مۇسابىقىسى

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن ئانچە ئۇزۇن ئۆتمەي خېلى كۆپ قەبىلىلەر ئاللاھنىڭ دىنىنى تاشلاپ ئۆزلىرىنىڭ بۇرۇنقى دىنلىرىغا قايتىپ كېتىشكەن ئىدى. بەزى قەبىلىلەر بولسا زاكات بېرىشنى رەت قىلىشتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ دىندىن قايتقانلار بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن قوشۇن تەشكىللىدى. بۇ قوشۇن دىندىن قايتقانلار ئۈستىدىن غالىپ كېلىپ، ئۇرۇشتا يېڭىلگەنلەرنى مەيلى خالىسۇن ياكى خالىمىسۇن بۇندىن بۇرۇن بېرىپ كېلىۋاتقان زاكاتنى بېرىشكە مەجبۇر قىلدى.

دىندىن قايتىش ھەرىكەتلىرى باستۇرۇلغاندىن ۋە مەدىنە بۇرۇنقىدەك تىنچلىق ھالەتكە كەلگەندىن كېيىنكى باھار ئايلىرىنىڭ بىر كېچىسى، چىرايلىق پەردىسىنى ھەر تەرەپكە يايغان تولۇن ئاينىڭ يورۇقى ئاستىدا بىر سۆھبەت باشلانغان ئىدى. بۇ يەردىكى سۆھبەت ئۇنىڭدىن بۇنىڭدىن سۆزلىشىش بىلەن باشلانغان بولۇپ، گەپتىن گەپ چىقتى، دېگەندەك سۆھبەت تېمىسى ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ دىندىن يانغانلار ئۈستىدىن ئېلىپ بارغان ئۇرۇشىنىڭ ئۇتۇقلىرى ۋە

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئىسلامغا قوشقان تۆھپىلىرىگىچە بىرىپ توختالدى. سۆھبەتكە قېتىلغانلاردىن بىرى:

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ناھايىتى نازۇك ۋە كىشىلەر تەرىپىدىن ياخشى كۆرۈلىدىغان بىرىدۇر، بۇنىڭدا ھېچ شۈبھە يوق، ئۇ يەنە ناھايىتى جەسۇر ۋە شىجائەتلىكتۇر. ئەمما پىداكارلىقتا ئۇنىڭ بىلەن تەڭ دەرىجىدە بولغان بەزى كىشىلەر ئۇنتۇلۇپ قېلىنىۋاتىدۇ. ئەسلىدە پىداكارلىقتا ئۇنىڭ بىلەن تەڭ باراۋەر بولغان كىشىلەر ئۇنتۇلماسلىقى كېرەك ئىدى، دېدى.

ـــ ئۇنتۇلۇپ قېلىنىۋاتقان بۇ كىشى كىم؟

ـــ بىلال.

ـــ بىلال ئىبنى رىباھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇ؟

ـــ شۇنداق.

ـــ ئۇ قانداقمۇ بۇنداق سەل قارىلىپ قېلىشقا دۇچ كەلسۇن؟ بۇنداق ئىنساپسىزلارچە مۇئامىلىنىڭ سەۋەبى نېمە؟

ـــ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىنتايىن ئېغىر سىناقلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا بۇنداق سىناقلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزمىدى.

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنداق سىناقلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزمىدىمۇ؟! ... ئازاب ۋە قىيناشلارغا دۇچ كەلمىدىمۇ؟! ... ھوشىدىن كەتكۈچە، يۈز ـ كۆزلىرىدىن قانلار ئاققۇچە دۇمبالانمىدىمۇ؟

ـــ ئەلۋەتتە ئۇمۇ باشقىلارغا ئوخشاشلا بۇنداق سىناقلارغا دۇچ كەلدى ئەمما ئادەمنى قورقۇتۇپ جېنىنى ئالغىدەك دەرىجىدىكى

قىيناشلارغا دۇچ كەلمىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئاشۇ ئازاب ۋە قىيناشلار نەتىجىسىدە ئۆلۈم ھەتتا ئۇنىڭغا جان تۇمۇرىچىلىك يېقىن قالغانلىقىنى ھېس قىلغىدەك دەرىجىدە قىيناشلارنى بېشىدىن كەچۈرگەن ئىدى. شۇنداق بولسىمۇ ئۇ ئۆز دىنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئازراقمۇ تەۋرىنىپ قالمىغانىدى. بۇندىن باشقا يەنە ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۇنى ھىمايە قىلىدىغان قەبىلىسى بار ئىدى. ياردەم سورىسا سورىيالايدىغان، ئۇنىڭغا قىلىنغان قىيىن ـ قىستاقلارغا توسقۇنلۇق قىلغىدەك كىشىلەرگىمۇ ئېرىشەلەيتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا كەلسەك، ئۇ بىر قۇل ئىدى. ناۋادا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئۆلتۈرىۋەتسە ئۇنى نېمە ئۈچۈن ئۆلتۈرگەنلىكى ھەققىدە سوراققا تارتىلمايدىغان خوجايىنى بار ئىدى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنداق پالاكەتلەرنىڭ كېلىش ئېھتىماللىنى بىلىپ تۇرۇپ ئىسلامنى قوبۇل قىلىپ، ئىمانىنى ئاشكارىلىغان، خوجايىنىنىڭ باتىل ئېتىقادلىرىغا قارشى جەڭ ئېلان قىلغان، خوجايىنىنىڭ زەردىسىنى قايىنىتىپ، ئۆز ئەقىدىسىدە قەتئىي تەۋرەنمەي تۇرغان. خوجايىنىنىڭ تەھدىدلىرىگە قىلچە پەرۋا قىلماستىن، ئۇنىڭ قىيناشلىرىغا سەۋر بىلەن تاقابىل تۇرغان، قىيناش ئۈستىگە قىيناشلارنىڭ جەۋر ـ جاپاسىنى تارتقان بولسىمۇ بىرەر قېتىم ئاھ، دەپ قالمىغان، ئۆلۈم كۆز ئالدىغا كېلىپ قالغانلىقىنى كۆرگەندەك بولغان، ئەمما بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ ئىمانى تېخىمۇ ئاشقان. سۆزلىگۈچىنىڭ ھەمراھى ئۇنىڭغا جاۋابەن:

ــ سېنىڭچە ئۆلۈشكە ئاز قالغىچە قىينىلىشقا دۇچ كەلگەنلەر پەقەت يالغۇز بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مىدى؟... مۇسۇلمانلاردىن ناھايىتى كۆپ ساندىكى كىشىلەر ئۆلۈم بىلەن يۈزمۇ يۈز كېلىپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com

قالغانىدەك دەقىقىلەرنى بېشىدىن كەچۈرگەنىدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇ شۇنداققۇ...

— بۇ ئىش قاچان بولغان ئىدى؟

— قۇرەيشنىڭ ئارقىدىن ئىز قوغلاپ ماڭىدىغانلىقىنى، تۇتىۋېلىپلا قالسا ئۆلتۈرۈۋېتىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلىپ تۇرۇپ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ھىجرەتكە ئاتلانمىدىمۇ؟ بۇلارنى بىلىپ تۇرۇپ يەنىلا ئۆز ئەقىدىسى يولىدا ئۆلۈشكىمۇ رازى بولغان ھالدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھىجرەتتىكى ھەمراھى بولمىغانمىدى؟

— ئۇغۇ شۇنداق، ئەمما قۇرەيش ھەر ئىككىلىسىنىلا تۇتالمىدى. ناۋادا ئۇ قۇرەيشنىڭ قولىغا چۈشۈپ ئېغىر قىيناش سىناقلىرىغا دۇچ كەلگەن بولسا كىم بىلىدۇ، ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان ياكى بېرەلمەيدىغانلىقىنى شۇ چاغدا بىلگىلى بولاتتى. قۇرەيش قولىغا چۈشۈرگەندىن كېيىن خۇددى بەزى بىر مۇسۇلمانلارنى قولغا چۈشۈرگەندە ئۇلارنى قاتتىق قىيناش ئارقىلىق ئىمانىغا ھاقارەت بولىدىغان بەزى سۆزلەرنى ئۇلارغا مەجبۇرى سۆزلەتكىنىدەك ئۆزلىرى ئاڭلاشنى خالايدىغان ئاشۇنداق سۆزلەرنى ئۇنىڭغا سۆزلىتىپ سېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى. كىم بىلىدۇ دەيسەن خۇددى مۇشرىكلار ئەممار ئىبنى ياسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قاتتىق قىيىنغاندا ئۇ قىيناشلارغا بەرداشلىق بېرەلمەي ئۇلارنىڭ ئارزۇ قىلىدىغان سۆزلىرىنى سۆزلەپ سالغىنىدەك سۆزلەپ سېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى.

— ئەممار ئىبنى ياسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا كەلسەك مۇشرىكلارنىڭ چىدىغۇسىز ئازابلىرىغا چىداشلىق بېرىپ كەلگەن

بولۇپ، ھەتتا ئەبۇ جەھل ئۇنىڭ ئىنسىنىڭ ئەۋرەت يېرىگە نەيزە سانجىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەندىمۇ چىداشلىق بەرگەن، بۇ چىداشلىقى تاكى ئىتىسىغا ئېتىلغان تاشلارنىڭ ئىتىسىنى ئۆلتۈرۈپ قويغىلىۋاتقانلىقىنى كۆرگەنگە قەدەر داۋام قىلغان ۋە بۇ جەرياندا ئەقىدىسىگە داغ تەگكۈزىدىغان بىر ئېغىز سۆزمۇ قىلمىغان ئىدى. ئاخىرىدا ئوتتا قىزىتىلغان تاشلارنى ئۇنىڭ كۆكسىگە قويۇپ كۆيدۈرۈشكە باشلىغاندا ئۇ سۆزلەرنى سۆزلەشكە مەجبۇر بولۇپ قالدى. مۇشۇنچىۋالا ئىشلار بولۇپ ئۆتكەندە ئەمدى سەن قوپۇپ ئۇنى ئەيىپلەمسەن؟ ھەمدە ئاللاھ ئۇنى مەغپىرەت قىلىپ:

«كىمكى ئاللاھقا ئىمان ئېيتقاندىن كېيىن ئىماندىن يېنىۋالسا، ـ قەلبى ئىمان بىلەن مۇستەھكەم تۇرسىمۇ مەجبۇرلاش ئاستىدا (ئاغزىدىلا) ئىماندىن يانغانلىقىنى بىلدۈرگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا...»

دەپ ئۇنىڭ ھەققىدە ئايەت نازىل قىلغان كىشىنى چىشلەپ تارتامسەن؟

ــ ھەي ئاغىنە، سۆزلىگەنلىرىمنى خاتا چۈشەنمە، مەن بۇلارنى دېيىش ئارقىلىق ئۇنى چىشلەپ تارتماقچى ئەمەس، مەن بۇ سۆزلەرنى پەقەت بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاشۇنداق ئېغىر ئازاب ئىچىدە تۇرۇپمۇ مۇشرىكلارنى خوش قىلغىدەك بىرەر ئېغىز سۆز قىلمىغانلىقىنى ئەسكەرتىش ئۈچۈن مىسال ئورنىدا كەلتۈردۈم. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ نېمىدېگەن چىداشلىق بىر ئادەم دەيمەن، ھەر يوغان قىيا تاشنىڭ ئاستىدا ئىگىرىسىمۇ، قىينالسىمۇ ئەمما ئۇنىڭ ئاغزىدىن پەقەتلا دۈشمەنلىرىنى غەزەپلەندۈرىدىغان سۆزدىن باشقا ھېچقانداق بىر سۆز چىقىپ قالمىغان... ئەينى چاغدىكى زوراۋانلارنىڭ زوراۋىنى ئەبۇ جەھل ئۇنىڭ بېشىدا تۇراتتى. بىلال

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تاشلارنىڭ ئاستىدا، ئىگە بولغۇچىسى بولمىغان، ھېچ بىر ماغدۇرى قالمىغان ئەھۋالدىمۇ ئەبۇ جەھلنى رەسۋا قىلىۋەتكەن ئىدى. ئۇنىڭ غۇرۇرىنى يەرگە ئۇرۇپ، ئۇنى ساراڭ قىلىپ قويغىلى تاسلا قالغانىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قويۇپ بېرەي دېسە ئۆزىنىڭ يېڭىلىپ قالغانلىقىغا، ئۆلتۈرۈۋېتەي دېسە ئاجىز كېلىپ قالغانلىقىغا بىر ئىسپات بولاتتى. دېمەك، ئۇ ھەقىقەتەن ئامالسىز قالغان ئىدى. تېخىمۇ توغرىسىنى ئېيتقاندا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قىيا تاشنىڭ ئاستىدا ئىنجىقلاپ يېتىپمۇ رىياسىز بىر ھالەتتە ئۇنىڭغا قارىغاندا ئاكتىپ ئورۇنغا چىققان ئىدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى سېتىۋالغىلى كەلگەندە بولسا بىلال ئاللىقاچان ئۇلارغا ئۆزىنى سېتىۋېتىشتىن باشقا يول تاپالمىغىدەك مەجبۇر ئورۇنغا چۈشۈرۈپ قويغان ئىدى. چۈنكى، ئۇلار ئۇ چاغدا ئۆزلىرىنىڭ شۇ چاغدىكى قىيىن ھالەتلىرىدىن، ھەم بۇ ھېچقانداق قىيناش كار قىلمايدىغان بۇ قۇلنى قانداق بىر تەرەپ قىلىشنى بىلەلمەس ھالغا كەلگەن ئىدى. ئۇلار بۇ قۇلنىڭ خوجايىنى، ئۇنىڭ بويىنغا سېلىنغان قۇللۇق سىرتمىقىنىڭ ئارغامچىسى يەنىلا ئۇلارنىڭ قولىدا ئىدى. ئەمما ئۆزلىرىنىڭ غۇرۇرلىرىنى ئاياق - ئاستى قىلىپ چەيلىۋەتكەن بۇ ئاجايىپ قۇلنى قوللىرىدىن چىقىرىۋېتىشنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن بىر كۆڭۈل ئاراملىقى بولىدىغانلىقىنى بىلگەنلىكى ئۈچۈن ئۇنى سېتىشقا مىڭ مەرتىۋە رازى بولۇشقانىدى، يەنە ھەر كۈنى ئۇنى بوي ئەگدۈرەلمەسلىكتىن كېلىپ چىقىدىغان بىئاراملىقلىرىنى ئاخىرلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئۇنى سېتىۋېلىش تەلپىگە دەرھال ماقۇل بولدى. بۇلاردىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدىكى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سىنالغانلار ئۈچۈن تەڭدىشى بولمىغان بىر ئۈلگىدۇر.

ــ سۆزلىگەندە بىر ئاز ئويلىنىپ گەپ قىلغىن... ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ دەرىجىسىگە ھېچكىم تەڭلىشەلمەيدۇ. ھېچكىم ئۇنىڭ دەرىجىسى ھەققىدە باشقىچە قاراشتا بولمىسۇن! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھىجرەت قىلماقچى بولغاندا ئۇنى ھىجرەتتىكى سەپەردىشى قىلىپ تاللىغىنى، ئۇنى مۇسۇلمانلارغا نامازدا ئىمام بولۇپ بېرىشكە تەيىنلىگىنى، ئۇنىڭ ھەققىدە: «ئەگەر ئىنسانلار ئىچىدىن بىرىنى ئۆزەمگە دوست تۇتماقچى بولسام ئەلۋەتتە ئەبۇ بەكرىنى دوست تۇتقان بولاتتىم.» دېگىنىنى ئۇنتۇما. مۇسۇلمانلارمۇ ئۇنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خەلىپىسى قىلىپ سايلىمىدىمۇ؟

ــ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھىجرىتىدە ئەبۇ بەكرىنى سەپەرداش قىلىپ سايلىغان بولسا باشقا بىرىنى ئەمەس دەل بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى بەيتۇلمالنىڭ ساقلىغۇچىسى قىلدى. بۇمۇ ئۇنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىدىكى مەرتىۋىسىنىڭ يۇقىرىلىقىنىڭ دەلىلىدۇر.

ــ ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە باشقا مۆمىنلەر ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن قالسىلا مۇسۇلمانلار ئىچىدە ئەڭ ئۈستۈن ئورۇندا تۇرىدىغانلىقىغا شاھىت بولغان ۋە بۇ ئاساستا ئۇنىڭغا بەيئەت قىلغان.

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ پەزىلەتلىك بىرى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىدىغانلاردىندۇر. چۈنكى، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئازات قىلغان كۈنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىزنىڭ پېشۋايىمىز، ئۇ پېشۋايىمىزنى ئازات

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

قىلدى، دېگەن ئىدى.

— ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولمىغىنىدا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھىدايەت يولىغا مېڭىپ، زۇلمەتتىن قۇتۇلالارمىدى؟

— شۈبھىسىزكى، ئاللاھنىڭ ئىنايىتى بولمىغىنىدا ھېچبىرىمىز ھىدايەتكە ئېرىشەلمىگەن بولاتتۇق.

ئۇلارنىڭ سۆھبىتى ناھايىتى مەنتىقلىق ئۇسلۇب بىلەن داۋام قىلىۋاتقاندا ئۇلاردىن بىرى ئارقىسىغا بۇرۇلۇپ قاراپ بىر ئادەم سايىسىنىڭ ئۆزلىرى تەرەپكە قاراپ يېقىنلىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى ۋە سورۇندىكىلەرنى جىم بولۇشقا ئىشارەت قىلدى. ئولتۇرغانلار: «نېمە دەيسەن؟» دەپ سوراشتى. ئۇ بولسا: «بىلال كېلىۋاتىدۇ.» دەپ جاۋاب بەردى.

ئۇلار دە - تالاشلىرىنى توختىتىپ جىم بولۇشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يېتىپ كەلدى. ئولتۇرغانلارغا سالام بەردى ۋە بىللە ئولتۇردى. ئۇ يەردىكىلەر جىمجىتلىقنى داۋام قىلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئولتۇرغانلارنىڭ بىر - بىرىگە قارىشىپ قويۇشۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ بۇ يەردە بىرەر ئىش بارلىقىنى پەرەز قىلدى ۋە:

— بىرەر ئىش بولدىمۇ؟ دەپ سورىدى. ئۇلاردىن بىرى:

— سېنىڭ پەزىلەتلىرىڭ بىلەن ئاللاھنىڭ ساڭا ئاتا قىلغان ئىنايەتلىرى ھەققىدە سۆزلىشىپ ئولتۇراتتۇق، دېدى.

— مەن بولسام پەقەت بىر ھەبەشلەردىنمەن. بۇندىن بۇرۇن بولسا بىر قۇل ئىدىم.

سورۇندىكىلەرنىڭ بىرسى جۈرئەت قىلغان ھالدا:

ـــ بۇ يەردىكىلەر سېنىڭ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىنمۇ پەزىلەتلىكرەك ئىكەنلىكىڭنى دېيىشىۋاتىدۇ، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ چىرايى ئۆڭۈپ كەتتى ۋە ئاچچىقلانغان هالدا ئورنىدىن تۇرۇپ كېتىپ شۇنداق دېدى:

ـــ مېنى قانداقمۇ ئۇنىڭدىن ئۈستۈن چاغلىغىلى بولسۇن! مەن بولسام ئۇنىڭ ياخشىلىقلىرىدىن بىرىمەن.

جىهادقا تەييارلىنىش

ئىسلام قوشۇنى ئىراقتا ئىران قوشۇنى بىلەن، شامدا بىزانس قوشۇنى بىلەن ئۇرۇشىۋاتاتتى. بۇ ئۇرۇش يېڭىدىن قۇرۇلغان ياش بىر دۆلەت بىلەن دۇنياغا هاكىم بولۇپ كېلىۋاتقان ئىككى چوڭ دۆلەت ئوتتۇرىسىدا داۋام قىلىۋاتاتتى. غەلىبە خەۋەرلىرى مەدىنىگە يېتىپ كېلىش بىلەن كىشىلەرنىڭ چېھرىلىرىدە سۆيۈنۈش كۈلۈمسىرەشلىرى جىلۋە قىلاتتى ۋە كۆڭۈللەرگە جىهادقا قاتنىشىش ئىشتىياقى تۇتىشاتتى. ئالەم بوشلۇقىدا يېڭى بىر دەۋرنىڭ، يەنە بىر سەھەرنىڭ ئالامەتلىرى، شەرەپ، ئابروي ۋە هاكىمىيەتكە تولغان يېڭى بىر دەۋردىن بېشارەت بەرمەكتە ئىدى. بۇ خەۋەرلەردىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ خەۋەردار بولۇپ تۇرغان بولۇپ ئۇ بۇنىڭدىن تولىمۇ سۆيۈنۈش ئىچىدە ئىدى. ئەمما كۆپىنچە ۋاقىتلاردا بۇ سۆيۈنۈشنىڭ ئارقىدىن كۆڭلى يەنە غەمكىن بولاتتى. مۇجاھىدلار بىلەن بىرلىكتە جىهادقا قاتنىشالمىغانلىقىدىن كۆڭلى بەكلا يېرىم ئىدى. كۆڭلىدە ئۆزىگىمۇ جىهادقا قاتنىشىش پۇرسىتىنىڭ بېرىلىشىنى تۆت كۆز بىلەن كۈتۈۋاتاتتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ جىهادقا چىقىشىغا رۇخسەت بەرمەي، خۇددى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنى ئۆز يېنىدا ئېلىپ قالغىنىدەك

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۆز يېنىدا ئېلىپ قالغان ئىدى. كۈنلەر شۇ تەرىقىدە ئۆتۈۋەردى، غەلىبە خەۋەرلىرى ئارقا ـ ئارقىدىن كېلىشكە باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنىڭ جىھادقا چىقىش ئارزۇسىنى داۋاملىق تەكرارلاپ تۇردى. جىھادقا چىقىشقا تاقىتى تاق بولغان ئىدى. ئۇ يەنە بۇ تەلىپىدە قاتتىق تۇرماقچى بولۇپ تۇرغاندا ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ خەلىپىسى بولغان ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئاغرىپ قالدى، شۇنىڭ بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ ساقىيىشىنى ساقلىماقچى بولدى. ئەمما ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كېسىلى ئېغىرلىشىپ ئورنىغا ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى خەلىپىلىككە تەۋسىيە قىلدى. ئارقىدىن ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋاپات بولدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنى قاراڭغۇلۇقتىن يورۇقلۇققا ئېلىپ چىقىشقا ۋاستە بولغان، ئېغىر زۇلۇم ۋە قىيناشلاردىن ئازات قىلغان بۇ ئىنساننىڭ ۋاپاتى ئۈچۈن ناھايىتى قاتتىق قايغۇردى. چۈنكى بۇ ئىنسان ئۆزىنىڭ ناھايىتى تۆۋەن بىر قۇللۇق مەرتىۋىدىن قۇتۇلۇپ، شەرەپلىك بىر ئىنسان بولۇشىغا ۋاستە بولغان ئىدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۆمىنلەرنىڭ ئەمىرى ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھۇزۇرىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن ئۆزىنىڭ جىھادقا چىقىش ئارزۇسىنى بىلدۈردى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭغا:

ــ ئى بىلال! سەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋە ئۇنىڭ خەلىپىسى ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىدا قالغىنىڭدەك مېنىڭ قېشىمدا قېلىشنى خالىمامسەن؟ دېدى.

ــ ئى مۆمىنلەرنىڭ ئەمىرى! جىھادقا شۇنچىلىك ئىشتىياقىم باركى، بۇنىڭدىن ۋاز كېچەلمىگىدەكمەن، دېدى.

ــ بۇ يەردە قالساڭچۇ، بىلال! مەن ساڭا موھتاج.

ــ ئاللاھ ئۈچۈن ماڭا رۇخسەت قىلغىن، مېنى جىھادنىڭ ساۋابىدىن مەھرۇم قىلما.

ــ بوپتۇ ئەمىسە... خالىغىنىڭچە بولسۇن.

ــ شامغا بېرىپ ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قوشۇنىغا قېتىلىمەن.

ــ ئاللاھنىڭ بەرىكىتى بىلەن بارغىن.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خوشلۇقىدىن قويغان ـ تۇتقىنىنى بىلەلمەس ھالغا كەلگەن ئىدى. نىمىلا دېگەن بىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئۆزۈن ۋاقىتلاردىن بېرى ئەمەلىيلەشمىگەن جىھاد ئارزۇسى ئەمەلگە ئاشقان ۋە ئاشىقانە تەشنا بولغان جىھاد قويىنغا ئۆزىنى ئېتىش پۇرسىتى ئۇنىڭ تەقدىرىگە يېزىلغان ئىدى. ئۆزىنىڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن نۇرغۇن ئازاب ـ ئوقۇبەتلەرگە دۇچار بولغان ئاللاھنىڭ دىنىنى تارقىتىش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئۇنىڭ تەقدىرىگە يېزىلغان ئىدى. ئۇ ئاسارەتكە تۇتۇلغان بىرىنىڭ ئەركىنلىككە ئېرىشكىنىدەك بىر ئازادىلىك بىلەن ئۆيىگە بېرىپ ئايالى بىلەن كۆرۈشتى. ئۇنىڭ يۈزى خۇشاللىقتىن نۇرلىنىپ كەتكەنىدى. ئايالى دەرھال سورىدى:

ــ ياخشىلىقتۇر، ئىنشائاللاھ!

ــ سەپەرگە... سەپەرگە...

ــ قەيەرگە؟

ــ شامغا... جىھادقا...

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن ئايالى ئاللاھنىڭ رازىلىقىغا

ئېرىشىش ئۈچۈن سەپەرگە ئاتلىنىپ، يېقىنلىرى، يۇرت ـ ماكانلىرىنى ئارقىغا قالدۇرۇپ شام تەرەپكە قاراپ ماڭدى. مەدىنە بولسا ئۇلارنى ئارقىدىن ئۇزىتىپ قالدى. ئۇلار كېچە ـ كۈندۈز دېمەي سەپەر قىلدى. يول بولسا ئۇلارنىڭ ئۇلاغلىرىنىڭ ئاياقلىرى ئاستىدا سىيرىلغاندەك بولاتتى. ئاخىرى ئۇلار مەنزىلگە يېتىپ ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قوشۇنىغا قېتىلدى. ئۇلار قوشۇنىنىڭ شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە يۈرۈش قىلىۋاتقان بىر بۆلۈك تارمىقىغا قوشۇلۇپ ئۇدۇل قۇددۇس مەسجىدى تەرەپكە قاراپ يۈرۈپ كەتتى. مۇسۇلمانلار قۇددۇسنى قورشاۋغا ئالدى. بۇ قورشاۋ ئۇزۇن سۈردى. قەلئەنىڭ باش قوماندانى ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئۆزى كەلمىگىچە شەھەرنى مۇسۇلمانلارغا تاپشۇرۇپ بەرمەيدىغانلىقىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ خەۋەرنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا يەتكۈزدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ قوشۇن قوماندانىغا قۇددۇسقا يېتىپ بېرىشتىن بۇرۇن ئەھۋاللارنىڭ ياخشى ئىگەللىنىشى ئۈچۈن قوشۇن قوماندانلىرىنىڭ جابىيە دېگەن يەردە يىغىلىشىنى بۇيرۇدى. ئەبۇ ئۇبەيدە جابىيەگە كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئىدى. قوماندانلىق مەرتىۋىسىدىكى بارلىق كىشىلەر بىر يەرگە توپلانغان ئىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يېتىپ كەلدى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى يۈگۈرۈشۈپ دېگۈدەك ئۇنىڭ ئالدىغا باردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ ئۇنى قارشى ئېلىشقا چىققانىدى. ناماز ۋاقتى بولغاندا كىشىلەر ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەزان ئېيتىپ بېرىشى ئۈچۈن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ئەمر بېرىشىنى تەكلىپ قىلدى. ئەمر قىلىنىشى بىلەن بىلال ئەزان ئېيتىش ئۈچۈن ئورنىدىن تۇردى. پۈتۈن كىشىلەر سۈكۈت ئىچىدە تۇرۇشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېقىملىق ۋە جاراڭلىق

ئاۋازى خۇددى مەدىنىدە ياڭرىغىنىدەك بۇ يەردىمۇ ھەممە يەردە ياڭراشقا باشلاپ كىشىلەرنىڭ ئېگىدىكى تونۇش مەنزىرىلەرنى ئۆلارنىڭ ئالدىدا قايتا جانلاندۇرۇشقا باشلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولغانلار ئۆكسۈپ - ئۆكسۈپ يىغلاپ كېتىشتى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەتتا ساقاللىرى ھۆل بولۇپ كەتكۈچە يىغلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى كۆرمىگەنلەر بولسا قېرىنداشلىرىنىڭ يىغىسىغا قاراپ تەسىرلەنگىنىدىن يىغلاپ كېتىشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەزاننى ئوقۇپ بولغاندا بولسا كىشىلەر ھېچ شەپە چىقارماستىن ئولتۇرغان يېرىدە ئولتۇرۇشۇپ قېلىشقانىدى. ئاخىرىدا ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ نامازغا تەكبىر چۈشۈردى، خەلق ئۇنىڭ ئارقىسىدا سەپ تۇتۇپ خۇشۇ ئىچىدە ناماز ئوقۇشقا باشلىدى. نامازدىن كېيىن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئاچقۇچىنى تاپشۇرۇپ ئېلىش ئۈچۈن بەيتۇلمۇقەددەسكە ماڭماقچى بولدى. مۇسۇلمانلار ئۇنىڭ ئۈستىدىكى ياماقلىق كىيىملىرىنى ئالماشتۇرۋېتىشنى تەلەپ قىلدى ۋە ئۇنىڭغا سىدام ئاق رەڭلىك بىر كىيىمنى بەردى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ كىيىمنى كىيىپ، دولىسىغا پاختا رەختتىن توقۇلغان بىر يوپۇقنى ئارتتى. ئۇنىڭغا مىنىش ئۈچۈن بىرزانىس ئاتلىرىدىن بىر ئارغىماق كەلتۈرۈلدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئاتقا مىندى. ئات يەڭگىل قەدەم تاشلاپ، بويۇنتۇرۇقلىرىنى سىلكىپ - سىلكىپ مېڭىشقا باشلىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ دەرھال ئاتتىن چۈشۈپ:

— ئەيىبكە بۇيرىماڭلار. قىيامەت كۈنى ئاللاھ سىلەرنى كەچۈرگەي، ناۋادا بۇلار بىلەن دىلىمغا بىر كىبىرلىك كىرىپ قالغىنىدا سىلەر ئۆز خەلىپەڭلەرنى ھالاكەتكە ئىتتەرگەن بولۇپ

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

قالاتتىڭلار. مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «دىلىدا زەررە چاغلىق كىبىر بولغان كىشى جەننەتكە كىرمەيدۇ.» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم. راست ئېيتقاندا سىلەرنىڭ ماڭا بەرگەن بۇ ئاق كىيىمىڭلار بىلەن بۇ ئارغىماقىڭلار مېنى غۇرۇردىن ھالاك قىلىشقا تاس قالدى، دېدى ۋە دەرھال ئۇستىدىكى كىيىمنى سېلىپ ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى ياماقلىق ئەمما پاكىز كىيىمىنى كىيدى.

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پاراڭلاشقان ھالدا قوشۇن بىلەن بىرگە بەيتۇلمۇقەددەس تەرەپكە قاراپ ئىلگىرىلەشكە باشلىدى. ئۇلار سېپىلنى قورشاپ تۇرغان قوشۇنغا يېقىنلاشقاندا قوشۇندىكىلەر مۆمىنلەرنىڭ خەلىپىسىنىڭ كىشىلەر ئارىسىدا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈشى بىلەنلا يەر - زېمىننى زىلزىلىگە سالغۇدەك سادا ياڭرىتىپ قۇددۇس خەلقىگە ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كەلگەنلىكى بىلەن خوش بېشارەت بېرىشكە باشلىدى. قۇددۇسنىڭ قوماندانى ئۆمەر رەزىياللاھۇ ئەنھۇنى كۆرۈش ئۈچۈن شەھەر سېپىلىنىڭ ئارقىسىدىن بېشىنى چىقىرىپ ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى يېقىندىن كۆرۈشنى تەلەپ قىلدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يېنىدىكىلەردىن ئايرىلىپ ئۆزى يالغۇز ئالدىغا قاراپ ماڭدى. سەپداشلىرى ئۇنىڭغا بىرەر يامانلىق يېتىپ قېلىشىدىن ئەندىشە قىلىشىپ ئۇنى توسۇپ قالماقچى بولدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارغا: ئېيتقىنكى، «بىزگە پەقەت ئاللاھنىڭ تەقدىر قىلغان نەرسىسى يېتىدۇ، ئۇ بىزنىڭ مەدەتكارىمىزدۇر. مۆمىنلەر ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلسۇن (يەنى مۆمىنلەر ھەممە ئىشنى ئاللاھقا تاپشۇرسۇن، ئۇندىن باشقا ھېچ ئەھەدىگە يۆلەنمىسۇن).» دېگەن ئايەتنى ئوقۇدى ۋە تۆگىسىگە مىنىپ، ئىمان بىلەن تولغان بىر يۈرەك بىلەن سېپىل تەرەپكە

قاراپ ئۇدۇل يۈرۈپ كەتتى. شەھەرنىڭ باشلىقى ئۇنى كۆرۈشى بىلەن:

ــ ئۇ... ئاللاھقا قەسەم قىلىمەنكى، ئۇ، مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇللاھنىڭ دوستى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ! ... دەرۋازىلارنى ئېچىڭلار، دەپ ۋارقىرىدى.

دەرۋازا ئېچىلدى. كىشىلەر ئۇلار بىلەن توختاملىشىدىغان شەرتلەر ھەققىدە ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىغىلىشتى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ ئەھۋاللارنى كۆرۈپ كۆزلىرىگە ياش ئالدى ۋە ئاللاھقا شۈكرە ئېيتىش ئۈچۈن ئۆلۈغنىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ سەجدىگە باش قويدى.

مانا مۇشۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار قۇددۇسقا كىردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئىدى. ئۇلار ئاللاھنىڭ ئۆزلىرىگە مىراس قىلىپ بەرگەن بۇ شەھەرنى ئايلىنىشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىگە: «شۈبھىسىزكى، ئاللاھ ئىران ۋە ۋىزانسنىڭ سەلتەنىتىنى مۇسۇلمانلارغا مىراس قىلىپ بېرىدۇ.» دېگەن كۈننى ئېسىگە ئالدى ۋە: ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى! سەن ھەرۋاقىت ئەڭ توغرا سۆز قىلغۇچىسەن. ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! سېنىڭ سۆزلىرىڭنى يالغانغا چىقارغانلار شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە قەيەرلەردە؟! ئۇلار كېلىپ بۇ ئاپ - ئاشكارا بولغان غەلىبىنى بىر كۆرمىسۇنمۇ؟ ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى سەن قەيەردە؟ ئۇلۇغ فەتھى كۈنىدە مەن سېنىڭ يېنىڭدا بولغىنىمدەك ھازىرمۇ خۇددى سەن بىز بىلەن بىرگە تۇرغاندەك ھېس قىلماقتىمەن. سەن مېنىڭ يېنىمدا... سەن مېنىڭ يېنىمدا... دەپ پىچىرلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياشلار ئاقتى ۋە ئۇ ئۆز - ئۆزىگە:

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرىسى

ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ساڭا ئاللاھنىڭ رەھمىتى بولسۇن! دېگەن سۆزلەرنى تەكرارلىدى.

قۇللۇق

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شامدا يېڭىدىن مۇسۇلمان بولغان قېرىنداشلىرى بىلەن بىرگە ئولتۇرغاچ ئۇلارغا دىنلىرىنى ئۆگىتىۋاتاتتى. ئۇلاردىن بىرسى:

ــ ئىسلام ھاراق، قىمار، زىناغا ئوخشاش نۇرغۇن نەرسىلەرنى ھارام قىلىپتۇ. يۇ نېمە ئۈچۈن قۇللۇقنى ھارام قىلمىغاندۇ؟ دەپ سورىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ــ دۇنيادا ئىشلارنىڭ يۈرۈشىشى ۋە ئۆز يولىدا داۋام قىلىشىدا قۇللارنىڭ رولىنىڭ ناھايىتى چوڭ ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر. ناۋادا ئىسلام قۇللۇقنى بىردىنلا بىكار قىلىۋەتسە قۇل ئىگىلىرى ناھايىتى چوڭ زىيانغا ئۇچرايتتى. بۇنىڭ بىلەن بىرگە قۇللارغىمۇ، جەمئىيەتكىمۇ بىرمۇنچە زىيانلار بولغان بولاتتى. قۇل ئىگىلىرى زىيانغا ئۇچراش بىلەن بىرگە يەنە ناھايىتى نۇرغۇن قولمۇ ئىشسىز، ئىگىسىز قالاتتى. ئۆزلىرىنىڭ قورسىقىنى تويدۇرۇپ ئىگە چىقىۋاتقان ياردەمچىلىرىدىن ئايرىلىپ قالاتتى. زۆرۈر بولغان ئېھتىياجلىرىنى قامداش ئۈچۈن بىرمۇنچە ناچار، ناشايان يوللارغا مېڭىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. بۇنىڭ بىلەن جەمئىيەت تەرتىپى بۇزۇلۇپ، ھەممە ئىش قالايمىقان بولۇپ كېتەتتى. ئىجتىمائىي نىزام تەرتىپتىن چىققان بولاتتى، دەپ جاۋاب بەردى. باشقا بىرىمۇ سۆزگە ئارىلىشىپ:

ــ ئۇنداقتا ئىسلام قۇللارنىڭ ھۆرلۈككە ئېرىشىشى ئۈچۈن

قانداق بىر تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويىدى؟ دەپ سورىغان سوئالىغا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

ــ ھېچقانداق بىر دىننىڭ قىلمىغىنىنى ئىسلام دىنى قىلدى. تەۋرات قۇل بولۇشقا بۇيرۇپ كەلگەن بولسا خىرىستىيانلىق ئۇنىڭغا قارشى چىقمىغان ئىدى. ئىسلام بولسا دەسلەپكى قەدەمدىلا ئىنسانلارغا قۇللارنى ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈشنى تەۋسىيە قىلدى. قۇللىرىدىكى قۇللىرىغا ھۆرلۈك بەرگۈچىلەرگە كەڭلىكى ئاسمان - زېمىنچە كېلىدىغان جەننەتلەرنى ۋەدە قىلدى. ئاللاھ بەندىلەرنىڭ قۇل ئازات قىلىشىنىڭ ئاللاھقا شۈكۈر قىلغانلىقنى ئىپادىلەيدىغان دەسلەپكى ۋەزىپىلىرىدىن سانىدى. ئۇلۇغ ئاللاھ قۇرئاندا سۈرە بەلەدنىڭ سەككىزىنچى ئايىتىدىن 16 - ئايەتلىرىگىچە: ئىنسان ئۈچۈن ئىككى كۆز، بىر تىل، ئىككى كالپۇك ياراتمىدۇقمۇ؟ ئۇنىڭغا ياخشى يول بىلەن يامان يولنى كۆرسەتمىدۇقمۇ؟ ئۇ داۋان ئاشمىدى. داۋان ئېشىشنىڭ نېمىلىكىنى قانداق بىلەتتىڭ؟ (داۋان ئېشىش دېگەن) قۇل ئازاد قىلماقتۇر ياكى ئاچارچىلىق كۈندە تۇغقانچىلىقى بولغان يېتىمگە ياكى توپىدا ياتقان مىسكىن (ھالى ناچار كەمبەغەل) گە تاماق بەرمەكتۇر.» دېدى.

سەۋەنلىك بىلەن ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغانلىقنىڭ كاپارىتى ھەققىدە: «مۆمىن ئادەمنىڭ مۆمىن ئادەمنى سەۋەنلىك بىلەن ئەمەس، قەستەن ئۆلتۈرۈشى ھېچ دۇرۇس ئەمەس، كىمكى بىرەر مۆمىننى سەۋەنلىك بىلەن ئۆلتۈرۈپ قويىدىكەن، ئۇ بىر مۆمىن قۇلنى ئازاد قىلىشى ۋە ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرىغا دىيەت (تۆلەم) تۆلىشى كېرەك.» دېيىش ئارقىلىق ئىسلامدا قۇللارنىڭ ھۆرلۈكىنى ئۇلارغا زۇلۇم قىلماستىن بېرىشنى تەلەپ قىلدى. بۇندىن باشقا يەنە قۇلغا زاكاتتىن بىر ئۈلۈش ئايرىغان بولۇپ، قۇللار بۇ زاكاتنى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

خوجايىنلىرىغا بىرىش ئارقىلىق ھۆرلۈككە ئېرىشىش يولىنى بەردى. بۇ ھەقتە ئۇلۇغ ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: «زاكات پەقەت پېقىرلارغا، مىسكىنلەرگە، زاكات خادىملىرىغا، دىللىرىنى ئىسلامغا مايىل قىلىش كۆزدە تۇتۇلغانلارغا، ئىنسانلارنى ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈشكە، قەرزدارلارغا، ئاللاھنىڭ يولىغا، ئىبنى سەبىللەرگە بېرىلىدۇ، بۇ ئاللاھنىڭ بەلگىلىمىسىدۇر، ئاللاھ (بەندىلىرىنىڭ مەنپەئىتىنى) ئوبدان بىلگۈچىدۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر.»

ئىسلام قۇللارنى ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈش سىستېمىسىنى «مۇكاتەبە ئەقد» بىلەن قانۇنلاشتۇرغان ئىدى. بۇنىڭ مەنىسى شۇكى: قۇل ئۆزىگە مەنپەئەتلىك بولغان بىر پۇل تېپىش پۇرسىتىگە ئىگە بولغاندا خوجايىنلىرىدىن ئۆزىنى ھۆرلۈككە چىقىشقا ماقۇل بولغۇدەك پۇلغا ئېرىشىشىلىشى ئۈچۈن ئىشلەشكە رۇخسەت بېرىلىشىنى سورىغاندا خوجايىنلىرى بۇنىڭغا رۇخسەت بېرىشكە مەجبۇر بولىدۇ. چۈنكى ئۇلۇغ ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: «قۇللىرىڭلاردىن توختام تۈزۈشنى تىلەيدىغانلار (خوجىسىغا مۇئەييەن پۇل - مال تۆلەش شەرتى بىلەن ئۆزىنىڭ ئازاد قىلىنىشىنى تىلەيدىغانلار) بىلەن، ئەگەر ئۇلارنىڭ ساداقىتىنى بايقىساڭلار، توختام تۈزۈڭلار، سىلەرگە ئاللاھ ئاتا قىلغان مال - مۈلۈكنىڭ بىر قىسمىنى (ئۆزلىرىنى ئازاد قىلىشقا ياردەم تەرىقىسىدە) ئۇلارغا بېرىڭلار...»

ئۈچىنچى بىرى سۆز باشلاپ:

— ئىسلام قۇلغا ياردەم بەرگەنمۇ، دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— ئىسلام قۇللارغا يۇمشاق، ياخشى مۇئامىلە قىلىشنى پەرز

قىلغان. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامۇ ھەممىشە قۇلغا چىرايلىق مۇئامىلە قىلىشنى تەۋسىيە قىلىپ كەلگەن ۋە: «ئاشۇ ئىككى زەئىپ بەندە يەنى قۇل بىلەن ئايال كىشى ھەققىدە ئاللاھتىن قورقۇڭلار» دەپ تاپىلىغان ئىدى. ھەتتا ۋاپاتىغا ئاز قالغاندا: نامىزىڭلارغا ۋە قۇللىرىڭلارغا ئەھمىيەت بېرىڭلار» دەپ تەۋسىيە قىلغان ئىدى. قۇل ئازات قىلىشقا بولسا، كىمكى بىر مۆمىن قۇلنى ئازات قىلسا ئۇ قۇل ئۇنىڭ ئۈچۈن جەھەننەمدىن قۇتۇلۇشنىڭ بەدىلى بولىدۇ.» دېيىش ئارقىلىق رىغبەتلەندۈرگەن ئىدى. قۇللار ئىسلام ھۆكۈمرانلىقى ئاستىدا ھەتتا ئۆزىنىڭ قۇللۇقىنىڭ ئاچچىقىنى ئۇنتۇپ شەپقەت ۋە مەرھەمەت بىلەن مۇئامىلە قىلىنغان ئىدى. بۇ شۇنچىلىك دەرىجىگە بارغانكى، بەزى قۇللار خوجايىنىنى ئۆز قەبىلىلىرىدىن، ھۆرلۈكلىرىدىن ئەلا بىلگەن ئىدى.

تۆتىنچى بىرى:

— بۇنداق بولۇشى مۇمكىنمۇ؟ دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خەدىچە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئانىمىز بىلەن توي قىلغاندا خەدىچە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئانىمىز ئۇنىڭغا زەيد ئىبنى ھارىس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قۇل ئورنىدا ھەدىيە قىلغانىدى. زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدا رازىلىق ۋە ئۆز خاھىشى بىلەن تۇردى. ھارىسە قەبىلىسىدىن بىر گۇرۇپپا كىشىلەر مەككىگە كېلىپ ئوغۇللىرى زەيد ئىبنى ھارىسە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ قايتۇرۇپ كېتىش ئۈچۈن سېتىۋالماقچى بولدى. ئۇلار تەلەپلىرىنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دېگەندىن كېيىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: ناۋادا زەيد سىلەر بىلەن كېتىشنى خالىسا مەن ئۇنىڭ ئۈچۈن ھېچقانداق ھەق ئالماستىن سىلەرگە قوشۇپ قويىمەن» دېگەن

ئۇيغۇر كىتاب تورى بىكىتى
www.uyghurkitap.com

ئىدى. ئەمما زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قۇللۇق ھالىتى بويىچە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىدا قېلىشنى تەلەپ قىلغان ئىدى. بۇنى ئاڭلىغان سورۇندىكىلەردىن بىرى:

— راستتىن ئېتىقادىدا بۇ ھەقىقەتەن ھەيران قالغۇدەك بىر ئىش ئىكەن، دېدى.

— ياق... ياق... بۇنىڭ ھەيران قالغۇچىلىكى يوق، چۈنكى، مۇسۇلمانلارنىڭ قۇللىرىغا بولغان شەپقىتى، خۇددى ئائىلىلىرىنىڭ ئۇلارغا بولغان مېھرى ـ شەپقىتى بىلەن ئوخشاش ئىدى. تېخىمۇ ئېنىقراق قىلىپ ئېيتقاندا ئائىلىسى ۋە ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىنى ئۇنتۇلدۇرغىدەك دەرىجىدە ياخشى مۇئامىلە قىلاتتى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مېنى ئازات قىلغان چاغدا مەن ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا باغلىنىپ قالدىم ۋە ماڭا بولغان ياخشى كۆرۈشى سەۋەبىدىن ئۇنىڭدىن ھېچ ئايرىلغۇم كەلمىدى. مەدىنىگە ھىجرەت قىلغاندىن كېيىنمۇ ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپ تاكى ئۇنىڭ ئازات قىلغۇچىسى بولۇپ ئايرىم ياشاشقا كۆنگەنگە قەدەر ئۇنىڭ يېنىدا تۇرغانىدىم. ئىسلامنىڭ كېلىشى قۇل بىلەن ئۇنىڭ خوجايىنى ئارىسىدا ھېچبىر پەرقنى قالدۇرمىدى. چۈنكى ئاللاھ: «ھەقىقەتەن ئەڭ تەقۋادار بولغانلىرىڭلار ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا ئەڭ ھۆرمەتلىك ھېسابلىنىسىلەر (كىشىلەرنىڭ بىر ـ بىرىدىن ئارتۇق بولۇشى نەسەب بىلەن ئەمەس، تەقۋادارلىق بىلەن بولىدۇ)، ئاللاھ ھەقىقەتەن ھەممىنى بىلگۈچىدۇر، ھەممىدىن خەۋەرداردۇر.» دېگەن ئىدى. ئىسلام قۇللارغا ئەھمىيەت ۋە مەسئۇلىيەت بېرىشتىن باش تارتمىغان ئىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئازات قىلغان زەيد ئىبنى ھارىسى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا ھاممىسىنىڭ قىزى زەينەپ بىنتى جەھشى

رەزىيەللاھـۇ ئەنهانـى نىكاھـلاپ بەرگەنلىكـى، ئۇنىڭدىـن كېيىـن زەيـد رەزىيەللاھـۇ ئەنهۇنىـڭ ئوغلـى ئۇسـامە رەزىيەللاھـۇ ئەنهۇنـى قوشـۇن قوماندانلىقىغـا تەيىنلىگەنلىكـى بۇنىـڭ مىسـالىدۇر. بۇنىڭدىـن بـۇرۇن بىـر قۇلنىـڭ بۇلارنـى ئويلىشـىمۇ مۇمكىـن ئەمـەس ئىـدى. يەنـە كېلىـپ بـۇ ئىشـلارنىڭ ئادەتتىكـى قەبىلىلـەر ئىچـدە ئەمـەس، بەلكـى قۇرەيشـتەك نەسـەبى يۇقـرى بولغـان قەبىلىنىـڭ ئىچـدە ئىجـرا قىلىنىشـىنى تەسـەۋۋۇر قىلالايتتىڭمـۇ؟ بۇنىڭدىـن باشـقا يەنـە ئىسـلام قەبىلـە ۋە ئىـرق ئۈسـتۈنلۈكىنى ئەمەلدىـن قالـدۇرۇپ، ئىنسـانلار ئارىسـىدا باراۋەرلىكنـى ئوتتۇرىغـا چىقارغانـدۇر.

سورۇن ئەھلىدىن يەنە بىرى:

ــ بـۇلار ھەقىقەتـەن ناھايىتـى ياخشـى ئىشـلار... بۇنىڭدىنمۇ ياخشـى بولىدىغىنـى قۇللۇقتىـن ئىبـارەت ئىنسـانىيلىك تەبىئىتىگـە ياقمايدىغـان بـۇ تۈزۈلمىنـى پۈتۈنلـەي ئەمەلدىـن قالـدۇرۇش كېرەكلىكىـدۇر، دېـدى. بىـلال رەزىيەللاھـۇ ئەنهـۇ:

ــ مـەن سـىلەرگە بايـا دەپ ئۆتكىنىمـدەك، قۇللـۇق تۈزۈمىنـى بىراقـلا ئەمەلدىـن قالدۇرىۋەتكەنـدە قۇللارنىـڭ خوجايىنلىرىنىڭمـۇ، قۇللارنىڭمـۇ زىيانغـا ئۇچـراش ئېھتىمالـى چوڭـدۇر. ئىسلام قۇللارنىـڭ ھالىنـى ياخشـىلاش ۋە ھۆرلۈككـە كۆندۈرۈشـنى داۋام قىلىـش ئاساسـىدا بـۇ ئەھۋالنـى ھـەل قىلىـش يولىنـى تاللىغـان بولـۇپ، بۇنىڭدىـن باشـقا يەنـە قۇللۇققـا كەلگۈسـىدە بىراقـلا خاتىمـە بېرىـش ئۈچـۈن بـەزى بىـر شـەرتلەرنى ئوتتۇرىغـا قويغـان ئىـدى. سـىلەرنىڭ بىلىشـكە تېگىشـلىك بولغـان تەرىپـى،لار شـۇنىڭدىن ئىبارەتكـى، ئىسـلام ئىنسـاننى قـۇل قىلىشـنى ھـارام قىلغـان، بىـراق پەقەتـلا مۇسـۇلمانلارغا قارشـى قورالانغـان، ئۇلارنـى دىنلىرىدىـن قايتـۇرۇپ ۋە ئالالھنىـڭ يولىدىـن يىراقلاشتۇرۇشـنى مەقسـەت قىلغـان يـات

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

دىنىدىكىلەر ئارىسىدا بولىدىغان چوڭ ئۇرۇشلار چىقىپ قالغان ئەھۋالدا ئۇلاردىن ئەسىرگە چۈشكەنلەرنى قۇل قىلىشقا رۇخسەت قىلىنغاندۇر. شۇ سەۋەبتىن مۇسۇلمانلارنىڭ ھۆكۈمدارلىرىغا قولغا چۈشكەن ئەسىرلەرنى قانداق بىر تەرەپ قىلىش ئىختىيارلىقلىرى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بېرىلگەن بولۇپ، بۇ رەھبەرلەر خالىسا ئەسىرلەرنى ئۆز يانلىرىدا ئېلىپ قېلىشقا، خالىسا قويۇپ بېرىشكە ياكى قارشى تەرەپكە ئەسىرگە چۈشۈپ قالغان مۇسۇلمان ئەسكەرلەرگە ئالماشتۇرۇشقا ھوقۇقلۇق قىلىنغاندۇر. ئەلۋەتتە بۇنداق قىلىشنىڭ مۇسۇلمانلارنىڭ كۈچ - قۇۋۋىتىنى ئاجىزلاشتۇرۇشنى ۋە ئاللاھنىڭ نۇرىنى ئۆچۈرۈشنى قەستلىگەنلەرنىڭ ھەيۋىسىنى سۇندۇرۇش، غۇرۇرىنى يەرگە ئۇرۇش بىلەن بىللە ئىسلام دىنىنى ھىمايە قىلىش جەھەتلەردىمۇ بىرمۇنچىلىغان پايدىلىرى باردۇر. شۇنىڭغا ئىشىنىمەنكى، بۇ خىل شەكىلدە رۇخسەت قىلىنغان قۇل قىلىش تۈزۈلمىسى مۇسۇلمانلارنىڭ شەرىئەت بويىچە ئىش ئېلىپ بېرىشى جەريانىدا تەدرىجىي ئاخىرلىشىدۇ ۋە ئىنسان تەبىئىتىگە ياقمايدىغان قۇللۇقتىن ئىبارەت بۇ تۈزۈم جەمئىيەتتىن تەل - تۆكۈس يوق بولىدۇ، دېدى.

سورۇندا ئولتۇرغانلاردىن يەنە بىرى مۇنداق دېدى:

— ھېچ بولمىغاندا شەيتان ئىرادىسى ئاجىز بىر قىسىم كىشىلەرنى ئازدۇرۇپ باللار ۋە ئاياللارنى ئېلىپ قېچىپ قۇل بازارلىرىدا سېتىشتەك ئىشلارغا ۋەسۋەسە قىلىشى مۇمكىن، بۇ ھەقتە سەن قانداق قارايسەن؟ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— ئىسلام بۇنى قەتئىي توسۇپلا قالماي، بۇنداق ئىشلار بىلەن شۇغۇللانماقچى بولغانلارنى قاتتىق ئازاب بىلەن ئاگاھلاندۇردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ لەۋزى بىلەن رىۋايەت قىلىنغان بىر

ھەدىس قۇدسىدا ئاللاھنىڭ بۇ ھەقتە: «ئۈچ تۈرلۈك ئىنسان باركى، قىيامەت كۈنىدە مەن ئۇلارغا دۈشمەن بولىمەن، بۇ ئۈچ تۈرلۈك ئىنسان بولسا مېنىڭ ئىسمىم بىلەن قەسەم قىلىپ، قەسىمىنى بۇزغۇچىلار، ھۆر ئىنساننى قۇل قىلىپ سېتىپ ئۇنىڭ پۇلىنى يېگەنلەر ۋە بىركىمنى ئىشقا سېلىپ ئۇنىڭ ھەققىنى بەرمىگەنلەردۇر. دېگەنلىكىنى بايان قىلغان.»

باشقا بىرى سۆزگە ئارىلىشىپ:

— كۆپىنچە ۋاقىتلاردا بۇ ناچار تۈزۈمنىڭ قانداق قىلىپ مەيدانغا كېلىپ قالغانلىقىنى ئۆز - ئۆزەمدىن سوراپ كېلىۋاتاتتىم، ئەمما تا ھازىرغىچە بۇنىڭغا قانائەتلىنەرلىك بىر جاۋاب تاپالمىدىم، دېدى. ئۇ يەردە ئولتارغانلاردىن يەنە بىرى:

— قۇللۇق، مەدەنىيەت ۋە دەسلەپكى قەدەمدىكى تەرەققىيات يۈنىلىشىگە تاشلانغان تۇنجى قەدەم بىلەنلا باشلانغاندۇر، دېدى.

يۇقىرىغا قاراپ تەرەققىي قىلىشنىڭ تۇنجى قەدىمىنى قۇللۇق تۈزۈمى بىلەن باشلايدىغان ئىشمۇ بولامدۇ؟ ...

— شۇنداق، راستىنلا شۇنداق بولغان ئىكەن. ئەينى چاغلاردا ئۇرۇشلار ئاساسەن ئۆز ئارا قوشنا قەبىلىلەر ئارىسىدا پارتلايدىغان بولۇپ، ئىنسانىيەت قۇرۇلمىسى تەرەققى قىلغىنىچە ۋە مەلۇم بىر رايونلارنى ۋەتەن قاتارىدا ئىگىلەشكە باشلىشى بىلەن تېرىقچىلىق ئىشلىرىدا ئادەم كۈچىگە بولغان ئېھتىياج كېلىپ چىققان. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇرۇشلاردا قولغا چۈشۈرگەن ئەسىرلەرنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ ئورنىغا ئۆز ئىشلىرىغا سېلىش تۈزۈمىنى يولغا قويىماقچى بولۇشقان. شۇنىڭ بىلەن قۇللۇق تۈزۈمى بۇ شەكىلدە مەيدانغا كېلىشكە باشلىغان. پەلسەپەشۇناسلارنىڭ كۆپىنچىسى

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

بۇنى تەبىئىي ۋە زۆرۈرىي بىر تۈزۈم قاتارىدا قوبۇل قىلىشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— كۆرۈپ تۇرۇپسىلەركى، ئىسلام بۇنى ئىنسان تەبىئىتىگە ئۇيغۇن ۋە زۆرۈرىي تۈزۈم قاتارىدا دەپ قارىماي ئەكسىچە نەپرەت قىلىنىدىغان بىر تۈزۈم دەپ قاراپ ئۇنى تەدرىجىي ھالدا يىلتىزىدىن قومۇرۇپ تاشلاشقا تىرىشىدۇ. شۇنىڭغا ئىشىنىمەنكى، مۇسۇلمانلار بۇ ھەقتە ئوتتۇرىغا قويۇلغان ھۆكۈملەرنى ئۆگىنىشى ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ سۈننىتىگە ئەگىشىشكە تىرىشىشى بىلەن قۇللۇقمۇ ئاخىرلىشىدۇ، دېدى.

بۇ يەردىكى سۆھبەت خېلى كەچ بولغۇچە داۋام قىلدى، سۆھبەت ئاخىرلاشقاندا بولسا بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيىگە قايتتى.

ئاغرىنىش

ئامۋاس كېنتىنىڭ ئۇستىگە قاراڭغۇلۇق ئۆزىنىڭ قاراڭغۇ پەردىسىنى قېلىن چۈمكىۋەتكەنىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كارۋىتىغا بېرىپ ياتتى. كۆزلىرى ئۇيقۇسىراپ كەتكەنىدى. ئاخىرى تاتلىق ئۇيقۇ قوينىغا بۆلەندى. ھەممە كىشىلەر ئۇيقۇغا كەتكەن، ئەتراپنى جىمجىتلىق باسقان ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇيقۇ قوينىدا ئۇيان - بۇيانغا ئۆرۈلەتتى. ئۇ، ئوڭ ۋە سولغان ئۆرۈلۈپ تۇراتتى، چىرايىدا بولسا چوڭقۇر خىيالغا چۆمگەندەك ئىزنالار پەيدا بولاتتى. بەزىدە ناھايىتى رازىمەنلىك بىلەن كۈلۈمسىرەيتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ چۈشىدە پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ ئاق كىيىم كىيگەن ھالدا ئۆزى تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام تەرەپكە

قاراپ يۈگۈردى. ناھايىتى ھاياجانلانغان ۋە سۆيۈنگەن ھالدا ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ تۇردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ لەۋلىرى ھەرىكەتكە كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خۇددى تاپا - تەنە قىلغاندەك تەرىزدە: «بۇ قانداق بىر ۋاپاسىزلىق بىلال... بۇ قانداق بىر ۋاپاسىزلىق بىلال .. بىزنى قاچانغىچە زىيارەت قىلمايسەن؟» دېدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇيقۇسىدىن ئويغاندى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «بۇ قانداق بىر ۋاپاسىزلىق بىلال... بۇ قانداق بىر ۋاپاسىزلىق بىلال» دېگەن ئاۋازى ئۇنىڭ قۇلاقلىرى تۈۋىدە ھېلىھەم جاراڭلاپ تۇراتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆزىنى ئاجايىپ بىر ئېغىر ھەسرەت ئىچىدە قالغاندەك ھېس قىلدى. ئۇنىڭ قەلبىنى كۆتۈرۈش تەس بولغان بىر قايغۇ قاپلىۋالغانىدى. ئۇ ئۆز ئۆزىگە: ۋاپاسىزلىقمۇ... ياق ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ياق... شۇنداق، ئاردىن بىر قانچە يىللار ئۆتۈپ كەتتى. مەن سېنىڭ مەسجىدىڭنى زىيارەت قىلمىدىم. ئەمما بۇ ۋاپاسىزلىق قىلغانلىقىمدىن ئەمەس ئىدى... سېنىڭ سىمايىڭ ھېچ كۆز ئالدىمدىن كەتمەيدۇ. سېنى بىر مىنۇتمۇ ئۇنتۇپ قالمىدىم، ئىسمىڭ ئاغزىمدىن چۈشمىدى. دىلىم نامازلاردا ساڭا دۇرۇد ئېيتىشتىن ھېچ توختاپ قالمىدى. ياق، ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! بۈنى سەن ۋاپاسىزلىق دەپ قارىمىغىن. دەرھال تەييارلىنىپ سېنىڭ مەسجىدىڭنى زىيارەت قىلىش ئۈچۈن نۇر شەھىرى بولغان مەدىنىگە يېتىپ بارىمەن، دەپ پىچىرلىدى ئۇ.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ياتقان يېرىدىن سەكرەپ تۇرۇپ كەتتى ۋە ئۇدۇل ئىشىككە بېرىپ ئىشىكنى ئاچتى. ھەر تەرەپنىڭ

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

قاراڭغۇ ئىكەنلىكىنى كۆردى. ئاسمانغا قارىدى. ئاجىزلاپ قالغان نۇرلىرىنى چىچىۋاتقان يۇلتۇزلارنى كۆزەتتى. يۇلتۇز نۇرلىرىنىڭ سۇسلىشىپ ئۆچۈشكە ئاز قالغانلىقىنى كۆردى. ئاردىن ئۇزۇن ئۆتمەي بۇلارمۇ يوق بولۇشقا باشلىدى. كېچە ھەقىقەتەن ناھايىتى بەك قاراڭغۇ ئىدى. كۈن چىقماستىن بۇرۇن يولغا چىقىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئەمما قاچان سەھەر بولار، قاچان ؟... ئۇنىڭ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا بولغان سېغىنىش ھېسسىياتى ئۇنىڭ يۈرىكىنى يالقۇن كەبى كۆيدۈرۈپ تۇرىۋاتسا ئۇ يەنە تاڭ ئېتىشىنى ساقلىيالىسۇنمۇ؟ ۋاقىت بەكمۇ ئاستا ئۆتمەكتە ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ئۆي ئىچىدە ئۇياقتىن بۇياققا ماڭاتتى. ئۇنىڭ يادىغا ئۇزۇق - تۈلۈك تەييارلىقى كەلدى. توغرا ئۇ سەپەر ئۈچۈن تېخى ھېچبىر تەييارلىق قىلمىغان ئىدى. ئۇ ناھايىتى قىسقا ۋاقىت ئىچىدىلا تەييارلىقلىرىنى قىلىپ پۈتتۈردى. لېكىن كېچە يەنىلا تۈگىمەيۋاتاتتى. ئۇ ئىچى تىتىلدىغان ھالدا: كاشكى قانىتىم بولغان بولسا، مەھبۇبىنىڭ مەدىنىدىكى مەسجىدىگە مېنى ئۇچۇرۇپ ئېلىپ بارغان بولسا... دېگەنلەرنى خىيالىدىن ئۆتكۈزدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئايالى ئويغاندى ۋە ئېرىنىڭ ئۆي ئىچىدە ئۇيان - بۇيان مېڭىپ يۈرگەنلىكىنى كۆرۈپ بىر نەرسىگە بىئارام بولۇۋاتقانلىقىنى سەزدى - دە:

— بىرەر ئىش بولدىمۇ؟ دەپ سورىدى.

— مەدىنىگە بارماقچىدىم.

— نېمىشقا؟

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مەسجىدىنى زىيارەت قىلماقچىمەن.

— تالڭ ئاتقىچە ئۇخلىۋالساڭ بولماسمۇ؟

— ئۇيقۇم قاچتى.

ئاخىرى ئۇيۇق يۈزىدە كۈننىڭ چىقىشىدىن دېرەك بېرىدىغان ئالامەتلەر كۆرۈندى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيدىن يۈگەرگەندەك چىقتى - دە تۆگىسىگە مىنگىنىچە يولغا چۈشتى. ھايۋانمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ شەھرىگە يېتىپ بېرىش ئۈچۈن ئىلدام يۈرۈپ كەتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئالدىنقى كۈنى مەدىنىگە قاراپ يولغا چىققان كارۋانغا يېتىشىۋېلىشى كېرەك ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىردەم - بىردەم تۆگىسىنى دىۋىتەتتى. تۆگىمۇ قەدەملىرىنى ئېتتىك ئېلىپ پۈتۈن كۈچى بىلەن چاپاتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ يولنى ئۈزىراپ كەتكەندەك ھېس قىلغان بولسىمۇ ئاخىرىدا يەنىلا كارۋانغا يېتىشىۋېلىپ ئۇلارغا قوشۇلدى. ئۇ يول بويىچە ئۇنىڭ قۇلىقىغا ئىچىدىن كېلىۋاتقان نىدادىن، تۆگىسىنىڭ ھېرىپ دەم ئېلىشنى خالىغان ھالدا پۇشقىرىشىدىن باشقا بىر ئاۋاز كىرمەيتتى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ شۇ تاپتا بەنى جۇمۇھ قەبىلىسىنىڭ تىجارەت ماللىرىنى ئاپىرىپ - ئېلىپ كەلگەن، قۇللۇق كۈنلىرىنى باشتىن كەچۈرگەن شام يولىدا ئىدى. ئۇ بۇ يولدىن ھەر بىر قېتىم ماڭغىنىدا ئەينى چاغدىكى ئەسلىمىلىرى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا جانلىناتتى. جىھادنى باشلاش مەقسىتىدە مەدىنىدىن چىقىپ ئەبۇ ئۇبەيدە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قوشۇنىغا قوشۇلۇش ئۈچۈن ماڭغاندىمۇ بۇ ئەسلىمىلەر ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا جانلانغان ئىدى. كۆڭلى بولسا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىدىن ئاغرىنغان قىياپەتتىكى دېگەن سۆزلىرىنى ئويلاش بىلەن مەشغۇل ئىدى.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئاخىرى دېگەندە مەدىنىنىڭ چەت ـ ياقا مەھەللىلىرى كۆرۈندى. شۇ تاپتا ئۇنىڭ كۆڭلى قاناتلىنىپ ئۇچىدىغاندەك ھالەتكە كەلگەن ئىدى. تۆگىسىنىڭ مېڭىشىنى تېزلىتىپ كارۋان توپىدىن ئايرىلىپ چىقتى. يۈرىكى بولسا ھاياجاندىن دۈپۈلدەيتتى. ئۇنىڭ يۈرىكىدە ئەيمىنىش بىلەن مەھبۇبىنىڭ مەسجىدىگە ئۇچۇپ دېگۈدەك كىرىش ئارزۇسى... ئۇزاق ۋاقىتلىق ئايرىلىشتىن كېيىن بۇ ھۆرمەتلىك رەھبىرىنىڭ ھۇزۇرىدا قانداق تۇرۇشى ھەققىدىكى ئەندىشىسى... مەدىنىگە ھەر قېتىم قايتىپ كەلگەندىكى ۋە ئۇ يەردىن چىققان چاغدا ھېس قىلىدىغان ھاياجانلاردىن ئىبارەت تۇيغۇلار بىر ـ بىرىگە ئارىلىشىپ كەتكەنىدى. ئەمما ئۇ، بۈگۈن ھېس قىلغان ھاياجاننى ھېچقاچان ھېس قىلمىغانىدى. ئۇ بۇرۇن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھايات ۋاقتىدا ئۇنىڭ بىلەن ھەر ئۇچراشقاندا، ۋاپات بولغاندىن كېيىن مەسجىدىگە ھەر قېتىم زىيارەت ئۈچۈن كىرگىنىدە ئىچىدە ناھايىتى ھۇزۇرلۇق بىر تۇيغۇ پەيدا بولاتتى. ئەمما ئۇ، بۈگۈنكىدەك بىر ھاياجاننى، بۈگۈنكىدەك قاتتىق سېغىنىشنى پەقەتلا ھېس قىلىپ باقمىغان ئىدى.

مانا ئەمدى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مەسجىدى ئۇنىڭ كۆز ئالدىدىلا تۇراتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يۈرىكى ئاغزىغا تىقىلغاندەك بولۇپ نەپەس ئېلىشى تېزلەشتى. تۆگىسى ئۇنى مەسجىدنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ چۈشۈۋېلىشى ئۈچۈن چۆكتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تۆگىسىدىن چۈشۈپ خۇشۇ ئىچىدە مېڭىپ مەسجىدنىڭ ئىشىكى ئالدىغا كەلگەندە ئىشىككە ئۇدۇل قاراپ مېڭىپ ئاخىرى قەبرىنىڭ ئالدىغا ئېغىر قەدەملەر بىلەن يېتىپ كەلدى. بۇ چاغدا ئۇنىڭ پۈتۈن بەدىنى لەرزىگە

كەلدى. ھاياجاندىن تىترەپ تىتىرىغان تېشىغىمۇ چىقىرالمىغان پەس ئاۋازى بىلەن:

ئەسسالامۇ ئەلەيكە ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! دەپ سالام بەردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ بوغۇزىدا بىرنەرسە تۇرۇپ قالغاندەك بولدى. كۆزلىرىدىن تۆكۈلگەن ياشلىرى ئۇنىڭ يۈزلىرىنى يۇدى. ئۇ ئاۋاز چىقارماستىن بېشىنى ئالدىغا ئەگدى. روھىي دۇنياسى بولسا بۇرۇنقى ئەسلىمىلەر ئىچىدە پەرۋاز قىلىشقا باشلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ كەڭچىلىك ۋاقىتلاردىمۇ، تارچىلىق ۋاقىتلاردىمۇ، ئاسانلىق ۋە قىيىنچىلىق ۋاقىتلاردىمۇ، ئۇرۇش ۋە تىنچلىق ۋاقىتلاردىمۇ ئۆزىگە قانچىلىك يېقىن تۇرغانلىقىنى ۋە ئۆزىگە قانچىلىك شەپقەت كۆرسەتكەنلىكلىرىنى ئەسلىدى. ئۇنىڭ ھاياجانلىق كەيپىياتى بىرئاز پەسكويغا چۈشكەندەك بولدى. ئۇ ئۆزىنى ئوڭشىۋالدى. كۆڭلى بىرئاز ئارامغا چۈشكەندى. بۇ ئارىدا ۋاقىت ناھايىتى تېز ئۆتمەكتە، بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا ۋاقىتنىڭ قانداق ئۆتكەنلىكىنى سەزمەس ھالەتتە ئىدى. ئۇنىڭ روھى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ روھى بىلەن ئۇچراشقاندەك بولۇپ كۆڭلى ئەمىن تاپقانىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ ھازىرقى ھوزۇرلۇق ھالىتىنىڭ بۇزۇلۇپ كېتىشىنى خالىمايتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ تۇرغان يەردە شۇ پېتى تۇرۇۋەردى. كېچە قاراڭغۇ يوپۇقلىرىنى يېپىشنىڭ بىشارىتىنى بېرىشكە باشلىدى. ئەمما بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا بۇلارنى سەزگەندەك ئەمەس بولۇپ تۇرغان يېرىدىن قىمىرلاي دېمەيتتى. ئەتراپتىن ھېچنېمىنى سەزمەيتتى. بىر چاغدا بىرىلىرىنىڭ ئۆزىگە گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدى:

ــ بىلال!... بىلال!...

ــ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ تېرەن خىيال دۇنياسىدىن ئېسىگە

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

كېلىپ ئاۋاز كەلگەن تەرەپكە بۇرۇلدى. مەھبۇبىنىڭ نەۋرىلىرى بولغان ھەسەن بىلەن ھۈسەيىن رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمالارنى كۆردى. ئۇنىڭ قايغۇسى يېڭىلاندى. كۆزلىرىدىن ياشلار تاراملاپ ئاقتى. ئۇ، ئۇ ئىككىسىنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ دېگۈدەك بېرىپ ھەر ئىككىلىسىنى باغرىغا بېسىپ ئۇلارنى سۆيدى، ئۇلارنىڭ باش - كۆزلىرىنى سىلاشتۇردى ۋە: سىلەرنى ھەر كۆرسەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى ئەسلەيمەن، دېدى ئۇ پەس ئاۋازدا. ئۇلار ئارىسىدا بىر ھازاغىچە جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈردى. ئاخىرىدا ھەسەن جىمجىتلىقنى بۇزۇپ:

— سەن قاچاندىن بېرى بۇ يەردە ئىدىڭ؟ دەپ سورىدى.

— قۇياش ئۇپۇققا قاراپ قايرىلغاندا كارۋان مەدىنە تەۋەسىگە كىرگەنىدى. مەن دەرھال كارۋاندىن ئايرىلىپ سۆيۈملۈك پەيغەمبىرىمىزنىڭ قەبرىسىنى زىيارەت قىلىش ئۈچۈن بۇ يەرگە يۈگۈردۈم.

— كېچىنى نەدە ئۆتكۈزمەكچىسەن؟

— مەسجىدتە.

- يۈرگىنە بىلال! بىزنىڭ ئۆيىمىزگە كەلگىن، بىزگە مېھمان بول.

ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قەبرىسىنىڭ يېنىدىن ئايرىلىپ ھەسەننىڭ ئۆيى تەرەپكە قاراپ ماڭدى. ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاچ بۇرۇنقى ئىشلاردىن سۆزلىشىپ ماڭدى. ھۈسەيىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قاراپ:

— پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن سەن بىزنى

ئاۋازىڭدىن مەھرۇم قىلدىڭ، بىلال! سېنىڭ بامدات نامىزى ئۈچۈن ئەزان ئېيتىپ بېرىشىڭنى تەلەپ قىلىمىز، دېدى. ھەسەنمۇ...

شۇنداق بىلال! سەن ھەقىقەتەن بىزنى شۇ يېقىملىق ئاۋازىڭدىن مەھرۇم قىلدىڭ، بامدات نامىزىغا ئەزان ئېيتىپ بېرەمسەن؟ دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى.

ــ ماقۇل، ئاللاھ خالىسا، دەپ جاۋاب بەردى بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ.

ئۇلار يولدا ھېچكىمگە ئۇچراشماي ئۆيگە يېتىپ كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇ يەردە قونۇپ قالدى. شەپەق خۇددى قىلىچ قېنىدىن سىيرىلىپ چىققاندەك ئاستا كۆتۈرۈلۈشى بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەسجىدكە بېرىپ مەسجىد ئۆگزىسىگە چىقتى. ئۇنىڭ دىلى ئۆزىمۇ تەسۋىرلەپ بېرەلمەيدىغان سۆيۈنۈش تۇيغۇسى بىلەن تولدى. سەھەر شامىلى ئۇنىڭ يۈزلىرىنى سىيلاپ ئۆتۈپ، ئۇنىڭ كەيپىياتىنى تېخىمۇ جانلاندۇرىۋەتتى. ئۇ ئەتراپتىكى ئۆيلەرگە بىرەر قۇر نەزەر تاشلىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھايات ۋاقتىدىكى ئەسلىمىلەر ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا يەنە بىر قېتىم جانلاندى. ئۇ يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئەزان ئېيتىشنى باشلىدى. ئەزان ئاۋازى دولقۇن - دولقۇن بولۇپ مەدىنىنىڭ ھەر تەرىپىگە تارقالدى:

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!

مەدىنە تەۋرەپ كەتتى، كىشىلەر ئۆزلىرىنى ناھايىتى چىرايلىق

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

چۇش كۆرگەندەك ھېس قىلدى. ئەر - ئاياللار بىر - بىرىگە، ھەر بىر ئادەم يېنىدىكى ئادەمگە قاراشتى ۋە بىر - بىرىدىن: بۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەمەسمۇ؟ دەپ سوراشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەزان ئېيتىشنى داۋام قىلىۋاتاتتى.

ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللاللاھ!
ئەشھەدۇ ئەن لا ئىلاھە ئىللاللاھ!

كىشىلەر ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى ۋە: بۇ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، خاتا ئەمەس، ئۇ دەل بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، ئەمما ئۇ شامدىن بۇ يەرگە نېمە سەۋەب بىلەن كەلگەندۇ؟ ... دېيىشتى. ئەر كىشىلەر ئۆيلىرىنىڭ ئىشىكلىرىنى ئېچىشتى. خۇددى سېھىرلەنگەندەك بىر ھالەتتە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېقىملىق ئاۋازىغا مەپتۇن بولغان ھالدا مەسجىد تەرەپكە قاراپ يۈگۈرەشتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئەزىنى بولسا داۋام قىلىۋاتاتتى.

ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەر رەسۇلۇللاھ
ئەشھەدۇ ئەننە مۇھەممەدەر رەسۇلۇللاھ

مۇسۇلمانلار باشلىرىنى ئېگىپ جىم بولۇشتى. ئاۋاز بولسا قەلبلەرنى لەرزىگە سېلىپ ھاياجانغا تولدۇرغانىدى. كۆزلەر بولسا ياش بىلەن توشقان ئىدى. ئاياللارمۇ ھۇجرىلىرىدىن چىقىشىپ تېزلىك بىلەن مەسجىدكە يېتىپ كېلىشتى. ھەممە كىشىنىڭ كۆڭلىگە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن ياشىغان كۈنلەرنىڭ

ئەسلىملىرى كەلگەن ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەسرەتلىرى يىغىلىنىپ كۆزلىرىدىن ياشلار يامغۇردەك تۆكۈلۈشكە باشلىغان ئىدى. ھەممە يەر خۇددى گۆردەك جىمجىتلىققا تولغان ئىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاۋازى تېخىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن ھالدا كىشىلەرنى نامازغا چاقىرىۋاتاتتى:

ھەييە ئەلەس سالاھ!
ھەييە ئەلەس سالاھ!

مەدىنە خەلقى بۇ چاقىرىققا ئاۋاز قوشتى. جامائەت ھەممىسى بىر ئېغىزدىن: «لا ھەۋلە ۋەلا قۇۋۋەتتە، ئىللا بىللاھ» دەپ جاۋاب بەردى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەزاننى داۋام قىلدى:

ھەييە ئەلەل فەلاھ!
ھەييە ئەلەل فەلاھ!

ئاللاھۇ ئەكبەر! ئاللاھۇ ئەكبەر!
لا ئىلاھە ئىللاللاھ.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەزاننى ئوقۇپ بولدى. كىشىلەر ئۇ ئۆگزىدىن چۈشۈپ ئۆزلىرىنىڭ ئارىسىغا قېتىلغىچە ئورۇنلىرىدىن قىمىر قىلماستىن تۇرۇشۇپ قالغان ئىدى. ئۇ يەرگە چۈشۈپ بولغاندىن كېيىن ھەممىسى كېلىپ ئۇنى ئورىۋېلىشتى ۋە ئۇنىڭدىن ھال - ئەھۋال سورىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمۇ كەلدى ۋە بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى قۇچاقلاپ كۆرۈشتى. ئاندىن كېيىن

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يىگانە ئادرېسى

نامىز ئۈچۈن تەكبىر ئېيتىلدى. مۆمىنلەرنىڭ ئەمىرى بولغان ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىمام بولۇپ تەكبىر ئالدى. جامائەتمۇ تەكبىر ئېيتىپ ئۇنىڭغا ئىقتىدا قىلدى. ئۇلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن نامازلىرىنى ئوقۇشقا باشلىدى.

ۋىسالىغا يېتىش

(ياخشى كۆرگەن كىشىلەر بىلەن ئۇچرىشىش)

نامىز ئوقۇلۇپ بولۇنغاندىن كېيىن ھەممە ئادەم ئۆز ئىش - كۈشلىرى ئۈچۈن مەسجىدتىن ئايرىلىپ ئۆز يوللىرىغا مېڭىشتى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا مەسجىدتە بىرگە قېلىپ قالدى. ئۇلار ئولتۇرۇپ ئۇنىڭدىن - بۇنىڭدىن گەپلەشتى. ئۇلار يەنە ئاللاھنىڭ شام زېمىنىنى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن بەخش ئەتكەنلىكى ھەققىدە سۆزلەشتى. ئۇنىڭدىن كېيىن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئورنىدىن تۇرۇپ مەدىنىدىكى قەدىناس دوستلىرىنى زىيارەت قىلدى. بۇنىڭدىن 20 يىل بۇرۇن ئۆزى تارتقان قاتتىق قىيىن - قىستاقلار سەۋەبىدىن كېيىن ھىجرەت قىلىپ كەلگەندە ئۆزىگە ئىللىق قۇچىقىنى كەڭرى ئاچقان بۇ گۈزەل شەھەرنى ئايلىنىپ زىيارەت قىلدى.

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مەدىنىدە ئاللاھ خالىغان بىر مەزگىلگىچە تۇرۇپ قالدى. ئۇنىڭدىن كېيىن شامغا قايتىشقا قارار قىلىپ، شامغا ماڭىدىغان كارۋانلارنى سۈرۈشتۈرۈشكە باشلىدى. ئىككى كۈندىن كېيىن يولغا چىقىدىغان بىر كارۋاننىڭ خەۋىرىنى ئالغاندىن كېيىن، سەپەر ئۈچۈن بىرەر قۇر تەييارلىق قىلىۋېلىپ ئاندىن مەدىنىنىڭ كوچىلىرىنى قايتىدىن ئايلىنىشقا باشلىدى.

ئـۇ بـۇ يەردــىن ئايرىلىشـتىن بـۇرۇن قانغىچـە بىـر كۆرنۈلماقچـى بولــدى. ئــۇ مەيلــى نەگــىلا بارمسـۇن ئۇنىــڭ يادىغـا پەيغەمبــەر ئەلەيھىسسـاالام بىلــەن بىللــە ياشــىغان كۈنلــەر كېلىۋېلىــپ بـۇ يەردــىن خــۇددى مەڭگۈلــۈك خوشلىشــىۋاتقاندەك بىــر تۇيغۇســى ئۇنىــڭ دىلىــدا بارغانســېرى كۈچيىــپ بېرىۋاتاتتــى. كۆڭلىــدە ئۆزىمـۇ ھېـس قىلمىغـان بىـر قايغـۇ ھېسسـىياتى دولقۇنلىناتتـى. بـۇ ھېسسـىياتى 20 يىـل بـۇرۇن مەككىنـى تاشـلاپ ھىجرەتكـە ئاتلانغانـدا ھېـس قىلغـان ھېسسـىياتلىرىمۇ بۇنچىلىـك كۈچلـۈك ئەمـەس ئــدى. ئـۇ بۇنـدىن بـۇرۇن مەدىنـە شـەھرىدىن كـۆپ قېتىمـلاپ ئايرىلـىپ چىقـىپ باققـان بولسـىمۇ بـۇ قېتىمقىـدەك بىـر ھىجرانـي تۇيغـۇدا بولمىغـان ئـدى. ماڭىدىغـان كـۈن كېلىـپ كارۋاننىـڭ يولغـا چىقىشـىغا بىـر سائەتتىن ئارتـۇق ۋاقىـت قالغانـدى. بىـلال رەزىيەللاھـۇ ئەنھـۇ دوسـتلىرى بىلـەن ۋىدالىشـىش ئۈچـۈن بـاردى. ئۇلارنىـڭ ھـەر بىـرى بىلـەن قـول ئېلىشـىپ خوشلاشـقىنىچە كۆزلـىرى ياشـقا تولاتتـى ۋە دوسـتلىرىنى باغرىغـا چىـڭ باسقىسـى كېلەتتـى. ئاخىرىـدا ئۆزىنـى بىرئـاز تۇتىۋېلىـپ ئۆمـەر رەزىيەللاھـۇ ئەنھۇنىـڭ قېشـىغا خوشلىشـىش ئۈچـۈن كەلـدى. ئۇنىـڭ يىنىدىنمـۇ كۆڭلـى يېرىـم بولغـان ھالـدا ئايرىلـدى. ئـۇ قايتىۋېتىـپ ئـۆز ئۆزىگـە: «بۈگـۈن مـاڭا نېمـە بولغانـدۇ؟ ئۆزەممـۇ بىلەلمەيدىغـان ئاجايىـپ غەيرىـي بىـر تۇيغۇلارغـا كېلىـپ قېلىۋاتىمەنغـۇ؟ ... مەدىنـە كوچىلىرىـدا كېتىۋاتقىنىمـدا، كوچىلاردا ئايلانغىنىمـدا، نېمـە ئۈچـۈن خـۇددى بـۇ ئـەڭ ئاخىرقـى قېتىـم ۋىدالىشـىۋاتقاندەك بىلىنىـدۇ؟... بەلكـم پەيغەمبـەر ئەلەيھىسسـالامنىڭ مـاڭا چۈشـۈمدە ئاغرىنىشـى بـۇ دۇنيادىــن كېتىشـتىن بـۇرۇن مەدىنىدىكـى دوسـتلىرىم بىلـەن ئـەڭ ئاخىرقـى بىـر قېتىـم خوشلىشىۋېلىشـىمغا بولغـان ئىشـارىتىمىدۇ؟» دەپ پىچىرلىــدى.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كارۋان تەرەپكە قاراپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ گەرچە ئۆزى يالغۇز كېتىۋاتقان بولسىمۇ تۇيغۇسىدا يالغۇز ماڭمايۋاتقاندەك، خۇددى ئىچىدە بىرىلىرى بىلەن دە ـ تالاش قىلىشىۋاتقاندەك قىلاتتى. ئۇ شۇ تەرىقىدە مېڭىپ كارۋاننىڭ يېنىغا باردى. تۆگىسىنى تەييار قىلىپ يولغا چىقىش ۋاقتىنى ساقلىغاچ ئۆز ھېسسىياتلىرىنى كونترول قىلىشقا تىرىشتى.

كارۋان يولغا چىقتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بولسا كارۋاننىڭ ئارقىسىدىن ئېغىر قەدەملەر ئېلىپ ماڭاتتى. ئۇ بىردەم ـ بىردەم ئارقىسىغا بۇرۇلۇپ مەدىنە شەھىرىگە قارايتتى. مەدىنە شەھىرى ئاستا ـ ئاستا كۆزدىن غايىپ بولۇشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كۆڭلىدە بىر تەنھالىق تۇيغۇسى پەيدا بولدى. ئارىدىن بىرئاز ماڭغاندىن كېيىن مەدىنە بولسا ئۇپۇقتا كۆزلەردىن پۈتۈنلەي غايىپ بولدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خۇددى ئۆز روھىدىن بىر پارچىسىنى تاشلاپ ماڭغاندەك ھىجران ئوتىدا پۇچىلاندى. كارۋان شام تەرەپكە قاراپ خېلىلا ئىلگىرىلىگەن بولۇپ، يولنىڭ ئۇزۇنلىقى بىلەن بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ كەيپىياتىمۇ ئاستا ـ ئاستا ئىزىغا چۈشۈشكە، ئۆزىنى تۇتىۋېلىشقا باشلىغان ئىدى. خېلى ئۇزۇن كۈنلەرنى باشتىن كەچۈرگەن بۇ سەپەردىن كېيىن كارۋان ئاخىرى شامغا يېتىپ كەلدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۆيىگە قايتىپ سەپەر ھاردۇقىنى چىقىرىش ئۈچۈن دەم ئېلىشقا باشلىدى.

شۇنداق قىلىپ بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ شامدىكى ھاياتى يەنە باشلانغان ئىدى. كۈنلەرنىڭ بىر كۈنى ئۇ تېنىدە ناھايىتى بىر ئارامسىزلىق بولۇۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدى. بۇ سەۋەبتىن ئۆيىدىنمۇ چىقالمىدى. كۈنلەر ئۆتكەنسېرى بۇ ھالسىزلىقى بارغانچە

ئېغىرلىششىقا، ئۆزى بولسا ئورۇۋقداشقا باشلىدى. ئۇنىڭ نەپەس ئېلىشىمۇ بارغانسېرى قىيىنلىشىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئايالى ئۇنىڭ كېسىلىگە قاراپ ئۇنىڭ يېنىدىن ئايرىلماي ئولتۇراتتى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كۆزلىرىنى ناھايىتى تەستە ئېچىپ ئايالىغا قارىدى. ئايالى:

— قانداقراق ھېس قىلىۋاتىسەن؟ دەپ سورىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ:

— ئايرىلىدىغان ۋاقىت يېقىنلاشتى، دېيەلىدى ئارانلا. ئاندىن كۆزلىرىنى مەلۇم بىر نۇقتىغا تىكتى. ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا بەزى بىر چېكىتلەر تىزىلىپ ئۆتتى. ئۇ چېكىتلەر شەكىلگە كىرىپ ئاخىرىدا ئۇلارنىڭ ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەرنىڭ سىماسى بولۇپ كۆرۈندى. ئۇلار بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا قاراپ ئۇنىڭ يېنىدا تۇرۇشتى: بۇ مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم، بۇ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ، ئاۋۇلار بولسا ئۇنى ئۆزلىرىنىڭ قاتارىغا قوشۇۋېلىشقا چاقىرىش ئۈچۈن كەلگەن بۇ ئىككى سۆيۈملۈك كىشىنىڭ دوستلىرى... بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ لەۋلىرىدە بىلىنەر - بىلىنمەس بىر تەبەسسۇم جىلۋىلەندى. ئاندىن كېيىن چوڭقۇر بىر نەپەس ئالدى. كۆزلىرىدىن ياشلار سىرغىپ چىقتى ۋە بېشىنى مەيدىسى تەرەپكە قارىتىپ ساڭگىلىتىۋالدى. ئايالى ناھايىتى قايغۇلۇق ھالدا بىر ئاھ تارتتى ۋە: مەن ئەمدى قانداق قىلاي! دەپ پەرياد ئۇرۇشقا باشلىدى. بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئاخىرقى غەيرەتلىرىنى يىغىپ كۆزلىرىنى ئاچتى ۋە ئاخىرقى نەپەسلىرىنى تەسلىم قىلىۋېتىپ ئايالىغا مۇنداق دەپ پىچىرلىدى:

يىغلىماي خوش بولساڭ بولىدۇ... ئەگەر بىلسەڭ، بۇ ئىنتايىن خوش بولىدىغان بىر ئىش!... ئەتە دوستلىرىمىز،

مەھبۇبلىرىمىز بىلەن ئۇچرىشىمىز، يەنى مۇھەممەد سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم ۋە ساھابىلىرى بىلەن...

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com